

דברי הכנסת

הישיבה הארבע-מאות-ושמונה של הכנסת השלוש-עשרה

יום שני, כ"ג בטבת התשנ"ו (15 בינואר 1996)

ירושלים, הכנסת, שעה 10:02

הודעת יושב-ראש ועדת הכנסת

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אני פותח את ישיבת הכנסת ביום שני, כ"ג בטבת התשנ"ו, 15 בינואר 1996.

אתם יודעים, שאחרי הידברות ארוכה ומאוד אינטנסיבית בין הסיעות, גיבשה ועדת הכנסת איזו נוסחה של סדר-יום ליומיים הקרובים שלנו, שכמובן יהיו מוקדשים לדיון בחוק החשוב מאוד, הצעת חוק יישום הסכם הביניים בדבר הגדה המערבית ורצועת עזה (סמכויות שיפוט והוראות אחרות) (תיקוני חקיקה), התשנ"ו-1996.

יש לנו מסגרת שיתאר אותה מייד חבר הכנסת, חברי, אלי גולדשמידט, יושב-ראש ועדת הכנסת.

בינתיים אומר לי המזכיר שלנו, שהסיעות לא הגישו את שמות הדוברים. מה נעשה?

רחבעם זאבי (מולדת):

הפסקה.

היו"ר ש' וייס:

לא.

יהושע מצא (הליכוד):

לא, אדוני, לא.

היו"ר ש' וייס:

אנחנו נייפה את כוחו של יהושע מצא להציע את הנואם הראשון.

יהושע מצא (הליכוד):

אני רוצה לסייע בידיך. הוטל עלי, על-ידי סיעתי, לפתוח את הדיון במסגרת של עשר דקות. אני מניח שבעשר הדקות האלה הכול יתברר.

היו"ר ש' וייס:

מצוין. גם אני בדעה שצריך לנוע קדימה.

חבר הכנסת אלי גולדשמידט, תמסור לנו ובאמצעותנו לאומה כולה, מה יקרה כאן ביומיים הקרובים.

יופי, הנה גם מיכאל איתן פה. תתחילו להגיש לנו שמות. רענן כהן, תתחילו להגיש לנו שמות. בבקשה, כבודו.

אלי גולדשמידט (יו"ר ועדת הכנסת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, כזכור, בסוף השבוע שעבר, בימים רביעי וחמישי, קיימנו דיונים אינטנסיביים בין נציגי הסיעות הגדולות – ואני רוצה לציין כאן את חבר הכנסת מיקי איתן ואת חבר הכנסת צחי הנגבי מהליכוד, את חבר הכנסת רענן כהן, יושב-ראש הקואליציה, ואת חבר הכנסת דדי צוקר – על מנת להגיע להבנות באשר לנוהל הדיון.

אני רוצה להסביר מה היתה הבעיה שעמדה בפנינו. החוק שאנחנו מדברים בו, חוק יישום הסכם הביניים בדבר הגדה המערבית ורצועת עזה (סמכויות שיפוט והוראות אחרות) (תיקוני חקיקה), בעצם אמור וצריך להיכנס לתוקפו, אם אכן הוא יזכה ברוב, עוד לפני 20 בינואר, לפני מועד קיום הבחירות בשטחים.

במסגרת ההכנה של החוק לקריאה שנייה ושלישית הוקמה, על-פי החלטת ועדת הכנסת, ועדת שמונה, ועדה משותפת שמורכבת מארבעה נציגי ועדת החוקה וארבעה נציגים של ועדת החוץ והביטחון, בראשותו של יושב-ראש ועדת החוץ והביטחון, חבר הכנסת חגי מירום. אותה ועדת שמונה ישבה ביום שלישי בלילה, בשעות מאוחרות, והכינה את הצעת החוק לקריאה שנייה ושלישית. ביום רביעי, במהלך היום, כשהיה ברור שהצעת החוק מוכנה להנחתה על שולחן הכנסת, בצירוף הסתייגויות שהוגשו בה, התחיל הדיון בין נציגי הקואליציה והאופוזיציה, כשבסיס הדיון היה, שנציגי האופוזיציה טענו, שבמגבלות ההסתייגויות שאושרו באותה ועדה משותפת, נמנעת מהאופוזיציה זכות בסיסית לעתור או לטעון נגד הצעת החוק במסגרת זמן דיון שמגיע לה. לעומת זאת, הקואליציה ידעה, שיש כלי פרלמנטרי באמצעות תקנון הכנסת להודיע על הצבעת אי-אמון עוד השבוע, ובצורה כזאת להפוך את ההצעה הזאת להצעת אי-אמון ולדחות את הדיון בהצעת האי-אמון, כי התקנון אומר שהצעת האי-אמון תידון שבוע לאחר מכן. כך האי-אמון היה נדון ביום שני הבא, וכתוצאה מזה החוק לא היה נכנס לתוקפו לפני 20 בינואר. האינטרסים של שני הצדדים היו ברורים.

קריאה:

— — —

אלי גולדשמידט (יו"ר ועדת הכנסת):

לא, אני מדבר כיושב-ראש ועדת הכנסת. הקואליציה רצתה, ובצדק מבחינתה, לסיים את הנושא עוד לפני הבחירות, והאופוזיציה מצדה רצתה למצות את זכותה לקיים את הדיון בצורה רחבה ככל האפשר. שני הצדדים הסכימו להגיע להסדר שמבטא את הרצונות של הקואליציה ושל האופוזיציה. ברור שההסדר הזה אין בו כדי לחייב את האופוזיציה לתמוך בהצעה ואין בו כדי לחייב את הקואליציה להתנגד להצעה. הקואליציה רוצה שההצעה תתקבל עד זמן סביר לפני מועד הבחירות, והאופוזיציה רוצה לדבר ולטעון כמה שיותר נגד.

לפיכך, לאחר הרבה מאוד דיונים, שהיו מאוד מאוד קשים, אם לדבר בלשון המעטה, קבעה ועדת הכנסת פה-אחד לעניין סדרי הדיון בקריאה השנייה ובקריאה השלישית בהצעת חוק יישום הסכם הביניים בדבר הגדה המערבית ורצועת עזה (סמכויות שיפוט והוראות אחרות) (תיקוני חקיקה), התשנ"ו–1996, את ההחלטה ההבאה, ואני קורא אותה לצורך רישומה בפרוטוקול. אגב, היא הונחה על שולחן הכנסת.

"בתוקף סמכותה, על-פי הסעיפים 131 ו-148 לתקנון הכנסת, קובעת ועדת הכנסת את סדרי הדיון הבאים בקריאה השנייה ובקריאה השלישית בהצעת חוק יישום הסכם הביניים — — —

מיכאל איתן (הליכוד):

יותר לאט. אין לנו ההצעה בפנינו.

היו"ר ש' וייס:

הרעיון לקרוא את ההחלטה יותר לאט הוא טוב. אלה שחיברו את המסמך יודעים במה מדובר; אלה שלא חיברו את המסמך, רצוי שיבינו.

אלי גולדשמידט (יו"ר ועדת הכנסת):

"בתוקף סמכותה, על-פי הסעיפים 131 ו-148 לתקנון הכנסת, קובעת ועדת הכנסת את סדרי הדיון הבאים בקריאה השנייה ובקריאה השלישית בהצעת חוק יישום הסכם הביניים בדבר הגדה המערבית ורצועת עזה (סמכויות שיפוט והוראות אחרות) (תיקוני חקיקה), התשנ"ו-1996 (להלן – הצעת החוק)" – עד כאן הפתיחה הפורמלית, שעניינה מה מקור הסמכות של ועדת הכנסת, ואלה הסעיפים שציינת.

"1. ביום ד', י"ח בטבת התשנ"ו, 10 בינואר 1996, יפתח יושב-ראש הוועדה המשותפת, או מי שנתמנה לכך על-ידיו, את הדיון בקריאה השנייה, ללא הגבלת זמן"; ההוראה הזאת כבר מוצתה, וחבר הכנסת חגי מירום, כיושב-ראש הוועדה המשותפת, בתוקף תפקידו כיושב-ראש ועדת החוץ והביטחון, הציג את הצעת החוק לקריאה שנייה ושלישית בפני הכנסת ביום רביעי, כפי שסוכם על-ידי ועדת הכנסת, והצגת הצעת החוק הסתיימה.

"2. ביום ב' – קרי': היום – כ"ג בטבת התשנ"ו, 15 בינואר 1996, בשעה 10:00, יתחיל דיון סיעתי בהצעת החוק, כאשר לכל סיעה מכסת זמן של ארבע דקות וחצי לחבר. נטל שר את רשות הדיבור במהלך הדיון, ינוכה הזמן ממכסת סיעתו, והוא הדין ביושב-ראש הוועדה או מי שנתמנה לכך על-ידיו. במלים אחרות, מייד לאחר שאני מסיים, מתחיל דיון סיעתי שבו הסיעות מקבלות קצובת זמן כשמספר חבריהן מוכפל בארבע דקות וחצי. הסדר הפנימי בכל סיעה כמובן ייקבע על-ידיה.

"3. בתום הדיון הסיעתי תתחיל הנמקת ההסתייגויות להצעת החוק. לסיעות 15 המציעים הנכללים בקבוצת חבר הכנסת רון נחמן, יוקצה משך זמן של 17 שעות להנמקת ההסתייגויותיהם."

יהושע מצא (הליכוד):

מה זה 15?

מיכאל איתן (הליכוד):

לסיעות – 15.

אלי גולדשמידט (יו"ר ועדת הכנסת):

חבר הכנסת איתן, אני אסביר את זה בפשטות. אני מסכים עם חבר הכנסת מצא, שמי ששומע את זה – זה נשמע כמו סינית. לכן אסביר למה הכוונה. הכוונה היא, שכיוון שהוועדה המשותפת אישרה רק לחבר הכנסת רון נחמן, כי הוא היה היחיד שהיה חבר הוועדה המשותפת שהגיש הסתייגויות, נדמה לי כ-70 הסתייגויות, אם אינני טועה – – –

יהושע מצא (הליכוד):

80 הסתייגויות.

אלי גולדשמידט (יו"ר ועדת הכנסת):

אושרו 70. נוסף על כך נרשמו יחד עם חבר הכנסת רון נחמן עוד 15, או יחד עם חבר הכנסת רון נחמן – 15 מציעים אנשי האופוזיציה שהגישו גם הם הסתייגויות, ובתוקף התקנון הסתייגויותיהם לא אושרו להצגה בפני הכנסת, ההסכמה מבטאת בעצם את הוויתור של הקואליציה. במלים אחרות, ועדת הכנסת מאפשרת את זמן ההסתייגויות של אותם 15 מציעים במסגרת הזמן של 17 שעות, לנמק את הסתייגויותיהם.

זה אומר, שסיעות האופוזיציה בהקשר זה יוכלו לחלק ביניהן, על-פי שיקול דעתן, את הנמקת ההסתייגויות על-פי מסגרת הזמן. זאת אומרת, שהסינית הזו שקראתי, המשמעות שלה בגדול, שההסתייגויות שנרשמו ינומקו במשך 17 שעות על-פי חלוקה פנימית.

מיכאל איתן (הליכוד):

על-ידי חברי הסיעות, על-פי החלטת הסיעות.

אלי גולדשמידט (יו"ר ועדת הכנסת):

בדיוק.

"4. בתום הנמקת ההסתייגויות לשם החוק, תתקיים ההצבעה עליהן. הנמקת הסתייגויות נוספות תהיה עד השעה 22:00 לערך, ובשעה זו תתחיל ההצבעה עליהן." אני מקווה שלא נצטרך לעזוב אירוע שיש במשכן הכנסת כדי לקיים את ההצבעה. נצטרך לדון בזה.

מיכאל איתן (הליכוד):

אני מקיים עכשיו דיאלוג עם חבר הכנסת רענן כהן. יכול להיות שבשל האירוע נכניס שינויים במועדי ההצבעות, בהסכמה.

אלי גולדשמידט (יו"ר ועדת הכנסת):

מאה אחוז. בכלל, אני חושב שהעיקרון של הסכמה צריך לחול לכל אורך הדיון. אם תהיינה הסכמות, אני מניח שוועדת הכנסת תאשר אותן.

במלים אחרות, רבותי חברי הכנסת, נכון להיום צפויות לנו שעות דיון החל מעכשיו עד בערך השעה 22:00, כאשר במהלך הדיון הזה תהיה הצבעה אחת על שם החוק וההסתייגויות והצבעה נוספת בשעה 22:00 בנקודה שנגיע אליה. שוב, כפי שאמר חבר הכנסת מיכאל איתן – בכפוף להסכמות אחרות שהצדדים יגיעו אליהן מעת לעת.

"5. ביום שלישי – מחר – כ"ד בטבת, 16 בינואר 1996, תימשך הנמקת ההסתייגויות. תשובת יושב-ראש הוועדה המשותפת או מי שנתמנה לכך על-ידי, לא תוגבל בזמן. הצבעות יתקיימו בשעה 16:00, והצבעות נוספות, לרבות ההצבעה בקריאה שלישית, יהיו בשעה 22:00."

במלים אחרות, מה שיהיה במהלך היום, ומה שיהיה במהלך מחר, ב-22:00 מחר גומרים את הדיון בהצעת החוק הזו בדרך של הצבעה – הצבעה על מה שהיה לפני כן והצבעה בקריאה שלישית.

עכשיו אנחנו מגיעים לסעיף האי-אמון. כידוע, על-פי הוראות התקנון, רשאית סיעה להכריז בתום דיון בכל נושא שהיא רואה בזה אי-אמון. סעיף 62(ב) לתקנון קובע, שבמקרה כזה נדחית ההצבעה באי-אמון בשבוע ימים. עד עכשיו זה לא נעשה, אבל יכול להיות שבתום הדיון מחר בערב תקום סיעה מסיעות האופוזיציה ותודיע, שהיא רואה בהצעת החוק או בדיון בהצעת החוק, בהצבעה על הצעת החוק, משום הצבעת אי-אמון.

באנו להסכמה, שלמרות האמור בתקנון, שההצבעה על האי-אמון צריכה להידחות בשבוע, במקרה הזה, על בסיס ההסכמה והחלטת ועדת הכנסת, ההצבעה על האי-אמון תיעשה מחר. וכך ניסח היועץ המשפטי של הכנסת, עורך-הדין צבי ענבר – ובהזדמנות זאת אני מבקש להודות לו בשם ועדת הכנסת על מאמציו הרבים ושעות העבודה הרבות שהוא הקדיש לעניין הזה עם סגן מזכיר הכנסת דוד לב, עם מזכיר הכנסת שמואל יעקבסון, בהשראת יושב-ראש הכנסת, כמובן.

וכך אומר סעיף 6: "בכפוף להוראות סעיף 62(ב) לתקנון, יוכלו הסיעות שאינן משתתפות בממשלה, לדרוש הצבעה אישית – – "סליחה, התכוונתי לסעיף 7, אחר כך אחזור לסעיף 6. אני מדלג על סעיף 6 ועובר לסעיף 7. קודם אמרתי שהסעיף הרלוונטי הוא סעיף 62(ב). הכוונה היתה לסעיף 36(ג), אותו סעיף שדוחה את האי-אמון בשבוע.

7". על אף האמור בסעיף 36(ג) לתקנון הכנסת, אותו סעיף שמאפשר דחיית הצבעת האי-אמון בשבוע, ביקשה סיעה בסיום הדיון ולפני ההצבעה בקריאה השלישית להביע אי-אמון לממשלה, תתקיים הצבעה אחת, הן על החוק בקריאה השלישית והן לעניין האי-אמון, בו ביום, כאמור בסעיף 5 דלעיל" – סביב השעה 22:00 מחר.

הסכמה נוספת שהגענו אליה – אני חוזר לסעיף 6 – היא לנושא הצבעות אישיות על-פי הסכמות שגובשו בהחלטת ועדת הכנסת. "בכפוף להוראות סעיף 62(ב) לתקנון, יוכלו הסיעות שאינן משתתפות בממשלה לדרוש הצבעה אישית לא יותר מאשר עשר פעמים במהלך הקריאה השנייה והקריאה השלישית – – –"

היו"ר ש' וייס:

כל הסיעות יחד או כל אחת לחוד?

אלי גולדשמידט (יו"ר ועדת הכנסת):

כל הסיעות יחד. והוא הדין לגבי הסיעות המשתתפות בממשלה.

אני מתרגם את זה ללשון פשוטה. במלים אחרות, לאופוזיציה יש מקסימום עשר הצבעות אישיות, ולקואליציה יש מקסימום עשר הצבעות אישיות. מובן שלא חייבים למצות את כל העשר.

היו"ר ש' וייס:

בוודאי.

אלי גולדשמידט (יו"ר ועדת הכנסת):

עד כאן.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מיכאל איתן, בבקשה. אחריו – חבר הכנסת רענן כהן. אחר כך נתחיל לנוע קדימה. אני כבר רואה בזה מעין התחלה של הדיון.

מיכאל איתן (הליכוד):

על מנת להסיר ספק, בסעיף 2, בסיפא שלו, כתוב: "נטל שר את רשות הדיבור במהלך הדיון, ינוכה הזמן ממכסת סיעתו, והוא הדין ביושב-ראש הוועדה או מי שנתמנה לכך על-ידי". מתוך זה עלול מישוה להבין, שכאילו המלה דיון מתייחסת אך ורק לדיון הסיעתי, ולא כך הם פני הדברים.

הסיכום הוא, שהמלה דיון בעניין זה מתייחסת לדיון כולו. כלומר, הוא הדין גם בנימוק של ההסתייגויות. כי אחרת, לא יהיה שום היגיון, 17 שעות לא תספקנה להנמקת ההסתייגויות. אם אנחנו מניחים שיש תשע שעות דיון סיעתי שמתחיל היום בשעה 10:00 וייגמר בשעה 19:00, מאחר שאנחנו מקיימים דיון מ-19:00 עד 24:00 הלילה, זה חמש שעות, ומחר מ-10:00 עד 22:00 זה עוד 12 שעות, קרי – 17 שעות, ההנחה היא שלא שר ולא יושב-ראש ועדה יתערבו במהלך הדיון הזה גם כן.

אלא מה? שמרנו על זכות הקואליציה. במקרה שהאופוזיציה תרצה לקצר בדיונים ולהצביע מייד, יש זכות ליושב-ראש הוועדה לסכם ללא הגבלת זמן.

היו"ר ש' וייס:

הבנו. זאת אומרת, הוא יכול להיות מין פיליבסטר כדי למנוע מארבים והפתעות.

מיכאל איתן (הליכוד):

כן. בכל מקרה, לגבי שעת ההצבעה הסופית, היא לא תהיה מאוחרת מהשעה שנקבעה. היא יכולה להיות בכל שעה בתום הדיון.

היו"ר ש' וייס:

בסדר. חבר הכנסת רענן כהן, רצית להוסיף משהו? בבקשה.

מיכאל איתן (הליכוד):

אני מקווה שהדברים האלה מקובלים, על מנת שנדע שאנחנו מסכימים.

אלי גולדשמידט (יו"ר ועדת הכנסת):

חבר הכנסת איתן, אתה אומר שבכל מקרה זה יהיה לא יאוחר מהשעה 22:00. כפי שסיכמנו, זה יהיה בשעה 22:00, כך כתוב בהחלטה, שההצבעה בקריאה השלישית תהיה בשעה 22:00.

מיכאל איתן (הליכוד):

לא יאוחר.

אלי גולדשמידט (יו"ר ועדת הכנסת):

אתה אמרת עכשיו, לא יאוחר. זה שונה.

משה קצב (הליכוד):

כשתרד מהדוכן, אסביר לך משהו.

אלי גולדשמידט (יו"ר ועדת הכנסת):

אני אומר עוד הפעם: אני מוכרח להיות צמוד להחלטה כפי שסוכמה. כל הסכמה שתעוגן ביניכם, אני מבטיח לכם בכל שעה להביא אותה לוועדת הכנסת ולבקש את אישור ועדת הכנסת.

היו"ר ש' וייס:

בסדר גמור. חבר הכנסת רענן כהן, רצית להוסיף משהו.

רענן כהן (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אני בהחלט רוצה להודות לחבר הכנסת מיקי איתן על הסבלנות ועל היכולת להגיע בסופו של דבר להסדר, ולחברי אלי גולדשמידט, יושב-ראש הוועדה, שנתן לכך תוקף, עם הרבה סבלנות.

מאחר שסגן נשיא ארצות-הברית מגיע לכאן והוא יתארח אצלנו בבית הזה, אני מקווה שיחד, בתוך כמה דקות, נגיע להסכמה משותפת שכל ההצבעות יהיו במועד אחד, כך שנוכל גם להיראות יותר טוב וגם ליישם את הדברים בצורה יותר מכובדת. אני מקווה שהתוצאה בסופו של התהליך תהיה בדיוק זו שאנחנו מצפים לה. תודה.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת איתן.

מיכאל איתן (הליכוד):

אני רציתי לומר, שהאופוזיציה מקדמת בברכה את סגן נשיא ארצות-הברית אל גור, לא רק בתור סגן נשיא של מעצמה ידידותית, אלא בתור הנשיא של קהיליית האינטרנט העולמית וכמי שתומך ומקדם את הנושא. אנחנו נעשה את כל המאמצים על מנת שביקורו בארץ, ובמיוחד בכנסת, לא ייפגע, ואני מקווה שאכן נגיע להסכמה.

אלי גולדשמידט (יו"ר ועדת הכנסת):

חבר הכנסת איתן, מדברייך יוצא שרק האופוזיציה תומכת באינטרנט. קודם כול, זאת לא האופוזיציה, זה חבר הכנסת מיקי איתן, הוא המומחה לאינטרנט, ואני מודיע שגם הקואליציה תומכת באינטרנט. תודה רבה.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה לך.

לסיום הפרשה הזאת – הערה: קודם כול, אני רוצה להצטרף לתודות שהושמעו כאן. התקנון מאפשר לנו לשגע את עצמנו אם אנחנו רוצים, ואני אומר את זה במובן הטוב של המלה, ויש בו אין-סוף אפשרויות להאריך דיונים. טוב שוועדת הכנסת, במקום להשתמש באופן שרירותי בסעיפים 148 ו-131, גם מול המשבר שנתגלה בשבוע שעבר, מתוך תהליך של הידברות, הגיעה להסדר. אני מברך מאוד על ההסדר. הוא אומנם נראה מסובך, אבל החיים מסובכים, נתמודד אתו.

אני פונה בהזדמנות זו לממשלה, כדי למנוע מאתנו תקלות כאלה, להגיש את החוקים במועד הנכון, כי אם הממשלה מגישה חוקים מסובכים שבוע או שבועיים לפני התאריך שחיוני מבחינת הקלנדר המדיני, מבחינתה, לאשרם, גם היא תורמת תרומה של ממש לצפיפות הנוראה שלנו כאן.

רחבעם זאבי (מולדת):

לא רק שתגיש במועד הנכון, שתגיש גם חוקים נכונים.

היו"ר ש' וייס:

לא. אני אחראי למועדים; לגבי הנכונות – כל אחד על-פי השקפת עולמו.

אני אעביר את הבקשה הזאת בשם הבית כולו לממשלה. נצטרך לאפשר לכל חבר כנסת לדבר, בוודאי בחוקים כל-כך היסטוריים, ולא טוב שאנחנו נקלעים לאיזו מיטת סדום של זמן.

אני גם מבקש לגרום לכך שאחד השרים יצטרף אלינו, אדוני המזכיר, במשך הדיון היום. זה נושא חשוב, וכדאי שאחד השרים ילווה אותנו – או השרים התורנים או שר אחר.

הצעת חוק יישום הסכם הביניים בדבר הגדה המערבית ורצועת עזה (סמכויות שיפוט

והוראות אחרות) (תיקוני חקיקה), התשנ"ו-1996

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

היו"ר ש' וייס:

אנחנו יכולים לפתוח בדיון.

חברים, מכיוון שנקבעו מועדים מדויקים, כל חבר כנסת שמדבר מעבר למידה שלו ומתווכח עם יושב-ראש הישיבה בעצם נוטל קצת מזמנו של חבר אחר, כי הרי נצביע בשעות מדויקות. אם כן, בשם האחוזה והסולידריות של חברי הכנסת, אני מבקש שתקפידו על הזמן. כאן חילקו ארבע דקות וחצי. זה נראה קצת משעשע, אבל נעמוד גם בזה.

ראשון הנבחנים בארבע דקות וחצי הוא חבר הכנסת 'הושע מצא. נראה איך אתה עושה את זה בדיון בארבע דקות וחצי בסיבוב הראשון שלך. כבודו.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אין פה יותר מדי אידייליה?

היו"ר ש' וייס:

זה רק מתחיל כך, ההמשך יהיה שונה.

יהושע מצא (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני חייב להעמיד אותך על טעותך, אדוני היושב-ראש. שתי טעויות יש בידך פה. הראשונה שבהן, אדוני היושב-ראש: לרשותי עשר דקות, כי הסיעה העמידה לרשותי כפתיחה עשר דקות. אני אומר לך את זה בהצהרה הכי ברורה, נכונה ומדויקת. זו פתיחה אחת.

דבר שאני רוצה לתקן בדברייך, אדוני: זה נכון שאתה קורא לממשלה להגיש חוקים בזמן ואתה לא יכול לומר להם להגיש חוקים נכונים. זו החלטת הממשלה. אבל, אדוני היושב-ראש, זה ששולחן הממשלה ריק – –

היו"ר ש' וייס:

ביקשתי שיקראו לשרים.

יהושע מצא (הליכוד):

– – ומסתפקים באיזה שר תורן כדי לצאת ידי חובה – זה לא מכובד לבית, לא מכובד לכנסת. אני מאחל לך, אדוני, שתצליח לגרום לכך שישבו סביב שולחן הממשלה כמה שרים לא כדי לצאת ידי חובה אלא כדי לכבד את הכנסת, להקשיב לנאומים ולהתייחס אליהם. ואז, אדוני היושב-ראש, אני אוכל אולי לצאת מהנחה, שהם יוכלו גם לחוקק חוקים נכונים ולא חוקים מהסוג שאני קורא להם "אוסלו ב'", אותו אסון שהונח לפתחה של המדינה הזאת.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מצא, לא על חשבונך: אני קיבלתי פה רשימה דרך מזכיר הכנסת, וכתוב שיש לך ארבע דקות וחצי. לי אין שום בעיה עם זה.

יהושע מצא (הליכוד):

עשר דקות כפתיחה. הליכוד החליט על דברי פתיחה.

היו"ר ש' וייס:

אני מוכרח לנהוג על-פי זה. תוך כדי כך אבקש לברר מה קרה.

יהושע מצא (הליכוד):

אני מציע לך לברר את זה עם חבר הכנסת איתן או עם חבר הכנסת קצב. ההחלטה שלנו היתה להעמיד לפתיחה עשר דקות.

היו"ר ש' וייס:

לגבי השרים – אני באמת מבקש לזמן את אחד השרים. יש לי קושי ללחוץ עליהם כשבמליאה יושבים עכשיו בדיון היסטורי כזה רק ארבעה חברי כנסת. תבינו גם אותי. בכל זאת אני מבקש לזמן את אחד השרים.

יהושע מצא (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, תוכל לכוון שעונך לעשר דקות, ואני אתחיל בדברי.

היו"ר ש' וייס:

אני מכוון לארבע דקות וחצי, ונחכה להודעה מראש סיעתך.

אברהם ורדיגר (יהדות התורה):

אדוני היושב-ראש, סיעתנו מיוצגת ב-50%.

יהושע מצא (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, תפילה בלבי, אדוני, כי קירוב ערי יהודה ושומרון – שכם, ג'נין, טול-כרם, רמאללה – לערי ישראל יעבור בשלום. תפילה בלבי, אדוני היושב-ראש, כי אותן הודעות – אני לא רוצה לקרוא להן "בשורות" – מהבוקר של ה"חמאס", שלפיהן הוא יפתח בסדרת פיגועים, יהיו רק התרברבות ללא כל יכולת לעמוד בביצוע.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מצא, הודיעו לנו שזה אכן עשר דקות.

יהושע מצא (הליכוד):

חבר הכנסת מצא – מלה שלו היא מלה בסלע, אדוני היושב-ראש. צריך ללמוד את זה.

אמרתי: תפילה בלבי, כי אותן החלטות "חמאס" מהבוקר, שמתרברבות ומודיעות על חיסולים ופיגועים, יישארו בגדר התרברבות בלבד.

אני מברך על החיסול של אותו מרצח נתעב יחיא עיאש, ואל יתרברבו ה"חמאס" בפעולות נקם. אבל אמרתי: תפילה בלבי, כי זו תישאר התרברבות בלבד.

אדוני היושב-ראש, יחד עם התפילה בלב, שקירוב הערים של יהודה ושומרון – רמאללה, שכם וכו', לערי – – –

אדוני, קשה מאוד לדבר כך. הפתיחה שלי כולה הפרעות.

היו"ר ש' וייס:

אני רוצה באמת ליצור אווירה של שקט סביב הדיון. אני יודע שצריך להתרכז.

יהושע מצא (הליכוד):

אמרתי, אדוני, ואני אחזור ואומר אותה תפילה בלב, שקירוב שכם, ג'נין, רמאללה, טול-כרם, לערי ישראל תעבור בשלום. הסכם אוסלו הרע הזה גרם לכך. לא נותר לנו היום אלא להישאר עם אותה תפילה בלב, שיהיו שקט ושלום וביטחון בתוכנו. אבל יש חרדה נוכח אותם איומים של ה"חמאס", יש חרדה מהפעילויות שהכריזו עליהן, ואני קורא היום מעל הבמה הזאת לכוחות הביטחון, לכולנו, לעירנות גדולה ולבטחת יתר על מנת למנוע, חס וחלילה, אסונות.

אבל עם זאת, אדוני היושב-ראש, ממשלת ישראל צריכה להפנות אצבע כלפי ערפאת עצמו וכלפי אותם אנשים שלו בעזה ובמקומות האחרים, לומר לו: נראה אותך אחראי לכל פעילות שחס וחלילה תפגע באזרחי מדינת ישראל. אי-אפשר לשחרר אותו, אסור לשחרר אותו – כך על-פי הסכם אוסלו ב'. ואם אנחנו אומרים היום: הסכם אוסלו ב' האומלל הזה, הרע הזה עבר, תפילה בלב שגם ביטחון יהיה. הסכם אוסלו ב' תובע מהם הבטחת הביטחון. אנחנו חייבים לומר לו: אתה אחראי אם חס וחלילה תהיה איזו פגיעה.

אדוני היושב-ראש, בעקבות אותו הסכם אוסלו ב' וקירוב אותן ערים – –

היו"ר ש' וייס:

רבתי, דווקא באולם ריק כל קול נשמע, זה מפריע.

יהושע מצא (הליכוד):

— — אנחנו בחקיקה שלפנינו מביאים גם חקיקה שקשורה לירושלים וקשורה גם ליישום הסכם אוסלו ב'.

אני רוצה לומר לך, אדוני היושב-ראש, על סמך ניסיון של עשרות שנות קיום המדינה הזאת, לאורך כל תקופת הפיגועים שהיו בארץ הזאת וההתמודדות שלנו עם מלחמות, כל ממשלה אחראית לא היתה מעזה להחזיר את ישראל אלי גבולות פרוצים פעם נוספת, לא היתה מעזה. אני רוצה לומר לך, גם כיושב-ראש ועדת הפנים, מידיעה ברורה — עד היום, אחרי מסירת הערים שכם, רמאללה, ג'נין, טול-כרם, עד היום הכול פרוץ. ואם יש שקט, הוא לא רק בזכות העמידה שלנו על הביטחון, אלא בזכות אותו הסכם שהחליטו שם ה"חמאס" לא לפגוע. ופתחתי את דברי ואמרתי: בלבי תפילה שהביטחון יישמר, ועם זאת קראתי לכוחות הביטחון להגביר ביטחון, כי היום עדיין אפשר להיכנס אלינו ולצאת מאתנו, ואני לא רוצה לומר מעבר לזאת, לא לפתוח פה לשטן. ממשלה אחראית לא היתה גורמת למציאות הזאת, שהחזירה לקרבת גבולות ישראל אותן ערים, ובתוכן — אדוני, אני אתייחס למה שקורה כעת — מתמודדים בבחירות למועצה הפלשתינית.

אדוני, אתה יודע, הבוקר לקחתי את עיתון "הארץ" ואני קורא — ראשית, אני רואה את כל התעמולה האסורה בירושלים במודעות גדולות, והיא אסורה, זו הפרה של הסכם אוסלו ב'. הפרה נוספת של הסכם אוסלו ב', אדוני — בהסכמי אוסלו א' וב' אנחנו אומרים במוצהר, שלא תהיה עוד מתקפה על ישראל מבחינה מילולית וינסו להרגיע את הרחוב. אז אני כבר לא מדבר על אבי אבות השנאה שמוביל אלינו ערפאת עצמו בכל נאום שלו שמדבר על מדינת פלשתינ וירושלים בירתה. אבל כעת קח את המתמודדים — כרוז אחרי כרוז, מצע אחרי מצע שלהם, מה הם אומרים? הם אומרים אותם דברים: ראשית, מדינה פלשתינית; הם מתחייבים לפעול למען זאת, מתחייבים לפעול למען ירושלים בירת פלשתינ, מתחייבים לפעול למען זכות השיבה. ומי המתחייבים, אדוני? אני לא מדבר על הפלשתינים משכם, מרמאללה, מטול-כרם, מג'נין — —

משה קצב (הליכוד):

המתמודדים מדברים על אשקלון, רמלה, לוד, חיפה ועכו.

יהושע מצא (הליכוד):

אמת, נכון.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת משה קצב, מה עם קריית-מלאכי בעסק הזה?

משה קצב (הליכוד):

הם יגיעו לקסטינה גם כן.

יהושע מצא (הליכוד):

אדוני, צודק יושב-ראש הסיעה שלנו משה קצב, שבמסגרת השלבים שלהם הם מדברים גם על ערים בתוככי ישראל – אשקלון וערים אחרות. אבל אני רוצה כרגע להתמקד פה בירושלמים, ואתמול היה בג"ץ – והוא דחה את העתירה. הבג"ץ שגה בדבר נוראי. הוא התעלם מהבעיה המרכזית, ואני אחזור עליה היום ואני אחזור עליה מחר בהסתייגויות. אני לא מדבר על הליך הבחירה שצורתו בדיחה מסכנה. מתעלמים מנקודה אחת – הולכים נציגים מירושלים להיבחר כנציגי מחוז ירושלים למועצה הפלשתינית. ועל מה הם ידברו שם? ועל מה הם ינאמו שם? – על זכות השיבה, על ירושלים בירת פלשתין ועל מדינה פלשתינית.

אני שואל אתכם, אנשי מפלגת העבודה, אני שואל את הממשלה הזאת, הריקה תרתי משמע – ריקה מתוכן וריקה בישיבתה, תרתי משמע, אין ממשלה בישראל. ממשלת מיעוט, אדוני, ואני מעז לחזור ולומר את זה – לא מוסרית. 58 קולות – זו הממשלה, זה הרוב שלה, נשענת על חמישה קולות של מד"ע וחד"ש, לא קואליציוניים. אם הם היו בקואליציה, לא הייתי אומר את זה. הייתי אומר: ממשלה קואליציונית של 63. אבל לא, עובדתית 58 קולות וחמישה באופוזיציה שתומכים בהם משום רצונם במדינה פלשתינית.

משה קצב (הליכוד):

למה את חבר הכנסת גולדפרב ואת השר גוןן שגב אתה מונה בתוך ה-58?

יהושע מצא (הליכוד):

אדוני, צדקת עוד יותר, זה סוג הכלנתריזם של הממשלה הזאת.

רענן כהן (העבודה):

השאלות מתואמות בעיניכם?

משה קצב (הליכוד):

לא השאילתות, אלא המציאות, התבונה.

יהושע מצא (הליכוד):

זו ממשלה שיושבים בה כלנתריסטים והיא נשענת על קולות של חברים שרוצים במדינה פלשתינית, ממשלת מיעוט, והיא מביאה את הסכם אוסלו ב', רואה לנגד עיניה שההסכם הזה מופר ונוהגת כבת-יענה. אני אומר לך, אדוני, יש התופעה הזאת של נבחרים מירושלים, נציגי מחוז, שמסתובבים בשטח, עושים את התעמולה, קוראים להקמתה של מדינה פלשתינית, זכות השיבה, כפי שאמרתי, וירושלים בירת פלשתינ; וזה נוגד, אדוני, את הסכם אוסלו ב'. אני סיימתי – זה נוגד את הסכם אוסלו ב'. אתה יודע למה אני מסיים בחפץ לב? משום שיש לי סיבוב נוסף של 20 דקות.

היו"ר ש' וייס:

בוודאי, יהיה לך עוד סיבוב.

יהושע מצא (הליכוד):

לכן, אדוני היושב-ראש, אני חושב שהממשלה הזאת בהסכם אוסלו ב' נהגה בחוסר אחריות, בכך שהיא קירבה ערים ביהודה ושומרון לתוך ערי ישראל, הפכה את ירושלים לעיר פרזות והסכנה רבה, ולא נותר לנו אלא לומר את התפילה בלב – אלוהים שיעזור לכולנו ונראה בביטחון תושבי הארץ הזאת, כי הממשלה לא מסוגלת להבטיח את ביטחונם. אדוני היושב-ראש, אני מודה לך מאוד.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה לחבר הכנסת יהושע מצא. עכשיו חבר הכנסת רענן כהן – ארבע דקות וחצי. אחריו חברת הכנסת נעמי חזן – ארבע דקות וחצי. אם היא לא תהיה, חבר הכנסת חנן פורת – תשע דקות. ואם הוא לא יהיה, מישהו מסיעת ש"ס – תשע דקות. ואם גם הם לא יהיו, אז חבר הכנסת רפאל איתן – 23 דקות. ורק אם אלה ואלה לא יהיו, אז חבר הכנסת אברהם רביץ – תשע דקות.

רענן כהן (העבודה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, חבר הכנסת יהושע מצא, אני שומע אותך ואני מתקשה להבין אותך. אתה כל הזמן רוצה להפחיד את העם הזה.

יהושע מצא (הליכוד):

חס וחלילה, רק אמרתי תפילה בלב.

רענן כהן (העבודה):

תאמין לי, אתה לא מבין שהעם לא מקשיב לך? לא מקשיב לך העם. הוא גם לא מקבל את תפיסת העולם שלך. כמה אתם יכולים להפחיד אותו? הלוא היום היחיד שיש לכם סיכוי לראות אם אתם צודקים הוא יום הבחירות. אולי תסביר לי מה התוכנית המדינית של הליכוד? יש לכם בכלל דבר כזה? אתם רוצים לחזור לעזה?

בנימין טמקין (מרצ):

יש תוכנית, אבל סודית.

רענן כהן (העבודה):

היא סודית, אני לא מוצא אותה. אני כל הזמן מבקש מחבר הכנסת ביבי נתניהו, תציג לעם בישראל את התוכנית שלך, אבל הוא מפחד להציג אותה.

יהושע מצא (הליכוד):

חבר הכנסת רענן כהן, ירושלים זו עזה? אני רוצה להבין. אתה מפתיע אותי.

רענן כהן (העבודה):

אני אענה לך על ירושלים. כדי שחבר הכנסת יהושע מצא לא יטעה את העם במדינת ישראל, אני רוצה לקבוע, שמדיניותה של מפלגת העבודה לגבי ירושלים היא, שזו בירתה הנצחית של העם היהודי, שום גוף זר לא ייכנס לשם – –

יהושע מצא (הליכוד):

כבר נכנס.

רענן כהן (העבודה):

— — והיא תהיה בשליטה ובהגנתה של מדינת ישראל. כל ההפחדה שלך, חבר הכנסת יהושע מצא, אין לה כלום — — —

יהושע מצא (הליכוד):

מה עם כל המשקיפים הזרים בירושלים? זה לא נכנס?

רענן כהן (העבודה):

אני מבקש מהיושב-ראש להגן עלי — — —

היו"ר ש' וייס:

חשבתי — — —

רענן כהן (העבודה):

אינני מסוגל להתמודד עם חבר הכנסת יהושע מצא.

היו"ר ש' וייס:

חשבתי — — —

יהושע מצא (הליכוד):

— — — מפריע לך.

רענן כהן (העבודה):

לא, לא, חס וחלילה. אני עושה זאת בהומור — — —

היו"ר ש' וייס:

חשבתי שזה מתואם.

רענן כהן (העבודה):

אני רוצה לומר – – –

היו"ר ש' וייס:

כשתבקשו את התערבותי, תודיעו לי.

רענן כהן (העבודה):

לא, לא, אני מסתדר עם חבר הכנסת יהושע מצא.

אני שואל אותך, חבר הכנסת יהושע מצא, מה אתה רוצה? לחזור לעזה? לא מספיק סבלנו? לא מספיק מה שעברנו? השארתם לנו את עזה, ומפלגת העבודה, הממשלה בראשותה של מפלגת העבודה הצילה את עם ישראל. יצאנו ממקום שלא היינו צריכים להיות בו תקופה ארוכה. במקום שתגידו לנו, כל הכבוד, עשיתם את הבלתי-אפשרי – – –

כל הסכם עושים עם אויבים, וההסכם הזה לא היה כל כך פשוט.

אני יכול לומר בסך הכול כאשר אני מסתכל לאחור, הרשות הפלשתינית עושה כמיטב יכולתה כדי לשלוט במקום שהוא בלתי אפשרי; לא קל. אני אומר לך זאת לא כדי לאמץ מדיניות כזאת או מדיניות אחרת. במקום להגיד כל הכבוד, אתה מדבר על דברים שלא היו, על דברים שהיו, לחזור, להעביר מסר שאין לו שום בסיס של אמת, אין לו שום בסיס של סבירות, כדי ליצור פחד בעם.

אני חושב, שהממשלה בראשות מפלגת העבודה, עם מרצ ועם חברי הקואליציה עשו את הדברים הטובים ביותר בתקופה הזאת להגיע להסדר של שלום עם הרשות הפלשתינית.

אני אלחם בכל כוחי כדי שמה שנקרא האמנה הפלשתינית, לא יהיה בה מה שקשור להשמדתה של מדינת ישראל. על זה כל הכנסת צריכה להיאבק, בלי יוצא מן הכלל, כי זאת המחויבות שלאחר הבחירות.

ב-20 בחודש נקיים בחירות, ואני מקווה שלמרות – – –

היו"ר ש' וייס:

ב-20 בחודש הם יקיימו בחירות.

רענן כהן (העבודה):

הם, הם.

היו"ר ש' וייס:

מתי אנחנו?

רענן כהן (העבודה):

אנחנו נקיים בחירות – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

— — —

היו"ר ש' וייס:

מתי?

רחבעם זאבי (מולדת):

— — —

היו"ר ש' וייס:

להיפך, זה נשמע לי דווקא – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

זה לא במקרה – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת זאבי, זה נשמע לי דווקא פטרוני, שאנחנו נקיים להם – – –

רענן כהן (העבודה):

בוקר טוב, חבר הכנסת זאבי – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

– – –

רענן כהן (העבודה):

בוקר טוב, איפה היית? התעוררת? בוקר טוב – – –

היו"ר ש' וייס:

הלוואי שכבר היה ערב טוב, רבותי.

רחבעם זאבי (מולדת):

צהריים טובים – – –

רענן כהן (העבודה):

בוקר טוב, בוקר טוב – – –

היו"ר ש' וייס:

נא להירגע.

רחבעם זאבי (מולדת):

לא במקרה – – – כי אתה מזדהה עם ערפאת, מזדהה עם אש"ף, שותפים לדרך, שותפים – – –
דברים יפים מאוד יש לך – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת זאבי – – –

רענן כהן (העבודה):

תן לו. דבר.

רחבעם זאבי (מולדת):

– – –

רענן כהן (העבודה):

דבר כמה שתרצה.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת רענן כהן, אני מבקש שתעבור עכשיו לבחירות של יוני; הן יותר מעניינות.

רענן כהן (העבודה):

אני רוצה, קודם כול, להגיד בוקר טוב – – –

היו"ר ש' וייס:

סיימת, דרך אגב.

רענן כהן (העבודה):

– – – לחבר הכנסת זאבי – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

כבר צהריים.

רענן כהן (העבודה):

צהריים טובים. חברי וידידי הטוב, הייתם סיעה קטנה, תישארו סיעה קטנה, הקו המדיני שלך – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

– – –

רענן כהן (העבודה):

– – – הקו המדיני שלך – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

מה זה קשור לבחירות שלך עם אש"ף? תגיד מה זה קשור? – – – כי זה מבטא אותך – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת זאבי, זהו.

רחבעם זאבי (מולדת):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת זאבי — —

רענן כהן (העבודה):

אם אתה חושב שזה ייתן — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת זאבי, אתה רוצה שבאולם שבו שלושה אני אקרא למישהו לסדר?

רענן כהן (העבודה):

— — — תאמין לי שזה לא ייתן לך קולות. זה לא ייתן לך קולות — — —

רחבעם זאבי (מולדת):

— — —

היו"ר ש' וייס:

רבותי, רק זה חסר לי שאני אדריך את הנואמים.

רענן כהן (העבודה):

אני מקווה, אדוני היושב-ראש, בעקבות השאלה שלך – אנחנו נמצאים בתקופה של הכרעות חשובות מאוד, קשות מאוד למדינת ישראל ולחברה. ייתכן מאוד, שאם יציעו, באופן רציני, הסיעה הגדולה ביותר, כמו שאמרתי לחבר הכנסת בנימין נתניהו ולחבר הכנסת משה קצב, אם הם יציעו הצעה ויגיעו אתנו לכדי הידברות – ייתכן מאוד שנשקול אותה באופן הרציני ביותר. תודה, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה לחבר הכנסת רענן כהן. אני מזמין את חברת הכנסת נעמי חזן – איננה, הפסידה – – –

בנימין טמקין (מרצ):

— — —

היו"ר ש' וייס:

התחלפתם, אני מבין שזה סיעתי. אין בעיה. בבקשה, חבר הכנסת טמקין, יש לך ארבע דקות וחצי, ואחריך – חבר הכנסת חנן פורת עם תשע דקות. כבודו, בבקשה.

בנימין טמקין (מרצ):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אנחנו נמצאים בעיצומו של עוד תרגיל פרלמנטרי שהוא תרגיל סרק. גם על-פי הנוכחות כאן של אותם אנשים שהדיון הזה ממש בער בעצמותיהם והם חשבו שהם צריכים להעסיק את הכנסת במקום שהיא תעסוק, באמת, בקידום חוקים נדרשים בכל מיני תחומים של החיים שלנו – הם עושים פה תרגיל. אגב, הם יודעים את תוצאותיו לפני שהם מתחילים את היום. ידוע שהחוק יעבור, ידוע שתהיינה בחירות בשטחים, ידוע שבירושלים יהיה ההסדר המיוחד שנקבע לגבי ירושלים, וחבל, חבל מאוד שמישהו עושה את החשבון, שעל-ידי התרגילים האלה, שחוזרים על עצמם מתוך עקרות פרלמנטרית מוחלטת – הרי עברנו את זה בשלב של התקציב ועכשיו עוד פעם. חבל מאוד שהאופוזיציה איננה מבינה שהציבור מסתכל על התרגילים האלה בבוז מוחלט אם יש לו מזל, ולפעמים גם באדישות טוטלית.

היו"ר ש' וייס:

אני מציע ביטוי אחר – פשוט לא מסתכל.

בנימין טמקין (מרצ):

גם לא מסתכל, נכון.

מתוך החובה הפרלמנטרית רציתי לומר את הדברים האלה, ובכל זאת לגופם של דברים, אם אנחנו דנים בשאלות הקשורות להסכם הביניים, אנחנו בתהליך שצריך להוביל בסופו של דבר לפתרון היחיד ההגיוני שכל אזרחי ישראל מבינים אותו מזמן וקיבלו אותו מזמן, שאנחנו צריכים להיפרד מן העם הפלשתיני בכבוד, בשלום, בביטחון, על-פי הסכמים בינינו לבינם מתוך פשרה עם היחידים שאתם אפשר לנהל משא-ומתן ודיבור. הארגון שאתם אפשר לנהל את המשא-ומתן הזה הוא אש"ף. עכשיו הוא יהפוך לרשות הפלשתינית הנבחרת, נבחרת בבחירות שהן יותר דמוקרטיות מאשר בדרך כלל במזרח התיכון; אולי קצת פחות דמוקרטיות מאשר אנחנו היינו רוצים על-פי הסטנדרטים של מדינת ישראל. עם זאת, אין אלטרנטיבה אחרת. לאופוזיציה נשארו התרגילים, כי אין לה דרך להציע תקווה לאמהות ולהורים במדינת ישראל, שהילדים שלהם לא יצטרכו עוד להילחם במלחמות ולא להסתובב בקסבה בשכם או במחנות הפליטים בעזה.

אין פתרון אחר מאשר הפתרון הזה על-פי כל היגיון, וחבל מאוד שאנשי עבר, אנשי פחד, אנשי שנאה, אין להם שום דבר להציע לנו בשביל לצאת מן הסבך הזה של הסכסוך בינינו לבין הערבים, בינינו לבין הפלשתינים.

הממשלה הזאת מנסה, בדרך הקשה, בדרך הבעייתית, כי מולך מתייצב אויב. לימין בישראל אין בעיה בכלל – הוא לא מתייצב אל מול אויב אלא עם הרובה ביד. הוא לא מתייצב אל מול אויב שיש לו רצונות, בקשות, דרישות ותביעות, ומכיוון שכך הוא תמיד גאוני; יש לו, תמיד, איזו תוכנית סודית שאף אחד לא יודע עליה ויש לו, תמיד, פרטנרים שאף אחד לא מכיר. כל פעם אני שואל את חבר הכנסת בנימין נתניהו, כאשר הוא עולה לדוכן הזה ומדבר על כך שיש לו פרטנרים פלשתינים שאתם הוא יכול לנהל משא-ומתן על בסיס העמדות של הליכוד, אני מבקש ממנו לא את השם של שני ערבים פלשתינים כאלה, כי שניים אלה זה יותר מדי ערבים פלשתינים. אני מבקש ממנו: אנא מסור בכנסת את השם של מנהיג פלשתיני אחד שמייצג משהו, שיש לו סמכות כלשהי, שינהל משא-ומתן ויוכל להגיע להסכם שלום אתך על הבסיס שאתה מציע. אין כדבר הזה.

ומכיוון שכך, אנחנו הולכים בדרך הזאת, שעוברת דרך עזה, דרך יריחו, אחר כך הערים האחרות בגדה המערבית שפינינו, ועוברת דרך הבחירות ועוברת דרך ביטול האמנה הפלשתינית ועוברת דרך משא-ומתן על ההסכם הסופי בינינו לבין הפלשתינים, שיביא לכך שייקבע גבול בטוח, מוסכם וסופי בינינו לבינם. רק הפתרון הזה יוכל להביא לתקווה למדינת ישראל. תודה, אדוני היושב-ראש.

הי"ר ש' וייס:

אני מאוד מודה לחבר הכנסת בנימין, בני טמקין. עכשיו חבר הכנסת חנן פורת, תשע דקות. אחריו סיעת ש"ס, אם מישהו יבוא. אחריהם חברי הכנסת רפאל איתן ואברהם רביץ.

חנן פורת (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, את ההסכם הזה, הסכם אוסלו, אפשר לתקוף ביסודותיו. עמדתנו ברורה ובהירה: אנחנו סבורים שההסכם הזה שהוכרע בכנסת על כרעי תרנגולת, על חודו של קול, תוך ניצול ציני של חברי כנסת שסטו ובגדו בעמדת בוחריהם – ההסכם הזה, גם אם פורמלית הוא תקף, מוסרית הוא מעוות מאוד.

אני רוצה להבהיר, אדוני היושב-ראש: אם אכן בעזרת השם יזכה המחנה הלאומי לעלות לשלטון, הוא יראה באמון שהביע בו העם את הזכות לבחון מחדש את ההסכם הזה על כל השלכותיו, להתבונן ולראות מה מתוכו ניתן אולי לאמץ ומה בעיקרו יש צורך לבטל.

אבל, אנחנו עוסקים כעת בניסיון לעגן את ההסכם הזה בחקיקה. אם יש לי ביקורת חריפה ונוקבת, הרי מעבר למה שמצוין בחוק הזה, הביקורת שלנו וגם ההסתייגויות שהגשנו נוגעות למה שאין בו, ואני רוצה לעמוד על כמה נקודות.

הנקודה הראשונה שאני רוצה להבהיר, כבר עמדתי עליה לא אחת, היא, שההסכם הזה על-פי שמו צריך להיות מוגדר כהסכם זמני, או כפי שמוגדר בחוק – הוראת שעה. הסכמי אוסלו קובעים במפורש, כי בזמן שיידונו הסכמי הקבע, הסכמי הביניים לא יחייבו. אנחנו עוסקים פה בהסכם ביניים. הסכם ביניים לפי טבעו – וזה לא צריך להיות עניין של קואליציה או אופוזיציה – צריך להיות מוגדר כהוראת שעה. ייתכן מאוד, שבהסכם הקבע, מנקודות מבטם של הפלשתינים יהיו דברים אחרים לגמרי; ייתכן שמנקודת מבטנו שלנו נרצה לשנות ולבטל דברים. מדוע להגדיר זאת כחוק מדינה תקף לשנים ולדורות? במפורש צריך לציין כי זהו הסכם שהוא הוראת שעה, עד לחתימת הסכמי הקבע. זוהי נקודה ראשונה.

נקודה שנייה. אנחנו נתבעים בהסכם הזה למסור דברים הרבה לפלשתינים.

היו"ר ש' וייס:

יש אולי חשש שיתקיים הפסוק: ולמנחתו של קין לא שעה.

חנן פורת (מפד"ל):

מלשון הוראת שעה. טוב, אם אתה רואה בהסכם הזה מנחתו של קין, ששפיכות דמים כבר גלומה בה – – –

היו"ר ש' וייס:

מבחינת השקפתך.

חנן פורת (מפד"ל):

אני הבנתי, אבל הסבתי זאת להשקפתך, אדוני היושב-ראש, מכיוון שהערת.

אני רוצה לומר דבר שבעיני הוא חמור מאוד, בשל עצם העובדה שהוא אינו מעוגן בהסכם: מראשית הדרך קבענו, ולדברים האלה התחייב גם יאסר ערפאת בהסכמי אוסלו, שתבטל האמנה הפלשתינית, הקוראת להשמדת ישראל, או ליתר דיוק – הסעיפים בה הקוראים להשמדת ישראל, סעיפים המדברים על כך, שכל הדרך לשליטת פלשתינאים היא באש ובדם. מה שמעוגן באמנה הפלשתינית נשמע בקולותיהם של הערבים הזועקים זאת השכם והערב: באש ובדם נפדה את פלשתינאים.

ואני שואל, אדוני היושב-ראש, מדוע הדבר הזה צריך להיות נתון לרצונו הטוב של ערפאת ולא יזוהי שהוא מחוזה כביכול מצדו? מדוע הדבר הזה איננו מעוגן בגוף ההסכם? הלא הוא מוסכם על הכול. מדוע לא יהיה סעיף בהסכם שקובע את התחייבותם של הפלשתינים לבטל את האמנה הפלשתינית, וליתר דיוק – מכיוון שאנחנו עוסקים בחוק כנסת – מדוע לא תהיה קביעה, שכל הבחירות, על כל הכרוך בהן, לא תהיינה תקפות, אלא אם כן תבטל מייד לאחריהן האמנה הפלשתינית, ולקבוע לכך לוח זמנים. למה הדבר הזה צריך להישען על רצון טוב ולא להיות מעוגן בגוף החוק?

יתר על כן, אנחנו יודעים, שבחוקי הכנסת קבענו לעצמנו מגבלות, שלפיהן מפלגות גזעניות הקוראות במפורש לאפליה של סוגי אוכלוסייה, לא תוכלנה להשתתף בבחירות לכנסת שלנו. כך נפסלה בשעתה רשימת "כך", רשימתו של כהנא. אני אינני מדבר על אפליה גזעית, אני מדבר על טרור: מדוע לא יהיה סעיף שקובע, כי תוכלנה להשתתף בבחירות לרשות הפלשתינית רק מפלגות שמצהירות על הסתלקותן והתנערותן מן הטרור, שקובעות כי הן לא תאחזנה בנשק הטרור?

ייתכן שבסופו של דבר, כפי שנראים הדברים, ה"חמאס" לא ישתתף בבחירות. יתר על כן, הוא מכריז על כך שהוא מתכוון לשבש את הבחירות, ואולי גם לבצע פעולות טרור. שמענו רק הבוקר את דבריו של האלוף שחור בעניין זה. אבל ערפאת הרי עושה את כל המאמצים שבעולם, את כל ההשתדלות, כדי לשלב אותם בבחירות, בידיעה שהם אינם מתכוונים להתנער מהטרור, בידיעה שהם אומרים במפורש שהם ימשיכו לאחוז בנשק הטרור. מדוע אפוא לא יהיה סעיף הקובע במפורש, שמפלגות רשאיות להשתתף בבחירות רק אם הן תסכמנה להימנע מפעולות טרור ולנקוט נגדן את כל האמצעים המתבקשים?

אני חושב, רבותי, חברי הכנסת, ואני רואה פה שני חברי כנסת מהמגזר הערבי, שאתם הייתם הראשונים שהייתם צריכים לתבוע את הדבר הזה, כי הרי באמת, אם בבחירות לרשות הפלשתינית תשתתפנה מפלגות המודיעות מראש שהן תמשכנה בפעולות של טרור, הרי בכך הן ישימו לאל וללעג את כל המערכת הדמוקרטית, וכל המבחן הדמוקרטי יהיה כלא היה. אני הייתי מצפה, שהסתייגות כגון זו תהיה מקובלת על כל חברי הבית, ותתקבל במסגרת החוק הזה.

אדוני היושב-ראש.

היו"ר ש' וייס:

אתה מקבל שניים בבת-אחת.

חנו פורת (מפד"ל):

לא אנצל את טוב לבו של חבר הכנסת עובדיה עלי, ואני מבקש לסיים ולומר: לצערי, אין לנו ציפיות גדולות, אין לנו אשליות גדולות. מה שמתרחש כאן במסגרת ההסכם הזה, במסגרת החקיקה המנסה לעגן אותנו בחוקי הכנסת, זוהי חרפה גדולה, שנצטרך להתמודד אתה – אדוני היושב-ראש היושב זה עתה על הכיסא – כאשר נעלה בעזרת השם ונגיע לשלטון. נצטרך לראות איך אנחנו מסירים את הכתם הזה ממפת החוקים של מדינת ישראל.

סאלח סלים (חד"ש):

זה יהיה מאוחר.

חנו פורת (מפד"ל):

זה לא יהיה מאוחר.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת סלים, אתה רשום לדבר עוד מעט. עדיין לא דיברת, תוכל לדבר במשך ארבע דקות תמימות וחצי.

חנו פורת (מפד"ל):

זה לא יהיה מאוחר, אל תדאג. אמרתי שיש לפנינו הסכם הקבע, ובמסגרת הסכם הקבע כל הדברים עומדים מחדש על השולחן, על-פי הסכמי אוסלו עצמם.

סאלח סלים (חד"ש):

זה יהיה בעוד 20 שנה.

חנו פורת (מפד"ל):

אני רוצה לסיים ולומר: אולי, כדי לתת להסכמים הללו, לחקיקה הנלווית אליהם, את התמונה העגומה, המרה והמזעזעת שלהם, נבחר דווקא יום שבת קודש כדי לקיים את הבחירות לרשות הפלשתינית, לא רק במרחבי יהודה ושומרון אלא גם בתוככי ירושלים, תוך זלזול בוטה בכל אלה

ששבת קודש יקרה להם, תוך העמדת משטרת ישראל וצבא-הגנה לישראל על הרגליים, תוך חילול שבת המוני. אני אומר, אדוני היושב-ראש, מעבר לכול, לא ייסלח לממשלה על שחרף הצהרותינו, חרף אזהרותינו, תכפה על חיילי צבא-הגנה לישראל ועל משטרת ישראל לחלל שבת שלא במקום שיש בו פיקוח נפש, שלא במקום שיש בו סכנת נפשות. הכתם הזה והחרפה הזאת, הוספת חטא על פשע, לא תסולח לכם. תודה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת חנן פורת. כעת חבר הכנסת אברהם רביץ. אחריו – חבר הכנסת סאלח סלים, אלא אם כן יגיע חבר הכנסת רפאל איתן, שרשום לפני כן וביקש לדחות את התור שלו לזמן יותר מאוחר.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני רוצה לפתוח את דברי בהתייחסותי להצעת החוק הנוכחית במחאה נגד ממשלת ישראל על שלא השכילה להיות רגישה ולהתחשב ביום שבת קודשנו.

אני רוצה לומר דבר שלא הייתי רוצה לומר אותו: אני בטוח, שאילו פנינו אפילו אל הרשות הפלשתינית, אל יאסר ערפאת, אל המוסלמים, ואמרנו להם שעריכת הבחירות ביום שבת קודש תפגע ברגשות הדתיים של חלק גדול מאזרחי ישראל, יש לי חשש שהיינו מגיעים לחסד לאומים חטאת; לאמור, אני חושש שיאסר ערפאת היה מתחשב בזה יותר מאשר ממשלת ישראל התחשבה בעניין.

חנן פורת (מפד"ל):

אילו היה היפוכו של דבר וזה היה פוגע בפלשתינים, אין ספק שממשלת ישראל לא הייתה עושה זאת.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

בוודאי, לא היה עולה בדעתה. יש לי ניסיון מפעם קודמת. היה מדובר על כך שיאסר ערפאת יגיע לירושלים ביום שבת, ואני פניתי דרך חברי הכנסת הערבים היושבים כאן וביקשתי מהם, מעבר לכל ויכוח, שלא יגרום לפגיעה ברגשות דתיים של העם היהודי, וקיבלתי מסר בחזרה. הוא אמר, שבכל מקרה הוא איננו מתכוון להגיע, ובוודאי לא בשבת, כי הוא לא יפגע ברגשות דתיים.

רחבעם זאבי (מולדת):

מי זה היה?

אברהם רביץ (יהדות התורה):

זה היה יאסר ערפאת.

סאלח סלים (חד"ש):

כן, הוא מכבד.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אני לא רוצה לשבח את יאסר ערפאת יותר מדי, כי יש לנו אתו חשבון קשה מאוד בעניינים אחרים, אבל בושה תכסה את פנינו.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת רביץ, ברשותך, אולי תסביר לצופים ולקהל שלא מדובר כאן על עצם הבחירה שלהם, אלא מדובר על חילול שבת שנגרם כתוצאה מזה.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

בוודאי, הרי גוי של שבת אינו חייב מיתה, לגוי מותר לחלל שבת, אין אצלו חילול שבת.

הבוקר אני פותח את הרדיו ושומע את האלוף שחור אומר, שבכל ועדת בחירות ישבו נציגים של מדינת ישראל – לא יתערבו, חס וחלילה, אבל יעזרו להם. ראשית כול, זה עצמו אינו ראוי – – –

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

זה פיקוח נפש?

אברהם רביץ (יהדות התורה):

זה עצמו איננו ראוי. אבל בשבת? השתגעתם?

היו"ר ע' עלי:

איום.

חיים דיין (צומת):

בשביל זה נתנו לאלוף שחור לנהל יום שחור.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אנחנו נאבקים במדינת ישראל לשמור על צביון החיים של החברה בישראל, לשמור שבת. צבא-הגנה לישראל, לפי פקודת מטכ"ל, נמנע מעריכת כל פעולה שאין בה פיקוח נפש של ממש בתוך מדינת ישראל. הגשתי שאילתות בנושא, ועונים לי כאן בציניות: אנחנו לא קובעים את תאריך הבחירות, את תאריך הבחירות קבעו במועצה הפלשתינית. זו תשובה צינית. וכי ללא אישורה של ממשלת ישראל, ללא סיועה של ממשלת ישראל, ללא קביעתה של ממשלת ישראל היתה הרשות הפלשתינית קובעת את התאריך ביום שבת? לאן אנחנו מוליכים את העם הזה?

אנחנו מגיעים לאובדן דרך, לאובדן אמונה, לאובדן התוקף והחוזק שלנו בצדקתנו בארץ-ישראל. אם אין לנו שבת, אין לנו ארץ-ישראל, אין לנו זכות. רבותי, הססמה הפאשיסטית שאמרו ציונים למיניהם, שזכותנו על ארץ-ישראל היא בזכות הכוח ולא בכוח הזכות – זו אמירה פאשיסטית. עוד מדינות אמרו שבזכות הכוח אנחנו נגיע לשלטון. ללא כוח הזכות, ללא ההבטחה האלוקית שמוותנית בתורה – יש תנאים להבטחה האלוקית הזאת – אין לנו זכות על ארץ-ישראל.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת רביץ, חבר הכנסת מנחם בגין היה אומר תמיד: זכותנו על ארץ-ישראל היא לא בזכות הכוח אלא מכוח הזכות. זו היתה הססמה שהוא אמר כל הזמן. בכל נאום שלו הוא אמר את זה.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אני משתמש בססמתו.

שאול גוטמן (ימין ישראל):

ואז הוא נתן אוטונומיה לפלשתינים.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

חבר הכנסת מנחם בגין, זיכרוננו לברכה, היה יהודי בכל רמ"ח איבריו. הוא לא היה כל כך שומר מצוות, אבל כל שורשיו היו קשורים אל המסורת שלנו. כל הקיום היהודי כאן הוא כזה. אחרת מה אנחנו עושים כאן?

הנה יושבים כאן חברי כנסת ערבים. הם יודעים את האמת והם נוגחים בנו: מה זה, באו לכאן אנשים ממוסקוביה ומכל מיני מדינות בעולם וכבשו ארץ לא להם. מתי אנחנו צודקים בדברים האלה? כאשר כולנו מאמינים בני מאמינים, כולנו בני הקדוש-ברוך-הוא, בני האלוקים, ואז אנחנו פותחים את ספר התנ"ך ואומרים: הנה הקושאן שלנו. נגד דבר זה אין מה לעשות. גם בוועדת החקירה האנגלו-אמריקנית שהחליטה על חלוקה בארץ-ישראל והקמת מדינה יהודית היה הטיעון החזק היחיד והאמיתי, שזה מספר הספרים.

סאלח סלים (חד"ש):

החלטה על הקמת שתי מדינות.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

כן, שתי מדינות, אבל אני מדבר על המדינה שלי. אתם לא רציתם מדינה, זו הבעיה שלכם. לו הייתם יותר חכמים אז, היה המצב שונה.

יוסף אחימאיר (הליכוד):

כבר יש שתי מדינות.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

לכן אני אומר לממשלת ישראל: בוושה תכסה את פנינו. אבל אני אומר את זה לנו, חברי הכנסת: הרי זה סימפטום לכל מה שקורה היום בחברה. הרי זה סימפטום לתרבות אנשים חטאים ששולט היום בחיי החברה במדינת ישראל. זה הסימפטום של גואה, של הגועל ושל כל המרעין בישין שמלווים את חיינו.

אני מוחה מחאה נמרצת על ההחלטה הנלוזה הזאת. יכלו להקדים את הבחירות ביום או ביומיים, או לאחר אותן ביום או ביומיים, ולא לפגוע במיליון, או אולי יותר ממיליון אזרחי מדינת ישראל שהשבת יקרה להם. ולא סתם היא יקרה להם, כי לולא השבת אין לנו כלל זכות על ארץ-ישראל.

היו"ר ע' עלי:

יותר מאשר שמרו ישראל על השבת, שמרה השבת על ישראל.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

עכשיו כמה משפטים לגופו של עניין.

השיטה שלנו בנושא המדיני מתבססת בעיקרה – אם אנחנו מדברים על שלום אמת, הרי שבשלום אמת בארץ-ישראל המובטחת, ההיסטורית, לא ייתכן שיקום כאן סדר חברתי שיהודים לא יוכלו לגור בכל מקום. יהודים גרים בכל מדינות העולם, קל וחומר בן בנו של קל וחומר – –

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

בארצם ההיסטורית.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

– – שיהודים יוכלו לגור בארצם ההיסטורית, בארצם המובטחת, ומבחינת ההבטחה אין שום הבדל בין שכם לתל-אביב. אבל יש מציאות. יש לנו גם ריאלי-פוליטיק. קיימת מציאות שגרים כאן מיליון וחצי, אולי יותר, מבני העם הערבי הפלשתיני, שלא רוצים בנו, שלא רוצים בשלטון שלנו. ואז אנחנו מדברים על שלום, על הסדרים. אנחנו מאוד מייקרים את חיי האדם. חיים של בן-אדם הם מן הדברים החשובים ביותר ביהדות, והם מכופפים פעמים ערכים אחרים. אבל איך יכול להיות? בטיב יכולים לגור יהודים? בסין גרים יהודים, ביפן גרים יהודים.

סאלח סלים (חד"ש):

יש הבדל, הרב רביץ, הם לא כובשים שם.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

תקראו להם איך שאתם רוצים.

חיים דיין (צומת):

מי יצא למלחמה?

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אינני מדבר על הצד המדיני, חבר הכנסת סאלח סלים.

חיים דיין (צומת):

מי יצא למלחמה נגד מדינת ישראל?

היו"ר ע' עלי:

אני מבקש להפסיק.

חיים דיין (צומת):

מי תקוף?

סאלח סלים (חד"ש):

— — —

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת חיים דיין, פניתי אליך, אני מבקש.

סאלח סלים (חד"ש):

יש הבדל בין כובש — — —

חיים דיין (צומת):

יש הבדל בין תוקף – – –

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת סאלח סלים וחבר הכנסת חיים דיין.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אני לא מדבר על הצדדים המדיניים. אבל כאשר ממשלת ישראל, ממשלה של העם היהודי, באה לעשות הסכמים, נגיד שהייתי יושב באוסלו, הייתי אומר לפרטנרים שלי: תראו, אני לא הולך לשנות מציאות, לא הולך לטרנספר אתכם. אתם גרים כאן, תמשיכו לגור. זו אקסיומה א'. יש עוד אקסיומה אחת: גרים שם 150,000 יהודים, גם הם ימשיכו לגור. חבר הכנסת סאלח סלים, יש שם כבר דור שלישי. יש שם אנשים שלא ראו מקום אחר. הם נולדו שם וכבר הולידו ילדים שם. גם הם חייבים להמשיך לגור. רק לאחר שתי הקביעות האלה, שהן קביעות בסיסיות, אפשר להתחיל לדבר.

נוסף על כך, יש הרבה פלשתינים שרוצים לבוא לגור כאן. יש גם הרבה יהודים שרוצים לבוא לגור. לכן צריך ליצור מצב כזה שלא ייתכן. לא ייתכן, תבינו, זה בניגוד לתפיסת שלום אמיתית. זו איננה מדינה שכוחת אל במזרח הרחוק באיזשהו מקום. זה פה, על-ידינו, ויש לנו כמיהות דתיות, רגשיות, היסטוריות. לא יהיה אפשר לסגור את התהליך הזה שיהודים רוצים לגור שם. אחר כך יש בעיה מדינית – כן כובש, לא כובש, על זה אפשר לדבר. אבל את זה צריך לקבל כאקסיומה ראשונה.

אני רק רוצה להקדיש מלה אחת, ממש חצי משפט לנושא נוסף: אנחנו מתבשרים, שכדי לקדם את תהליך השלום משחררים אסירים, גם אסירים שיש מה שנקרא דם על ידיהם; אולי לא דם יהודי אבל דם של בני-אדם, של פלשתינים, של משתפי פעולה מה שנקרא. ומשחררים. זה פשוט מרתיח אותי כאדם. יש גם אסירים יהודים שיושבים. אף אחד מאתנו לא מסכים למה שהם עשו או למה שחלקם עשו – אינני מכיר את כל התיקים – ללכת ולהרוג סתם בני-אדם, אבל מדברים כאן על תקופה של פיוס. ודאי שהכול נעשה מתוך רתחה, מתוך רוגז, מתוך כעס, מתוך לחימה. הגיע הזמן, אם משחררים אסירים צריכים לשחרר גם אסירים יהודים. תודה, אדוני.

היו"ר ע' עלי:

תודה לחבר הכנסת רביץ. חבר הכנסת סאלח סלים, בבקשה. אני מבקש להבהיר לחברי הכנסת, שסיעה שלא נתנה שם של נואם מאבדת את זכות הדיבור. כל סיעה שרוצה שנציג שלה יבוא לכאן וינאם בשמה, צריכה להודיע למזכירות הכנסת מי מדבר בשמה. כי אני רואה כאן שיש כל מיני סיעות – למשל עתיד, מד"ע, יעוד. כדאי להבהיר את העניין הזה שלא תהיינה אחר כך אי-הבנות. בבקשה.

סאלח סלים (חד"ש):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני חושב שהיום הוא יום חשוב מאוד בתולדות מדינת ישראל. היום, כשדנים על חוק כזה ומצביעים על חוק כזה, ואני מקווה שיהיה לו רוב, זה אומר, שהשכל השפוי, שהתבונה גוברת על הדרך של המלחמות, של ההרג, של ההרס, שנמשכת כבר עשרות שנים. זהו יום שפניה של מדינת ישראל יותר ויותר לשלום, שלום צודק עם שכנינו, עם העם הפלשתיני, והלוואי שזה היה קורה לפני עשרות שנים, כמו שאמרנו פה. אבל כך יותר טוב מהדרך השנייה, של המשך במלחמות ובהרס.

פה מנסים למכור לעם, ואני מדבר בעיקר על העם היהודי, מנסים להפחיד אתכם, שאם תקום מדינה פלשתינית פירוש הדבר הרס למדינת ישראל. תזכרו שלפני קצת יותר משנתיים ושלוש שנים, במה ניסו להפחיד אתכם? באש"ף. אש"ף – ארגון רוצחים. אש"ף – מחבלים. כל הזמן דיברו על אש"ף. אנחנו היחידים שאמרנו, אין פרטנר אחר חוץ מאש"ף, לשבת ולדבר אתו. ממשלות ישראל ניסו להקים כל מיני גופים. לא יצא. עד שבסוף הלכו לאש"ף. והנה יושבים עם אש"ף. עושים שלום עם אש"ף. אין מתקפות מטעם אש"ף. לכן זה שקר מה שמכרו לעם היהודי במיוחד, שאי-אפשר לעשות שלום עם אש"ף. והנה הימים מוכיחים אחרת.

מה השקר החדש? לא חדש אבל חוזרים עליו – תיזהרו ממדינה פלשתינית. אנחנו אמרנו עוד בעבר, ואומרים היום, הפתרון הכי טוב לעם היהודי הוא קודם כול שתהיה מדינה פלשתינית בצד מדינת ישראל. לא יהיו פיגועים, לא יהיו מלחמות. אם היינו שואלים כל אמה יהודייה מה יותר חשוב לה – הבן או שכם, או רמאללה, בוודאי הבן שלה יותר חשוב לה משכם ומרמאללה. לכן הקמת מדינה פלשתינית בצד מדינת ישראל חוסכת לנו הרבה הרבה קורבנות מבין היהודים ומבין הערבים. זו הדרך היחידה להגיע לשלום אמת, שלום צודק בין שני העמים. אין שום דרך אחרת. הדרך השנייה, האלטרנטיבה השנייה – המשך ההרג. אין דרך אחרת: או שלום או הרג.

אני מנצל הזדמנות זו ויום חשוב זה ופונה לממשלת ישראל – – –

יוסף אחימאיר (הליכוד):

איפה היא?

סאלח סלים (חד"ש):

לצערי, הממשלה אינה יושבת פה. זו איננה החולשה היחידה בממשלת ישראל, יש לה הרבה חולשות.

היו"ר ע' עלי:

אתה הערת הערה נכונה, חבר הכנסת סלים. אני מודיע – – –

סאלח סלים (חד"ש):

אדוני היושב-ראש, מהבוקר מבקשים, ואין אף אחד.

היו"ר ע' עלי:

לא, לא, אצלי זה לא יהיה. אם בתוך עשר דקות לא יגיע אחד השרים, אני נועל את הישיבה. ושהחוק הזה יחכה קצת.

סאלח סלים (חד"ש):

זה חוק מאוד חשוב, וחשוב שיהיה פה שר.

היו"ר ע' עלי:

אני מבקש ממזכירות הכנסת להודיע לנציגי הממשלה, שאם בתוך עשר דקות לא יגיע שר, אני אנעל את הישיבה.

סאלח סלים (חד"ש):

אנחנו נצביע בעד החוק הזה, במיוחד לאחר ששמענו את ההבהרות של השר ליבאי מעל הדוכן הזה, שהחוק הזה לא אוסר תשלום פיצויים לאלה שנפגעו על-ידי צה"ל באינתיפאדה. החוק הזה אינו מונע מהם לקבל פיצויים.

בהזדמנות זו אני פונה לממשלת ישראל, כדי לקדם את תהליך השלום, לשחרר את האסירות הפלשתיניות. ידוע לכולנו שיש 20 אסירות שהיו צריכות לצאת מבית-הסוהר עוד לפני שלושה חודשים. ובגלל ארבע אסירות שלא הסכימו לשחררן – – –

היו"ר ע' עלי:

למה? למה את הארבע האלה לא הסכימו לשחרר?

סאלח סלים (חד"ש):

לא הסכימו, כי אני חושב שמישהו טעה, כי היה צריך לשחרר את כולן. או שהולכים על שלום – – –

היו"ר ע' עלי:

מה היתה הסיבה?

חנן פורת (מפד"ל):

אין דם על הידיים שלהן?

סאלח סלים (חד"ש):

יש דם, על ידי כולם יש דם בזמן מלחמות. מי לא השתתף במלחמות? אבל כשמדברים על שלום, אז שלום.

יוסף אחימאיר (הליכוד):

אל תדאג – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אבל שחררו אנשים שיש להם דם על הידיים.

סאלח סלים (חד"ש):

לכן אני רואה ב-20 האסירות האלה שהחליטו לשחרר לפני שלושה חודשים, והן סירבו לצאת מבית-הסוהר, אלא אם יצאו כולן, כל ה-24 – אני רואה בהן גיבורות, גיבורות שלא אכפת להן לשבת עוד שלושה חודשים ועוד שלושה חודשים כדי שיצאו כולן יחד. זה מראה שיש להן עקרונות, שהן באמת מסכימות לתהליך השלום, שהן רוצות בהתקדמות תהליך השלום.

לכן אני פונה לממשלת ישראל שתשחרר את כולן, כי זה הזמן שאנחנו מדברים על שלום, צריך ליישם את השלום הזה בפועל.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת סלים. ברשימה כתוב "עתיד", אין כאן שם, והם איבדו את התור. חבר הכנסת עבד-אלוהב דראושה, בבקשה; אחריו – חבר הכנסת רחבעם זאבי.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, סיעת מד"ע תתמוך בחוק המוצע על-ידי הממשלה ליישום הסכם הביניים בדבר הגדה המערבית ורצועת עזה. אנחנו נתמוך בחוק הזה, כמו שתמכנו בהסכם אוסלו א', בהסכם אוסלו ב', וכמו שאנחנו תומכים בהסכם השלום הישראלי-הפלשתיני והישראלי-הערבי בכלל.

כחלק ממחנה השלום, וכמחנה שלום אמיתי, אנחנו נתמוך בהצעת הממשלה, אף שאנחנו לא מרוצים מכל מה שמופיע בחוק. יש סעיפים שאנחנו לא כל כך מרוצים מהם. אבל בכל זאת אנחנו נתמוך בהצעה הזאת כדי לאפשר לממשלה לקדם את תהליך השלום, ליישם את ההסכמים בפועל עם הפלשתינים ולהמשיך בתהליך השלום גם עם העולם הערבי.

אני מקווה, שמדינת ישראל תגיע להסכם שלום כולל וצודק באזור הזה, שבמסגרתו יהיה פתרון צודק לשאלה הפלשתינית, יהיה קץ לכיבוש ולהתנחלויות, ותוקם מדינה פלשתינית עצמאית בגדה המערבית וברצועת-עזה, כאשר ירושלים המזרחית הערבית תהיה בירתה של המדינה העצמאית. ואני מקווה שמדינת ישראל תגיע כבר בשנה הזאת להסכם שלום עם סוריה ולבנון, כדי שייפתח אפיק אמיתי לשלום כולל באזור כולו.

אני רוצה לומר, ששלום אמיתי צריך להישען על הסכם שמבטיח נסיגה מלאה תמורת שלום מלא. זאת אומרת, נסיגה מלאה מהשטחים הפלשתיניים הכבושים בגדה המערבית וברצועת-עזה, נסיגה מלאה מהגולן הסורי לגבולות ה-4 ביוני 1967 ונסיגה מדרום-לבנון. וכך אפשר להשיג שלום אמת, שלום שאין בו כיבושים, אין בו התנחלויות, אין בו קולוניאליזם; שלום שמבטיח את הזכויות של שני העמים.

אני אומר, שבמסגרת של שלום כזה מדינת ישראל זכאית לכל ההסדרים הביטחוניים שיבטיחו את הביטחון של מדינת ישראל, וגם את הביטחון של האזור כולו. אני מאמין ששלום הוא הביטחון האמיתי. מדינת ישראל לא יכולה להשיג ביטחון אמיתי בלי השגת שלום כולל וצודק באזור הזה.

אבל אין שלום ואין ביטחון עם המשך הכיבושים, עם המשך ההתנחלויות, עם המשך השליטה בעם אחר ובשטחים של עמים אחרים. והעם במדינת ישראל צריך לדעת, שרק נסיגה מכל השטחים הערביים שנכבשו מאז 1967 והלאה, תוכל להבטיח שלום מלא עם העולם הערבי. אי-אפשר להגיע לשלום עם המשך הכיבוש ועם המשך ההתנחלויות.

הימין הישראלי נבהל מההסכם הזה. אני יודע למה הוא נבהל ממנו. כי הימין הישראלי רוצה לשמור על ארץ-ישראל שלמה, על הגולן כחלק ממדינת ישראל. אני אומר לימין הישראלי: זה בלתי אפשרי.

אני אומר למי שמדבר על שלום וכיבוש ביחד, שאי-אפשר להשיג שלום עם המשך הכיבוש. רק קץ הכיבוש יבטיח הסכם של שלום אמת בין ישראל לעולם הערבי, בין ישראל לפלשתינים.

הבחירות שיהיו ב-20 לחודש הזה, בשבת הקרובה, אלה בחירות דמוקרטיות, שהפלשתינים יבחרו במסגרתן את המועצה הפלשתינית שתהווה פרלמנט פלשתיני נבחר. הפרלמנט הזה ינהל את ענייני השטחים הפלשתיניים, יבחר את הרשות הפלשתינית. הפלשתינים יבחרו את נציגיהם בפרלמנט הזה, שיהיו לו סמכויות חוקתיות וביצועיות, וגם יבחרו את היושב-ראש של הרשות הפלשתינית, שהוא בפועל נשיא מדינת פלשתיין.

יש שני מועמדים, ואני חושב שזה עניין דמוקרטי בהחלט, שמול מר יאסר ערפאת מתמודדת אשה פלשתינית, משכילה, מנוסה, בת 70 וכמה שנים, סמיחה ח'ליל שמה, מאל-בירה שלייד רמאללה. היא מתמודדת בצורה דמוקרטית על ראשות הרשות הפלשתינית.

היו"ר ע' עלי:

אני מבין שיש לה גם סיכויים גדולים.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אני יודע שאין לה סיכויים גדולים, כי לערפאת יש פופולריות רחבה מאוד.

חנא חדאד (העבודה):

אין לה סיכויים.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אין לה סיכויים, אני יודע. אבל עצם העוז והאומץ שהיא מגלה, שהיא מוכנה להתמודד מול ערפאת, עם כל הפופולריות שיש לו, עם כל האהדה שיש לו ברחוב הפלשתיני, זאת תכונה טובה, מאוד חיובית. אני מקווה שהיא תקבל אחוזים מסוימים מהמצביעים הפלשתינים. זה סימן לדמוקרטיה פלשתינית בריאה.

אני רוצה להזכיר, שכ-700 פלשתינים מתמודדים על 88 מנדטים, על 88 המקומות בפרלמנט, חברי המועצה הפלשתינית. זה שיא הדמוקרטיה. והמערכת מתנהלת בצורה דמוקרטית, חופשית, ללא אלימות. כל אלה שניבאו שחורות לעם הפלשתיני, שחשבו שתהיה מלחמת אחים, רצו שתהיה מלחמת אחים – התבדו. כי העם הפלשתיני הוא עם משכיל, עם דמוקרטי, עם שמאמין בזכותו לנהל מערכת בחירות דמוקרטית, בצורה מודרנית, חופשית. ואני חושב, שזו תעודת הוקרה לעם הפלשתיני כולו, לרשות הפלשתינית, שמנהלים את המערכת הזאת בצורה דמוקרטית, בצורה חופשית.

אדוני היושב-ראש, יש כאלה שכועסים למה התושבים הפלשתינים במזרח-ירושלים ישתתפו בבחירות הללו. הרי 170,000 הפלשתינים שחיים במזרח העיר הם חלק מהעם הפלשתיני, הם חלק מהגדה המערבית הפלשתינית, וזכותם המלאה לבחור ולהיבחר לרשות הפלשתינית, שתייצג את העם הפלשתיני. וכל אדם שחושב במושגים דמוקרטיים צריך להבין, שזכותם של האנשים הללו לבחור ולהיבחר לרשות הפלשתינית, למועצה הפלשתינית, לפרלמנט הפלשתיני, כי הם חלק מהעם הפלשתיני, הם חלק מהגדה המערבית, והם רוצים לממש את הזכות הזאת. לכן בא ההסכם הזה, הסכם הביניים, הסכם אוסלו ב' להבטיח לאנשים הללו לממש את הזכות הזאת. אומנם, קיצצו בשמות, שמו מגבלות – הם יבחרו לא בקלפיות רגילות אלא בבתי-הדואר – והפלשתינים קיבלו את כל המגבלות הללו כדי שיאפשרו לפלשתינים בגדה המערבית ולפלשתינים במזרח העיר לבחור ולהיבחר.

אני מקווה, שהבחירות הללו יתנהלו בצורה טובה, ללא התנגשויות. אני קראתי בעיתונות, שהימין הישראלי מזמין את הציבור במדינת ישראל להפגין ביום שבת ולהימצא ברחובות ירושלים המזרחית לא רק כדי להפגין נוכחות, אלא כדי לנסות ולשבש את מערכת הבחירות הפלשתינית בירושלים המזרחית.

אני מזהיר שזה ניסיון נלעג, ניסיון שהימין עושה אותו כדי לטרפד את תהליך השלום, וקורא למשטרת ישראל, לכל זרועות הביטחון, לממשלת ישראל, למנוע את ההתנהגות הפרועה שהימין הישראלי רוצה לעשות ביום שבת.

אני חושב שזה דבר מסוכן ביותר, כי הוא עלול להביא להתנגשות עם הפלשתינים, הוא עלול להביא לשיבוש מהלך דמוקרטי אמיתי שהוסכם לגביו. ויש ממשלה במדינת ישראל שהחליטה לקבל את ההסכם הזה; אני מניח שביומיים הללו, עד מחר, הכנסת גם תאשר את ההסכם הזה. אז איך הימין יבוא ויעז להתמודד עם הרצון של הכנסת, עם הרצון של הממשלה, ירצה למנוע את הבחירות הללו, לטרפד אותם ולשבש אותם?

אני קורא לממשלה לנקוט את כל האמצעים כדי שהבחירות יתנהלו בצורה דמוקרטית, בצורה חופשית, ללא התנגשויות מיותרות שאין צורך בהן; אין צורך בהפגנות הללו. יש לברך על הרצון לנהל מערכת בחירות דמוקרטית, חופשית, ואני חושב שזה יכול להיות גם טוב למדינת ישראל. כי מדינה פלשתינית עצמאית ליד מדינת ישראל יכולה להיות ערובה אמיתית לביטחון מדינת ישראל. כאשר תהיה לעם הפלשתיני מדינה משלו, הוא ירצה לשמור על המדינה הזאת, ולכן הוא לא יפגע במדינת ישראל וימנע כל פגיעה חבלנית נגד מדינת ישראל; יהיה לו אינטרס לשמור על הסכם של שלום.

לכן, אדוני היושב-ראש, אני אומר שוב, מתוך רצון לקדם את תהליך השלום תתמוך סיעת המפלגה הדמוקרטית הערבית, סיעת מד"ע, בהסכם הזה. אני קורא לכל חברי הכנסת שמאמינים בשלום לתמוך בהסכם הזה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה. חבר הכנסת שאול גוטמן, בבקשה. אין כאן נציג של יעוד, לכן הם איבדו את זכות הדיבור. מי זה כעת יעוד?

אברהם רביץ (יהדות התורה):

גון שגב.

הי"ר ע' עלי:

מולדת הגיעו, ביקשו לעכב. אחרי חבר הכנסת שאול גוטמן, חבר הכנסת רחבעם זאבי. חבר הכנסת זאבי ביקש לדחות אותו לאחר כך, דחיתי.

סאלח סלים (חד"ש):

לדחות את תורו לדבר.

הי"ר ע' עלי:

לדחות את זכות הדיבור. עכשיו אתם רואים שהקריאה שלי שיגיע לכאן נציג ממשלה נענתה בחיוב, יש לנו הכבוד לראות אתנו את שר החינוך.

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

אני איאלץ להיפרד מכם בקרוב.

הי"ר ע' עלי:

אומנם אתה באת הנה לא לפי התור שלך, רשומים אצלי שר האוצר אברהם שוחט והשר יוסי ביילין. הם כנראה מאוד מאוד עסוקים והדיון בכנסת כאן לא חשוב להם. אבל איך שלא יהיה, אני מודיע, שאם לא יהיה כאן נציג של הממשלה, אני לא אאפשר לקיים את הדיון. אני רואה בזה יחס של זלזול בכנסת, וזה דבר שלא יעלה על הדעת.

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

לא בממשלה הזאת.

היו"ר ע' עלי:

לא תמיד. אני לא נכנס כרגע להערכות. תפקידי כיושב-ראש הוא לא להעריך מי יושב יותר ומי יושב פחות. אבל אני צריך לשמור על כבוד הכנסת. כבוד הכנסת מחייב, שיהיה כאן נציג של הממשלה שישמע את הדיונים, ירשום לו הערות. הדיונים מאוד מעניינים, עם הערות מעניינות, וכדאי שירשום כאן את הדברים וייתחס אליהם מדי פעם בפעם. לכן נקיים את הדיון רק אם יהיה נוכח נציג של הממשלה, ואני מברך את שר החינוך שהואיל לבוא ולכאן ולהיענות לבקשתי להיות נוכח. בבקשה, חבר הכנסת גוטמן.

שאל גוטמן (ימין ישראל):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, ברצוני לפתוח בציטוט: "לשום יהודי אין זכות לוותר על זכות קיומה של האומה היהודית בארץ-ישראל. אין לשום גוף יהודי סמכות כזו. אפילו לכל היהודים החיים היום אין הסמכות לוותר על חלק אדמה כלשהו. זוהי זכות השמורה לאומה היהודית בכל דורותיה. זכות זו לא תאבד בשום תנאי. אפילו אם בזמן כלשהו יהיו כאלה אשר יצהירו כי הם מוותרים על זכות זו, אין להם הכוח ולא הסמכות לשלול מהדורות הבאים זכות זו. האומה היהודית אינה מחויבת ואף אינה כפופה לשום ויתור שכזה. זכותנו לאדמה זו, כולה, תקפה ושרירה לנצח, ועד לבוא הגאולה השלמה לא נזוז מזכות היסטורית זו".

רצוני לשאול את הציבור: מפי מי נאמרו הדברים הללו? והרי כמה אפשרויות: א. הרב שפירא בדיון על סירוב פקודה לפנות יישובים; ב. יצחק רבין, בשעה שלחץ בווינגטון את ידי ערפאת; ג. שמעון פרס, בטקס קבלת פרס נובל לשלום; ד. דוד בן-גוריון, בקונגרס הציוני ה-21 בבזל, 1937; ה. יאסר ערפאת. בנאומו בכנסת.

רחבעם זאבי (מולדת):

דוד בן-גוריון.

שאל גוטמן (ימין ישראל):

אלה האפשרויות. התשובה הנכונה היא כמובן, כי הדברים נאמרו מפי דוד בן-גוריון. דבריו אלה של ראש הממשלה הראשון נשמעים היום כדברי נבואה או כפסק הלכה של גדולי הדור.

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

והוא גם נהג על-פיהם.

שאל גוטמן (ימין ישראל):

אכן, אדוני שר החינוך, הדורות מתמעטים.

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

ב-1956 וב-1967 הוא נהג על-פיהם.

שאל גוטמן (ימין ישראל):

תנועת העבודה ההיסטורית מעולם לא הכירה בזכות לגיטימית כלשהי של הערבים בארץ-ישראל. עד שבא מנחם בגין בקמפ-דיוויד וטרף את כל הקלפים. הוא הכיר ב"זכויות לגיטימיות" של הפלשתינים בארץ-ישראל, הסכים לאוטונומיה ול"משטרה פלשתינית חזקה", ופתח פתח מספיק רחב שדרכו נכנס השמאל עד כדי הקמת מדינה פלשתינית בלבה של ארץ-ישראל.

מפלגות הימין מרבית לציין את סכנת הטרור המיידית הנשקפת מן האוטונומיה, ואומנם נכון הוא. ברם, רצוני להדגיש סכנה בסיסית הרבה יותר לעתיד קיומה של המדינה. ראש הממשלה חוזר ואומר שאל לנו לשלוט בעם זר, וקודמו אף הרחיק לכת ואמר כי עלינו להיפרד מן הפלשתינים כדי לקיים בגבולות "הקו הירוק" מדינה יהודית.

בחינה מדוקדקת של העובדות מראה, כי אין לדברים האלה שחר. אילו היה ראש הממשלה עקבי בדעותיו, היה צריך לשיטתו – ואני מדגיש: לשיטתו – לדרוש חילופי אוכלוסין: יהודי יש"ע יחיו בגבולות "הקו הירוק", ואילו ערביי מדינת ישראל יעברו אל המדינה הפלשתינית.

סאלח סלים (חד"ש):

אנחנו לא כובשים. הם שמה כובשים. אנחנו נולדנו פה.

שאל גוטמן (ימין ישראל):

תודיע לו כשאתה גומר לצרוח.

סאלח סלים (חד"ש):

שם עברו ככובשים. אנחנו נולדנו פה לפני שבאתם.

שאל גוטמן (ימין ישראל):

בחינה מדוקדקת של העובדות מראה, כי אין לדברים האלה שחר. כבר עתה בגבולות "הקו הירוק" אנחנו שולטים על עם זר, שכן ערביי ישראל מגדירים עצמם כפלשתינים.

באותה עת עצמה ערביי ישראל, המהווים כחמישית מכלל האוכלוסייה, מצמצמים את הפער הדמוגרפי בקצב של 3% לעשור. כל מי שעניו בראשו מבין, כי לא ירחק היום שבו תיהפך מדינת ישראל למדינה דו-לאומית. יש לצפות, כי כבר בשנת 2000 תופיע בכנסת רשימה ערבית מאוחדת ולה כ-15 מנדטים. מעניין איך ינהלו אז אבירי הדמוקרטיה הישראלית את ישיבות ועדת החוץ והביטחון של הכנסת.

אין ספק כי אנו מנחילים לבנינו ולנכדינו מדינה דו-לאומית שתחדל להיות יהודית ולכן תחדל להיות דמוקרטית. זהו חלום הדורות? הלכך התכוונו אבות הציונות?

רבותי, חברי הכנסת, הבה נקרא שוב קטע מדבריו של בן-גוריון: "אפילו לכל היהודים החיים היום אין הסמכות לוותר על חלק אדמה כלשהו. זוהי זכות השמורה לאומה היהודית בכל דורותיה". כלומר, על-פי ראייתו ההיסטורית של בן-גוריון, הדיון הנוכחי בכנסת הוא הבל הבלים. אנחנו דנים בנושא שאין לאף אחד מאתנו ואף לכולנו יחד סמכות לדון ולהחליט. זכות זו שמורה לאומה היהודית בכל דורותיה, ולכן אין לוותר על חלק אדמה כלשהו.

אני מכיר בעובדה, כי הציונות העכשווית, שבאה לידי ביטוי בסיעות השמאל בכנסת, בזה לערכים שמבטא דוד בן-גוריון. יש בשמאל אפילו כאלה שמרגישים קרבה לצאצאו של עמלק, יאסר ערפאת, יותר מאשר לחלק מהיהודים היושבים כאן. הצגה מבעית כזאת ראינו זה לא כבר בביקורו של יאסר ערפאת בתל-אביב, שם ערפאת המחבק, המלטף והמנשק, חימם את האווירה, אך לבנו שלנו הצטמר.

רבותי, חברי הכנסת, את מה שלא עשינו אנחנו בשומרון יעשה ערפאת. הוא יישב את המורדות המערביים של השומרון במיליון פליטים שישוכנו במחנות ממש מעל גוש-דן. הלחץ הדמוגרפי הפנימי, משולב בזה החיצוני, יגרום, חס ושלום, לקריסת המדינה ללא ירייה אחת.

היו"ר ע' עלי:

נא לסיים, חבר הכנסת גוטמן.

שאל גוטמן (ימין ישראל):

תחילת הדרך, תחילת התהליך, כאמור, בקמפ-דייוויד, אך היום אנו תוקעים יתד נאמנה להצלחת התועבה. תודה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת גוטמן. חבר הכנסת רחבעם זאבי, בבקשה.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב בראש, חברי הכנסת הנוכחים, לידתה של הצעת החוק הזאת, או הצעות החוק האלה שאנחנו דנים בהן היום, היתה בצורה שלומיאלית על-ידי ממשלה שלומיאלית. הביאו זאת ברגע האחרון לוועדת הכנסת, ביקשו לשחרר מחובת הנחה, ומאותו רגע ואילך חטא רדף חטא, טעות רדפה טעות ושגיאה על פני שגיאה. והכול למה? – מפני שב-20 לחודש זה, ביום שבת קודש, תהיינה בחירות לרשות הפלשתינית, ואי-אפשר שלא להיות מוכנים לכך.

כאילו שהבחירות האלה היו קרב היתקלות; הלכו בשדה נתקלו בקרב ששמו בחירות לרשות הפלשתינית. והרי יודעים על כך יותר משנתיים, יודעים על כך מ-13 בספטמבר 1993, כאשר לחצו את היד הטמאה שם באוסלו הרחוקה ואחרי זה בווינגטון. מאז ועד היום לא הספיקה ממשלה, עם פקידים, עם מנגנון, עם כל מה שעומד לרשותה, אלא ברגע האחרון לבוא ולהגיש בחיפזון חוק ולא לכבד את הכנסת הזאת. מה שקרה פה זו מכונת הצבעה – פקודה לקואליציה, פקודה לנלווי הקואליציה, לחגורת הביטחון בדמות חד"ש ומד"ע. ואז מכופפים את הכנסת. בלי קשר לעמדות פוליטיות, אני תובע את כבודה של הכנסת שנרמס בחוק האומלל הזה.

החוק האומלל הזה הוא תוצאה מאותם הסכמי אוסלו. אני רוצה לרכז את הדקות שיש לי כדי להסביר בפעם נוספת מדוע הסכמי אוסלו הם אסון לישראל.

ההסכמים האלה מובילים בבירור ובגלוי להקמתה של מדינה פלשתינית. רבין, זיכרונו לברכה, אמר הרבה פעמים: לא למדינה פלשתינית. אבל הוא הלך והתכופף, והוא אמר בהמשך: ישות שהיא פחות ממדינה. אפילו את זה אתם לא מכבדים היום, אתם שמתפארים כל כך במורשת רבין, ומבטיחים לשמור על מורשת רבין, וצו של רבין, שתמונותיו ניבטות מכל קיר, אתם לא ממשיכים את הציווי שלו: ישות שהיא פחות ממדינה. ההסכם הזה, החוקים האלה והבחירות האלה מובילים למדינה.

כבר במבוא של ההסכם נאמר, שהבחירות תהווה שלב מעבר משמעותי, מכין, למימוש הזכויות הלגיטימיות של העם הפלשתיני ודרישותיו הצודקות. אלה דברים שלא נאמרו בעבר. מנחם בגין, זיכרונו לברכה, אמר שם, בקמפ-דייוויד, את המשפט האומלל "הזכויות הלגיטימיות של העם הפלשתיני", דבר שאף פעם לפניו שום מנהיג של מדינת ישראל לא השמיע. ויותר מכך, גולדה מאיר, ראש הממשלה, אמרה שהיא לא מכירה בעם פלשתיני; היא מכירה בעם ערבי, אבל לא בעם פלשתיני. קם מנחם בגין, המנהיג הלאומי, מפקד האצ"ל, ואומר: הזכויות הלגיטימיות של העם הפלשתיני. ובשורות האלה של העבודה עיקמו את האף על האמירה האומללה של מנחם בגין. עכשיו, במבוא, אתם כותבים אותו דבר. אתם כותבים: "למימוש הזכויות הלגיטימיות של העם הפלשתיני

ודרישותיו הצודקות". מה הן דרישותיו הצודקות? – לחזור ליפו, לחזור לחיפה, לחזור לפלוג'ה, לחזור לטבריה, לחזור לצפת, אלה זכויותיו הצודקות? איזה זכויות צודקות?

שני עמים לוחמים על אותה פיסת קרקע. משהו צעק פה קודם: אנחנו נולדנו פה. נו, אז מה? אנחנו היהודים חיינו בפולין 1,000 שנים. היה זמן שהמלך הפולני היה יהודי. האם אנחנו תובעים זכויות טריטוריאליות בפולין? אנחנו היהודים חיינו בתימן מתקופת הבית הראשון. האם אנחנו אומרים שתימן היא שלנו? אנחנו חיינו באתיופיה מאז המלך שלמה ומלכת שבא. האם אתיופיה היא מחוז ישראלי? לא. אתיופיה – לאתיופים, תימן – לתימנים, פולין – לפולנים, וארץ-ישראל לעם ישראל. אתם כבני אדם, כתושבים, רוצים לחיות פה – אהלן וסהלן. אבל זכויות? – שום זכויות מדיניות. רק זכויות אזרחיות. שום זכויות מדיניות. זכויות מדיניות – רק לעם היהודי. זוהי מדינתו של העם היהודי. בלי שותפים, כשם שאין שותפים ל-21 מדינות ערביות.

סאלח סלים (חד"ש):

אפילו בדרום-אפריקה – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

חבר הכנסת סלים, אם היה זוכה יהודי אחד להגיע ולהיות חבר פרלמנט באחת מ-21 המדינות הערביות, הוא היה יושב בפינה בשקט ולא מחציף פנים כמוך.

סאלח סלים (חד"ש):

אני לא יושב פה בזכותך.

רחבעם זאבי (מולדת):

אבל שום יהודי לא הגיע מעולם להיות חבר פרלמנט במדינה ערבית. לכן, שב בשקט ותכבד את העם היהודי שיש לו מדינה אחת בלבד. אל תנסה להכניס את עצמך לתוך המדינה הקטנה הזאת שיש לנו. לכם יש 21 מדינות ששטחן הכולל גדול פי 500 משטחה של ארץ-ישראל הגדולה והשלמה.

סאלח סלים (חד"ש):

תיסע אתה לשם. לך אתה לעירק. שם יקבלו אותך יפה.

רחבעם זאבי (מולדת):

תודה רבה. תלך אתה לעירק. הוא מתאים לכם. אתם רקדתם על הגגות כאשר הוא שילח לנו את טילי המוות לתל-אביב. אתם רקדתם אז על הגגות.

סאלח סלים (חד"ש):

אתה יודע איך מקבלים בעירק. אני מאחל לך.

רחבעם זאבי (מולדת):

לרשות הפלשתינית יש כל הסממנים של מדינה בדרך.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת סלים, מה יש לך נגד עירק? מספיק. עזוב, נו.

רחבעם זאבי (מולדת):

לרשות הפלשתינית יש כל הסממנים של מדינה בדרך. קודם כול, הסכימו שיהיו לה שלוש רשויות: חקיקתית, ביצועית ומשפטית, כיאה וכנדרש בכל מדינה. יש להם פרלמנט. אומנם נקבע בהסכם, שבפרלמנט יהיו 82 חברים. אבל נתנו רשות מיוחדת לרב הנוכלים, הרוצח, פושע המלחמה, ערפאת, גם להגדיל את מספר החברים בפרלמנט. הוא כבר הגדיל זאת ל-88.

מותר להם לחוקק חוקי-יסוד. מה זה חוקי-יסוד? זה לא מדינה? זה אוטונומיה? זו מדינה. תגידו את הדבר בפירוש. באמת, תישירו מבט אל העם ותגידו: אנחנו רוצים מדינה פלשתינית, כפי שאומרת מרצ. אבל אתם נגררים אחרי מרצ. אתם עושים את מה שהם רוצים ומנסים לשמור על "פסון", כפי ששיקרתם והוניתם את הבוחר בבחירות של 1992.

נקבע שלמועצה לא יהיו סמכויות בתחום יחסי החוץ, אבל בסמכויות המועצה לנסח ולבצע מדיניות פלשתינית, ועוד לפני ההסכם פועל ערפאת ופועל פייצל חוסייני בתחום המדיני.

את מי אתם משקרים? אין להם שיח ושיג בתחום מדיניות החוץ? ערפאת כבר הודיע שישראל הסכימה לקיום נציגויות דיפלומטיות של אש"ף בעולם. מה זה, זה לא מדינה? ממתי לאוטונומיה יש 85–90 נציגויות בעולם? נדמה לי שהם עברו את ה-100. מה אני מדבר? לישראל יש 85, הם עברו את 100 הנציגויות. אין להם כסף. פרס יוצא בהול לכל העולם לאסוף כסף בשבילם כדי שהם לא יתמוטטו, אבל הם מקיימים נציגויות דיפלומטיות בכל העולם, שעולות הון עתק.

בקמפ-דייוויד, עם כל חטאי הליכוד, הליכוד הקפיד שהאוטונומיה שהוא חותם עליה ומדבר עליה, תהיה אוטונומיה אישית לתושבים. ובהסכם אוסלו מדובר על סמכות טריטוריאלית. דהיינו, קרקע, תשתית ומים.

לאש"ף כבר ניתנו סמכויות על כל השטחים שנמסרו לו, ועוד בטרם נפתח המשא-ומתן על הסדר הקבע, הפלשתינים דאגו שיהיה כתוב בהסכם פעמים מספר דבר האחדות הטריטוריאלית של הגדה המערבית ועזה כיחידה אחת.

דרך אגב, גם בחוקים שלכם, של הממשלה, כתוב: הגדה המערבית. ממתי זה מונח קביל על ממשלות בישראל? יש החלטת ממשלה שלפיה קוראים לגדה המערבית בשם: יהודה ושומרון. האם ההחלטה הזו בוטלה פורמלית? אתם יכולים גם לקרוא לזה אפילו מדינת אש"ף, מה שאתם רוצים, אבל תעבירו החלטה על כך. לא העברתם החלטה, ואתם קוראים לזה פה "חוק יישום הסכם הביניים בדבר הגדה המערבית". אתם עושים צחוק מהחלטות ממשלה כשנוח לכם.

ישראל מכירה בזכויות המים של הפלשתינים בגדה המערבית. ירושלים מוזכרת בנשימה אחת עם הגדה המערבית ועזה.

היו"ר ע' עלי:

אתה גם משתמש במונחים האלה?

רחבעם זאבי (מולדת):

אני מצטט מתוך החוקים שלהם.

היו"ר ע' עלי:

אז תגיד שאתה מצטט.

רחבעם זאבי (מולדת):

כתוב שם: הזכות למספר פלשתינים להצביע בבתי-דואר בירושלים. באמת, את מי אתם מרמים? מה זה מספר פלשתינים? יהיה פלשתיני אחד שירצה להצביע בירושלים ולא תיתנו לו? במקום להגיד: הזכות לפלשתינים שאין להם תעודות זהות ישראליות להצביע בירושלים, למה לשקר? מדוע יחסים בין מפלגות, או בין ממשלה לעם צריכים להיות מושתתים על שקר? הזכות למספר פלשתינים – כל הזמן התחכמויות של פקידי פרס, שיודעים להמציא מלים.

הסכמתם לנוכחות של משקיפים זרים בהצבעה בירושלים. אתם תופסים מה זה? זו פגיעה בריבונות של ישראל בירושלים. הרי ירושלים היא חלק מישראל על-פי חוק, יש חוק ירושלים. אז אתם מביאים משקיפים זרים שיסתובבו בירושלים? זו לא פגיעה בריבונות שלנו? אתם לא תופסים את זה?

הזכות לתושבי ירושלים גם להיבחר, אם יש להם כתובת נוספת. נו, זה מסובך מאוד לערבי שתהיה לו כתובת נוספת פה ושם? לבנה אחרי לבנה. הזמן שעומד לרשותי לא יספיק לי כדי לקעקע את כל ההסכם הזה.

מדוע ניתנה להם זכות להקים רשת לוויינים לשירותים שונים? ממתי אוטונומיה מקיימת רשת לוויינים?

מדוע נתתם להם את הזכות לתבוע את הממצאים הארכיאולוגיים שנחשפו מ-1967 ביהודה ובשומרון? הם הבעלים של מה שהשאירו פה מלכי ישראל, שבטי ישראל, אבותינו? הם היורשים שלהם?

כבר שמעתי מחבר הכנסת דראושה, שהוא רואה את הפלשתינים כיורשים של הפלישתים. הזכרתי לו, שלפי הממצאים הארכיאולוגיים הפלישתים אכלו חזיר, מוצאים אצלם עצמות חזיר. אז הוא רוצה כמוסלמי להיות היורש שלהם? – יבושם לו. אבל אנחנו הרי יודעים שהם היגרו לכאן, הם טרונספרו לכאן מארצות ערב, מחיג'אז, מסעודיה, מסודן, ממצרים, מלוב, מסוריה. הם באו לכאן ככובשים, אז הם צועקים לחבר כנסת ישראלי: אתה הכובש. את מה הוא כבש? את ארץ אבותיו האחת והיחידה שיש לו, שיש לו עליה הבטחה אלוקית; הארץ היחידה, שהיא קטנה 1:500 מהשטחים שיש למדינות ערב. אז אנחנו הכובשים? הם באו לכאן, האם הם קיבלו את הארץ לפי החלטת האומות המאוחדות יחד עם ההג'רה הערבית – מה פתאום?

נותנים להם רשת לוויינים לשירותים שונים. נותנים להם את הממצאים הארכיאולוגיים, והנימוק – מתוך התחשבות נאותה בדרישה הפלשתינית שישראל תחזיר את כל הממצאים הארכיאולוגיים שנחשפו בשטחים מאז 1967, יידון הנושא במשא-ומתן להסדר הקבע.

כלומר, יש להם בכך גם תביעה על תולדות ארץ-ישראל, על תושבי ארץ-ישראל, תרבויות ארץ-ישראל לדורותיהם, ובהם בעיקר חוט השדרה, אבותינו, תקופת הברזל. הם יקבלו את הממצאים האלה כדי להציג אותם – תתפלאו איפה, במזרח-ירושלים, כי גם את זה אתם תיתנו להם. כי מי שמתחיל לשקר, ממשיך לשקר.

שינוי סטטוס במעברי הגבול. במקום רשות הנמלים, שהיא הגורם שבדוק בגבולות, הם רוצים דווקא את הממשל הצבאי. לרגע לא הבנתי, הערבים רוצים ממשל צבאי – אתם יודעים למה? כי ממשל צבאי הוא גורם זמני, ואילו רשות הנמלים מצביעה על גורם קבוע בשטח.

תואר ראיס לערפאת מופיע במהדורה העברית; פרזידנט בנוסח האנגלי. את מי אתם משקרים? את היהודי בתל-אביב? את היהודי בעין-חרוד? את היהודי בדגניה? את מי אתם מרמים? מה זה ראיס בעברית? יש בעברית מלה ראיס? בערבית זה דו-משמעי, זה גם נשיא וגם יושב-ראש, אבל בתרגום

. למי למדינה. כלומר, אתם יודעים שאתם מובילים אותם PRESIDENT האנגלי כתובה האמת – למדינה.

דואר, בולים, תקשורת, לרבות תקשורת בין-לאומית; מטבע פלשתינית – קצת דגדג להם, כי הם משגיחים על הארנק. מה כתבו? ימשיכו לדון בהנהגת מטבע פלשתינית. כלומר, ערפאת הכניס סדק. את הרגל הוא הכניס בדלת. בייגה שוחט ואחרים ינסו להילחם נגד זה, אבל המגמה הברורה להקים פה מדינה פלשתינית הולכת לאורך כל הסעיפים, לרבות דגל פלשתיני, שמונף בימים אלה בירושלים, בירת הנצח של עם ישראל.

דרכון ותעודות מסע, כבר הוסכם עליהם בהסכמים קודמים.

PEOPLE בקיצור, הסכמי אוסלו הם הפרה של הסכמי קמפ-דייוויד. שם דובר על ובאוסלו מדברים על זה לא רק אזרחים, זה גם עם באנגלית. בקמפ-דייוויד אין לפלשתינים סמכויות בביטחון PEOPLE-פנים, פרט למשטרה חזקה, וגם זו הגדרה אומללה של הליכוד, שעליה בkiנו כאשר בkiנו.

היות שהפעמון צלצל, ואני מכבד את היושב-ראש – – –

היו"ר ע' עלי:

אני רואה שיש לך מחברת שלמה. אתה עוד תדבר שעות.

רחבעם זאבי (מולדת):

יש לי, כי – – –

דוד לוי (הליכוד):

גם זה מעשה אומלל של הליכוד, הצלצול.

רחבעם זאבי (מולדת):

כן. הכול.

אסכם במשפט אחד. הסכם קמפ-דייוויד היה מספיק אומלל והתנגדנו לו, ואילו אוסלו זה אסון. מדוע משקרים שאוסלו שווה לקמפ-דייוויד? המשך התהליך, אתם אומרים. זה שקר גס ומכוון. הטרור ניצח

אתכם, ולכן הוא ימשיך לנצח. מי שהצליח לגרש אותנו, אתכם, מרמאללה באבנים ובבקבוקים, יגרש אותנו גם מרמלה באבנים ובבקבוקים; יגרש אותנו גם מיפו, גם מחיפה, גם מעכו. מי שלא ידע לעמוד בפרץ נגד הטרור בפעם ההיא, לא ידע לעמוד בפרץ בפעם הבאה, ובפעם הבאה זה יהיה יותר אומלל. המשך יבוא. תודה רבה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת רחבעם זאבי. רשות הדיבור לחברת הכנסת אסתר סלמוביץ. בתום דבריה נתחיל את הסבב השני, שאותו יפתח חבר הכנסת יורם לס, תשע דקות. אחריו – חבר הכנסת יוסי אחימאיר.

אסתר סלמוביץ (עתידי):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, מטרתו המוצהרת של החוק המונח לפנינו היא הוצאתו לפועל ויישומו בפועל של הסכם הביניים הישראלי-הפלשתיני מיום 28 בספטמבר 1995 על נספחיו, וזאת חרף המציאות המרה, אשר הוכיחה, לדאבונו, מה ערכן של הכרזות והצהרות מסוג זה המושמעות לאורך כל הדרך מפי שותפינו להסכם.

ההפרות הבוטות של כל ההסכמים שנחתמו בינינו על-ידי הפלשתינים גם הוכיחו עד כמה מתכוונים הם לעמוד מאחוריהן. אך חרף עובדות אלה ממשלת ישראל ממשיכה להתעלם, ובמקום לעצור ולחשוב מחדש, היא ממשיכה לתת ולתת ולהעביר סמכויות כאחוזת בולמוס וכאילו לא אירע דבר.

אולם לא ממשלה זו תודה בטעות, גם כשהמחיר הוא עתידה וגורלה של מדינת ישראל וקץ החזון הציוני, שכן אחרי חזיונות המדשאה בבית הלבן כל נסיגה או הודאה כזאת עלולה להוביל למפלטה ערב בחירות. לכן, אדוני היושב-ראש, לשיטתה של ממשלה זו, מן המצב שאליו הובילה את עם ישראל אין כל חזרה, וכדור השלג הזה יוסיף להתגלגל ולגדול. ואנו, לא זו בלבד שלא נוכל לעוצרו בטרם יקבור אותנו תחתיו, אלא נאלץ לעמוד מן הצד ולחזות במו עינינו כיצד הולך ונסתם הגולל על חזון מדינת היהודים.

8.את יכולתכם הגדולה בשטח כבר הוכחתם כשויתרתם על השליטה על הביטחון הכולל באזור ואפשרתם השתוללות של כוחות הביטחון של ג'יבריל רג'וב באין מפריע, לרבות מעצרים ועינויים של משתפי פעולה, אשר התרחשו רק שלשום ביאטה בהרי חברון, מעצרו של באסם עיד, פעיל ארגון "בצלם", ומעצרים ועינויים של יוסוף קאטאלו ועדנאן אל-פספוס מהכפר דורא. במקום לשלוט בשטח ולהבטיח ביטחון לתושבים, בחרתם באופן תמוה להטיל צווי הגבלה על תושבים מקריית-ארבע, מחברון, ועל ראשי ישיבת "עוד יוסף חי" בשכם. במקום לדרוש ולעמוד בנחרצות על ביטול הסעיפים באמנה הפלשתינית הקוראת להשמדת מדינת ישראל, התקפלתם וכבר התפשרתם על כתיבת אמנה חדשה כתוספת לישנה. האין גבול לווייתורים שלכם?

אדוני היושב-ראש, נאום ההספד של ערפאת ל"מהנדס" והפיכתו לשהיד, למרות פעילויותיו ומעורבותו האישית ברציחתם של 67 יהודים ופציעתם של מאות, והכרזותיו החוזרות ונשנות על ירושלים כבירת המדינה הפלשתינית עוד בטרם הקמתה, וזאת אחרי קבלת פרס נובל לשלום ולחיצות הידיים

בוושינגטון, מעידים יותר מכול על טיבו של שלום זה ועל כנות כוונותיו של ערפאת להסתלק מדרך הטרור. אולם, לדאבוננו, עיניכם טחו מראות ואוזניכם ממאנות לשמוע. תודה רבה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחברת הכנסת סלמוביץ.

הודעת יושב-ראש ועדת הכנסת

היו"ר ע' עלי:

ליושב-ראש ועדת הכנסת, חבר הכנסת אלי גולדשמידט, יש בשורות חדשות על סדרי הדיון. הוא מוזמן לבוא ולבשר לנו.

אלי גולדשמידט (יו"ר ועדת הכנסת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אכן בשורות המה.

החלטת ועדת הכנסת מיום כ"ג בטבת התשנ"ו, 15 בינואר 1996. קיימנו ישיבה שנתנה גיבוי חוקי להסכמות שהושגו בין האופוזיציה לקואליציה בעניין סדרי הדיון בקריאה השנייה ובקריאה השלישית של הצעת חוק יישום הסכם הביניים בדבר הגדה המערבית ורצועת עזה (סמכויות שיפוט והוראות אחרות) (תיקוני חקיקה), התשנ"ו–1996.

בהמשך להחלטת ועדת הכנסת מיום י"ח בטבת התשנ"ו, 10 בינואר 1996, בעניין סדרי הדיון בקריאה השנייה ובקריאה השלישית של הצעת חוק יישום הסכם הביניים בדבר הגדה המערבית ורצועת עזה (סמכויות שיפוט והוראות אחרות) (תיקוני חקיקה), התשנ"ו–1996, הוחלט – קראתי הבוקר את ההחלטה שהיתה מיום 10 בינואר – אבל יש שיפורים: 1. הדיון ביום ב', קרי היום, כ"ג בטבת התשנ"ו, 15 בינואר 1996, יסתיים לא יאוחר מהשעה 24:00, קרי חצות; 2. הדיון ביום ג', כ"ד בטבת התשנ"ו, 16 בינואר 1996, כלומר מחר, יתחיל בשעה 10:00; 3. כל ההצבעות – וזה החשוב – בהצעת חוק זו תתחלנה ביום ג', מחר, כ"ד בטבת התשנ"ו, 16 בינואר 1996, לא יאוחר מהשעה 22:00.

במלים אחרות, עד מחר אין הצבעות. מי שמוזמן ומשתתף באירוח סגן נשיא ארצות-הברית לא יוזעק להצבעות. אני חושב שהחלטה זו מבטאת את ההסדר הנכון והצודק והסביר בנסיבות העניין.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

— — —

אלי גולדשמידט (יו"ר ועדת הכנסת):

לא יאוחר מ-22:00. זה יכול להיות יותר מוקדם, אבל לא יאוחר מ-22:00. תודה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת גולדשמידט.

אני מבין שאין כל שינוי לגבי סדר הדוברים, ואשר אמרתי נשאר בעינו.

הצעת חוק יישום הסכם הביניים בדבר הגדה המערבית ורצועת עזה (סמכויות שיפוט והוראות אחרות) (תיקוני חקיקה), התשנ"ו-1996 (קריאה שנייה וקריאה שלישית)

היו"ר ע' עלי:

כעת חבר הכנסת יורם לס, ואחריו – חבר הכנסת יוסף אחימאיר.

יורם לס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אפילו הקיצוני שבדוברים בסיבוב הראשון בדיון על הצעת החוק, חבר הכנסת גוטמן, שהוא לא רחוק מלייצג את תנועת "כך" באולם הזה ובבית הזה, דיבר על החשש מפני מדינה דו-לאומית, ואני מסכים אתו. אני חושב, שהבית הזה כולו מסכים, שמדינת ישראל אסור לה שתהיה מדינה דו-לאומית – בוודאי לא בנוסח בוסניה – שזו מדינה יהודית ודמוקרטית, והמשקל של המלה "דמוקרטית" שווה למשקל המלה "יהודית", לא פחות דמוקרטית מיהודית, לא יותר יהודית מדמוקרטית, וכולנו מסכימים.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת לס, תרשה לי רק להעיר לך. אמרת שחבר הכנסת גוטמן לא רחוק מלייצג את תנועת "כך". תנועת "כך" היא תנועה לא חוקית. אתה מאשים אותו בהאשמה חמורה. אני מציע לך: לפחות תאמר את זה כשהוא נוכח, כדי שהוא יוכל להשיב לך.

יורם לס (העבודה):

הוא סובב את הגב ויצא.

היו"ר ע' עלי:

לכן אני מציע באמת לא להדביק תווית על חבר כנסת כאילו הוא עושה דבר לא חוקי או שייך לתנועה לא חוקית כשהוא לא נוכח כאן. כשהוא נוכח, אני לא מתנגד שתקיים אתו דיון או ויכוח.

יורם לס (העבודה):

אני מקבל את דבריך, אדוני היושב-ראש. הכנתי את הדברים בנוכחותו של חבר הכנסת גוטמן. זה שהוא קם, סובב את הגב ויצא, זו בעיה שלו.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת לס, אני אמור כאן, כיושב-ראש, לשמור על כבודה של הכנסת ועל כבודם של חברי הכנסת. מכאן גם נגזרת ההערה שלי.

יורם לס (העבודה):

בהחלט, אבל השתמשתי בנקודת ההסכמה, אדוני היושב-ראש, ואני ממשיך לבנות אותה הלאה.

יש הסכמה: לא תהיה פה מדינה דו-לאומית, תהיה פה מדינת יהודית – אני אומר את זה גם לחברי מהמיעוט הערבי, שהוא שווה זכויות לחלוטין במדינת ישראל – ודמוקרטיה. זה מה שיהיה. אם יש הסכמה גם מצד החוגים הכי קיצוניים על הנקודה הזאת, אם יש הסכמה, להסכמה הזאת חייבות להיות תוצאות כלשהן. אי-אפשר רק להסכים באופן תיאורטי ולהגיד: טוב, אבל. חייבים להבין, שההסכמה הזאת יש תוצאות, והתוצאות הן מאוד פשוטות: אם מדינת ישראל היא מדינה דמוקרטית, הדמוקרטיה אומרת שלכל איש ואשה יש אצבע. אין הגדרה יותר פשוטה וברורה למלה דמוקרטיה. לכל איש ואשה, בין שהם טובים בין שהם רעים, יהודים או ערבים, צעירים או זקנים מעל גיל 18, לכל איש ואשה יש אצבע.

ומה מטרת החוק שלפנינו? לשמור על האופי הדמוקרטי של מדינת ישראל, שהרי איש בבית הזה לא באמת מעלה על דעתו לשים קלפיות בקסבה בשכם, לתת לאנשים בקסבה בשכם להצביע לכנסת. אז ממה נפשכם, חברי באופוזיציה שתוקפים את החוק הזה, תחליטו – או שאתם שמים קלפיות בקסבה בשכם, ואז יהיו בכנסת 40, 50, 60 חברי כנסת ערבים, אולי ראש הממשלה הבא יהיה ערבי, ולא נהיה מדינה יהודית, ואנחנו מדינה יהודית. אני אומר את זה בצורה הכי חותכת, עם התחשבות מלאה בדידי הטובים במיעוט הערבי, ובאותה רוח שאומרים את זה הקיצונים מהצד השני, אבל המשמעות שאנחנו מדינה יהודית ודמוקרטית היא אחת ואין בלתה. מי שיבוא לכאן עם פטנטים מהסוג של בופוטצוואנה, אזורי חסות אוטונומיים בדרום-אפריקה – זה עבד? איפה בופוטצוואנה היום? איפה אזורי המחיה האוטונומיים בדרום-אפריקה? הם קיימים היום? זה רציני?

אז באים הקיצונים – חברי הכנסת זאבי וגוטמן – ומציעים פתרון שאולי מבחינה הגיונית הוא נשמע טוב: ניקח 2 מיליוני ערבים ונזרוק אותם מפה. יש 21 מדינות, אחת מהן היא ליביה – לוב – שזה עתה זרקה את כל הפלשתינים משטחה – אבל הוא מספר לנו על 21 מדינות שיקבלו בזרועות פתוחות את הפלשתינים. אני מציע לו לקרוא מאמר שנכתב עכשיו ב"טיים" על גורלם של הפלשתינים בלבנון, איך מקבלים את הפלשתינים בלבנון, איזו שנאה יש אליהם. אז הוא מדבר: נזרוק 2 מיליונים.

זה לא יהודי להגיד שאנחנו נזרוק 2 מיליוני אנשים מהארץ הזאת, וזה לא דמוקרטי למנוע מהם את זכות הבחירה. ואם זה לא יהודי וזה לא דמוקרטי, מוכרחים להיפרד. ואף אחד לא משקר – אני אומר בגלוי, לי קל, אני חבר כנסת, ההצהרות האלה לא נרשמות באיזה פרוטוקול – אין שום ספק שמדינה פלשתינית היא רק שאלה של זמן.

אבל באותו יום שניתן להם מדינה פלשתינית, נספח את בקעת-הירדן. בבקעת-הירדן אין בעיה עם הדמוקרטיה. יש בעיה עם הביטחון. אף אחד לא גר שם, זו חתיכת מדבר. הם ייקחו את המדינה הפלשתינית וינהלו אותה בתוך השטחים שהם חיים בהם, אנחנו ניקח את בקעת-הירדן.

ועל תקן של שאלה בבחינה פסיכומטרית, שצריך להשלים שורות – אם אנחנו זה הולנד ואם מדינת ירדן זו בלגיה, אז מה הפלשתינים? אנחנו הולנד, ירדן זו בלגיה, מה הפלשתינים? לוקסמבורג. ואני לא מפחד מלוקסמבורג. כתוב בכל עיתון שיש לנו 100 פצצות אטום. אז מה מקשקשים פה על אבנים – יבואו עם אבנים ויגרשו אותי מתל-אביב. מי יבוא עם אבנים לגרש אותי מתל-אביב? זה רציני? מי יבוא עם מקלות לגרש אותנו מיפו? זה רציני? כשיש לנו פצצות אטום – כך כתוב בכל עיתון – כשיש לנו מדגם עשוי פצצות להביס את נאט"ו – כך אומרים? כשיש לנו טנקים הכי טובים בעולם, 15-100 מיליון דולר והוא רואה בלילה ורואה ביום ומי יודע ודגם ישראלי מיוחד, כל מטוס עולה איזה 100 מיליון דולר והוא רואה בלילה ורואה ביום ומי יודע ודגם ישראלי מיוחד, מה הוא עושה. ממי אנחנו מפחדים – מכמה מקלות ואבנים? לא האבנים ולא המקלות הוציאו אותנו מרמאללה. מה שהוציא אותנו מרמאללה זה הצורך לשמור על מדינה יהודית ודמוקרטית, לא לשלוט על עם אחר, ואף אחד לא מתכוון לגרש אותו.

אלה הן העובדות הפשוטות, אדוני היושב-ראש, שמפורטות בהצעת החוק, העובדות שיוזכרו להפרדה, שהם ינהלו את ענייניהם במדינה פלשתינית – אני אומר את זה כדי לא לשקר באופן ברור – כאשר בקעת-הירדן שייכת לנו, שומרת על ביטחוננו, זה יותר חשוב מירושלים; שמירה על ביטחון ישראל בבקעת-הירדן היא יותר חשובה מירושלים, כי ירושלים לא שומרת על הביטחון שלנו, ירושלים שומרת על הנשמה שלנו. והנשמה שלנו חשובה, אבל זו תהיה הפשרה – ינהלו הם את ענייניהם, אנחנו ננהל את עניינינו. לוקסמבורג, הולנד ובלגיה – זה המודל, וזה גם מה שיהיה. תודה רבה, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת לס. חבר הכנסת יוסף אחימאיר.

יוסף אחימאיר (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חבר הכנסת חנא חדאד, סגן יושב-ראש הכנסת, כנסת ריקה, לפעמים אני שואל בפני מי אני מדבר פה, איפה הכנסת? איפה הממשלה, כמובן?

היו"ר ע' עלי:

אני נאלץ פעם נוספת להעיר לנציגי הממשלה – זו הפעם השנייה היום – על כך שאין נוכחות של שר כלשהו. אני רואה בזה זלזול בכנסת, ואני לא אשלים עם כך. אני מבקש ממזכירות הכנסת להודיע מייד למזכירות הממשלה לשלוח לכאן נציג, אחרת אנחנו ניאלץ לנעול את הישיבה, עם כל הא-נעימות הכרוכה בכך. זה מבטא זלזול בכנסת, זלזול בחברי הכנסת. יש כאן דיון בחוק מאוד חשוב, יש כאן דיון נוקב במליאת הכנסת, ולא יעלה על הדעת שלא יהיה כאן נציג שירשום את ההערות ויתייחס לדברים. אני מתכוון להשמיע את ההערה הזאת פעם אחרונה בשבתי כאן על כס היושב-ראש, ונא לדאוג שמיד ייכנס לכאן נציג הממשלה, אחרת אנעל את הישיבה. בבקשה.

יוסף אחימאיר (הליכוד):

תודה רבה, היושב-ראש. חברי הכנסת, עכשיו שמעתי את המשפט – הייתי אומר – אולי הנורא ביותר שהשמיעו דוברי הממשלה בזמן האחרון: בקעת-הירדן יותר חשובה מירושלים. ירושלים לא חשובה בעיניו של חבר הכנסת לס, שמיהר לעזוב את האולם. אבל אני לא מתפלא, לא עליו ולא על חבריו, כי זה באמת מסמל את הגישה שלהם בכל הדיון הזה, בכל הנושא הכואב הזה. ירושלים נמצאת על שולחן המשא-ומתן, ירושלים נמצאת על סדר-היום, ולא יעזור שום ניסיון לעטוף את זה בניסוחים או בהכרזות מרגיעות. שמענו את הדברים עכשיו מפורשות. ודאי שבקעת-הירדן חשובה, אבל להגיד כך על ירושלים שהיא לא חשובה – אני חושב שיצא המרצע מן השק באמירה הזאת, כמו שבכל ההצעה הזאת, הצעת חוק יישום הסכם הביניים, כפי שקוראים לו, באמת יצא המרצע מן השק, ומה שאמרו דוברי הממשלה, נציגי הממשלה, לסיעותיהם בחצי פה, בשלושת-רבעי פה, בחודשים האחרונים, היום, בימים האחרונים, באמת עומד להיות מיושם אם החוק הנורא הזה יאושר, חס וחלילה, כאן בכנסת.

איזו דרך ארוכה ומסוכנת עברה הממשלה הזאת מאז תחילתו של תהליך השלום שהתחיל בוועידת מדריד באוקטובר 1991. איזו דרך עקומה, פתלתולה, עברה הממשלה הנוכחית מאז ההחלטה על האוטונומיה על-פי קמפ-דיוויד, מאז המשא-ומתן על הסכם הביניים כפי שניהלו אותו מנחם בגין, זיכרוננו לברכה, ומשה דיין, זיכרוננו לברכה, ויבדלו לחיים ארוכים יצחק שמיר ודוד לוי, ועד להסכם שרוצים לאשר השבוע כאן בכנסת.

המושג נשאר אולי אותו מושג, דהיינו: אוטונומיה, אך מה גדול המרחק בין האוטונומיה האמיתית שדנו עליה מנהיגים אחראיים, רודפי שלום לא פחות ממנהלי המשא-ומתן של היום, אותם מנהיגים של אז, לפני 18 שנה וחמש שנים, שדנו על אוטונומיה לאנשים, לציבור הפלשטיני, אבל מה רב המרחק בין אותה אוטונומיה לבין האוטונומיה שבאה לידי ביטוי במסמך שמובא בפנינו היום תחת הכותרת: הצעת חוק יישום הסכם הביניים בדבר הגדה המערבית ורצועת עזה, וכו'.

גם אוטונומיה, בשביל הפלשטינים, זה צעד מרחיק לכת. אף פעם בהיסטוריה שלהם לפלשטינים לא היתה מדינה, לא היתה עצמאות ואפילו לא היתה אוטונומיה. עד 1967 אותו שטח שבמסמך מכונה: הגדה המערבית, ובעינינו ובעיני כל יהודי מדובר ביהודה ושומרון, אותו שטח היה תחת שלטון ירדני, תחת שלטון ערבי, והם לא חלמו אפילו – הירדנים מצד אחד ללא חלמו לתת לפלשטינים אוטונומיה, והפלשטינים מצד אחר לא חלמו להילחם ולבקש לעצמם אוטונומיה או מדינה.

גם התהליך נושא אותו שם, קרי: תהליך שלום, אבל האם אפשר לקרוא למשא-ומתן הזה תהליך שלום? האם השם היאה לו הוא לא השם: תהליך ויתורים של ממשלת השמאל מול הפרטנר שלהם מן הצד השני? האם לא מדובר פה בתהליך שבו רק צד אחד מוותר על נכסים ועמדות, מוחל על כבודו ועל דגלו, ואילו בצד השני רק עוסקים בהושטת ידיים כדי לקבל עוד נכס ועוד נכס, עיר אחר עיר, שטח אחר שטח? ולא עוד אלא שבאים אלינו, אל ממשלת ישראל, בטענות, בטרונות, בתביעות ובדרישות נוספות. שמעתי בעניין זה למשל את חבר הכנסת סאלח סלים.

לפני חמש שנים במדריד, ועוד קודם לכן, דובר על אוטונומיה לתושבים, אוטונומיה מוגבלת, שכל כולה, כל עיסוקה, הוא בחיי היום-יום של התושבים הערבים, אוטונומיה שכל מהותה היא קבלת אחריות עצמית לנושאים כמו בריאות, חינוך, ביוב, פינוי אשפה, אך לא בענייני שטח, לא בענייני ביטחון, לא בענייני חוץ. אז דובר על משא-ומתן בלי אש"ף, בלי אנשי הטרור, בלי ההתערבות של גורמי חוץ ובלי שירותים תונח על שולחן המשא-ומתן.

והיום, תראו איזו דרך ארוכה, מסוכנת, עברה הממשלה הנוכחית רק כדי לזכות בטקסים, בתשואות חן חן בעולם ובפרסי נובל, נובל – נובל, זה דו-לשוני כמובן, בויתוריה לאש"ף, לראש המחבלים, לתביעות של הקיצונים שבאויבינו. איזו דרך עברנו מאז מלחמת הישע של ששת הימים, מאז התחלנו ליישב את חבלי המולדת ההיסטוריים של העם היהודי ועד שעלתה לשלטון ממשלה אחרת, בגלל תקלה, תקלה שאירעה בבחירות ב-1992, אז עלתה ממשלה שסטתה מן הדרך הציונית, עלתה על דרך הנסיגה אל קווי 4 ביוני 1967, שאותם אחד מאבותיה, אבא אבן, הגדיר כ"קווי אושוויץ".

חברי הכנסת, לא באוטונומיה מדובר, לא בפתרון של כבוד לאוכלוסייה המקומית, ואכן צריך למצוא פתרון של כבוד לאוכלוסייה המקומית. מדובר במדינה פלשטינית לכל דבר. ולא בשלום מדובר, כי אם בשרפת דגלי ישראל, בכנסי ענק לרוצחי יהודים ובהמשך הטרור. גם לא מדובר במשא-ומתן אמיתי תוך שמירת האינטרסים החיוניים של מדינת ישראל, אלא בנסיגה טוטלית גם בשטח, גם ברוח, ובחזרה למצב המאז, נעדר הביטחון, שהיינו נתונים בו 19 שנה, מאז הקמת מדינת ישראל ועד מלחמת ששת הימים. גם לא בבחירות לממשל העצמי מדובר, אלא בתהליך בחירות לכינון פרלמנט של מדינה פלשטינית בתוככי ארץ-ישראל, וכמובן לא באחדות ירושלים מדובר אלא בחלוקתה לשתיה בירות, בתהליך שראשיתו בשבת השחורה שתהיה בסוף שבוע זה.

עוד לא היתה מדינה בעולם שכך ויתרה על זכויותיה, שכך מכרה את נכסיה, וזאת כאשר בראשה עומדת ממשלה הנשענת על רוב צר, רוב דחוק, ולא על ממשלה שנהנית מרוב חברי הבית ומקבלת את ברכת רוב העם. אני כבר מסיים.

חבר הכנסת רענן כהן אמר כאן בתחילת הדיון, שאנו, האופוזיציה, עוסקים בהפחדת העם. אבל מה לעשות ואתם אלו שעוסקים אולי לא בהפחדה אלא בהרדמת העם, בשטיפת מוחות על שלום, בסטיקרים בכייניים בנוסח: "רוצים שלום", וכידוע לכם אין שלום ולא יהיה שלום בעקבות הסכם כזה, שכל מהותו היא חזרה ונסיגה מהישגי מלחמת ששת הימים, החלשת ישראל, ולא יהיה שלום כאשר את הצד השני לא השלום כשהוא לעצמו מעניין אלא השטח, כלומר עוד שטח, עוד דונם, עוד ויתור ישראלי ועוד שלב בדרך הפלשתינית לירושלים, בדרך לדחיקת ישראל לקווי 1967 המסוכנים.

אני קורא למפלגת העבודה, למפלגת השלטון, לא להתעטף בדיון הזה ובכל הזדמנות בכל מיני נוסחים ובכל מיני מסכות, לא ללכת סחור סחור ולא להשתמש במעקפים. דברו אל העם ברורות, תודיעו לו שחזרתם בכם מהמצע שלכם שעליו עליתם לשלטון, שחזרתם בכם מכל ההבטחות של יצחק רבין, זיכרונו לברכה.

אני קורא לכם לדבר ברורות וחד-משמעית, לאמור: שינינו את מצענו, אנחנו מפלגת העבודה, אנחנו היום בעד מדינה פלשתינית, בניגוד למה שאמרנו כל עוד יצחק רבין היה עמנו, והחוק הזה הוא החוק להקמתה של המדינה הפלשתינית. תודה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת יוסי אחימאיר.

רבותי חברי הכנסת, הודעתי שאם לא יגיע לכאן נציג של הממשלה, אני פשוט אנעל את הישיבה, נעשה הפסקה, עד שיואיל אחד מנציגי הממשלה להגיע – – –

רן כהן (מרצ):

— — —

היו"ר ע' עלי:

אני אשמח מאוד אם תייצג את הממשלה, אבל לפני כן אתה צריך לעמוד כאן, להצהיר אמונים למדינת ישראל, להישבע לכבד את חוקי הכנסת וכו'.

דוד צוקר (מרצ):

זאת לא פרוצדורה מכבידה במיוחד.

רן כהן (מרצ):

עשיתי זאת כבר כמה פעמים.

היו"ר ע' עלי:

אני מאחל לך שתגיע לזה. אתה ראוי – – –

רן כהן (מרצ):

אני מודה לך מאוד.

היו"ר ע' עלי:

אני ודאי לא אהיה זה – – –

רן כהן (מרצ):

אני גם כן אשמח, כמובן, אם יהיה כאן נציג של הממשלה, אלא שצריך להביא בחשבון, שכאשר מחליטים על דיון שנמשך 17 שעות, נדמה לי, לאורך יומיים, יש לשער שהשרים, ברובם הגדול, עסוקים, אבל מייד לאחר שאני אסיים את נאומי הקצר אני מוכן ללכת ולהתריע.

היו"ר ע' עלי:

אם אתה מסכים לדבר בפני שולחן ממשלה ריק אני אכבד זאת, אבל ההחלטה שלי נובעת מהרצון לשמור על כבוד הכנסת ועל כבודם של הנואמים, של חברי הכנסת שמדברים, שלא ידברו בפני אולם מליאה ריק. זה לא מוסיף כבוד לכנסת, לא מוסיף כבוד לחברי הכנסת – – –

רן כהן (מרצ):

אני, בהחלט, חושב שדבריי ראויים – – –

היו"ר ע' עלי:

לכן הערתי את אשר הערתי. אני אאפשר לך לדבר, אם אתה מסכים אין לי בעיה, ובינתיים אני מבקש ממזכירות הכנסת להודיע למזכירות הממשלה לשלוח לכאן מייד שר שישב וישמע. יש תורנות של שרים, ואנחנו מבקשים לפחות את זאת – – –

יוסף אחימאיר (הליכוד):

שר מרמאללה – – –

היו"ר ע' עלי:

לא צריך להגזים. בבקשה.

רן כהן (מרצ):

אני מודה לך מאוד. אדוני היושב-ראש, חברות וחברי הכנסת, אני רוצה, באמת, שאם כבר מקיימים דיון כל כך ארוך, משקיעים בו הרבה מאוד זמן, זו גם איזו הזדמנות לנסות לקיים דיון שיש לו משמעות לא של איומים ולא של לחצים אלא של איזו מחשבה ופוריות.

נדמה לי, שבשבוע האחרון כולנו חרדים, כמו בחודשיים וחצי האחרונים, מתופעות אלימות בחברה הישראלית. אם אנחנו שומעים, בימים האחרונים, על כל האיומים על חייו של השר שחל ועל מפכ"ל המשטרה ועל מבקרת המדינה, וכאשר אנחנו פתאום שומעים ידיעות – – –

יוסף אחימאיר (הליכוד):

– – – השר שחל. הם עדה שלמה בישראל.

רן כהן (מרצ):

לא, לא, שמעתי אותו הבוקר, והוא דווקא היה זה שאמר – – –

יוסף אחימאיר (הליכוד):

הוא הכחיש והוא השמיץ עדה שלמה בישראל.

רן כהן (מרצ):

חבר הכנסת אחימאיר, למה לך? הרי גם אתה וגם אני לא מעוניינים שעדה שלמה בישראל תושמץ –
--

יוסף אחימאיר (הליכוד):

ודאי שלא.

רן כהן (מרצ):

לכן הנני בא בפניך, בפני הכנסת ובפני מי ששומע ואומר, שאני שמעתיו הבוקר במו אוזני אומר חד-משמעית, שחלילה מלהכפיש עדה שלמה, שהוא מתנגד ושאפילו לא מדובר בכל התומכים של הרב עוזי משולם אלא רק בקבוצה קטנה מאוד מתוך תומכיו. דווקא הוא בודד את העניין הזה מעדה שלמה, ואגב זה היה מאוד לרוחי, כי אני, גם לאחר -- --

יוסף אחימאיר (הליכוד):

הוא היה צריך להודות בטעות -- --

רן כהן (מרצ):

חבר הכנסת אחימאיר, שמעתי אותך, אנא ממך, תן לי את חמש הדקות לומר את דברי.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

אפילו המפכ"ל אמר -- --

רן כהן (מרצ):

אדוני היושב-ראש, אתה -- --

היו"ר ע' עלי:

נא לאפשר לחבר הכנסת רן כהן להשמיע את דבריו.

רן כהן (מרצ):

הדברים אפילו מאוד ערבו לאוזני מסיבות פשוטה מאוד, כי מצאתי את עצמי עוד בליל הרצח של ראש הממשלה מזהיר מפני האשמה קולקטיבית. אני חושב, שבעניין הזה צריך לעשות, באמת, עבודה נקייה. אבל, רבותי, היה רצח בישראל ועכשיו יש איומים ברצח בישראל, ואתה צריך לעמוד ולשאול את עצמך, כיצד קרה הדבר, שבתוך מדינת ישראל שלנו עולות וצומחות קבוצות כאלה, גם אם בשולי השוליים, שמאיימות לרצוח את ראשי המערכת הפוליטית, הצבאית והציבורית.

חבר הכנסת אחימאיר, אי-אפשר לברוח מן העובדה, שכאשר אתה שואל את עצמך, מה צומח במהלך ארוך של עשרות שנים, שבהן עם אחד שולט על העם האחר, שולט בו בכוח ומשתמש באמצעים אלימים, כי אין לו ברירה – אי-אפשר לקיים שלטון עם על עם אלא בכוח – מהו התוצר של שלטון הכוח, אם לא יצירת אותם מוקדי שנאה ועימות אלימים ביותר בתוך החברה שלנו. הכיצד זה קרה, שבעבר איש לא העלה על דעתו שבתוך קריה יהודית תתקיים אנדרטה לזכרו של רוצח, בלב לבה של מערת-המכפלה, ושיהודים יעלו אליה לרגל.

יוסף אחימאיר (הליכוד):

אתם אשמים בכך שהם יושבים ביהודה, בשומרון וברצועת-עזה. הם לא רצו את זה.

יגאל ביבי (מפד"ל):

אתם אשמים, לא הייתם צריכים לאשר זאת.

יוסף אחימאיר (הליכוד):

זו בושה – – –

היו"ר ע' עלי:

סליחה, אני מבקש להפסיק. אם זו בושה או לא, ישפוט הציבור השומע אותו. הוא משמיע את דבריו.

יגאל ביבי (מפד"ל):

היו"ר ע' עלי:

תן לציבור להחליט.

רן כהן (מרצ):

חברים יקרים, גם חברי אחימאיר וגם חברי יגאל ביבי, אתם לא תברחו מהעניין הזה, ואומר לך גם למה ---

יגאל ביבי (מפד"ל):

רן כהן (מרצ):

לא יכול להיות שלא אוכל להשלים רבע משפט.

היו"ר ע' עלי:

סליחה, אני מבקש לאפשר לחבר הכנסת רן כהן לדבר.

רן כהן (מרצ):

חבר הכנסת אחימאיר, נאמת פה נאום במשך חמש דקות, לא הסכמתי אף עם מלה אחת שלך, אך שמעתי אותך ברצון. אנא ממך, יש גם איזו תרבות שאנחנו משדרים עכשיו לציבור.

היו"ר ע' עלי:

אני מבקש לאפשר לחבר הכנסת רן כהן לדבר.

רן כהן (מרצ):

העובדה הנחרצת היא, שכאשר הקבוצות הללו הקימו את האגדרטה הנאלחת הזאת – ואני לא מדבר על קבר, לקבר זכאי כל אדם, לרבות רוצח הכי נתעב, משפחתו זכאית לקבר; אני מדבר על אגדרטה שהעולים אליה לרגל, באים כדי להתחנך ללכת בדרכו – כל קבוצות הימין הקיצוני שתמכו בהקמתה לא בודלו ולא הורחקו מעם הימין. המעשה של הקמת האגדרטה לא הוקע על-ידי ראשי מפלגות הימין כמעשה ונדלי, אנטי-דמוקרטי וגזעני, כמעשה שגאה.

נגרפתי בינתיים הצדה, אך לא התכוונתי להגיע לזה. כל מה שהתכוונתי לומר הוא עניין אחד: רבותי, מה שההסכם הזה בין ישראל לבין הפלשתינים בא לעשות הוא בעצם לפתור אותה מחלה אימננטית, פנימית, שהיא זו שיצרה את הרעל בתוכנו ואת הרעל בתוכם. לעדות, הימין הקיצוני בתוכנו נחלש וה"חמאס" ו"הג'יהאד האסלאמי" בתוכם נחלשים. זו מטרת השלום. המטרה היא לנסות להגיע ליציבות.

לעניות דעתי, בשבת הקרובה, כאשר תהיינה הבחירות בקרב העם הפלשתיני, הבחירות הראשונות בקרב כל העמים הערביים שתהיינה דמוקרטיות, מפוקחות וגלויות ותוצאותיהן יקבעו מי יהיה השלטון שם – כל זאת בזכות הסכם השלום עם ישראל. אני חושב שאנחנו צריכים להיות גאים על כך שבזכות השכנות אתנו וההסכם אתנו מתקיימות בחירות דמוקרטיות.

אני מוכרח לומר לכם, חברות וחברים יקרים, אני באמת רוצה לשאול אתכם, מה אתם מלינים על העובדה שאזרחי ירושלים הערבים הפלשתינים יורשו לבחור לרשות הפלשתינית? מה אתם מעדיפים, ש-170,000–180,000 אזרחים ערבים פלשתינים בירושלים יהיו אזרחי מדינת ישראל בכוח ובכפייה? הרי האינטרס הציוני, האינטרס היהודי, האינטרס הישראלי אומר, שעדיף ש-180,000 אזרחי ירושלים המזרחית יהיו אזרחי הרשות הפלשתינית, כאשר ירושלים נשארת מאוחדת ושלמה, בירת ישראל פתוחה. מה טוב יותר מזה?

יגאל ביבי (מפד"ל):

אתם שונאים ערבים.

רן כהן (מרצ):

הרי אתם חוזרים לאותו דבר שניסיתם לעשות: רציתם להגיע למצב שבו מדינת ישראל בעצם תהיה או מדינה דו-לאומית, משום שתהיה יהודית-פלשתינית, או שתהיה מדינה אנטי-דמוקרטית, משום שיתקיימו בתוכה 3 מיליוני פלשתינים בלי זכות הצבעה. רבותי, נכשלתם בכיוון הזה, ולכן אין לכם דרך אלא להשלים עם כך שתהליך השלום נמשך, והתהליך הזה הוא תהליך דיכוי הטרור והקיצוניות בשני הצדדים.

נדמה לי, שאם היתה הצדקה עצומה לעקשנות של מרצ עם הקמת הממשלה, להקים אותה רק כממשלת עבודה-מרצ ולא כממשלה מורחבת, היה זה משום שזהו ההרכב שקבע כי תהליך השלום

הזה ייעשה. כל שותף נוסף היה רק מכשיל את תהליך השלום. לדאבוני הרב, ראשי העבודה מאוד רצו לשתף בו את המפד"ל, צומת או יהדות התורה, ואתם התהליך לא היה קם ומתבצע. לכן אני שמח מאוד על תהליך השלום, בזכות הממשלה הזו. תודה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת רן כהן. אין עוד נרשמים מהעבודה. חבר הכנסת יגאל ביבי, בבקשה.

חבר הכנסת רן כהן, אני כיושב-ראש מנוע מלהעיר. אחר כך אשאל אותך שאלה על האנלוגיה לדברייך על ברוך גולדשטיין. מה קורה כשערפאת רואה ב"מהנדס" יחיא עיאש, הרוצח המתועב שרצח בקו 5 בדיזנגוף ובמקומות אחרים, גיבור ושהיד? ספר לי אחר כך בארבע עיניים מה דעתך.

רן כהן (מרצ):

אומר לך בגלוי.

היו"ר ע' עלי:

אתה רואה בו פרטנר רציני, רודף שלום?

יגאל ביבי (מפד"ל):

שם לא עלו לרגל לקבר שלו.

רן כהן (מרצ):

שאלת שאלה טובה מאוד, ויש לי עליה תשובה טובה מאוד: אני מתעב את מה שהוא אמר.

יגאל ביבי (מפד"ל):

חבל שלא אמרת זאת קודם.

רן כהן (מרצ):

הנה אמרתי.

היו"ר ע' עלי:

אם הבאתי אותך לכך שתאמר את זה, זה בסדר.

יגאל ביבי (מפד"ל):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, ממשלה שלא נמצאת, היום בבוקר, כאשר באתי לכאן, ראיתי שיירות של מאות שוטרים נוסעים לכיוון יהודה. אם אינני טועה, עשרה אוטובוסים מלאי שוטרים, ממש עשרות כלי רכב של המשטרה. נראה שהם עורכים סיור מוקדם לקראת "היום הגדול" – לפי דברי רן כהן – של הבחירות בשבת. אלפי שוטרים במדינה היהודית יחללו את השבת כדי לאבטח את הבחירות. איפה הימים שממשלה נפלה בגלל שני מטוסים שנחתו ספק בשבת ספק לא בשבת. אלפי שוטרים לא יהיו בביתם בשבת קודש, אלא ילכו לאבטח את ערפאת וחבורתו בבחירות האלה. אלפי חיילים. אני מתאר לעצמי, שגם מסוקים, חיל האוויר כולו יעוט על השטחים. מה יהיה כאן בירושלים עיר הקודש, בסביבות הכותל ובסביבות הר-הבית? כמה חילולי שבת יהיו?

למה עשו את זה בשבת? אני אומר לכם שערפאת לחץ שזה יהיה בשבת, כדי להכניס לנו – ללבנו. שמתם לב לתאריכים, גם ביום השואה היה משהו.

יוסף אחימאיר (הליכוד):

יום כיפור קטן.

יגאל ביבי (מפד"ל):

יום כיפור קטן שיהיה, לצערנו. לממשלה הזאת אין אמונה. מי שרומס את הערכים שלו, את הערכים של העם שלו, מי שגורם לחוסר לימוד יהדות בבתי-הספר, מי שלא לומד את הערכים של העם שלו, שלא גאה במורשתו – לא גאה בשבת ששמרה על עם ישראל, ואין לו אמונה גם בנושאים אחרים.

שמענו כאן את חברי הכנסת לס ורן כהן. הם אנטישמים, הם שונאים ערבים. אני שומע אותם באוזני ורואה שיש להם שנאה לערבים. מדהים. אי-אפשר לגור ולחיות אתם? חיינו עם ערבים, השכנים שלי היו ערבים, היינו מדברים ומשחקים גולות. אי-אפשר לחיות פה? מדברים על 180,000 ערבים במזרח-ירושלים. גם ביפו יש ערבים, אז מה – לא חיים? הם לא יכולים להיות אזרחים של המדינה?

אני רוצה לומר לערביי ישראל, שייזהרו, לא מהימין, תאמינו לי, גם לא מחבר הכנסת זאבי, אלא מאנשים כמו חבר הכנסת רן כהן וחבורתו. מי שקובע את העיקרון, ש-180,000 ערביי מזרח-ירושלים לא יכולים להיות כאן בירושלים ולכן צריך לזרוק אותם מהר לשם – היום זורקים אותם בהצבעות

שלהם, מחר, כשיהיה נוח להם, יטרנספרו אותם. אם ערביי ישראל שומעים אותי – שייזהרו דווקא מאלה שרוממות השלום בגרונם.

נקבעה אוטונומיה, טובה או לא טובה, כל אדם שעניו בראשו מבין, שברצועה הצרה של מדינת ישראל בין הירדן לבין הים אי-אפשר לעשות עוד מדינה, אין אפשרות. זה לא קשור בעניין של זיהום אוויר, לא במקורות המים, לא בשדות התעופה, לא במכסים, זה פשוט לא אמיתי. כל גיאוגרף, כל אדם שקצת מבין יודע שזה לא מעשי, אבל אצלם השיקולים הם שיקולים של בחירות ושל פרסום. אני בטוח, שאם משהו היה יכול להיכנס ללבו של פרס ולראות את הכוונות האמיתיות שלו ומה הוא באמת חושב על העניין הזה, או להיכנס ללבם של דוברי הממשלה, היה יודע שהם עצמם יודעים בתוכם שזה לא אמיתי, שהכול בלוף, שכולם יודעים שזה יתפוצץ. אבל הם עושים הכול כדי שיצליחו בבחירות.

בעוד חודשיים תהיה חגיגה גדולה, אולי יבטלו את סעיפים 9 ו-10 באמנה הפלשתינית הקוראת למאבק מזוין ולהשמדת ישראל. יכול להיות שהרשות שתקום בשבת תעשה תרגיל, חצי תרגיל, רבע תרגיל לניצול העניין הזה לתעמולה.

אי-אפשר להגיד שה"חמאס" מתחסל. איך אמר חבר הכנסת רן כהן – אם שמעתי טוב – שכמו שהימין הולך ופוחת אצלנו והקיצונים יורדים, כך גם יורדת ההשפעה של ה"חמאס". איך עולה על הבמה הזאת חבר כנסת יהודי ומזכיר את ה"חמאס" ואת הימנים באותה נשימה? זה כבר טמטום, טשטוש. לכן אני אומר, שבפועל ה"חמאס" לא יבטל את הסעיפים האלה, ברור שזה לא יבוטל.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

יש ל"חמאס" אמנה משלו, כדאי לקרוא אותה.

יגאל ביבי (מפד"ל):

יש אמנה ל"חמאס"? לא ידעתי.

רבותי, העניין של ירושלים וזכות השיבה. מה שקורה בנושא ירושלים הוא חמור. היום יבואו לירושלים משקיפים מכל העולם, ביניהם קרטר, והתקדים המסוכן, שערביי מזרח-ירושלים מצביעים לאוטונומיה – שמענו את הממשלה כיצד היא מתגאה שלאחר הבחירות היא תאיץ את התהליך לגבי ירושלים, היא תאיץ את התהליך של זכות השיבה.

מדברים פה על הסכנה הדמוגרפית ומביאים עוד מיליון, עוד מיליון. אפשר לראות את קצב הגידול בסוריה, ששילשה את אוכלוסייתה ומ-4 מיליונים הגיעה בתוך 30 שנה ל-14 מיליון תושבים. מיליון האנשים שיבואו יהיו בעוד כמה שנים 3 מיליונים. האם משהו מהממשלה חשב או עשה תוכנית לעשר שנים? 2 מיליונים אלה ועוד מיליון שיבואו יהיו 3 מיליונים, הם יהיו 6 מיליונים. האם ברצועה הקטנה הזאת יוכלו לטפל בעצמם 6 מיליונים? או שיהיה מה שקרה בהיסטוריה של הסהר הפורה, כאשר יתחילו לפרוץ את הגבולות, לגנוב את המכוניות והבתים ולעלות לשדות?

תוהו ובוהו אתם מביאים, אסון אתם מביאים לעם ישראל, ואין אתם שמים לב מה אתם עושים.

אתם אומרים משפט נדוש ואתם לא שמים לב לעומקו: מדינה יהודית ודמוקרטית. אני יושב ושומע את הנאומים, שמעתי את חבר הכנסת לס ואחרים אומרים: אנחנו מדינה יהודית ודמוקרטית. זה בלוף. אתם לא מדינה יהודית, אתם לא מביאים למדינה יהודית. במה מתבטאת היהדות שלכם? בחילולי השבת שאתם עושים עכשיו? בחינוך הציוני היהודי? במורשת היהודית שאתם מדגישים? הלוא חבר הכנסת רן כהן אומר שזו מדינה של כל תושביה, ואז הוא אומר מדינה יהודית ודמוקרטית. אתם הורסים את היהדות, את הערכים היהודיים במדינת ישראל.

הסתכלתי לפני שבוע בעיתון וראיתי את חוסיין מתפלל על הגשם. כשראיתי את חוסיין בוכה ומתפלל במסגד לאללה שירד גשם, אמרתי: מתי אראה ראש ממשלה יהודי מתנהג כמו חוסיין? הייתי רוצה לראות פעם את שמעון פרס, שכאשר אין גשם יגיד אפילו בשם אללה, או בעזרת השם, השם אלוקיני תוריד גשם. הייתי רוצה להרגיש פעם שיש לי ראש ממשלה יהודי. הייתי רוצה לשמוע מישהו מהדוברים של הממשלה שיודע להגיד פסוק מהתנ"ך כמו שצריך, בלי שגיאות. מה אתם מדברים על מדינה יהודית? אתם עצמכם לא יודעים להגיד פסוק בלי עשר שגיאות. תלמדו מקלינטון, תלמדו מחוסיין, תלמדו מאנשים אחרים, אני לא מדבר על זה שתלמדו מיהודים. אתם דוגמה למדינה יהודית?

אתם מדברים על מדינה דמוקרטית. אתם גם לא דמוקרטים. מי שאומר שערביי מזרח-ירושלים צריכים ללכת לאוטונומיה כי הם לא יכולים להיות בירושלים כאזרחים, מדבר על דמוקרטיה? מחר הוא יגיד את זה על נצרת, על יפו. אתם גם לא דמוקרטים. אנחנו רואים את ההתנהגות של הממשלה הזאת בהרבה תחומים, ואני לא יכול להגיד שהממשלה הזאת גם דמוקרטית. תודה רבה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת ביבי. חבר הכנסת אליהו בן-אלישר.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני חייב לומר, שהדיון הזה שמתנהל היום בכנסת, ושננהל אותו גם מחר, מעורר בי הרבה מחשבות והרהורים. זה כמו משחק מכור. ברור שלממשלה יש רוב, רוב של אחד, רוב של שניים, ועל-פי הרוב הזה יישק דבר. הדיון כאן מתנהל על מי מנחות כאשר חברי הכנסת נמצאים בבניין, כל אחד בעיסוקיו, כל אחד תפוס ועסוק כאשר נושא כל כך גורלי ומכריע על הפרק. ואנחנו – איש איש למלאכתו, איש איש ליומו, והרוב מוכתב מראש, הרוב קיים, של אחד, של שניים. איך אמרנו? רוב של "מיצובישי", רוב של "טויוטה", רוב של סגן שר, רוב של מי שמראש אומר שהתזות של אש"ף מקובלות עליו, שאנחנו חייבים לעזור לפלשתינים להקים את מדינתם.

כן, הדיון הזה מעורר בי הרהורים, הרבה יותר מאשר הרהורים על המעשה שמדינת ישראל עושה נגד הטבע, וזה מעשה שאנחנו עושים נגד הטבע. אין מדינה בעולם שמוכנה להתנדב לעלות על דרך שעלולה לסכן את עצם קיומה, את ביטחונה, את עתידה, את עתיד ילדיה ונכדיה. אין מדינה כזאת.

אנחנו עושים את זה, בהתנדבות, מתוך רצון, מתוך איזה מין הידבקות באמוק, באותו אמוק שמוביל אותנו ברוב של אחד, ברוב של שניים, להתפרק מנכסיו, לחלק את המולדת, לתת בידי אויביו אמצעים להילחם בנו.

חבר הכנסת יגאל ביבי, אשר דיבר לפני, הזכיר את ירושלים. אדוני היושב-ראש, בירושלים יוצבו בשבת הקרובה בבתי-דואר, בעיר הזאת שחוברה לה יחדיו, מכלים עם חריצים, ועל מנת שהמכלים האלה לא ייראו כקלפיות, החריצים לא יהיו למעלה, אלא יהיו מן הצד. החריץ הזה ומיקומו הם אשר אמורים להוכיח שירושלים לא חולקה. איזו בושה. איזו כלימה. לאן הגענו, כאשר ממשלה ישראלית חותמת על הסכם עם מי שנחשב אצלנו עד עצם היום הזה כמחבלים, כאויבי ישראל, אבל לא בעיני הממשלה; חותמים על הסכם שאומר שבירושלים יוקמו קלפיות, אבל לא משתמשים במלה קלפי, אומרים מכל, ומיקומו של החריץ אמור להוכיח שלא מדובר בקלפי אלא במכל.

מי יצביע? יצביעו תושבי ירושלים הערבים, שרשומים בפנקס הבוחרים לרשות הפלשתינית. הם יצביעו למען מי שיצביעו, בשעה שתעמולה של מועמדים, רובם אנשי אש"ף, "פתח", ולא רק "פתח", מתנהלת בירושלים. בעצם הגברת עשראווי, אשר עשתה הצגה בצומת א-רם, יכולה היתה לעשות בדיוק אותה הצגה בשכונה הירושלמית שבה אני מתגורר. איש לא יכול לומר מלה, כי על כך אנחנו הסכמנו. היא יכולה היתה לעבור גם לכאן, לפתח הכנסת. יכול אפילו להיות שהיתה מתקבלת בכנסת. הרי שרי ממשלה כבר קיבלו בכנסת כמה חברים מן הרשות הפלשתינית, ושוחחו אתם כאן, לבושתנו, לחרפתנו. כל זאת מפני שמתבססים על רוב של אחד, אולי של שניים, אותו רוב אשר נותן להם את האפשרות להזמין לכאן אנשי אש"ף, אנשי המועצה הפלשתינית. איפה נשמע דבר כזה?

אם זו לא בושה, אם זו לא הליכה נגד הטבע, אדוני היושב-ראש, אינני יודע מהי בושה ומהי הליכה נגד הטבע.

אילו חשבתי שזה יביא לנו שלום, יכול להיות שאולי הייתי מטיל ספק בביטחון הזה שמשרה עלי את ההתנגדות העמוקה והמרמה להסכם הקרוי אוסלו א', אוסלו ב', וכל מה שיבוא בעקבותיו. אין צל של ספק, שההסכם הזה חייב להוביל להמשך אלימות. אין צל של ספק, לא יכול להיות אחרת. יש גם היום הסכם בין אש"ף לבין ה"חמאס", גם היום ההסכם הזה קיים.

אני אסיים במלים אלה. בדיוק כשם שממשלת ישראל מערימה על הציבור בישראל, מוליכה אותו שולל בסעיפים מסוימים בהסכם, ובעיקר בעניין הירושלמי, כך גם היא מנסה להוליך את הציבור הישראלי שולל בעניין שיתוף הפעולה בין אש"ף ובין ה"חמאס". יש הסכם שבקריצת עין בעניין שיתוף הפעולה בין אש"ף לבין ה"חמאס", באותו קוד, באותו צופן שמדבר אל שני הצדדים, ושני הצדדים יודעים להבין איש את רעהו, וגם הציבור הערבי והפלשתיני מבינים אותם. רק ממשלת ישראל חושבת שהיא תוכל להערים על הישראלים.

ובכן, היא לא תצליח להערים על הישראלים. אז כאן בכנסת יש לממשלה היום רוב של אחד, אולי רוב של שניים. וכך יתקבל ההסכם הזה, לצערי הגדול. כאשר הממשלה הרעה הזאת תפסיד את הרוב, והיא תפסיד אותו בבחירות הבאות עלינו לטובה, ולא חשוב מתי יתקיימו, אם ביוני, במאי או באוקטובר, היא תפסיד את הרוב של אחד או של שניים, עם ישראל יורה לממשלה הבאה לשנות את המציאות אשר בינתיים תשתרר. תודה רבה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה. חבר הכנסת רפאל איתן, בבקשה.

רפאל איתן (צומת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, זו פעם ראשונה ב-12 השנים שאני כאן, שיש לי 23 דקות. זה הרבה.

היו"ר ע' עלי:

אני בטוח שיש לך מה לומר בנושא הזה גם ביותר מ-23 דקות.

רפאל איתן (צומת):

אנחנו, העומדים מנגד לממשלה, עומדים כאן על הדוכן ומדברים, אנחנו מותקפים בשאלה: אז מה אתם מציעים? השאלה הזאת, לא שהיא לא הוגנת, אלא שאין בה שום ממש. אתה לא חייב להציע כל הזמן הצעות. אתה חייב להתוות מדיניות, אתה צריך להיות דבק בה, עקבי, ואם חלים שינויים דרמטיים בסובב אותך, אתה בוחן מחדש את עמדותיך.

כששואלים אותנו, את האופוזיציה, מה אנחנו מציעים, אנחנו מייד צריכים לומר – אני לא מדבר בשם האופוזיציה, אז אני אומר את זה – מה הערבים מציעים? מה הם מציעים לנו? שטחים תמורת שלום, שלווה, טרור, פיתוח כלכלי, שיתוף פעולה אזורי – מה הם מציעים? לירדנים יש מה להציע, ואתם נחתם הסכם שלום, שהוא טבעי, הוא יכול היה להיחתם אתם לפני 20 שנה ולפני 30 שנה. הסורים – רק לקחת. המצרים – לקחו. הפלשתינים – מה הם מציעים? וזאת בעצם הבעיה. הבעיה היא לא סוריה, עכשיו לא סוריה, היא תתעורר עוד מעט. הפלשתינים, מה הם מציעים?

אנחנו מנסים לאטום את אוזנינו מרחשי לבם, מההתייחסות של הפלשתינים אלינו כאל מדינה וליהודים כעם כאן, כי זה לא נוח לגלות, להסיר את האבק ולגלות, שהפלשתינים לא השתנו, שאין להם שום כוונה להשתנות. הם חותרים להגיע למה שלא הצליחו להגיע במלחמות עד היום – למדינה פלשתינית שירושלים בירתה, להחזיר את הגלגל אחורה, כלומר, את הפליטים להחזיר לבתים, לאדמותיהם, לכפריהם ולעיירותיהם מאז מלחמת העצמאות.

עכשיו תשמע אותי מקרוב.

היו"ר ח' חדאד:

אני רוצה לשמוע אותך, ואני אוהב לשמוע אותך.

רפאל איתן (צומת):

איזה הסדרי ביניים היו מובילים אותנו לפשרות פלשתיניות? היו לנו הסדרי ביניים, עוד מדברים על הסדרי ביניים כמו הסכמי אוסלו למיניהם, ולאן זה מוביל. האם זה מוביל להסדרי הקבע, או שזה מכרסם בעמדותינו ביכולתנו, וכשנגיע להסדר הקבע הכול יתפוצץ, כי אנחנו לא ניתן להחזיר את הפליטים? לפחות אנחנו שומעים שירושלים המאוחדת היא בירתנו לנצח, ואנחנו מתנגדים למדינה פלשתינית, אף שחצי מהממשלה תומך בהקמת מדינה פלשתינית.

אז אם בהסדרי הקבע לא תהיה פריצת דרך או לא תהיה הסכמה, כל מה שעשינו בהסדרי ביניים היה לשווא, ואיבדנו שטחים שולטים, איבדנו שטחים חיוניים, בלענו הפרות הסכמים, ואנחנו מאבדים מקורות מים.

במצב כזה אנחנו אומרים ופועלים כדי ללכת אל העם לבחירות. כשהממשלה אומרת: יש לנו מנדט מהעם – המנדט שהממשלה קיבלה מהעם היה על משהו אחר ממה שהיא מבצעת זה שלוש שנים. אם היא היתה הולכת לעם עם התחזית של מה שהיא תעשה, כפי שאנחנו נוכחים לדעת בימים האלה ומאז התחילו השיחות, אני לא בטוח שהעם היה נותן לממשלה הזאת מנדט ללכת באותה מדיניות. בעצם מצע העבודה היה הונאה, הונאת הציבור, גם אם לא חשבו מראש שזאת הונאה. העניינים התגלגלו כך שהמצע הפך לפארסה.

עכשיו באים חכמים ומומחים למיניהם ואומרים לציבור: אם לא תהיה התקדמות להסכמי שלום, להסדרים, תהיה מלחמה. האלטרנטיבה לשלום היא מלחמה. מוסיפים: מה אנחנו מפחדים? יש לנו צבא חזק, והצבא החזק הזה יפתור את הבעיה אם חל איזה שיבוש במהלכים, אם התרחשה איזו טעות בהסדרים.

מלחמה נמנעת רק על-ידי גורם אחד, והוא לא הסכם שלום, אלא הרתעה. גורם ההרתעה הוא שמונע מלחמות. יכולים להיות הרבה הסכמי שלום, עם אפוטרופסים חשובים כמו האמריקנים, אבל אלה – הסכמים, חוזים, התחייבויות – מעולם בתולדות המין האנושי לא מנעו מלחמות. מלחמה פרצה, ותפרוץ גם בעתיד, אם לא כאן – במקומות אחרים, כאשר לצד השני אבד כושר ההרתעה.

כושר ההרתעה הוא דבר מורכב. הוא לא רק צבא, הוא לא רק אמצעי לחימה; הוא חוסן של עם, הוא מצב חברתי, כלכלה לאומית, גיבוש, מנהיגות. יש לנו צבא חזק. את הצבא החזק הזה צריך להפעיל. והצבא שלנו כפוף לדרג המדיני. מי מבטיח שהדרג המדיני בשעה המכריעה, ברגע הקובע, יחליט החלטה נכונה? אומרים לנו: אתם מסתכלים אחורה. כדי לראות קדימה צריך להבין מה התרחש מאחור, בעבר, בהיסטוריה. במלחמת יום הכיפורים היה לנו צבא חזק ומנהיגות עלובה. העליבות של המנהיגות הזאת גרמה למה שקרה ביום הכיפורים. זה יכול לקרות לכל אחד מאתנו, כי הרבה מאוד גורמים משפיעים על ההתנהגות של מדינאים, של שליטים, של הדרג המדיני.

לכן אנחנו מדברים על הרתעה ממלחמה, שכוללת שליטה בשטחים חיוניים, בצירים מרכזיים, בכוח סביר מוכן, שיהווה את המרווח שבין הטעות של הדרג המדיני להתרחשות בגבולות.

הממשלה שלנו ומנהלי המשא-ומתן בשמה מפגינים חולשה ומקרינים חוסר אונים. במצב כזה, העומדים מנגד, שליטי ערב, מעלים חדשות לבקרים את הדרישות, את התביעות, מפגינים עיקשות ועקשנות, כי הם לא מתנהגים ולא חושבים להתנהג בהיגיון דומה לשלנו, היגיון מערבי, שאומר: אני הולך צעד קדימה, ואלה שמולי הולכים צעד לקראתנו. זה לא קורה. כי אנחנו הולכים לקראתם, מוותרים, נותנים בהם אמון שהם לא שווים אותנו, הוא עלול להיות מופר בלי שום נקיפת מצפון, כי כלפינו, הכופרים, אין שום מחויבות, לא בכתב, לא בעל-פה ולא אחרת.

אם כן, מה אנחנו מציעים? אנחנו מציעים לשמור על סטטוס-קוו, לא לוותר על שום דבר, וללכת אל העם. וכל קטע פוליטי יפנה אל העם עם תפיסת עולמו, עם התוכניות, עם ההערכות, והעם יחליט. ומה שהעם יחליט יצטרכו לבצע. היום מבצעים את מה שהעם לא החליט. ובו זמנית, כשאנחנו אומרים ללכת אל העם, לא לנקוט שום צעד שיביא למהלכים שעלולים לגרום לנו לעמוד בעמדות חולשה, כשיתחילו לדבר על הסדרי הקבע.

במלים אחרות: סטטוס-קוו, להקפיא את כל המגעים, לדרוש לדון על הסדרי הקבע במועד מסוים אחרי הבחירות, שתוקדמנה ליוני, אני מקווה, וישר מדברים על הסדרי הקבע, תוך בחינת הסדרי הביניים, מה הופר, מה לא קוים, מה נוגד את האינטרס הלאומי מנקודת מבטנו.

דברים כאלה, סעיפים כאלה, צריך לפתוח לדיון מחודש ולהיכנס לתהליך של משא-ומתן על הסדרי הקבע, וזאת בהנחה, שאופי המשטרים הערביים, שהם דיקטטוריים כולם, שהם עלולים להשתנות חדשות לבקרים, באלימות או בדרך הטבע, והדבר היחיד שיכול לתת לנו ערובה להמשך מה שסוכם הוא החזקת שטחי מפתח, שטחים חיוניים, מקורות מים, וחשש מכוחנו, כלומר הרתעה, אשר תמנע מאויב פוטנציאלי לנקוט צעדים כאלה שהתבוסה שלו תהיה ודאית ומובטחת, אם יפר הסכמים. אסור לנו בשום פנים ואופן לתת אמון במנהיגים האלה, מנהיגים דיקטטורים, שעלו מתוך הכוח, שנשענים על הכוח שהעלה אותם ושיכול להוריד אותם בלי לשאול אותנו שאלות ובלי להניד עפעף.

בצד הדברים האלה אנחנו צריכים להסתכל פנימה לנושאים החברתיים ולנושאים הכלכליים. החברה הישראלית נמצאת בהידרדרות אולי לא מורגשת כל כך. אבל מי שבוחן היטב יזהה הידרדרות חמורה בחברה הישראלית, שהמערכת הלאומית שלנו צריכה להכין אותה לדורות הבאים.

אני מקווה שתאושר לי הצעה דחופה לסדר-היום בנושא הפערים הגדלים בין צפון תל-אביב לדרומה. יש מספרים מדהימים על כישלון בתוכנית האינטגרציה, 60% נכשלים. מי שם לב לזה, למי זה אכפת? מה עושים אם זה אכפת למישהו?

זה יומיים אתם מאזינים בתקשורת, ברדיו, לדיבורים על נושא הסמים בבתי-הספר. דיברתי על זה לפני עשרה ימים כאן, מעל הדוכן. אם לא נקדיש לנושא הזה את כל כוחנו ומשאבים שאנחנו חייבים להפנות לכך, אני לא יודע לאן נגיע.

אבל, אנחנו עלולים להגיע למצב שאיבדנו סביבתנו שטחים חיוניים ולא קיבלנו שום דבר, ובתוכנו איבדנו חברה או סיכוי להביא את החברה שלנו לרמה המתחייבת מהאתגרים העומדים בפנינו בעיקר במערב. וזה כבר שייך לנושא הכלכלי.

אנחנו עדים למבוכה, לחוסר העקביות, לבעיות שנובעות מתוכנית כלכלית, מתקציב שהתוכנית הכלכלית היא פועל יוצא שלו, כי אין לנו תוכנית ארוכת טווח. אין גישה עניינית לנושא הכלכלי, אלא אנחנו עדיין תפוסים כמו בצבת במערכת שהיא דמי של הכלכלה הבולשביקית – הריכוזיות, חוסר המקצועיות; מערכת שנתונה ללחצים פוליטיים שלא מאפשרים לה לנהוג ולהתנהג כמו שצריך, כמו שמתחייב במדינות מודרניות דמוקרטיות מערביות.

צומת הציגה תוכנית כלכלית שנקראת "צמיחה אלפיים", שכוללת רפורמה במסים, תקציב רב-שנתי, כדי שאפשר יהיה לתקן במשך שלוש שנות תקציב משגים, או להעביר מאמצים או לחזק נושאים שלא נראו. בשנת תקציב אחת, חצי שנה עוסקים באישורי התקציב, חצי שנה שנייה מתחילים והשנה מסתיימת או בעודף כספים או בתוכניות שאינן ברורות. אנחנו עדים לזה, וחבל להרחיב את הדיבור על כך.

לא נזכה לצמיחה כלכלית בהישעננו על שווקים ערביים. שווקים ערביים יכולים לרכוש, לקבל, לקנות כל מה שהם רוצים מכל אחד בעולם בכסף מזומן ובאשראי, והם לא צריכים אותנו. והם אמרו את זה בוועידת אלכסנדריה: אנחנו לא צריכים אתכם. ולמי שחושב לקדם את האמצעים הכלכליים, הרי הם פנו לארצות המפרץ, למפרציות: תירגעו, תפקידנו לא לחזק את הכלכלה הישראלית.

הערבים רוצים להשמיד את מדינת ישראל. הם לא מחפשים פשרות והם לא מחפשים דרכים לחיות ולהתקיים לצדנו, על-ידינו, רק במקומנו.

לא מוקדשים מאמצים נכונים לחיזוק החברה הישראלית, למלחמה בבעיה של הפערים בתוך החברה הישראלית, בין הילדים, בין מקומות מגורים שונים, בין תנאי חיים ורמות חיים, שגדלים והולכים. יכול להיות שעושים מאמצים. אומרים שהוסיפו לתקציב החינוך הרבה כסף. השאלה היא, למה הכסף הזה תרם? האם יש פחות אנאלפביתים? האם הפערים החברתיים מצטמצמים או מתרחבים? אני מצטער לומר שהפערים מתרחבים. מספר האנאלפביתים גדל. האינטרגציה לא השיגה את מטרותיה כפי שנקבעו בעבר, וזה יותר חשוב מהסכם על קלקיליה או על יריחו, זה מה שקובע את גורלנו ואת יכולתנו להתמודד בעתיד.

הקרע בציבור גדל, והקרע הזה נובע מכמה גורמים: גורם כלכלי, גורם חברתי וגורם של אמון בשלטון, בממשלה. אפילו רק בשביל לגשר על הפערים המתרחבים ולאחות את הקרעים, אם המשך המשא-ומתן לא תורם לזה, יש להפסיק אותו ומהר, לשים לב למה שקורה בחברה הישראלית ולומר: יש לנו בעיה רצינית מאוד, אנחנו יכולים להגיע להסדרים, אבל לא יהיה עם מי, מי יעמוד מאחורינו, מי ימלא את ההסכמים האלה, מי יתמיד בהם?

אנשים רציונליים, אנשים עם שכל ישר היו מבינים את זה מהר מאוד, ואני מתכוון לאמריקנים. והם גם רמזו וגם אמרו, וחלק מהם אפילו הפצירו: מה אתם ממהרים, יש לכם בעיות נוראות, לאן אתם רצים. גם חוסיין אמר את זה, ואפילו מובארק.

אם הקרע בעם יתרחב – אין לנו עם. אין לנו עם – אין לנו שום דבר כאן. עד עכשיו זה לא משא-ומתן אלא תהליך של ויתורים ופשרות מצדנו. זה לא משא-ומתן. אנחנו מציעים סחורה, הסחורה הזאת לא נקנית. אנחנו מציעים עוד סחורה ומורידים את המחיר, מואילים לקחת פה ושם, אבל לא לתת

תמורה. השיטה הזאת היא הפגנת חולשה, הפגנת חוסר אונים. משא-ומתן מנהלים רק על אינטרסים. ולא על סנטימנטים.

שמענו קצין בכיר מגיע למשא-ומתן ואומר: מצאתי כאן ידידים. מי הידידים האלה? רוצחי מעלות? זו שיטה של סנטימנטים, שיטה שלא קיימת בקרב מי שידע לנהל משא-ומתן, בקרב מי שמבין מה הם האינטרסים הלאומיים שלו, דבק בהם ולא צריך למצוא חן בעיני היריב. הוא צריך לעמוד על שלו, להציג את האינטרסים, להילחם עליהם, ולא להפגין חוסר אונים וחולשה. אלה הדברים שעלולים להביא למלחמות. תודה.

היו"ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני, חבר הכנסת רפאל איתן. אני מזמין את חבר הכנסת רון נחמן גם כן באותו נושא: הצעת חוק יישום הסכם הביניים בדבר הגדה המערבית ורצועת עזה (סמכויות שיפוט והוראות אחרות) (תיקוני חקיקה), קריאה שנייה ושלישית. אדוני, חבר הכנסת נחמן, שבע דקות לרשותך.

רון נחמן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, ביום רביעי בשבוע שעבר ביקשה הקואליציה לעשות מחטף ולא לאפשר לאופוזיציה לדבר על ההסכם שאתה קורא לו הסכם על הגדה המערבית, ואני קורא לו ההסכם של נטישת יהודה ושומרון ומסירת אדמת יהודה ושומרון לידי זרים.

זה דורות, מאות שנים, לא מסרה ממשלה יהודית שטח ישראלי, ארץ-ישראלי, לידי זרים. אנחנו עומדים כאן היום בכנסת ישראל ומתבקשים לתת אישור למסירת אדמת ארץ-ישראל לידי זרים. לא עשה את זה חוסיין, לא עשה את זה הסבא של חוסיין, המלך עבדאללה, מאז 1948. הם סיפחו את הגדה המערבית כלשונם, המערבית, לגדת הירדן; סיפחו ולא הקימו מדינה פלשתינית. הם החזיקו את הפלשתינים בממשלה שלהם בירדן. הם החזיקו אותם על-ידי כך שהם נתנו להם זכויות להצביע לפרלמנט בירדן. אבל מדינה עצמאית הם לא הקימו, אדוני היושב-ראש.

והנה, באה ממשלה יהודית ומקימה במו ידיה מדינה פלשתינית, במרחק של 12 ק"מ מתל-אביב. יש מי שלא מבין את הדברים הללו. ולצערי הרב, הציבור איננו מבין את המשמעות, כיוון שמנסים להסתיר מפניו את העובדות. כשהציבור יתפכח, הדבר יהיה מאוד מאוד מאוחר.

אדוני היושב-ראש, כאמור, בשבוע שעבר ניסתה הקואליציה לא לאפשר לנו לדבר. הייתי היחיד מבין חברי האופוזיציה, חבר ועדת החוקה של הכנסת, אשר ניתן לו להגיש הסתייגויות, ואכן הגשתי 80 הסתייגויות, כאשר כל אחת היא בת חמש דקות. הייתי צריך לעמוד היום כאן, היחיד מכל סיעות האופוזיציה, ולדבר במשך שש שעות נגד ההסכם הזה.

היו"ר' אדרי:

400 דקות זה יותר משש שעות. זה שש שעות ו-40 דקות.

רון נחמן (הליכוד):

כן, הורדתי עשר הסתייגויות משום שהיו צריכים לתקן אותן מבחינה עניינית. הייתי צריך לעמוד כאן ולדבר לבד שש שעות ו-40 דקות. אגיד לך את האמת, כשאני רואה את ספסלי הממשלה, ואני לא יכול גם לדבר אל ספסלי האופוזיציה המלאים, אגיד לך את האמת, אדוני היושב-ראש, כמי שגר ביהודה ושומרון – – –

היו"ר ר' אדרי:

אני חושב שהיחס בין האופוזיציה לקואליציה הוא כמעט 50%-50%.

שר האנרגיה והתשתית ג' שגב:

בדיוק 50%.

רון נחמן (הליכוד):

אני יכול לומר לך, אדוני היושב-ראש, כמי שגר ביהודה ושומרון וכמי שהנושא הזה נוגע לו באופן אישי, שזה לא איזה חוק לגבי זכויות לאוכלוסייה כזאת או אחרת, או תיקון חוק מס הכנסה. זה חוק שהולך לקבוע את גורל מדינת ישראל מעכשיו לדורי דורות. כאשר אני רואה את הכנסת כפי שהיא נראית כרגע, ולפחות אני שמח שהשר גון שגב נמצא כאן, הוא היה צריך להיות דווקא במחנה השני ולא ביחד עם הממשלה, כפי שהוא התחיל את הקריירה הפוליטית שלו כאן בכנסת, אבל לפחות יש לממשלה פליט, נציג כאן.

שר האנרגיה והתשתית ג' שגב:

— — —

רון נחמן (הליכוד):

אם שמת לב, אפילו יושב-ראש סיעת צומת דיבר עכשיו ויצא החוצה. לכן, אני מדבר עכשיו אליך, אדוני השר גון שגב.

אדוני היושב-ראש, אנחנו עומדים בפני סכנה גדולה ביותר. אני רוצה לצטט מפרסום של משרד הדתות, שעוקב אחרי ההתבטאויות של המוסלמים. בעיתון "אל-קודס" מ-9 בינואר 1995 אמר ערפאת בריאיון עיתונאי, כי בצה"ל יש כמה קצינים שאינם מרוצים ממהלך השלום והם פועלים בהתאם, אך הגורמים הישראליים מטילים את האחריות לתוצאות פעולותיהם של אלו על הפלשתינים. קצין מודיעין ישראלי סיפר לי, שבאוטונומיה יתרחשו אירועים שיהיו דומים למלחמת האזרחים בלבנון. כך אומר ערפאת. ידוע שגם אהוד ברק מתנגד להסכם השלום. רבין נתון לאיומי רצח, ומי יודע אם איומים אלה לא יתממשו ביום מן הימים. הישראלים ידועים כעקשנים, ועל כן אנו מציגים עמדות נוקשות, תוך הסתייגות בכוחות עולמיים, כגון השוק האירופי המשותף. איש לא יקבע עבורי, אומר ערפאת, את מערכת היחסים שלי עם ה"חמאס". אני מקיים קשרים קבועים עם ה"חמאס" וכוחות הסירוב האחרים. ל"חמאס" אין הנהגה אחידה וגם לא החלטות אחידות. את זה אמר ערפאת לפני שנה. וכאן הוא דיבר על האפשרות של הרצח של ראש הממשלה.

אדוני היושב-ראש, אנחנו רואים היום תופעה חמורה, לדוגמה בתחום החקלאות. אתמול הייתי במעלה-אפרים ונפגשתי עם חברים מבקעת-הירדן. הם קוברים היום את החצילים, את הפלפלים ואת העגבנות באדמה. אין להם קונים לירקות של משקי בקעת-הירדן, משום שהפלשתינים ביהודה ובשומרון, ובעיקר בעזה, מוכרים ירקות המושקים במי ביוב והציבור קונה אותם כי הם יותר זולים, ולא קונה את הירקות של בקעת-הירדן. בקעת-הירדן והיישובים שלה עומדים בסכנה כלכלית גדולה מאוד. מי שיהיו בפריחה אלה אותם חאפרים, החקלאים הערבים, שמגדלים ירקות בשטח יהודה, שומרון ועזה.

האם הציבור יודע, שמאז נחתם הסכם אוסלו נקדחו בשטח רצועת-עזה 200 קידוחים והיום השטח של הנגב המערבי בארותיו מתמלחות? 200 קידוחים. הבאר הופכת להיות מלוחה. מי ימתיק אותה בשנת בצורת כמו היום? מי יביא מים מתוקים לשתייה? מטורקיה? יש החלומות של ראש הממשלה לסחוב צינור דרך אנטליה, סוריה ולבנון. זה מזכיר לי את סיפור צינור הנפט. פעם אמרו שיביאו מהמפרץ צינור נפט. אתה זוכר את ברוס רפפורט?

שר האנרגיה והתשתית ג' שגב:

גם היום מדברים על כך.

רון נחמן (הליכוד):

אמרו שיביאו צינור מטורקיה, והצינור הזה יעבור דרך אנטליה, סוריה, לבנון, ויתחבר אלינו. טוב, בסדר. אני בעד הצינורות.

שר האנרגיה והתשתית ג' שגב:

מדובר היום גם על משיכה של גז. מדובר בצינור שיגיע ויחלק את הגז מאירופה – – – כל הסיפור מטורקיה זה עניין של 500 ק"מ.

רון נחמן (הליכוד):

ובכן, אנחנו מדברים על מים שיביאו אותם בבלונים ובקונטיינרים ויסחבו אותם על פני הים התיכון. אז כל מי שיש לו מיניסקוס בברך, מים בברך, יהיה פטור מהחובה לרכוש מים מיובאים. על מה מדברים? 30% ויותר מ-30% מהמים של מדינת ישראל באים מהאזור הזה, מאזור יהודה ושומרון. ההסכם הזה שעליו אנחנו מדברים היום מעמיד אותנו בפני שלוש בעיות רציניות. אקצר את העניין, אדוני היושב-ראש, וכבר אסיים.

היו"ר ר' אדרי:

זמנך תם, אדוני.

רון נחמן (הליכוד):

כן, אבל יש לי זמן פציעה, בגלל השר גונן שגב.

שלוש הבעיות הן: 1. ערפאת חוזר ומצהיר שהוא הולך להקים מדינה פלשתינית; 2. שבירתה ירושלים; 3. זכות השיבה של הפליטים. ברגע זה מדובר על 800,000 פליטים פלשתינים, מה שנקרא עקורי 1967. על זה תוסיף 400,000 שהוברחו וגורשו מכוויית לירדן. ביחד מדובר ב-1.2 מיליון פליטים.

אם אנחנו לוקחים את העמדות המוצהרות, לפחות גם של הממשלה הזאת, שלא תקום מדינה פלשתינית, שירושלים לא תחולק ולא תהפוך להיות בירה של המדינה הפלשתינית ולא ניתן זכות שיבה לכל אותם מיליון ו-200,000 פליטים, אזי ההיגיון והניתוח האנליטי והלוגי של שתי העמדות האלה מלמד, שהיום ממשלת ישראל עובדת על זמן והיום תהליך ההתנגשות הוא בלתי נמנע. ההתנגשות הזאת תקרה כאשר המאויים והרצונות של ערפאת על שלושת העקרונות יתנגשו עם ההתנגדות של ממשלת ישראל לשלושת העקרונות האלה. אי-אפשר לטאטא זאת אל מתחת לשטיח.

את זה גם מבין חוסיין. לפי דעתי, חוסיין וישראל עשו יד אחת כדי לבודד את ערפאת. חוסיין צריך את ערפאת כמו כאב ראש. הוא נתן לו את מה שהוא עושה כאן ביהודה ובשומרון. אבל כשהפיצוץ יגיע הוא יקרין על ישראל. הוא גם יקרין על ירדן. מפה אני אומר למלך חוסיין: הדברים האלה עלולים לגעת בכיסא שלך, במשפחה שלך, בשושלת ההאשמית. הדברים האלה צריכים להיאמר מעל לבמה הזאת היום.

אנחנו נמשיך בדיונים הבאים את הניתוח של ההסכם הזה, כמה הוא מסוכן היום לתושבי ישראל מבחינה ביטחונית, כלכלית וחברתית.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני, חבר הכנסת רון נחמן. אני מבקש להודיע, שכל חבר כנסת שלא יהיה באולם, לא יקבל שנית את רשות הדיבור.

אני מזמין את חבר הכנסת מיכאל איתן. אדוני, בבקשה. שבע דקות לרשותך.

מיכאל איתן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, לצערי הרב, אדוני היושב-ראש, חברי מפלגתך אינם כאן לא רק כמאזינים, גם לא כדוברים. אני מאוד מצר על כך, כי נכון שהדיון הזה נעשה לא רק ביני לבינך או ביני לבין שני חברי הכנסת שנמצאים כעת; בזכות ערוץ-33 הוא גם ביני לבין הציבור הרחב. ביום כמו היום חבל שאנשי מפלגת העבודה אינם כאן להביע את דעתם בפני הציבור, שהציבור ישמע את עמדותיהם, כי יש לנו ויכוח אתם. יש לנו ויכוח קשה עם מפלגת העבודה. אבל בשביל הדמוקרטיה הישראלית חשוב שתהיה התמודדות בין הדעות, כדי שהציבור יוכל לשפוט.

על מה אנחנו מדברים היום? אדוני היושב-ראש, זו פעם ראשונה בהיסטוריה של העם היהודי, פעם ראשונה שבחוק ישראלי אנחנו קובעים, ששטחי יהודה ושומרון, אנחנו, בחוק שלנו, קוראים להם שטחי המועצה הפלשתינית. אני שואל אותך: האם דבר כזה, אירוע היסטורי שיש לו משמעויות אדירות – ואני עוד לא מתווכח כעת אם זה טוב או רע, מה עמדת הפוליטית – אני שואל: איזו הפקרות זאת? איזו הפקרות של הדור שלנו, של העם שלנו? של הכנסת שלנו, שמעבירים חוק ולא באים נציגי מפלגת העבודה להסביר את עמדתם. הם אומרים: טוב, שיעבירו חוק, שידברו. איך אומרים? הכלבים נובחים והשיירה ממשיכה. מי הם הכלבים הנובחים? – חברי האופוזיציה. מי זאת השיירה? – הממשלה, שרוצה למשוך אתה את עם ישראל.

היו"ר ר' אדרי:

חלילה. אני נוטה להאמין, ואני לא רוצה להעלות על דל שפתי את השם שאמרת. אני חושב שאנחנו מתייחסים בכבוד, אני מתייחס בכבוד לכל חבר כנסת, גם אם אני מהקואליציה, ואני מכבד אותך ואני מכבד את כל חברי הכנסת. לכן השם הזה שאמרת, אני לא רוצה להזכיר אותו – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

של בעלי חיים.

היו"ר ר' אדרי:

של בעלי חיים – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, יש פתגם שאומר: הכלבים נובחים והשיירה ממשיכה. דרך אגב, כלב הוא חיה מאוד חיובית. יש כלבים שהם נאמנים לבני אדם יותר מבני אדם. הבאתי את הדימוי הזה לא מתוך כוונה חס וחלילה לפגוע או להגיד שמישהו אומר עלינו כלבים נובחים.

אני אומר, שהאירוע שבו אנחנו עוסקים כרגע יש לו ממד היסטורי חסר תקדים. זו פעם ראשונה שכנסת ישראל קובעת בחוק, שיהודה ושומרון – וגם על דעת אלה שרוצים לוותר, רבים מהם אומרים: זו ארץ-ישראל, הזכות ההיסטורית היא שלנו, אבל יש להם איזו דעה למה לוותר – זה לא יהודה ושומרון. מהיום והלאה שטחי יהודה ושומרון נקראים שטחי המועצה הפלשתינית.

כשבא יום כזה ובא דיון כזה, אני שואל את אלפי האזרחים שעכשיו צופים בנו ושומעים את הוויכוח, האם אין להם זכות לשמוע מה אומרת הממשלה מול הטענות של האופוזיציה? האם זה יכול להיות שוויכוח כל כך עקרוני יתנהל בצורה כזאת שהממשלה אומרת: טוב, הם ידברו, ואנחנו לא חייבים להשיב להם, אנחנו אפילו לא נבוא הנה להתמודד מולם על מנת שהציבור יוכל לשפוט?

זה כואב לי, כי אני לא חושב שהדבר הזה תקין. העובדה שאנשי מפלגת העבודה לא באים הנה להגן על עמדותיהם זה לא זלזול בי, במיכאל איתן, זה לא זלזול באופוזיציה, זה זלזול בציבור, כי הציבור זכאי וחייב לשמוע את הדעות כדי שהוא יוכל לגבש דעה.

אני חוזר ואומר לעצמי: מי נתן מנדט למישהו להעביר שטחים שקוראים להם יהודה ושומרון וליצור נורמה חדשה שאנחנו מהיום והלאה אומרים: לא, זה לא יהודה ושומרון, זה שטחי המועצה הפלשתינית? מי נתן מנדט? כשיבואו הילדים שלנו וישאלו אותנו, מה אתם? מה אנחנו? ונגיד יהודים, וישאלו אותנו: למה קוראים לנו יהודים? אנחנו נצטרך להסביר להם, שקוראים לנו יהודים כי האבות שלנו באו ממדינת יהודה, מארץ יהודה. אבל הם ישאלו: מה זה ארץ יהודה? אז נגיד להם: ארץ יהודה זו אותה ארץ שהיתה ארצו של העם היהודי כל הדורות, שאבותיכם ואבות אבותיכם עלו על קידוש השם להילחם רק בשביל זכות אחת, שיקראו להם יהודים ושיאמרו שהם חזרו לארץ יהודה, לארץ-ישראל, לקיים מחדש את העם היהודי בארצו. והנה, לאחר שזה קרה, לאחר שקמה מדינה יהודית חזקה, עם עוצמה, באה ממשלה מסוימת ונתנה את זה ואמרה: כל המאמצים האלה, כל הכמיהה של דורות, כל המורשת ההיסטורית, זו היתה טעות, זה לא שלנו, זה לא של העם היהודי. יהודה – אין דבר כזה, זה של הפלשתינים, זו המועצה הפלשתינית.

האם אנחנו שמים לב למה אנחנו עושים? האם אנחנו שמים לב למשמעות? היום אנחנו מרוקנים מתוכן את כל הזכות ההיסטורית שלנו על הארץ הזאת. עם ללא עבר הוא עם שאין לו עתיד, ואנחנו חותכים היום במספרים את השורשים שלנו בעבר.

תבואו ותאמרו: אין ברירה. תבואו ותאמרו: אנחנו רוצים לתת זכויות מסוימות לתושבים הערבים שחיים בשכם ובחברון, שהן אכן ערש ההיסטוריה היהודית. אבל למה לפגוע? האם לא היה אפשר להעביר חוק בלי שאנחנו נכתוב בחוק הזה שאין עוד יהודה? שאין עוד שומרון? האם אי-אפשר לומר: כן, ביהודה ובשומרון נותנים זכויות כאלה או אחרות? צריך לומר: אין עוד יהודה, אין עוד שומרון? זה כורח המציאות?

ואיך אנחנו נסתכל אל אותם דורות של יהודים שבמשך הדורות רצו להגיע לכאן? מה היה הצורך שלהם להיות פה? תסתכל סביבך, אדוני היושב-ראש, תסתכל אל ההיסטוריה שלך, תסתכל אל ההיסטוריה שלי, תסתכל אל ההיסטוריה של חברי כנסת אחרים. האבות שלנו באו מתרבויות שונות, דיברו בשפות שונות, מאחוריהם יש גלגול של מאות ואלפי שנים, מאות רבות של שנים, בכלל רחוקים מזרח ממערב. מה קרה לכל ההיסטוריה הזאת? איך מצאנו את עצמנו, אני כאן על דוכן הנואמים, ואתה, רפי אדרי, שהמוצא שלך הוא מצפון-אפריקה, ואני שהמוצא שלי הוא ממזרח-אירופה, איך שנינו מוצאים את עצמנו חברים בכנסת ישראל? כי כל הדורות האלה חינוכו אב את בנו להאמין בשיבת ציון – לשנה הבאה בירושלים, לשנה הבאה בשכם, לשנה הבאה בחברון, לשנה הבאה ביהודה. והיום אנחנו באים ואומרים: כל זה כלום, זו טעות, זה בכלל לא שלנו. אמרו לנו לבוא לארץ לא שלנו. אמרו לנו לבוא – למה? לארץ ששייכת למועצה הפלשתינית.

יש לי ביקורת רבה על תחומים שונים. אני לא רוצה להפוך את זה כרגע לפולמוס מפלגתי, אני לא רוצה להתווכח עכשיו על הצד הפרקטי, אני מדבר על הצד העקרוני. אדרבה, תבואו, אנשי מפלגת העבודה, תתמודדו עם האתגר, תסבירו את עמדתכם, תסבירו מה בא במקום. מה יבוא במקום – מסיבות סמים בגואה? מה יבוא במקום – ירידה לארצות-הברית? מה יבוא במקום האמונה שאנחנו רוצים להקים את העם שלנו, שהוא עם עולם, בארצו? מה יבוא במקום זה כשאנחנו באים ואומרים – מנתקים את השורשים, אין עוד יהודה, יהודה זה פלשתיין, זה שייך לפלשתינים, זאת היתה טעות. אז מה יבוא במקום זה? תציעו, תגידו.

צריך להגיע להסדר, צריך להגיע לפשרה, צריך לתת זכויות לערבים שחיים בארצנו, אבל אי-אפשר להגיע להסכם שמהבחינה העקרונית הוא בעצם הסכם חיסול של המורשת, של ההיסטוריה, בלי שמציעים לעם הזה תכנים כלשהם. אם אתם אומרים – לטריטוריה אין שום משמעות, אז ויתרנו, והיום קוראים לזה "המועצה הפלשתינית", זה לא עוד "יהודה". אם כן, אדם היה אומר לכם: אם ככה, למה אני צריך להיות פה? מה המשמעות של השטח שנשאר? אם יש – תסבירו, תנו איזה תוכן, שהנוער ידע, שהילדים שלנו ידעו. שרנו "מקצות הארץ באנו", מיהודה, משומרון – –

היו"ר ר' אדרי:

אני מבקש לסיים, אדוני.

אברהם ורדיגר (יהדות התורה):

למה אתה לא מציין שהציונות פשטה את הרגל? אתה חושב שיהודה ושומרון בלי שבת זוהי יהדות? זה הכול? שוב יהודה ושומרון, יהודה ושומרון. יום השבת זה לחינוך יהודי, חינוך לבחירה. אז מה זה יהודה ושומרון?

מיכאל איתן (הליכוד):

אני חושב שהביטוי "יהודי" הוא במקורו – תושב ארץ יהודה. במהות שלו הוא משלב גם את המסורת ואת הדת היהודית וגם את הלאומיות היהודית, ואי-אפשר להפריד בין הדברים האלה. יהדות זו לא

רק דת, יהודי זה לא רק יהודי שמקיים מצוות. יהודי זה חלק מהלאום היהודי. אי-אפשר להיות חבר בלאום היהודי בלי להקצות את המקום הראוי לערכים הדתיים, כי הם חלק מהמרכיב הלאומי. קח לך את השבת. אנחנו אומרים: יותר מששמרו בני ישראל את השבת, שמרה השבת על עם ישראל. קח לך את החגים הלאומיים שלנו. פסח, מה זה פסח? זה חג שבו הפכנו להיות עם. דתי או לאומי? איפה חותכים את זה? קח את שבועות, קח את סוכות.

אברהם שפירא (יהדות התורה):

קודם דתי.

מיכאל איתן (הליכוד):

קח את חג החנוכה. חג דתי או חג לאומי? חג שחרור לעצמאות מדינית או חג להיטהרות רוחנית וניצחון התרבות היהודית האורתודוקסית? הדברים משולבים זה בזה, ואי-אפשר להפריד.

אבל היום, חבר הכנסת ורדיגר, אני מדבר על המשמעות של יהודה ושומרון. מי נותן לנו, לקטנים, לדור אחד מבין דורות רצופים של יהודים, את הסמכות לבוא ולומר – יהודה ושומרון, יוק, מהיום והלאה זה של הפלשתינים, אלה שטחי המועצה הפלשתינית? מי נותן לנו את הסמכות הזאת?

היו"ר ר' אדרי:

אדוני, נתתי לך זמן כמעט כפול.

מיכאל איתן (הליכוד):

אתה לא בלחץ, יש לנו המון זמן.

היו"ר ר' אדרי:

אני לא בלחץ, אבל אני חייב לכבד – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

אני מכבד ומודה ואומר את משפט הסיום.

היו"ר ר' אדרי:

בבקשה, אדוני.

מיכאל איתן (הליכוד):

אני מאוד מקווה שהטעות הזאת תבוא לידי תיקון, לידי תיקון עקרוני, אבל אני לא כל כך מבקש כרגע את התיקון כולו, אני מבקש דבר אלמנטרי מאנשי מפלגת העבודה: אם יש לכם הסברים, בואו ותסבירו, בואו ותיתנו. הכי גרוע זה שאתם אפילו מתביישים לבוא הנה ולהציג את עמדתכם.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני, חבר הכנסת מיכאל איתן, על דבריך. אני מבקש לציין, ששני חברי כנסת מהעבודה, שעומדים בתור כאן ברשימה, לא יקבלו את רשות הדיבור.

אני מזמין את חבר הכנסת אברהם שפירא. בבקשה, אדוני, תשע דקות לרשותך, גם כן באותו נושא: הצעת חוק יישום הסכם הביניים בדבר הגדה המערבית ורצועת עזה (סמכויות שיפוט והוראות אחרות) (תיקוני חקיקה). אנחנו בקריאה שנייה ושלישית, הדיון נמשך, לכל חבר כנסת הוקצו ארבע דקות וחצי. לחבר הכנסת שפירא – תשע דקות.

חבר הכנסת ויינשטיין, אדוני הסכים שחבר הכנסת יבוא במקומו?

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

כן.

היו"ר ר' אדרי:

מייד אחרי חבר הכנסת שפירא – אדוני.

אברהם שפירא (יהדות התורה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הדיון בכנסת היום איננו על הסכמי אוסלו ב'. הסכמים אלה, שאנחנו התנגדנו להם, כבר הובאו לאישור הכנסת בעבר. הדיון היום הוא על מימוש ההסכמים בחוק.

במסגרת זו אנו מתמקדים בבעיית הצבעתם של התושבים הלא-יהודים במזרח-ירושלים בבחירות למועצה הפלשתינית. כידוע, על-פי ההסכם, הם יצביעו בסניפי הדואר הפועלים במזרח-ירושלים.

אומנם בית-המשפט העליון דחה את התירה נגד מימוש סעיף זה, אולם אנחנו כחברי הכנסת איננו פטורים מלתת את דעתנו על המשמעות החמורה ועל הסכנה האורבת לירושלים עיר הקודש.

אני חייב להגיד: רבי יעקב עמדין, זכותו תגן עלינו, אחד מגדולי ישראל, בהקדמה לסידור שלו "בית יעקב", כותב דברים נחרצים מאוד כלפי אלה מאחינו בני ישראל אשר שכחו את ירושלים ו"דימו בלבם" – אלה דבריו – "שברלין היא ירושלים". כלומר, רבי יעקב עמדין מבקר את אלה ששכחו לגור בירושלים, ששכחו את מקומה של ירושלים כעיר מקדש מלך והמירו אותה בערים אחרות.

יש חשש בלבי, שסכנה זו אורבת גם לפתחנו. ראש הממשלה מר פרס טורח אומנם בכל עת להבהיר, כי ירושלים תישאר לנצח מאוחדת, בריבונות ישראל, כבירה הנצחית של עם ישראל ומדינת ישראל, אולם למרות דבריו אלה של ראש הממשלה אי-אפשר להתעלם מן העובדה, שנושא ירושלים נשאר פתוח במשא-ומתן בינינו לבין הפלשתינים. אם דבר נשאר פתוח למשא-ומתן, משמע שיש על מה לשאת ולתת. משא-ומתן, משמע שנהיה מוכנים, חס ושלום, להגיע להסדרים כלשהם.

דוד המלך עליו השלום אמר בתהילים: "מאויבי תחכמי מצותיך". דומני שהגיע הזמן שנלמד, לבושתנו, מאויבנו ערפאת כיצד הוא דבק במטרה. ערפאת איננו מחמיץ שום הזדמנות לחזור ולומר בשפתו "לשנה הבאה בירושלים". אנו אומרים זאת פעמיים בשנה – בליל הסדר ובתפילת נעילה, ואילו הוא, להבדיל, מעל כל גג ובכל מיקרופון ובכל עיר שנותנים לו זועק וזועק: לשנה הבאה בירושלים.

אלה שניהלו ומנהלים את המשא-ומתן עם הפלשתינים יודעים היטב עד כמה בעיית ירושלים רגישה ומסובכת. קשה לי להבין מדוע הסכימו לדחות את בעיית ירושלים לסוף ההסדר, כאשר היא מהווה למעשה את הבעיה העיקרית. אם לא יהיה פתרון לבעיית ירושלים, הרי למעשה כל ההסדר איננו הסדר.

ערפאת לא מפסיק להביע את רצונו ותקווותו שירושלים תהיה בירת המדינה הפלשתינית. פירוש הדבר, שערפאת רוצה לקחת מאתנו את ירושלים. מי שרוצה לקחת את ירושלים, רוצה לקחת מאתנו את הנשמה. ירושלים היא נשמתו של העם היהודי מאז הר-המורייה ועד אחרית הימים, תקופה שבה "נכון יהיה הר בית ה' ומציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים".

ערפאת, מאז נחתמו ההסכמים, מקבל מאתנו כל הזמן שטח אחר שטח, אך למעשה איננו נותן דבר. את האמנה הפלשתינית הוא לא ביטל, איומיו בדבר ירושלים כבירת הפלשתינים לא פסקו, ככל שהוא מקבל יותר – תאבוננו גדל והולך.

באחד הנאומים בכנסת בנושא הסכמי אוסלו אמרתי, שמפריע לי מאוד כיהודי, שממשלת ישראל איננה מביעה שום צער על הצורך לוותר על ערים ביהודה ובשומרון. קיימת תחושה שהממשלה מתפטרת משטחים אלה בשמחה ובששון. זו טעות ממדרגה ראשונה. בל נשכח שמדובר בערים ובמקומות שהם יסוד ההיסטוריה שלנו, מקומות שבהם הילכו אבותינו: אברהם, יצחק ויעקב, מקומות

שעל הריהם ניבאו נביאינו, מקומות שהיו למקום הגידול של עמנו. כשמוותרים על מקומות שכאלה צריך להביע כאב, כשם שאדם נאלץ לוותר על איבר מאיבריו.

אדוני היושב-ראש, יש היבט נוסף שאינני יכול להתעלם ממנו ואי-אפשר שלא לגנותו ולא לזעוק זעקה גדולה ומרה. ממשלת ישראל, כאשר באה ותיאמה את מועד הבחירות לרשות הפלשתינית, תיאמה ביוזעין תאריך שחל להיות בשבת קודש. שמענו הסברים שונים מפיהם של דוברי הממשלה על מה ראו לבחור דווקא ביום השבת כיום הבחירות. גם את חילול השבת הזה תירצו במניעים ביטחוניים.

כבוד ראש הממשלה, הביטחון איננו יכול לשמש כל פעם עלה תאנה והצדקה לחילול שבת. אני בטוח שהיו אילוצים ביטחוניים שונים בכל הקשור להסכמים עם הפלשתינים, ואף-על-פי-כן נמצאו להם פתרונות. גם לבעיה הביטחונית שבקיום הבחירות היו צריכים למצוא פתרון שלא באמצעות חילול שבת.

לא היום נזכרתי להתריע על חילול השבת. אצלי הזעקה הזאת נגד חילול שבת בשל הבחירות האלה איננה כיסוי למניעים אחרים. התרעתי על כך לפני כחודשיים ימים בכתב, אך אין שומע.

בהלכה נקבע, שכל מעשה חילול שבת, בוודאי זה הנעשה במזיד ולא בשוגג, אסור עולמית. הלוואי שאתבדה, אבל מי יודע איזה מחיר יקר נשלם, חלילה וחס, עבור חילול השבת הבלתי-מוצדק שיזמנו במזיד.

אדוני היושב-ראש, הסכמי אוסלו ומימושם קשים עלינו. אנו נחרדים מן הצפוי לירושלים. אנו בוטחים בקדוש-ברוך-הוא כי לא יזנח ה' עמו ונחלתו.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני, חבר הכנסת אברהם שפירא, על דבריך. אני מזמין את חבר הכנסת אריאל ויינשטיין. אדוני, שבע דקות לרשותך באותו נושא – הצעת חוק יישום הסכם הביניים בדבר הגדה המערבית ורצועת עזה. בבקשה, אדוני.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, הממשלה הזאת מובילה אותנו באידיאולוגיה מודעת להקמתה של מדינה פלשתינית עצמאית עם צבא משלה, שמאיימת על ישראל. תשאלו אותי, מדוע, הרי כל ההצהרות הן שלא הולכים להקמת מדינה פלשתינית, בכל זאת איך הממשלה הזאת מובילה אליה? אומרים לנו: אנחנו לא רוצים לשלוט על עם אחר. נקודת המוצא של בעלי האידיאולוגיה הזאת אומרת: לא נשלוט על עם אחר, ומאחר שלא נשלוט על עם אחר, מגיע להם שניתן להם זכויות כרצונם. ואז נשאלת השאלה: אם לא לשלוט על עם אחר, איך נבטיח את ביטחוננו? אומרים לנו: לא נשלוט על עם אחר, אבל נבטיח את ביטחוננו בכך שהצבא יהיה על הירדן והצבא יבטיח את ביטחונה של מדינת ישראל.

בגישה הזאת יש סתירה. מדוע? אם אתה אומר שאתה נותן לערבים את זכויותיהם משום שאנחנו לא רוצים לשלוט עליהם – הם, הערבים, שמקבלים את הזכויות הללו יכולים לומר: אנחנו גם לא רוצים שתבטיחו אותנו. אז אנחנו אומרים להם: אין לכם סכנה ממדינת ישראל. אבל הפלשתינים, שרוצים לממש את זכויותיהם, יכולים לומר, והם יגידו – בעוד שנה, בעוד עשר שנים, בעוד 15 שנים – אנחנו רוצים הגנה על עצמנו, לא מפני ישראל, אולי מפני ירדן, אולי מפני סוריה, אולי מפני עירק. הם יגידו: איזה עם שאתם מכירים בזכויותיו אין לו זכות להגנה עצמית? והם יגידו לבעלי האידאולוגיה בשמאל: מאחר שאתם אומרים שאתם לא רוצים לשלוט על עם אחר, שליטה עלינו משמעותה גם שאתם לא נותנים לנו להגן על עצמנו. לכן התיאוריה של השמאל, שאומרת: אנחנו לא רוצים לשלוט על עם אחר, מוכרחה להוביל לכך שצה"ל יצטרך לסגת כדי לממש את זכויותיהם.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

זה נכון, זה נכון.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

חבר הכנסת דראושה, אני מתווכח עם השמאל, לא אתך, כי אתה אומר את הדברים, ואתה אומר אותם בגלוי. אבל הם אומרים: צה"ל יישאר על הירדן – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

גם אם הם יגידו את זה – – –

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

הם אומרים: צה"ל יישאר על הירדן, וזה מבטיח הגנה למדינת ישראל. ואני אומר: ברגע שאתם הכרתם בזכות לא לשלוט על עם אחר, העם האחר יאמר: אין לכם זכות לומר לנו מה זכותנו, אם אתם מכירים בזכותנו.

לכן אני אומר, שאין הבדל מהותי בין השמאל לבין הליכוד אלא רק בדבר אחד – הליכוד אומר: אין לכם זכות לכול כי אנחנו ניתן לכם אוטונומיה, אבל נשלוט על הביטחון גם בשטחי האוטונומיה. אם יהיה פיגוע ורצח, אנחנו נרדוף אחרי הרוצחים לעזה ונחזור חזרה, נרדוף אחריהם ליריחו ונחזור חזרה. נעשה את העבודה, הבחורים יכולים לעשות את זה. אבל מה שהמערך אומר – הוא אומר כמונו לא לתת להם זכויות מלאות. גם מפלגת העבודה, בעצם העובדה שהיא אומרת שצה"ל יושב על הירדן, אומרת שלא ניתן להם זכויות מלאות. אז מה ההבדל בינינו לבינם? הם שולטים על עם אחר ואנחנו שולטים על עם אחר. אבל אנחנו גם אומרים דבר אחד: אנחנו נגן על קיומם של אזרחי ישראל. זה ההבדל בינינו לבין המערך.

שלא יספרו לנו מעשיות, הם ממשיכים לשלוט על עם אחר לפי גרסתם, והם ימשיכו לשלוט עוד חמש, עוד עשר שנים, אם כי להערכתי יגיע הזמן שבו העם האחר יגיד לנו: אתם נותנים לנו את זכויותינו? אנחנו רוצים שתצאו מהגבולות, גם שהצבא שלכם יצא. אנחנו רוצים להגן על עצמנו, חבר הכנסת דראושה, לא מפני ישראל, אלא מפני ירדן, סוריה, עירק. העם הפלשתיני, שהמערך הזה מכיר בזכותו, זה מה שהוא יגיד. ולכן – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

חבר הכנסת ויינשטיין – – –

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

רק ברשות היושב-ראש.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אני רוצה להעיר – – –

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

לא על חשבון זמני.

היו"ר ר' אדרי:

לא, אדוני, לא.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

– – –

היו"ר ר' אדרי:

רגע, אבל חכה. אם אתה קורא קריאת ביניים, אתה לא צריך לשאול אותי. אבל אם אתה ביקשת ממנו רשות – הוא היה בסדר, הוא ביקש, הוא ביקש גם ממני. אני אבקש, אדוני. אני לא אתן לך בדרך הזאת.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אבל – – –

היו"ר ר' אדרי:

אתה יכול לעשות זאת בדרך המקובלת, אתה יודע שאני נותן – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

לא ביקשתי תשובה ממנו. אני רוצה לומר לו, שהעבודה תגמור עם הכיבוש בעוד חמש שנים, אתם רוצים לשלוט על עם אחר – – – זה ההבדל.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אם, לפי גרסתך, העבודה תגמור עם הכיבוש בכך שצה"ל לא יהיה על הירדן ולא יגן עלינו, אז העבודה תגמור לא רק עם הכיבוש אלא גם עם היכולת שלנו להתקיים; מפלגת העבודה. זו משמעות הדברים.

חבר הכנסת בני טמקין, היתה לנו הזכות – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אתה מפחיד את העם – – –

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

– – להתווכח על הנושא הזה במקום אחר, בפני מאות תלמידים, הוויכוח היה מעניין מאוד – על כל פנים, זה מה שקורה.

הגישה שאומרת שאנחנו לא רוצים לשלוט על עם אחר מובילה למדינה פלשתינית, ולכן נותנים להם זכויות בירושלים, לכן היום ה"אוריינט האוס", מה שמספרים לנו שה"אוריינט האוס" הפסיק לפעול או שהוא בשקט – זה רק עד אחרי הבחירות לכנסת. הם מובילים למדינה פלשתינית, ממשלה זו, השמאל יוביל לכך שצה"ל יצטרך להסתלק מהירדן. עוד חמש, עוד עשר ועוד 20 שנה – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

— — —

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אם הליכוד יהיה בשלטון הוא ייתן לערביי יהודה ושומרון את האוטונומיה, את השלטון העצמי בתחום של חינוך, בתחום המוניציפלי, משטרה עצמית לצרכים פנימיים, בריאות וחינוך, אבל, חבר הכנסת דראושה, הליכוד לא יסכים לעולם, שאם רוצח או רוצחים באים לכאן ובורחים לשטחים שנקראים שטחי האוטונומיה, אנחנו נוותר על זכותנו לרדוף אחריהם, להביא אותם לדין ולמצותו, כי אנחנו בראש ובראשונה חייבים להבטיח את קיומנו ואת שלום אזרחינו, ואת זה נעשה.

אוטונומיה כמו זאת שחתמנו עליה בקמפ-דיוויד, בהבדל אחד; הם מפקירים את הביטחון, הם מובילים למדינה פלשתינית, שתדרוש לפי התיאוריה הזאת – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

למה אתה מפחד ממדינה פלשתינית? אם היא תבטיח את הביטחון שלה ושל מדינת ישראל, למה אתה מפחד ממנה?

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

כי המדינה הפלשתינית לא תסכים שיהיה צבא על הירדן, כי היא תרצה להגן על עצמה מפני סוריה ועירק, לא מפני ישראל. לכן, אם יש לך זכות כעם להגדרה עצמית, מה שהם אומרים, יש לך גם לדידם זכות לצבא וזכות לומר לי לא להיות על הירדן. לכן הם מובילים בתיאוריות האלה, החברתיות. – לא לשלוט על עם אחר – לכל הדברים האלה שהם אומרים שהם לא מובילים אליהם.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

יש הסכם שלום עם ירדן – – –

אריאל וינשטיין (הליכוד):

זה מה שעומד לקרות.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני, חבר הכנסת אריאל וינשטיין.

אריאל וינשטיין (הליכוד):

תודה רבה.

חבר הכנסת טמקין, נשמח לשמוע אותך כי הוויכוח בינינו נקטע. תודה רבה.

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת מן העבודה – איננו. חבר הכנסת חיים אורון – איננו. וכעת אני מזמין את חברת הכנסת ענת מאור. אחריה – חבר הכנסת יעקב שמאי.

בנימין טמקין (מרצ):

— — —

היו"ר ר' אדרי:

הוא איננו ולכן הוא הפסיד את תורו.

קריאה:

זה דיון סיעתי.

היו"ר ר' אדרי:

אז מה? יש סדר; בכנסת יש סדר. גם אם זה דיון סיעתי אי-אפשר לעשות בלגן. כשיבקשו במקום מישהו – אני אאפשר זאת.

ענת מאור (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אם יש טעם למושג פיליבסטר, לפי ההבנה שלי, מניסיונות בעולם ומהסיטואציה הזאת, זה מה שהאופוזיציה מנסה לעשות כעת, ההיגיון כולו לשירותה ולרשותה, שכן זהו ניסיון להשתמש באמצעים פרלמנטריים על מנת למנוע הליך ממשי בשטח. לכן אני חושבת, שברמה הדמוקרטית, למרות מחלוקת שמיידי אדבר עליה, הכנסת נהגה נכון כשהיא הקדישה לכך יומיים, דברים שהיא עושה בהזדמנויות אחרות, שהם לא ראויים, ואת הפנייה לבג"ץ אפשר להבין.

מדוע האופוזיציה צודקת? כי מה שיקרה בשבת הקרובה, ב-20 בינואר 1996, בשטחים, זהו הבסיס ליצירת הריבונות של העם השכן על-ידינו. אנחנו למודי ניסיון – מהו תהליך הקמת בית לאומי, ובכל תהליך השלום אמרנו, שהדבר החשוב ביותר בתוך כל השלבים הוא נקודת האל-חזר, שבה תתקיימנה בחירות חופשיות, דמוקרטיות, עצמאיות, ברשות הפלשתינית.

לכן, עם זאת שאני מכבדת את התהליך שהאופוזיציה לשיטתה מנסה לעשות, אני גאה לעמוד פה, כמי שהיתה במחנה השלום לאורך 28 שנים, מ-1967, וכאשר שמעתי מהסופר עמוס עוז בהרצאה, בהיותי צעירה, את הבעיה הלאומית כאן, שאנחנו במצב של צדק מול צדק, כי אני לא מרגישה את עצמי פחות ציונית ופחות יהודית מאף אדם היושב בבית הזה ומאף אדם החי במדינה. ארץ-ישראל יקרה לי, הייתי רוצה שארץ-ישראל תהיה בדמותם של 12 השבטים ובדמות הזאת של מלחמת השחרור, אבל אני יודעת שבאותה עת יושב פה עם אחר, העם הפלשתיני, שחי פה מאות שנים וגם אצלו יש הרקע ההיסטורי. כאשר יש צדק מול צדק, רק פשרה היא הפתרון.

אני מצטערת על שמפלגת העבודה, שכרגע אינה נוכחת פה, בהיותה בשלטון לפני המהפך של 1977, ראש הממשלה שלה שאלה: מי הם הפלשתינים? מנהיגים של העבודה דיברו על פשרה טריטוריאלית, סליחה, על פשרה פונקציונלית כאשר אנחנו דיברנו על טריטוריאלית, אבל אני יותר מאשר גאה להיות זו שעמדה במחנה השלום בהפגנות, בעצומות, בקירוב הלבבות, להיות שייכת לממשלה אשר ראשיה שינו את הקונצפציה והבינו, שלא ייכון שלום במזרח התיכון בלי הפלשתינים שהם לב הסכסוך, ולא ייכון שלום במזרח התיכון בלי הכרה בריבונות שלהם להחליט על עתידם.

אישית, אולי תתפלא על כך, חבר הכנסת שמאי, אני אישית חשבת, שהפתרון צריך להיות קונפדרציה ירדנית-פלשתינית. אני לא מאושרת מהפלשתינית, אבל לא לי להחליט במקום הפלשתינים.

כיוון שהתהליך נדחה במשך עשרות שנים, קודם כול באשמת הפלשתינים, כי הם לא השכילו להגיע לבגרות מדינית, וטוב שהם שינו את כל הקונצפציה של הטרור ושל האי-הכרה בישראל, של הרצון לזרוק אותנו לים, כי אז איש מאתנו לא הסכים לדבר אתם, וגם היום אנחנו תובעים מהם לבטל את הסעיפים האלה באמנה הפלשתינית באופן ברור כחלק מהסכם. אני קוראת מעל הבמה הזאת לפלשתינים לכבד, לאחר הבחירות, בתוך חודשיים, את ההתחייבות שלהם, ולא רק בכוונה אלא גם בהצהרות, לא לדבר עוד על שום הכחדה, על שום איום ועל שום טרור נגד מדינת ישראל.

הם סירבו. כאשר מדינת ישראל סירבה להכיר בהם, נוצרה מציאות בשטח. אני מאמינה, שהיום הרוב יחליט על מדינה עצמאית, ואני מקווה שבסוף המדינה העצמאית הזאת תיצור קשרים פדרטיביים – או כל פדרציה – עם ירדן.

לפיכך, אדוני היושב-ראש, אני גאה להשתייך לקואליציה שמביאה את הצעת חוק הסכם אוסלו ב'. יום שבת, 20 בינואר, הוא תאריך היסטורי מבחינת ההתהוות של הישות הפלשתינית, ואני בטוחה שזו תהיה נקודת זינוק למאבק נוסף שלהם נגד הטרור העצמי שלהם, נגד ה"חמאס", ולביטול האמנה הפלשתינית. ולנו זו תהיה נקודת זינוק חשובה מאוד לקראת בחירות 1996, שתהיינה במועד אשר תהיינה אישית אני חושבת, שאין צורך להקדים את הבחירות, לממשלה הזאת יש עוד הרבה מה לעשות. בכל מקרה, אני בטוחה שבעקבות תהליך השלום העם ייתן בנו אמן מאוד מלא ומאוד גורף.

אני רוצה להקדיש את הדקות שיש לי לנקודות אחדות: בזכות תהליך השלום, בזכות הסכם אוסלו ב' ובזכות אותו הסכם כלכלי – יש כאן פריצות דרך שלפעמים נדמה לנו כי אנו חולמים. ביטול החרם הערבי ויחסי הכלכלה המתהווים הם חלק מאותן פריצות דרך. לאדוני היושב-ראש יש יד ותרומה רבה ליחסים שנרקמו עם מרוקו וליחסים הנרקמים בכל אגן התיכון. שמעתי את דבריו של דיקן מדעי הרוח באוניברסיטת תל-אביב, פרופסור דסקל – הוא היה מרצה שלי – שחזר מכנס בין-לאומי של אקדמיה ומנהיגות בברצלונה. לאחר הכנס המדיני היה גם כנס אזרחי, כך קראו לו. קשה לתאר מה שמתהווה מבחינה כלכלית, מבחינת הפילוסופיה, מבחינה תרבותית, מבחינת חילופי האינפורמציה, המחקר והתשתית. במקום עם לבדד ישכון, אנחנו מתחילים להיות חלק מהתרבות המזרח-תיכונית, מהתרבות הים-תיכונית, עם הישגים אדירים. אל נשכח שאנחנו אחת הנקודות ביקום כולו שהן ערש התרבות. אלה דברים שלפני שלוש-ארבע שנים לא היינו מאמינים שיקרו.

אני רוצה לדבר על המהפך המוסרי החשוב שקורה לנו. מחנכים, הורים ומדינאים נאלצו לחנך את בניהם לשרת בשטחים. תמיד התנגדתי לסירוב לשרת בשטחים ואמרתי, כי כל עוד יש ממשלה נבחרת בישראל, היא שתחליט. גם כאשר התנגדתי למלחמת לבנון בתוקף, עמדתי מול החיילים והתנגדתי בכל תוקף לסירוב לשרת. אך עובדה היא, שהיום לא קיים עוד שלטון כיבוש, ואפשר לצמצם את מספר החיילים העומדים מול ילדים ונשים. זוהי עובדה חשובה ביותר.

מאחר שזמני תם, אני רוצה, ברשותך, אדוני היושב-ראש, לפנות גם מעל הדוכן אל חבר הכנסת יוסי אחימאיר – לאחר שפניתי אליו בכתב – ולבקש, שאותה הצעת חוק שפרסמת שאתה עומד להגיש, ואני שמחה שעדיין לא הונחה על שולחן הכנסת, לא תוגש. אני מקווה, שפניות הציבור אליך תעזורנה. ממשלה נבחרת בישראל היא ממשלה ריבונית, וזכותה לוותר על שטחים, כאשר ההחלטה עוברת ברוב דמוקרטי, גם של ערביי ישראל החברים בכנסת וגם בכל רוב שהוא. כשם שעמדתי מול החניכים והציבור שלי כאשר יצאו למלחמת לבנון, שהיתה בעיני מלחמה לא חיובית וחמורה, ואמרתי שהממשלה הנבחרת החליטה עליה וחייבים לצאת אליה, כך אני חושבת לגבי הצעתו של חבר הכנסת יוסף אחימאיר. כל ממשלה נבחרת רשאית להחליט על החזרת שטחים.

יתר על כן, הניסיון שלך לתת לגיטימציה לרצח ולהסתה – – –

יוסף אחימאיר (הליכוד):

שקר וכזב. זו הסתה. החוק נמצא, תקראי את החוק.

ענת מאור (מרצ):

שמישהו יוכל לקחת כלי נשק ביד.

יוסף אחימאיר (הליכוד):

אדרבה, שהממשלה תתנגד לחוק.

ענת מאור (מרצ):

אני פונה אליך, חבר הכנסת אחימאיר, להיאבק באופן דמוקרטי, אבל בשום אופן לא להסתמך על עקרון הבגידה בנושא הריבונות, כלפי ממשלה נבחרת, ואני מקווה שלא תניח את הצעת החוק הזאת על שולחן הכנסת. חוק העונשין לא התייחס לממשלה נבחרת, הוא התייחס למי שבוגד ברמה הפרטית בעמו. אני מקווה שלא נצטרך לפנות בבקשה להסיר את חסינותך בגלל הנחת חוק שיש בו התרת דם. גם אם זו לא כוונתך, זו התוצאה, והיא חמורה ביותר.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, גברתי, חברת הכנסת ענת מאור. כעת אני מזמין את חבר הכנסת יעקב שמאי. אחריו – חבר הכנסת בנימין טמקין. אחריו – נציגי ש"ס, העבודה ושוב העבודה, ואם אינם – חבר הכנסת דוד מנע.

יעקב שמאי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, אנחנו דנים היום בהצעת חוק, שבעצם היא התחלה של מדינה בדרך. ביישום הסכם הביניים אנחנו הולכים ליצור את הקמת המדינה. חברת הכנסת מאור היתה כאן כמה דקות לפני, והיא דיברה על ה-20 בינואר 1996 כיום שהוא בעצם הבסיס להקמת המדינה הזו. זהו תאריך היסטורי.

אני רוצה לשאול אותך, חברת הכנסת מאור: אנחנו מדינה ריבונית, הכנסת קיבלה החלטות, יצאנו גם למלחמות – זה נכון – באישור הממשלה והכנסת; תמיד, לכל המלחמות, לרבות מלחמת 1967. הגענו למצב שהכרנו בצורך ללכת לשלום. יש לנו הסכם שלום עם מצרים, יש לנו הסכם שלום עם ירדן, יש לנו תהליך של משא-ומתן עם הפלשתינים. במסגרת תהליך המשא-ומתן עם הפלשתינים אמרנו: אנחנו, מדינת ישראל הריבונית, תדאג לביטחון אזרחיה. כך אמרנו, ובמסגרת הדאגה, אם וכאשר יהיה פיגוע, נרדוף את המחבלים עד שנגיע אליהם. חברת הכנסת מאור, הרי גם את יודעת, שאם יהיה היום חלילה פיגוע, צה"ל לא ירדוף אותם, הוא לא יגיע לבסיסי המחבלים.

אבל, לא זו הבעיה – – –

ענת מאור (מרצ):

הגענו לחזון אחרית הימים – גם ערפאת רודף אחריהם.

יעקב שמאי (הליכוד):

אבל לא זו הבעיה. הבעיה היא, שאנחנו מכניסים עצמנו לאופוריה. אנחנו רוצים להאמין שהם חושבים כמוך. הלוואי שהם היו חושבים כמוך, אז לא היתה לנו בעיה.

תראי איפה לב הבעיה: מה בעצם החוק של היום הולך לעשות? החוק של היום הולך לכפור בחקיקה של הכנסת. הכנסת כולה, על כל ממשלותיה, היא שהחליטה על אחדותה של ירושלים. על ירושלים אנחנו ואתם, הימין והשמאל, כל מגזרי המשק, אומרים שיש קונסנסוס. אנחנו רואים כיצד בתהליך של הסחת דעת, של טוב לב, של רצון, של נהייה, של נהירה, של איזו הסכמה – אנחנו מוכנים לוותר על העיקרון המקודש הזה, שאזרחי מדינת ישראל הריבונית יצביעו בקלפיות, אומנם בדואר, למי שייבחר למועצה הפלשתינית.

שימי לב, זאת אומרת שאנחנו בעצם נותנים הכרה לגיטימית בכך שאנחנו, מדינת ישראל הריבונית, מאפשרים לאזרחינו – או לחלק מהאזרחים – להצביע בעד המדינה העתיידית שעליה את מדברת. שימי לב מה אומר מי שמיועד להיות ראש המדינה הזו. בכל נאום שלו הוא לא חוסך את שבט לשונו מאתנו והוא אומר: ירושלים בירת מדינת פלשתיין.

אני שואל את השאלה: אם אנחנו מדברים על הסכם ביניים, ובהסכם הביניים כבר ויתרנו על כל העקרונות המקודשים שעליהם דיברנו בעבר, ואחת הדוגמאות הבולטות לכך היא שצה"ל לא ירדוף את המחבלים אם חלילה יגיעו – עכשיו בואו נראה מה קורה לנו עם ירושלים המאוחדת: בשיטת הסלאמי אתם מוכנים לוותר, במחיר הבטחה דמיונית שאולי יהיה שקט; נגיע לסוף המשא-ומתן, להסדר הקבע – הלוא נגיע לכך, המרחק הוא לא ארוך, הוא קצר, ואת כבר מדברת על מדינה – – –

ענת מאור (מרצ):

ומה עם הסדר הקבע?

יעקב שמאי (הליכוד):

יקום מי שיעמוד בראש אותה אוטונומיה מבחינתנו, או בראשות המדינה הפלשתינית שעליה את מדברת, והוא יבוא ויאמר: בהסדר הקבע אני רוצה לכלול גם את ירושלים. אני שואל אותך, חברת הכנסת מאור, מה תגידי אז? תוותרי על ירושלים?

ענת מאור (מרצ):

לא.

יעקב שמאי (הליכוד):

תגיד: לא, אני לא מוכנה לוותר. ואז הוא יגיד: אין הסכם בינינו, כי לאורך כל המשא-ומתן דיברתי גם על ירושלים בירת מדינת פלשתיין, ואת תגיד לא שמעת? לא ראית? לא הגבת? כי האמנת, כי כך רצית, כי קיווית שהוא לא יבקש ולא יאמר את מה שהוא אומר היום? ואז מה יקרה? נגיע למצב הגרוע הזה ונאמר: האם באמת בשביל מזרח-ירושלים נרצה לבטל את כל ההסכם שהגענו אליו? ואז מה יקרה? אז נאמר שאין קונסנסוס, ויחלוקו גם בירושלים. הרי את הלגיטימציה אתם רוצים לתת היום, בהכרה שאזרחי ישראל וירושלים הולכים להצביע בקלפיות בדואר. ועכשיו זה לא הכול: הרי אין לכם תשובה על הנושא הזה, אתם מתחמקים, אתם מתעלמים, כמו בנות יענה. אתם טומנים את הראש בחול ולא רוצים להתמודד עם עיקר הבעיה, עם ירושלים בירת ישראל לנצח נצחים. גם אתם אומרים זאת, לא רק אנחנו אומרים זאת.

אתן לך כמה דוגמאות: לא מזמן, לפני ארבעה-חמישה חודשים, באחד הערבים, בחצות, פתחתי את הטלוויזיה בביתי וראיתי ריאיון עם ערבי שאמר כך: אני חבר מועצת העיר ירושלים מלפני 1967. התמניתי על-ידי יאסר ערפאת להיות ראש עיריית ירושלים. שואל אותו הכתב באותה טלוויזיה ממלכתית: ומי מממן אותך תקציבית? והוא עונה מה שאת אומרת, יאסר ערפאת. אני שואל אותך, חברת הכנסת מאור: את ראית את הריאיון הזה? שמעת אותו? אני הגבתי, דיברתי, פניתי, ואני שואל: עצרו אותו? ממשלת ישראל של 1967 ביטלה בצו את מועצת העיר ירושלים המזרחית, זאת אומרת, קם מישהו והפר צו של ממשלת ישראל מ-1967. הוא אומר, שאותו אדם שאתם מנהלים משא-ומתן לא רק הכתיר אותו להיות ראש העיר, אלא הוא גם מממן אותו מהכסף שאנחנו, ממשלת ישראל – אתם שולטים היום – נותנים לממן אותו.

אני שואל: אתם רציניים? אתם באמת מאמינים בזה, או שאתם מטעים את העם ומסווים את הדברים לעם? חברת הכנסת מאור, אני מאמין שאת וחברייך בשמאל רואים את הדברים בדיוק כמו שאני רואה אותם, רק שאתם לא מדברים עליהם.

עוד דוגמה אחת, דוגמה שנייה. יש בניין ה"אוריינט האוס", כך הוא נקרא. מה כבר לא נאמר עליו בבית הזה.

ענת מאור (מרצ):

מתי הוא נפתח?

יעקב שמאי (הליכוד):

מייד.

בבית הזה אמר שר המשטרה לפני שנתיים-שלוש שנים: לא ראינו, לא שמענו. אמרו לו: זה לא מקום מפגש חברתי לשתיית קפה וזה, לשם באים ראשי מדינות ומנהלים משא-ומתן מדיני בלב-לבה של ירושלים. הוא אמר אז: לא ראיתי, לא צילמנו, לא שמענו. לפני חודשים מספר הוא עוד דיבר על כך שצריך לסגור את ה"אוריינט האוס". את יודעת מדוע הוא לא יכול היה לסגור אותו? מפני ששוטרים פלשתינים שחימשתם אותם נמצאים בחזית בניין ה"אוריינט האוס" ומונעים מאתנו להיכנס, אנחנו חוששים להיכנס. שימי לב, בלב-לבה של ירושלים, עיר הקונסנסוס, עיר נצח הנצחים שלנו, של עם ישראל, איך הם מערערים עליה, איך הם מכרסמים בה.

איך אתם רואים את הדברים ומסתירים את הראש בחול כמו בנות יענה ואינכם רוצים לשאול מה יהיה ביום הסדר הקבע? אם וכאשר נגיע ליום הזה – ונגיע אליו – מה נאמר, נותר על ירושלים?

ענת מאור (מרצ):

לא.

יעקב שמאי (הליכוד):

לא? תאמרו את זה לעם. למה אתם טומנים את הראש בחול? תודה רבה, אדוני.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני, חבר הכנסת יעקב שמאי. נציג ש"ס – איננו. נציג העבודה – גם כן איננו. שוב, נציג העבודה – איננו.

יוסף עזרן (ש"ס):

למה אדוני אומר שנציג ש"ס איננו?

היו"ר ר' אדרי:

אדוני נציג ש"ס? ברצון. אם אתה נציג ש"ס, אני חייב לתת לך לדבר. לפני כן הודעתי על חבר הכנסת בני טמקין. בינתיים היתה החלפה בין חבר הכנסת בני טמקין לחברת הכנסת נעמי חזן. גברתי, בבקשה, באותו נושא שעומד על סדר-היום: הצעת חוק יישום הסכם הביניים בדבר הגדה המערבית ורצועת עזה (סמכויות שיפוט והוראות אחרות) (תיקוני חקיקה). להזכיר, אנחנו בקריאה שנייה ושלישית. גברתי, שבע דקות לרשותך.

ענת מאור (מרצ):

חבר הכנסת שמאי, אתה עצמך ציינת, שמרצ הדגישה תמיד שהפתרון הוא שתי מדינות לשני העמים. בעניין ירושלים, אכן תהיה עיר אחת בירה אחת – – –

יעקב שמאי (הליכוד):

מדוע את לא בולמת את כל האמירות והפרסומים?

נעמי חזן (מרצ):

תודה לחברת הכנסת ענת מאור, משום שהיא הרשתה לי לפתוח את דברי.

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, תרשה לי קודם כול להציג פעם נוסף את עמדת מרצ בנושאים הללו. העמדה היא חד-משמעית וברורה: אנחנו תומכים בהקמת מדינה פלשתינית לצד מדינת ישראל, מהסיבה שאנחנו רואים בכך – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

מי יהיה לצד מי? ישראל לצד פלשתינ, או פלשתינ לצד ישראל? מי יהיה הדומיננטי?

נעמי חזן (מרצ):

חבר הכנסת רחבעם זאבי, אשמח גם להשיב על דבריך, אולי קודם תקשיב לדברי כדי שאוכל להבהיר את הדברים לאשורם.

מדינה פלשתינית לצד מדינת ישראל משלוש סיבות מרכזיות שדווקא לך הן ברורות. הסיבה הראשונה היא סיבה ביטחונית. בשבוע שעבר דווח בצורה מוסמכת על כמות הפיגועים מאז החתימה על הסכמי אוסלו ב' והסכמי טאבה. אולי פעם אחת ולתמיד כדאי ליישר את ההדורים בנושא הזה. היתה ירידה משמעותית עד כדי 70% בכמות הפיגועים מחבל עזה מאז החתימה על ההסכמים, והיתה ירידה של למעלה מ-50% בפיגועים מהגדה המערבית. הסיבה הראשונה לתמיכה שלנו

בנושאים האלה היא סיבה ביטחונית גרידא. אני חושבת שבשנתיים האחרונות מתממש בהדרגה החזון הזה.

סיבה שנייה היא סיבה ציונית ויהודית מובהקת. מדינת ישראל היא שיאה של התנועה הציונית, שהיא התנועה לשחרור העם היהודי ולמתן ביטוי פוליטי לו, עם כל המורשת היהודית. אין דבר במורשת היהודית, למיטב ידיעתי – יתקן אותי חבר הכנסת עזרן – שאומר, כי כדי לממש את זכותנו אנחנו חייבים לשלוט בעם אחר. אדרבה, השליטה בעם אחר היא בניגוד מוחלט למורשת ולמערכת הערכים היהודית. לכן מה שאנחנו עושים עכשיו במימוש של הסכמי אוסלו הוא הגשמה אמיתית של המורשת היהודית ושל החזון הציוני. אדרבה, הייתי ממשיכה ואומרת, שהסכמי אוסלו ב' הם השלב החשוב ביותר במימוש הציונות מאז הקמת מדינת ישראל.

הסיבה השלישית היא סיבה דמוקרטית. אנחנו מתפארים, בצדק, בעובדה שאנחנו מדינה דמוקרטית. על כן, לא ייתכן שבתוכנו יחיו 2.5 מיליוני פלשתינים שאין להם זכויות יסוד של אזרח וזכויות יסוד של אדם, זו אנטיזה של הדמוקרטיה.

אם אתם שואלים אותנו: מדוע אנחנו תומכים בהקמת מדינה פלשתינית לצד מדינת ישראל? – מסיבות ביטחוניות של מדינת ישראל, מסיבות יהודיות וציוניות של מדינת ישראל ומסיבות דמוקרטיות של מדינת ישראל.

הפלא ופלא, קורה דבר מוזר בדיון בהצעת החוק הזאת. אותה אופוזיציה שכל הזמן מטילה ספק באפשרות של הפלשתינים לקיים אורח חיים דמוקרטי, מנסה להכשיל הצעת חוק שתאפשר להם לגשת לבחירות דמוקרטיות. הדבר הוא מעבר לבינתי, הוא לגמרי לא הגיוני. תחליטו פעם אחת ולתמיד אם אנחנו רוצים שכנים דמוקרטים. לפי דעתי, אנחנו צריכים לרצות שכנים דמוקרטים מהסיבה שמדינות דמוקרטיות אינן נלחמות זו בזו; אין לנו דוגמה אחת בהיסטוריה של מלחמה בין מדינות דמוקרטיות לבין עצמן. חבר הכנסת עזרן, אני יכולה לעבור אתך על הדברים ולומר את זה בפירוש. אם אנחנו רוצים שתקום על-ידינו ישות פלשתינית שהיא דמוקרטית, איך ייתכן שאותה אופוזיציה רוצה בשם הדמוקרטיה להכשיל את הדמוקרטיה ברשות הפלשתינית? זה דבר והיפוכו.

אם אתם לא ערים לסתירה הגדולה של המרתון שאתם עושים, אולי כדאי להזכיר את זה לצופים ולציבור הישראלי, כי זה מה שאתם הולכים לעשות: אתם רוצים להכשיל אותה דמוקרטיה כי אתם טוענים שהיא לא יכולה לקום, אבל אתם לא נותנים לה כלל אפשרות.

הבחירות הפלשתיניות יתקיימו ב-20 בינואר, בעוד חמישה ימים בדיוק. יש למעלה מ-650 מועמדים ל-88 מקומות במועצה הנבחרת של הרשות הפלשתינית. הם מייצגים מספר לא מבוטל של מפלגות ומספר לא מבוטל של אנשים עצמאיים שרוצים להיבחר בבחירה דמוקרטית, חופשית. אתם רוצים לעצור את זה? איזו דמות יש למדינת ישראל אם בכנסת ישראל רוצים לעצור או לעכב מימוש זכות דמוקרטית של אנשים שיושבים על-ידינו ושיש לנו אינטרס מובהק שהם יהיו דמוקרטים? אני פשוט לא מבינה את זה.

אתם יכולים להמשיך ולדבר פעם נוספת על הסכמי אוסלו א' ועל הסכמי טאבה, שהם הסכמי אוסלו ב' בלשון העממית. אולי כדאי שתאמרו לצופים שהצעת החוק הזאת היא חוק יישום הסכם הביניים בדבר הגדה המערבית ורצועת עזה. 95% מהתיקונים בחוק הזה משמרים את זכויותיהם של אזרחי

מדינת ישראל, כי על זה אנחנו מדברים בסופו של עניין. זו אחריותנו, זו המשימה שלנו, ואת המשימה של הגנה מוחלטת על ישראל וערכיה אנחנו מיישמים בדרך הטובה ביותר באמצעות החוק הזה. תודה רבה, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, גברתי, חברת הכנסת חזן.

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר ר' אדרי:

הודעה לסגן מזכיר הכנסת. אדוני, בבקשה.

סגן מזכיר הכנסת ד' לב:

ברשות היושב-ראש, הנני מתכבד להודיע, כי הונחה על שולחן הכנסת החלטת ועדת הכנסת בדבר שינוי שם סיעת מולדת. תודה.

היו"ר ר' אדרי:

תודה.

הצעת חוק יישום הסכם הביניים בדבר הגדה המערבית ורצועת עזה (סמכויות שיפוט והוראות אחרות) (תיקוני חקיקה), התשנ"ו-1996 **(קריאה שנייה וקריאה שלישית)**

היו"ר ר' אדרי:

אני מזמין את חבר הכנסת יוסף עזרן. אדוני, שבע דקות לרשותך. אחרי חבר הכנסת עזרן, נציג העבודה – איננו. אחריו – חבר הכנסת דוד מנע.

יוסף עזרן (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, חברי הבית, העמיתה הנכבדה שלנו חברת הכנסת נעמי חזן, שקדמה לי כאן על דוכן הכנסת, פנתה אלי בשאלה מאוד מאוד עקרונית וחשובה. לא יכולתי להשיב בקריאת ביניים, גם לא מכאן. המקום הזה צר מלהכיל את המסגרת הפילוסופית וההיסטוריוסופית שאנחנו אמורים, לא להתווכח אבל להתפלמס עליה.

ובכן, בהחלט יש יסוד ועיקרון בתורה וביהדות לא לשלוט על עם אחר. עם זאת, שאלת מה התורה אומרת, ואני לא מכיר יהדות אחרת חוץ ממה שכתוב בתורה, בתנ"ך. למשל אילו היה לי כוח, ובעזרת השם יש כוח למדינת ישראל, הרי גברתי יודעת שיש צבא מאוד מיומן שיכול לכבוש הרבה, מעל ומעבר למה שהוא כבש. אילו היה העולם הפקר וכל דאלים גבר, היינו כובשים את ערב הסעודית. זה באמת פשע, זה אסור, ואין שליטה. וכך התורה אומרת, "אל תצר את מואב" – העמים הקדמונים דאז – "ואל תתגר בם מלחמה". לא רק שאסור לצור עליהם, גם להתגרות בהם מלחמה אסור. כי לא אתן לך מארצו נחלה – "כי לבני לוט נתתה ירושה". אותו דבר גם לגבי בני אדום.

בתפילה הבוקר הייתי בעל קורא וקראתי בספר התורה. ה' מבטיח שיוציא אותנו משעבוד מצרים לגאולת עולם ויביא אותנו אל הארץ שהבטיח לאברהם אבינו, ליצחק וליעקב, ושם נאמר: ונתתי אותה לכם מורשה, אני ה'. אם כן, יש ארץ-ישראל המובטחת בהבטחה האלוקית, ויש ארץ עמון, מואב וישמעאל.

עם זאת, אני מבין ואני מסכים שנמצאים בתוכנו 2 מיליונים, 2.5 מיליוני אנשים, ואין לי שום סיבה לשלוט עליהם נגד רצונם. לכן היתה הצעה של אוטונומיה.

כשאת באה ומסכימה מייד, אני מבין את הגישה שלך גם אם אני לא מצדיק אותה ואינני מסכים בשום פנים אתה, איך את כל כך מזדרזת לתת להם מדינה פלשתינית. אני שואל את השאלה בכנות, בלי שום פוליטיקה. הרי היושב-ראש הבטיח וחתם שיבטל את האמנה הפלשתינית, שקוראת להכרית –

נעמי חזן (מרצ):

יוסף עזרן (ש"ס):

סליחה, עוד לא סיימתי, תני לי בבקשה לסיים.

הוא הבטיח לבטל את האמנה שקוראת להשמיד, לאבד אותה מדינה יהודית שלך ושלי. כי היא שלך ושלי ושל כולנו, של ילדינו ושל הדורות הבאים, ואין לנו רשות להתפשר עליה. אין לנו מדינה אחרת. למה לו, למי שמערער ומקעקע את המדינה שלך ושלי, את מזדרזת לתת מדינה פלשתינית?

גברתי עמיתתי הנכבדה, ההשתמטות שלו אינה סתם השתמטות. היא מתוכננת כנראה לסחוט עוד, אבל זה יסוד בתפיסת העולם שלו.

לכן אני מבקש: אתם, שכל כך נדיבים כלפיו, והוא מתחשב בדעתכם, והוא רואה כמה אתם טובים ונחמדים אליו, אולי תעמדו על כך כתנאי מעכב – – –

נעמי חזן (מרצ):

זה חלק מההסכמים, אדוני. כדי לא להטעות את הציבור, בהסכמים שאנחנו עומדים לאשר כתוב במפורש, שבתוך חודשיים מהבחירות – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

זה כבר נאום, זה לא קריאת ביניים.

יוסף עזרן (ש"ס):

חברת הכנסת הנכבדה נעמי חזן מבטיחה לנו – – –

נעמי חזן (מרצ):

– – –

יוסף עזרן (ש"ס):

אני משיב מה שאני מבין. אני לא מטעה. את הבטחת לערפאת את הבטחתך והסכמתך בהתלהבות, בשם היהדות, בשם ההומניות, בשם ההיסטוריה – – –

נעמי חזן (מרצ):

הבטחתי – – –

יוסף עזרן (ש"ס):

אמרת, שמעתי אותך. אדוני היושב-ראש, היא אמרה שהיא הבטיחה והיא רוצה, וזה יסוד, והיא הסבירה את עמדתה של מרצ. זו זכותה. בינתיים נתת, הבטחת. ואני אומר, הלוואי, בכנות, בלי שום חנופה, חברת הכנסת נעמי חזן, הלוואי שערפאת היה מבטיח. הייתי מאמין עשרים אחוז להבטחה שלו כפי שאני מאמין מאה אחוז להבטחה שלך. לו ערפאת היה מבטיח לי כמו שאת מבטיחה לי, שהוא יבטל את האמנה הפלשתינית, יכולתי עוד להתפשר אתך. בינתיים אנחנו מתערטלים מהנכסים הבסיסיים שלנו, ועדיין נחכה חודשיים. נחכה; אני מוכן לחכות, גברתי.

נעמי חזן (מרצ):

זה כתוב בהסכמים.

יוסף עזרן (ש"ס):

כתוב. אני יודע כמה דברים כתובים. רבותי, אלה האנשים הנושאים ונותנים עם הפלשתינים, כמה הם מתלוננים שדברים שנחתמו כדת וכדין בהתחייבות לא קוימו, והם אפילו אומרים: אין לנו מחשבה לקיים אותם. אומרים לי כעת: קודם כול נבטיח להם מדינה פלשתינית, גם בשם המוסר, גם בשם היהדות, גם בשם ההומניות, גם בשם ההיסטוריה וגם וגם וגם; ואנחנו נחכה חודשיים.

רבותי, אחרי הבחירות, אין ספק, זה דבר שהוא טבעי בכל ההיסטוריה של העמים, תהיה גושפנקה רשמית מלאה ליושב-ראש ערפאת ולפרלמנט שהוא יקים. אין ספק שזה צעד מאוד גורלי לקראת הקמת המדינה הפלשתינית. כך שלא ישלו אותנו ולא יטעו אותנו.

ולכן, לפני שאנחנו ניתן את הגושפנקה הרשמית הזאת ונתמוך בהתלהבות וכמעט ביראת שמים, שמענו פה התלהבות של ממש, שכנוע אידיאולוגי פנימי, אני אומר לכם, אני לא רוצה לשלוט בעם אחר, ואם אני נאלץ מפני שיש רוצחים לעומתי שמאלצים אותי בגרזן ובכידון ובחומר נפץ, לבי שותת דם ואני בוכה שאני נאלץ להחזיר מטר אחד ממדינת ישראל, מהארץ המובטחת, שנאמר על-פי התורה שאת דיברת בשמה, "ונתתי אותה לכם מורשה, אני ה'". צריך להחזיר בעין מר בוכה ובלב לא שמח. אם אנחנו נאלצים לעשות את זה, כי אנחנו לא רוצים שפיכות דמים, אז לפחות אל תעשו את זה בהתלהבות כמעט דתית. הפכתם את ההתערטלות ואת ההתנתקות מארץ-ישראל ממש למושג דתי, רליגיוזי. אני רואה איך אתם מחזירים, באיזו שמחה, ועוד בשם היהדות. אדוני היושב-ראש לא היה פה כאשר הסבירו לנו, שהיהדות מבקשת שתקום מדינה פלשתינית בארץ-ישראל, ארץ שהובטחה לאברהם, יצחק ויעקב.

ולכן אנחנו לא נטעה ולא נטעה את הציבור. מה שאנחנו נאלצים לעשות נעשה, ומה שאנחנו חייבים להפסיק נפסיק. אחד הדברים הוא, שלא נזוז סנטימטר אחד, מילימטר אחד בכל הפשרות והנתינות, כי אין משא אלא יש מתן, כל זמן שהיושב-ראש לא יבטל את האמנה הפלשתינית, כי הוא איננו יכול לקבל מדינה כשהוא קורא למחיקת המדינה שלי.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. רשות הדיבור לחבר הכנסת דוד מנע, ואחריו – לחבר הכנסת רחבעם זאבי.

דוד מנע (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, אתמול הייתי בקריית-שמונה. נפגשתי עם מאות תושבים מקריית-שמונה ומיישובי הצפון. אנשים שם פנו אלי ואמרו לי, שעד עתה טרם התקינו להם את חדרי הביטחון, טרם שיפצו וניקו וסידרו את המקלטים, טרם סידרו כבישי גישה שונים. ואדוני היושב-ראש, אפילו הכביש המוביל לבית-החולים בצפת טרם נסלל.

נפגשתי אתמול עם מאות מתושבי הצפון, הטובים, הנאמנים, המסורים, שעובדים יומם וליל כדי להתפרנס בכבוד ולקבל את מה שמגיע להם מהמדינה בהיותם תושבים של יישובי ספר, והמדינה עדיין לא מתקצבת אותם. ואני רואה מולי את הצעת החוק ליישום הסכם הביניים בדבר הגדה המערבית ורצועת עזה, ושואל את הממשלה הזאת, שאף אחד משריה איננו נמצא כאן: כמה כסף אתם מעבירים לערפאת? כמה כסף הממשלה הזאת מעבירה לרשות הפלשתינית? כמה עשרות ומאות מיליונים אתם דואגים להעביר להם מתרומות מכל מיני מדינות? מתי תתחילו לדאוג גם לאנשים שגרים בצפון, שחסרים להם כמה דברים אלמנטריים לשמירת הביטחון שלהם? האם לתת כסף לערפאת או לדאוג לתרומות לרשות הפלשתינית חשוב יותר מאשר לדאוג לתקציבים הדרושים לחדרי הביטחון בגבול הצפון?

אדוני היושב-ראש, אני נחרד כשאני רואה את נתוני העוני שהממשלה הזאת הביאה אותנו אליהם. העוני גובר, ויותר ויותר בתי-תמחוי נפתחים ברחבי הארץ, תחת שלטון מפלגת העבודה, לאנשים שמחפשים אוכל חם פעם ביום. לאלה אתם לא דואגים. אבל אתם אוהבים לדאוג לאש"ף, אוהבים לדאוג לערפאת, אוהבים לדאוג לצאן מרעיתו בעזה, בקלקיליה ובחברון. אתם רצים ריצת אמוק כדי לעזור להם; אתם נוסעים ברחבי העולם ומביאים תרומות לערפאת בעזה, שלא יתמוטט, שישתקם. אתם הופכים את עזה לאט לאט לעיר מודרנית. והכול בתרומות שלכם. מה קרה? האם ערב הסעודית הגדולה והעשירה, האם ארצות המפרץ הגדולות והעשירות אינן יכולות לדאוג לערפאת? האם רק בייגה שוחט ופרס צריכים לדאוג לרשות הפלשתינית? איפה כל מדינות ערב העשירות?

יוסף עזרן (ש"ס):

הם כן דאגו לו, אבל בזמן שהוא היה טרוריסט נגד העם היהודי. הם שילמו לו הרבה מאות מיליונים והחזיקו אותו. שילמו לו מיליונים רבים כל שנה.

דוד מנע (הליכוד):

ערב הסעודית וארצות המפרץ המסואבות שילמו מיליארדים לערפאת כשהוא ניהל טרור נגד ישראל. עכשיו פתאום פרס צריך לדאוג להם, בייגה שוחט צריך לדאוג להם, הם צריכים להביא להם את הכסף. וראש הממשלה מסתובב במדינות העולם ומתרים מדינות לרשות הפלשתינית.

אני מסתובב ברחבי הארץ ורואה את המצב מבחינה חברתית ומבחינה כלכלית. אני רואה את נפגעי הסמים, אני רואה את המיטות שחסרות כדי לגמול נרקומנים מסמים. במלכישוע חסרות מיטות כדי לגמול אנשים מסמים. ואומרים: אין תקציב. אין תקציב לרווחה, אין תקציב לקצבאות לקשישים, אין תקציב לנכים, אין תקציב למוגבלים, אין תקציב לזוגות צעירים כדי לתת להם משכנתאות כפי שצריך, אין תקציב למשפחות חד-הוריות ולמשפחות ברוכות ילדים. אין תקציב. אבל להביא לערפאת כסף – יש תקציב. להביא לרשות הפלשתינית תרומות – יש תקציב. וכך הממשלה החוצפנית הזאת מעבירה כספים על גבי כספים לערפאת ולרשות הפלשתינית.

אותו ערפאת הלך וניחם את משפחתו של ה"מהנדס", הוא הלך לביקור תנחומים אצל אנשי ה"חמאס" בעזה. אותו ראש אש"ף צבוע, אותו ראש אש"ף שמתעתע ומטעה את מפלגת העבודה, את שמעון פרס ואחרים, אותו ראש אש"ף לא השתנה. ולא יעזור שום דבר.

הממשלה הזאת רצה ריצת אמוק לקראת בחירות מוקדמות. כי יודעים, ככל שיוקדמו הבחירות – לאחר מכן הכול יתפוצץ. הכול יתפוצץ לעיניהם.

וב"אוריינט האוס" במזרח-ירושלים מקיימים אורח חיים של ממשלה, משרד חוץ לכל דבר, והממשלה הזאת לא טורחת לסגור את ה"אוריינט האוס" כדי למנוע כל פעילות דיפלומטית. באים שרי חוץ לבקר את ישראל, לבקר את ראש הממשלה ושר החוץ, ובחוצפתם נוסעים לבקר את פייצל אל-חוסייני ב"אוריינט האוס", והממשלה לא נוקפת אצבע ומתירה להם לבקר אצל פייצל אל-חוסייני שמקיים ב"אוריינט האוס" פעילות שלטונית מלאה. הממשלה הזאת עוצמת את עיניה ולא אומרת דבר.

וההצבעה במזרח-ירושלים. תמיד דיברו על ירושלים כעיר של קונסנסוס. אומרים לנו: ירושלים? כולנו סמוכים ובטוחים שירושלים תישאר בירתה של ישראל. וכאן, ביום שבת, ב-20 לחודש, בבחירות לרשות הפלשתינית, יצביעו גם ערבים ממזרח-ירושלים, ערבים שלכאורה גרים בעיר שהיא בירתה המאוחדת של מדינת ישראל. תראו לי אנשים במדינות העולם השונות, תראו לי אזרחים בפריס שיצביעו למדינה אחרת, תראו לי תושבים בקהיר שיצביעו למדינה אחרת, תראו לי אנשים בכל עיר ועיר באירופה ובאסיה שיצביעו עבור מדינה אחרת; שיהיו אזרחים ויחיו בעיר בירה של מדינה מסוימת, ויצביעו עבור מדינה אחרת.

מפא"י ומפלגת העבודה לא השתנו. הם נשארו אותו דבר. הם רק מחפשים סממאות – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

לא נכון. הלוואי שמפלגת העבודה היתה כמו מפא"י. הלוואי. מפלגת העבודה בגדה בתורתה של מפא"י.

דוד מנע (הליכוד):

חבר הכנסת זאבי, מפא"י ומפלגת העבודה בשבילי זה אותו דבר. אתה יכול לטעון שהלואאי שמפלגת העבודה תהיה כמו מפא"י.

רחבעם זאבי (מולדת):

מפא"י עשתה טרנספרים, מפא"י גירשה ערבים מארץ-ישראל. מפלגת העבודה מביאה ערבים לארץ-ישראל.

דוד מנע (הליכוד):

מפא"י היתה אבי אבות הטומאה בפוליטיקה הישראלית, ומפלגת העבודה היא ממשיכתה. היא הלכה אומנם הרבה הרבה שמאלה, אבל מבחינתי זה היינו הך. שתיהן הביאו על מדינת ישראל אסונות. ואני חושב, שהמפלגה הזאת, בהצעת החוק הזאת, תביא אסון על מדינת ישראל.

אני רוצה לומר לאזרחי ישראל ולחזור על מה שנאמר בתפילה ביום כיפור: "כי תעביר ממשלת זדון מן הארץ". אמן ואמן. תודה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה לחבר הכנסת מנע. חבר הכנסת רחבעם זאבי, בבקשה.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב בראש, חבר הכנסת היחיד הנוכח, אסעד אסעד, התכוונתי בסיבוב הזה להשלים את דברי מהבוקר, שבהם הוכחתי שהממשלה בהצעת החוק הזאת ובהמשך להסכמי קמפ-דייוויד מייסדת מדינה פלשתינית בארץ-ישראל. כל כמה שהיא לא תכחיש את זה, אפשר להוכיח את ההיפך.

אבל, למשמע דבריה של חברת הכנסת חזן, שבינתיים עזבה, החלטתי לדבר על דבר אחר. ואני רוצה להתייחס לדבריה, שבהם היא אמרה: אנחנו רוצים מדינה פלשתינית, כי זה ייתן ביטחון – תשמעו היטב – זה ייתן ביטחון למדינת ישראל.

חשבתי שמרצ נמנית עם אלה האומרים: אנחנו שומרים על מורשת רבין, מניפים את התורה של רבין כתורה שצריך ללכת בה. ובכן, רבין קבע לא פעם אחת ולא עשר פעמים, שמדינה פלשתינית היא סכנה קיומית למדינת ישראל, והוא התנגד לה מכול וכול. אבל, אני לא הולך להישען על האיש הזה, שבינתיים איננו זכרו לברכה. אני רוצה להגיד מדוע מדינה פלשתינית היא אסון ביטחוני לישראל.

בכל צבא בעולם, ללא יוצא מהכלל, מלמדים, שמי שיושב בשטח הגבוה שולט על השטח הנמוך. זה נכון ברמה הטקטית של הכיתה, זה נכון ברמה של המחלקה והפלוגה, וזה נכון ברמה הלאומית. השטחים השולטים של ארץ-ישראל המערבית נמצאים בגב ההר של יהודה ושומרון. מי שישב בהם ישלוט על השפלה והשרון.

ואילו אנחנו, התנועה הציונית, בעוונותינו, התיישבנו בעיקר בשפלה, בשרון ובעמקים. והם יושבים בהר, ומי שיושב בהר נהנה מיתרונות של תצפית, של מודיעין, של קשר, של שליטה באוויר. מדינת ישראל נחותה בכוחות היבשה לנוכח הצבאות הערביים. וזה לא מפחיד אותנו, מפני שאנחנו יודעים שאנחנו נשלוט בשמים. אבל לא נשלוט בשמים ומטוסינו לא ימריאו אם לא נשלוט ביהודה ובשומרון, מפני ששתי סוללות טילים נגד מטוסים שיתפרסו בגב ההר של יהודה ושומרון ימנעו את המראתם או נחיתתם של מטוסינו.

ואנחנו צריכים לשלוט בשמים לא מפני שצה"ל צבא מפונק, הוא בהחלט איננו צבא מפונק. אנחנו צריכים לשלוט בשמים כדי שיהיה לנו חיל אוויר, כדי שיוכל לבצע אמנעה, למנוע מהגייסות הערביות להגיע אל אזור ההכרעה, ושם נוכל להסתדר עם מה שמגיע, מה שקיים גם ביחסי כוחות של אחד לשניים או אחד לשלושה, אבל לא ביחסי כוחות של אחד לחמישה או אחד לארבעה וחצי. ואת זה אנחנו צריכים למנוע מהם. איך נמנע מהם? על-ידי חיל האוויר. איך חיל אוויר? אם נשלוט בקרקע ביהודה ובשומרון.

אנחנו צריכים לזכור, שצה"ל הוא בעיקרו של דבר צבא מילואים. כאשר פורצת מלחמה ביוזמת הערבים, אנחנו זקוקים לשלוש יממות כדי להזעיק את המילואים אל הדגל, כדי לצייד אותם, לחמש אותם ולהניע אותם אל החזיתות. בינתיים על המתקפה הערבית הגדולה מסוכך עלינו, מגונן עלינו הצבא הסדיר הקטן, והוא רשאי לבצע נסיגות זמניות. לא נורא, נשוב ונכבוש את זה במתקפת הנגד המאוחרת.

אם ייסוג צה"ל ממעברות הירדן ליריחו, עדיין לא קרה דבר חמור. אפילו יגיעו הערבים לפאתי ירושלים, עדיין כוחנו במותנינו להשיב מלחמה שערה. אבל אם המלחמה תתחיל משיח'ג'ראח או מהר-גילה, הרי אחרי שלוש שעות הם יהיו כאן, בכנסת ישראל. הם יהיו בבית ראש הממשלה בקריית בן-גוריון, הם יהיו במשכן הנשיא, ומי לידנו יתקע שננצח אז? אם המלחמה תתחיל מקלקיליה, אחרי חמש שעות נילחם על מוצב הפיקוד העליון, על המטכ"ל, על משרד הביטחון, על צומתי הקשר והתחבורה. מי לידנו יתקע שננצח? האם מותר לנו בכלל לא לנצח? יש לנו פריווילגיה כזאת?

המרחק מירושלים לנהר הירדן הוא רק 30 קילומטר, 20 מייל. זהו טווח פעולה של דיוויזיית שריון ביום לחימה אחד. יצאו הערבים בבוקר מיריחו, לעת ערב הם יהיו בשערי ירושלים. את זה אנחנו יכולים למנוע אם אנחנו נשחק אותה נכון, אם נשחק אותה חכם. קודם כול, אם נישאר על מעברות הירדן. ואני אומר לכם זאת לאחר שיחות עם עשרות, אולי מאות קצינים מצבאות אחרים, שלהגן על ירושלים אי-אפשר ממעברות הירדן. להגן על ירושלים אפשר אם מזיזים את חיל השריון שלנו לעבר הירדן כדי שהוא יכיל שם את התקפת השריון הגדולה שתבוא עליו מכיוון עירק, כדי לעצור את הטנקים השועטים מערבה לעבר ישראל. מי מדבר על עבר הירדן? אנחנו מדברים על המינימום שזה מעברות הירדן.

גם בימי שלום משתולל הטרור מגבולנו. אפילו עושים הסכם עם ערפאת הצדיק, איש השלום המובהק, הרי יש "חמאס", יש "ג'יהאד", יש ג'יבריל ויש כולירות אחרות. ואנחנו מקבלים פתאום גבול

ארוך ב-250 קילומטר מאשר היום. גם הגבול הקצר היום לאורך בקעת-הירדן הוא גבול ארוך מאוד לעומת שטחי הפנים. אין מדינות כאלה בעולם, צרות וארוכות, אולי צ'ילה או פרו, לא רלוונטי לנו.

אז הגברת חזן פוסקת בשם מפלגה, בשם תנועה שמכילה שלוש מפלגות ציוניות, כי בשם הביטחון צריך להקים פה מדינה פלשתינית, כדי שהם יעשו מהר ברית הגנה עם עירק, או ברית הגנה עם חומייני או עם יורשו של חומייני, כדי שהטור הערבי יפרוץ אלינו על הבטן הרכה והארוכה מן הירמוך בצפון עד לעקבה בדרום, וכל זה בהיגיון של שלוש מפלגות ציוניות? קצר מבינתי.

לכן ויתרתי על הזכות לדבר על מה שרציתי לדבר, ורציתי קצת ללמד אותה, ובאמצעותה את חבריה במפלגה, את ההיבט הביטחוני של מדינה פלשתינית. אני לא רוצה להשתמש בביטוי של רבין המנוח: קשקוש, אבל אין לי מונח אחר. מה שהם אומרים זה קשקוש, אם אפשר להגיד שבגלל ביטחון צריכה לקום פה מדינה פלשתינית. בגלל ביטחון צריך להוציא מפה את הערבים ל-21 מדינות ערביות ששטחן הכולל גדול פי 500 כדי שהם יחיו שם לבטח ובשקט, ואנחנו נחיה פה בשקט ולבטח. תודה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. רשות הדיבור לעבודה. לא ניתן שם וגם אין אף אחד. אין לי ברירה אלא למחוק את העבודה מרשות הדיבור הזאת. אבל מי שתמיד ישנו ותמיד יושב ומחכה בשקט הוא חבר הכנסת אסעד אסעד. לכן מגיעה לו הבמה לשבע דקות תמימות. אחריו – עבודה, חבר הכנסת בני טמקין, עבודה, ש"ס, עבודה.

אסעד אסעד (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, לפני שעליתי לדבר התלבטתי מאוד, כי מנסים לצייר את התנועה שאני חלק ממנה כמי שהיא אנטי שלום עם הפלשתינים, אנטי שלום עם העולם הערבי, כאשר בעובדה מי שהחל בתהליך השלום במזרח התיכון זה המנוח בגין ב-1977, כאשר עלה לשלטון. הוא הביא את ההסכם הראשון עם המדינה הערבית הגדולה ביותר, מצרים.

גם תהליך השלום הנוכחי, החל בו ראש הממשלה לשעבר יצחק שמיר, כאשר באוקטובר 1991 הוא נסע למדריד. נפלה בחלקי הזכות להיות חלק מהמשלחת הישראלית למדריד, חבר הכנסת גנדי, ושם בפעם הראשונה מרבית מדינות העולם הערבי, לרבות הסורים, המשלחת הפלשתינית, המשלחת הירדנית, גם מדינות המפרץ ישבו יחד פנים מול פנים ודיברו שלום.

אכן, אדוני היושב-ראש, אני מצטער על שמנסים לצייר קבוצה גדולה בעם וגם את מפלגת הליכוד כמי שהם נגד השלום. בואו נבחן את העובדות. ההסכמים שנעשים היום מתבססים על שני הסכמים, הסכם קמפ-דיוויד והסכם מדריד.

אדוני היושב-ראש, אני רוצה להרחיק לכת. אחרי שעזבתי את צה"ל, ב-1986, נפלה בחלקי הזכות להיות חבר במשלחת ישראל באו"ם, עם יושב-ראש תנועת הליכוד, שהיה שגרירנו באו"ם, חבר הכנסת ביבי נתניהו. מטבע הדברים, עסקתי שם בנושא הסכסוך הישראלי-הערבי. ושם באו"ם יש

ועדה מדינית מיוחדת, שעוסקת בנושא הסכסוך הישראלי-הערבי. בוועדה הזאת ישבתי והאזנתי גם לנציגים מהעולם הערבי, חבר הכנסת טלב אלסאנע, ושמעתי גם בשפתם, בשפה שאני מבין, את מס השפתיים שהם משלמים לפלשתינים.

אומנם מאז ועד היום עברו הרבה תהליכים, והזכרתי קודם את ועידת מדריד ואת ההסכמים שהגיעו אליהם, הסכם אוסלו א' והסכם אוסלו ב'. שנתיים עברו בין ההסכם הראשון לבין ההסכם השני. היום מביאים את הצעת החוק ליישום הסכמי אוסלו א' וב'. ואני שואל: מדוע? הרי לגבי ההסכם הראשון, אדוני היושב-ראש, היתה אופוריה בעם ישראל וגם בקרב הפלשתינים שחיים ביו"ש ובעזה. אבל חלפו יותר משנתיים, והאופוריה הזאת נעלמה. מתברר שההסכמים האלה נעשו בין מנהיגים ולא בין עמים.

כשהייתי באו"ם, חבר הכנסת גנדי, התקבלו החלטות. בסוף המושב אתה מקבל החלטות. היו החלטות שהתקבלו ב-1949 לגבי הפלשתינים. התקבלו החלטות, ואני מניח שעדיין מתקבלות החלטות לגבי הבעיה האמיתית, שלא נפתרה, ושני ההסכמים האלה לא פותרים אותה. בוודאי מדינת ישראל לא יכולה לפתור אותה. אני מדבר על בעיית הפליטים הפלשתינים החיים היום במחנות הפליטים. הם חיים בלבנון, בסוריה, בירדן ובמדינות המפרץ. חבר הכנסת טלב אלסאנע, לצערנו הרב יש פלשתינים החיים במדינות המפרץ ובמדינות ערביות משנת 1948. הם התחתנו שם והביאו ילדים לעולם, אבל נכון להיום גם אזרחות אין להם. גם לאלה שנולדו באותן מדינות אין אזרחות.

ההסכמים האלה מדברים אולי על פתרון הבעיה של המנהיגות שהגיעה מחוץ-לארץ, מתוניס. לאותם מנהיגים לא היו בעיות. לא חסר להם כסף, לא מטוסים פרטיים ולא חשבונות בנק שמנים מאוד בכל מיני מקומות בעולם. היו באים ועושים הסכם לגבי מה שקורה כאן.

אבל הבעיה העיקרית, שדובר על פתרונה בהסכם קמפ-דייוויד, שהליכוד הביא, היא איך לפתור את הבעיה של אותה קבוצת אוכלוסייה שחיה נכון להיום בעולם הערבי. זו קבוצה שחיה שם כפליטים. אם הבעיה שם, בתוך העולם הערבי, לא תיפתר – גם ההסכמים האלה וגם ההצגות שעשו בווינגטון לגבי ההסכם הראשון וההסכם השני לא יועילו.

כמובן, אדוני היושב-ראש, מנהיגי ישראל, יושב-ראש המועצה הפלשתינית וקלינטון קיבלו פרס נובל לשלום. אבל אנחנו רואים את מה שקורה היום, בין ההסכם הראשון לשני. כל ההבטחות שהבטיחו בהסכם הזה לא קוימו, לרבות ביטול סעיפים באמנה הפלשתינית שקוראים בפירוש להשמדת מדינת ישראל.

אני ער גם לוויכוח, שחלק מחברי הכנסת אולי לא שומעים אותו ולא קוראים עליו בעיתונות המופצת בשטחים; אני מדבר על הוויכוח הקיים היום בין המועמדים השונים שמתחרים על מקום במועצה הפלשתינית, איך לבטל ואיך לא לבטל.

אני אומר: בשביל מה הצעת חוק, כאשר ההסכמים האלה אושרו בכנסת? מנהיגי הפלשתינים, ראש הממשלה לשעבר, זיכרונו לברכה, וראש הממשלה הנוכחי קיבלו פרס נובל לשלום. ולכאן מביאים הצעת חוק. לא הצעת חוק ולא הסכמים יכולים להתקיים כאן אם אין קונסנסוס בעם. נושאים גורליים כאלה לא יכולים להתקיים לאורך זמן אם אין הסכמה רחבה בתוך עם ישראל בעיקר, וכמובן בקרב הפלשתינים, ולא רק אלה שנמצאים כאן ואלה שהגיעו מתוניס.

חבר הכנסת זאבי, היתה לי שיחה עם שר בכיר מאוד בממשלת ישראל לגבי אוסלו ב'. הוא אמר לי: אנחנו עושים הפרדה בין העמים. אמרתי לו: בדרך כלל כשעושים הסכם שלום לא עושים הפרדה בין העמים, מחברים בין העמים. אם אתה עושה הפרדה, סימן שאין לך אמון בפרטנרים שלך בצד השני. אתה עושה הפרדה כשאין לך אמון. סימן שאין לך אמון.

שאלתי אותו: איך אתה עושה הפרדה כאשר כפר-סבא, קלקיליה ויישובים בסביבה, כמו טייבה, טירה ואחרים, מחוברים בתוך גבולות מדינת ישראל? איך אתה תעשה הפרדה בין טול-כרם לנתניה וליישובים בקו התפר? איך תעשה הפרדה בין עפולה לג'נין? והרשימה עדיין ארוכה.

איך תמנע מאותם אנשים, פועלים, שעבדו בתוך מדינת ישראל יותר מ-27 שנים, מיהודה שומרון ועזה, לעבוד פה? איך תאמר להם עכשיו: אתם לא תעבדו פה, כי יש הסכם שלום? איך מתיישב הסכם שלום עם העם שיושב ביו"ש ועזה ואתה אומר לו: עכשיו, בגלל השלום, אתה תשב שם? זה לא מתיישב, אם יש כוונה אמיתית ללכת להסכם שלום, כשאתה אומר לו: עכשיו לא תיכנס אלינו ואנחנו מביאים פועלים זרים מכל מיני מקומות בעולם.

יש לנו דוגמה טובה יותר. בגבול הצפוני עשינו הפרדה בין מדינת ישראל לבין לבנון. שם, לאורך הגבול בינינו לבין לבנון, יש גדר מערכת, יש מוצבי צה"ל ויש דרך טשטוש.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת אסעד, אתה כל כך מרתק אותי בדברים שלך שלא שמתי לב לשעון. אבל עכשיו אני מביט על השעון, ואדוני קצת עבר את הזמן.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

היו קריאות ביניים, אדוני.

היו"ר ד' שילנסקי:

לא היו קריאות ביניים. השעון צלצל, אבל לא חזק.

טלב אלסאנע (מד"ע):

היו קריאות ביניים עצמיות.

היו"ר ד' שילנסקי:

אודה לך אם תסיים במשפט אחד.

אסעד אסעד (הליכוד):

אני מודה לך, אדוני היושב-ראש. ברשותך, עוד משפט אחד, כי אני חושש, אני מאוד חושש.

היו"ר ד' שילנסקי:

כן, אבל אדוני יודע שהיהודים היו בגלות אלפיים שנה ומאז יש פתגם אצלם: כאורך הגלות. אני מבקש שהמשפט לא יהיה כאורך הגלות של עם ישראל, אלא יותר קצר.

אסעד אסעד (הליכוד):

אני מבטיח לך שזה יהיה משפט קצר.

אמרתי, ששם יש הפרדה, יש גבול, יש מערכת, יש מוצבים ויש רצועת ביטחון שצה"ל נמצא בתוכה, ויש גם צד"ל, צבא דרום-לבנון, שמסייע לצה"ל – ואי-אפשר למנוע חדירות ולא פעילות מחבלים נגדנו.

אדוני היושב-ראש, אומר לך מה מדאיג אותי. אני אומר את זה, כי אני רוצה שיהיה שלום אמת, שלא יופר. בתוך השטח שעליו מדבר ידידי השר הבכיר ומדברת גם ממשלת ישראל, יש אוכלוסייה אזרחית ישראלית שממשלות ישראל שלחו אותה לשם. יש קרוב ל-150,000 תושבים מעבר לקו ההפרדה שהממשלה מדברת עליו, וצה"ל יוצא משם, ושם מסתובבים אנשים, נשים וטף. החשש שלי הוא, שיהיה חס וחלילה הפיגוע הקל ביותר נגד אזרחים, ואז כל ההסכם, כל הצעת החוק, כל הכבישים העוקפים למיניהם לא יהיו שווים את חיי האדם שיילקחו שם.

לכן, בנושאים כל כך גורליים אני פונה לממשלת ישראל להגיע לקונסנסוס יותר רחב, ליותר הסכמה לאומית, ולא לקחת הכול כהצגה בווינגטון. תודה רבה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. שוב רשומה אצלי מפלגת העבודה, אבל, כפי שאמרנו, מפלגה לא יכולה לדבר. מאחר שאין כאן שם, ובלאו הכי אין כאן חבר כנסת מטעם העבודה, לכן היא שוב מפסידה את רשות הדיבור. כך גם לגבי חבר הכנסת בנימין טמקין, שדווקא הקציבו לו שמונה דקות. אחריו – שוב מפלגת העבודה; אחריה – ש"ס, שגם נציגיה אינם באולם. אחריה – מפלגת העבודה. אחריה – סיעת עתיד, וכתובים שני שמות, חברי הכנסת אסתר סלמוביץ ואלכס גולדפרב. שניהם לא נמצאים באולם, והם

מפסידים את רשות הדיבור. אחריהם – מפלגת העבודה, ואחריה – מד"ע. חבר הכנסת טלב אלסאנע, לרשותך ארבע דקות וחצי. אחרי – מפלגת העבודה. אם היא לא תהיה, חבר הכנסת דב שילנסקי, ואחרי – העבודה, ואחרי כן – חברת הכנסת לימור לבנת.

חנא חדאד (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אני יכול להחליף אותך.

היו"ר ד' שילנסקי:

מאחר שכבר הזכרתי את שמה של חברת הכנסת לימור לבנת, אני אומנם לפניה, אבל אם אדוני יסכים להמתין, אבקש לעשות זאת אחרי שחברת הכנסת לימור לבנת תדבר, ואז אני אוכל לדבר. תודה רבה על הקולגיאיות.

טלב אלסאנע (מד"ע):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, אודה לך אם תוכל לצרף חלק מזמנם של חברי הכנסת שנעדרו ולהוסיף אותו לי.

היו"ר ד' שילנסקי:

זה לא בסמכותי.

טלב אלסאנע (מד"ע):

אני מבין את המצב שאליו נקלע חבר הכנסת אסעד אסעד. אני לא מקנא בו, מאחר שלדעתי הוא נתון בין הפטיש לסדן. הדברים שהוא אמר אמורים להוביל למסקנה אחרת, להחלטה נכונה, נבונה, והיא – לפעול לפתרון הסכסוך, המאבק, ולהביא לתחילתו של עידן חדש. אבל הוא השתמש בנימוקים שמובילים למסקנה מסוימת והוא מחליט לפעול בצורה אחרת, סותרת ונוגדת, שמטרתה ומגמתה להנציח אפילו לא את המצב הנוכחי, מאחר שיש לו ביקורת על ההתפתחויות החיוביות, אלא להחזיר אותנו ולהחזיר את גלגל ההיסטוריה לעבר.

הוא התייחס לבעיית הפליטים הפלשתינים. הייתי רוצה לשאול אותו, אם הוא היה כאן. אני מסכים שיש בעיה קשה, בעיה של אותם פליטים פלשתינים שמפוזרים בכל מדינות העולם. במלחמת המפרץ גורשו 300,000 פלשתינים מכוויית. לפני כן, ב-1969 גורשו מירדן. ומדוע, אדוני היושב-ראש, גורשו מכוויית? מדוע גורשו מירדן? מדוע גורשו מלבנון? כי לא כוויית, לא ירדן ולא לבנון הן המדינות שלהם, ולכן הם גורשו. אם רוצים לפתור את בעיית הפליטים, צריך לחשוב על פתרון צודק על-ידי כך שיושבים ונענים לתקווה, לדרישה ולתביעה של אותם פליטים פלשתינים.

כששמעתי את דבריו של חבר הכנסת אסעד אסעד, בהתחלה הבנתי שהוא הולך להגיד שהוא מתנגד להסכם אוסלו ב' מפני שהוא לא נותן זכות שיבה לפליטים הפלשתינים; או שהוא מתנגד להסכם אוסלו ב' מפני שהוא לא נותן פתרון מלא לתביעות הפלשתיניות להגדרה עצמית.

דוד מנע (הליכוד):

ליפו, לרמלה, לחיפה, לעכו. תחזיר אותם.

טלב אלסאנע (מד"ע):

תושבי יפו, רמלה, כולם אזרחי מדינת ישראל השואפים לשוויון ולחיים בשלום עם הפלשתינים שחיים בגדה, ברצועת-עזה ובמזרח-ירושלים. אי-אפשר כל הזמן להפריח ססמאות, להעלות טענות ולהלך אימים בססמאות ריקות מתוכן. התביעה היום היא לשוויון כלפי האזרחים הערבים בתוך מדינת ישראל ולסיום עידן הכיבוש בגדה המערבית, ברצועת עזה ובמזרח-ירושלים. אי-אפשר להגיד שהערבים בתוך המדינה חיים תחת כיבוש, חבר הכנסת מנע. הם דורשים ותובעים שיהיה שוויון במדינה לכלל אזרחיה, ערבים ויהודים. אנחנו לא מסכימים עם מה שקורה באופקים, לא מסכימים עם מה שקורה בעיירות הפיתוח ובשכונות העוני במדינת ישראל. ולכן המלחמה היא מלחמה משותפת לא על רקע לאומי אלא על רקע מצוקות חברתיות ושאיפה לשוויון.

אני רוצה להתייחס לדבר נוסף שמעלים כאן. ההיגיון הוא, שמי שמאמין שזכות העם הפלשתיני כמו זכותו של העם בישראל לחיות באופן עצמאי, צריך לדעת שיש צורך בהפרדה. כי המצב הקודם היה לא מערכת יחסים שוויונית, לא מערכת יחסים נורמלית, לא מערכת יחסים המבוססת על כבוד הדדי, אלא מערכת יחסים של הסוס ורוכבו, של שולט ונשלט, של כובש ונכבש. לכן יש צורך בהפרדה על מנת לבנות מערכת יחסים יותר נורמלית, יותר טבעית, יותר מכובדת, אשר תסמל את המפנה ואת העידן החדש ותאפשר בניית הבנה וכבוד הדדי.

באוקטובר 1992, חבר הכנסת חדאד, ביקרתי בתוניס, וזה היה אחרי הבחירות, בתקופת שלטון מפלגת העבודה. אבל החוקים היו חוקים אשר נחקקו בתקופת ממשלת הליכוד. היה החוק אשר אוסר מפגשים עם אש"ף. ומדברים על שלום כשיש חוק ממשלתי, חוק של הכנסת, חוק שהממשלה אימצה והכנסת חוקקה, כי יש רוב לממשלה, האוסר להידבר ולנהל משא-ומתן עם הצד שכנגד, שאתו יש פלוגתא, שאתו המחלוקת ואתו צריך להגיע להסכם ולהבנה. איך ניתן לנהל משא-ומתן כשיש חוק האוסר לנהל משא-ומתן עם הצד שכנגד? איך אפשר לנהל משא-ומתן עם אש"ף כשלא מכירים בקיומו ולא מכירים בזכות הצד שכנגד, בזכות העם הפלשתיני שיגדיר מי הוא ומי הנציג שלו? ומדברים על הליכוד שהיה ורוצה שלום. איזה שלום זה? זה שלום מלאכותי, זו גישה מלאכותית, זו זריית חול בעיניים. לכן הם לא יכולים להגיד שהם רוצים שלום. כל הטענות שלהם – כיוון שהם לא רוצים שלום, אלה הם מחרחרי מלחמות ולא רודפי שלום.

אני רוצה לומר, שאז, בזמן הביקור בתוניס, נפגשתי עם הפלשתינים בבירה. יש שם בית-ספר שנקרא "ירושלים". כל הילדים שלומדים בו הם ילדים אשר ההורים שלהם נהרגו במלחמות – או במבצע ליטני, או במלחמת "שלום הגליל", ילדים שאיבדו אחד מההורים או את שני ההורים. בית-ספר שלם, יותר מ-1,000 תלמידים. זה עם שסבל, עם שיש לו כמיהה אמיתית, כנה וצודקת לשלום. נפגשתי עם

אנשים שכל התקווה שלהם, כל השאיפה שלהם, לחזור לאדמות שלהם ולכפרים שלהם בגדה המערבית. זה עם ששואף שיהיו לו, כלשאר העמים, דגל והמנון וזכויות של עם עצמאי. העם הפלשתיני לא נולד כעם שונא, גם האינתיפאדה לא פרצה כיוון שיש להם תחביב לזרוק אבנים, אלא זה עם שהיה נתון בסיטואציה קשה מאוד, נשללו ממנו הזכויות הבסיסיות, ולכן הוא יצא, כדי להגשים את זכותו להגדרה עצמית.

אני חושב, שהצד השני, הצד הפלשתיני, באמת ובתמים, בצורה צודקת, כנה ואמיתית, יש לו שאיפה להגיע לשלום צודק; לא שלום אשר יעשוק אותו, יקפח אותו וינשל אותו מזכויותיו הלאומיות, אלא שלום צודק, אשר יבטיח לפלשתינים מדינה עצמאית ליד מדינת ישראל. לדעתי, כך יכבדו שני העמים, זה את זה ויתפתחו אינטרסים משותפים, כלכליים, חברתיים ותרבותיים. זה יבטיח עתיד טוב לכולנו, לילדינו ולדורות הבאים.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. אנחנו חוזרים שוב לאותו מצב – רשות הדיבור לחבר כנסת מהעבודה. אדוני רוצה לדבר על התקן של חבר הכנסת מהעבודה?

חנא חדאד (העבודה):

לא.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת דב שילנסקי, כפי שאמרנו, ידבר יותר מאוחר, ואחריו – שוב חבר כנסת מהעבודה, שמפסיד את רשות הדיבור. חברת הכנסת לימור לבנת, לך יש לא ארבע דקות וחצי אלא שבע דקות תמימות. אחרי חברת הכנסת לימור לבנת – חבר הכנסת דב שילנסקי.

אני רק רוצה לעזור לך, חברת הכנסת לימור לבנת: כשעמדתי קודם להגיד לימור לבנת, את נכנסת. לא שלא נעים לי, תמיד נעים מאוד להגיד לבנת, המשפחה עם ההורים וכו', אבל גם את תסכימי שמוטב שהייתי חושב על המשיח באותו רגע.

לימור לבנת (הליכוד):

אמרת: קטונתי, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ד' שילנסקי:

נו, כל אחד יכול לקרב אותו.

לימור לבנת (הליכוד):

כל אחד.

היו"ר ד' שילנסקי:

יש לך שבע דקות תמימות.

לימור לבנת (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, הדיון היום מתקיים על הצעת חוק, על החוק שנקרא: חוק יישום הסכם הביניים, אבל המשמעות שלו או התרגום שלו לעברית פשוטה, למי שאיננו יודע ח"ן, למי שאינו מבין את רזי הרזים של שם החוק, הוא, שהחוק המובא לפנינו על-ידי ממשלת ישראל משמעותו כרסום במעמדה של ירושלים, משום שהוא מעניק לערביי מזרח-ירושלים זכות לבחור ולהיבחר למוסדות הרשות הפלשתינית.

למעשה, הממשלה הזאת נשענת על רוב דחוק ביותר בכנסת. אני רוצה כאן רק להזכיר הסכמי שלום קודמים, כמו הסכם השלום עם מצרים, שנחתם על-ידי ממשלת הליכוד בראשותו של מנחם בגין, זיכרוננו לברכה, וזכה כאן לברכה מקיר לקיר ואושר ברוב של למעלה מ-90 חברי כנסת, כמו הסכם השלום עם ירדן, שהובא לכאן על-ידי ראש הממשלה יצחק רבין, זיכרוננו לברכה, וגם הוא זכה להיות מאושר ברוב של למעלה מ-90 חברי כנסת מקיר לקיר. ואילו ההסכם הזה שממשלת ישראל הביאה בפנינו, שידוע בכינויו "אוסלו א'", "אוסלו ב'" ו"הסכם עזה ויריחו", והיום החוק ליישום הסכם הביניים, מאושר כל פעם מחדש על חודו של קול בממשלה שיש לה אומנם רוב, חוקית יש לה רוב, אבל במצב שבו כמחצית מהציבור מתנגד למהלכים המדיניים האלה וכמעט חצי מהבית הזה גם כן מתנגד להם.

ובכן, הממשלה הזאת, ללא רוב רחב, עם רוב מצומק, קטן, מובילה את מדינת ישראל במהלכים שיש להם משמעות היסטורית – ולזה יסכימו כולם, גם אלה שתומכים וגם אלה שמתנגדים למהלכים המדיניים – למצב שבו בצמוד אליה, ממש במרחק קילומטרים ספורים – כמה קילומטרים בין קלקיליה לכפר-סבא, ואולי, אם חלילה וחס יהיה הסכם גם עם הסורים, ממש על הכינרת, אפילו לא מטרים ספורים מהכינרת – תקום מדינה פלשתינית שבירתה ירושלים, או סוריה תשב ממש על יישובי הגליל, ממש על שפת הכינרת.

הממשלה מתקפלת וממשיכה לבצע את ההסכם אף שאש"ף מפר באופן קבוע, דרך קבע, סעיפים בהסכם. אש"ף התחייב בהסכם אוסלו א' לבטל את האמנה הפלשתינית. הוא לא ביטל אותה. 28 מתוך 33 סעיפי האמנה הפלשתינית קוראים להשמדת מדינת ישראל, אבל האמנה הזאת לא בוטלה. אש"ף איננו מסגיר מחבלים למרות המחויבות שלו, הן בהסכם אוסלו א' והן בהסכם אוסלו ב'. גם את האמנה הפלשתינית התחייבו לבטל, גם בהסכם אוסלו א', גם בהסכם אוסלו ב'. ראש השב"כ אמר בשבוע שעבר בוועדת החוץ והביטחון, שהוא מאשר שאכן יריחו ועזה הפכו ערי מקלט לטרוריסטים,

שהרשות הפלשתינית לא מסגירה אותם. בנצרת מופצות קלטות שתמונתו של ערפאת מתנוססת עליהן והטקסט בהן אומר: כוח-17 לעזה, כוח-17 לרמלה, כוח-17 ליפו, לעכו, לירושלים. יאסר ערפאת אומר כל הזמן וחוזר ואומר: אנחנו נחזור לירושלים. הוא רואה, כמו כל אש"ף, את ירושלים כבירתה של המדינה הפלשתינית, וכך אנחנו הולכים ומכרסמים במעמדה של בירתנו, של ירושלים.

לאחרונה נחתם גם הסכם בין אש"ף לבין ה"חמאס", שעל-פיו ה"חמאס" יוכל להמשיך בפעילות הטרור שלו, בפעילות הרצחנית שלו, ובלבד שלא יעשה את זה בשטחים הנתונים לשליטת הרשות הפלשתינית, כדי שלא להביך את יאסר ערפאת או את אש"ף. רק אתמול ראינו בכל העיתונים תמונה בתוך תעמולת הבחירות שמתקיימת עכשיו במזרח-ירושלים, תמונתו של יאסר ערפאת, כאשר מאחוריו, ברקע, מתנוססת תמונת ירושלים. ובכן, אדוני היושב-ראש, ירושלים בסכנה. המקום הקדוש ביותר ליהודים, המקום שלגביו יש לכאורה קונסנסוס רחב ביותר, מקיר לקיר, בציבור הישראלי, גם הוא נמצא בסכנה.

אותם דברים שכבר נאמרו, נאמרו וחזרו עליהם, נאמרו ופורשו, ונאמרו וקצת הוכחשו, אבל נאמרו על-ידי שרים בממשלת ישראל, על-ידי חברי כנסת כאן שמוכנים לכל מיני סידורים שבהם יהיו רשויות מוניציפליות נפרדות ליהודים ולערבים בירושלים, הם אלה שמביאים אותנו להבין לאן אנחנו מובלים.

ועל כן, אדוני היושב-ראש, ראוי שאזרחי ישראל יבינו, שהדרך שבה מובילה אותנו ממשלת העבודה-מרצ תוביל אותנו להקמת מדינה פלשתינית שבירתה ירושלים. אנחנו היום כאן בכנסת נצביע נגד הענקת זכות לבחור ולהיבחר לערביי מזרח-ירושלים, נגד חלוקתה של העיר, נגד כרסום במעמדה, נגד ויתור על כל הקדוש, על כל החשוב לנו, כי אין עם שמוכן לוותר על כל מה שחשוב ועל כל מה שיקר לו, ואני מאמינה שגם עם ישראל בסופו של דבר יתעשת וימנע את הוויתורים הללו.

היו"ר ח' חדאד:

תודה רבה לחברת הכנסת לימור לבנת. חבר הכנסת דב שילנסקי – בבקשה, אדוני.

דב שילנסקי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, ראשית אני מוצא לנכון להודות לאדוני היושב-ראש על הידידות הטובה, על כך שהחלפת אותי כדי שאוכל לשאת את הדברים.

היו"ר ח' חדאד:

אבל אתה כבר עשית את זה לפני.

דב שילנסקי (הליכוד):

תודה רבה, זה הדדי.

היו"ר ח' חדאד:

אז התודה היא כפולה לשנינו ביחד.

דב שילנסקי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, תולדות חיי גלגלו אותי לאירועים שונים וקשים של עם ישראל. אנחנו לומדים היסטוריה לא רק על מנת לדעת מה שהיה, אנחנו לומדים היסטוריה גם על מנת ללמוד ממנה, לעשות את הדברים הנכונים שההיסטוריה מלמדת ולא לחזור על שגיאות ההיסטוריה.

ילד הייתי, נער, ואני זוכר את הימים שצ'מברליין, ראש ממשלת בריטניה הגדולה, נסע למינכן לנהל משא-ומתן עם היטלר, יימח שמו וזכרו. הגרמנים איימו להשתלט ולהילחם נגד כל אירופה, אבל הם אמרו: אם אירופה תיתן לנו את אזור הסודטים של צ'כוסלובקיה, לא תהיינה לנו עוד שום דרישות ולא תהיינה מלחמות, וצ'מברליין נסע למינכן. הוא ישב עם היטלר והגיעו להסכם שהגרמנים יכולים להיכנס לאזור הסודטים. בריטניה, באותו מעמד, הפקירה את הסודטים, הפקירה את צ'כוסלובקיה. אבל צ'מברליין הצטדק ואמר: זה מה שאנחנו צריכים להקריב על מנת שלא תהיה מלחמה.

אבל נזכור – צ'מברליין לא ויתר על שום דבר משטחה של בריטניה. הוא ויתר על שטחה של צ'כוסלובקיה. ופה המצב חמור יותר – פה אנחנו מוותרים לא על רכוש של מישהו, אלא על שטחי מולדת, על אדמת אבותינו, על נחלתנו היחידה בעולם.

והנה צ'מברליין חוזר ללונדון ממינכן, ובתחנת הרכבת מחכים לו המוני בריטים ומריעים לו, והוא מנפנף עם פיסת נייר ואומר: שלום לדורות הבאתי – ומריעים לו. ובצד עומדת קבוצת אנשים תומכי צ'רצ'יל ואומרת: לא שלום הבאת אלא מרחץ דמים. וצועקים להם. ואני זוכר את הצעקות והשאגות משני הצדדים, כפי ששמענו אותן ברדיו. ואני זוכר את צ'מברליין בתמונות בעיתונות עומד עם פיסת הנייר, ואנשי צ'מברליין, אנשי ה"שלום עכשיו" דאז, צועקים לאנשי צ'רצ'יל שמתריעים על מרחץ הדמים ואומרים להם: אתם רוצים מלחמות, אתם אוהבים שפיכות דמים – את כל הכינויים שהיום שומעים אנו מאנשי "שלום עכשיו" דהיום כלפינו.

כולכם יודעים את הסוף. לא שלום הביא צ'מברליין אלא מרחץ דמים איום על כל העולם – 6 מיליונים מבני עמנו נרצחו בצורה הזוועתית ביותר, עשרות-עשרות מיליונים של בני אומות אחרות, עוד לא היה בהיסטוריה מרחץ דמים כמו זה שהיה במלחמת העולם השנייה.

והנה היום אני עומד פה בפניכם, אני עבדכם הקטן, עבד קטן של עם ישראל, ותסלחו לי אם אני אומר שאני מרגיש כאחד שעומד באותה פינה שעמדו בה אנשי צ'רצ'יל, ואתם, אנשי "שלום עכשיו" מכל המפלגות שנקראות השמאל, רוצים להריע עם פיסת נייר ולהגיד: שלום לדורות הבאנו. ואני הקטן עומד ומתריע ואומר: לא שלום לדורות הבאתם, מרחץ דמים עצום צפוי לנו, מרחץ דם יהודי. והעורקים של העם היהודי אין בהם הרבה דם, כי הם נשפכו בכל קצות תבל. אני שומע אתכם

אומרים לי ולחברי: אתם רוצים מלחמות, שפיכות דמים. אנחנו רוצים שלום לא פחות מכם, אני יכול להגיד יותר אבל לא אגיד. אנחנו חוששים ממלחמות לא פחות מכם, אלא אולי אפילו יותר, אבל אנחנו רואים את המצב בעיניים פקוחות. אני עומד פה שוב וחוזר ועומד ומתריע וזועק וצועק: לא שלום מביאים אתם, אלא אסון לעם ישראל. ולא אפחד ולא אבהל מכל הכינויים שלכם, כי עתיד האומה והצלת העם עולים הרבה בעיני על כל הלגלוג ועל כל הכינויים שלכם.

במוצאי שבת, במסגרת הפריימריס שלי – ואתם יודעים, הרי פריימריס יש פה לכולנו פרט לחבר הכנסת משה נסים, אבל לחברי יש הפריימריס האלה – הייתי בכפר-סבא, היה שם חוג של אנשים נהדרים ונפלאים יוצאי עדת בני תימן, שהם באמת כל כך מופלאים.

משה נסים (הליכוד):

יוצאי תימן?

דב שילנסקי (הליכוד):

כן, שלצערי היום שופכים עליהם בוך; עוד נחזור על זה, ידידי חבר הכנסת משה נסים. הרי הם נכס – תורה, מצוות, אהבת האדם, אהבת ישראל, אהבת מולדת.

משה נסים (הליכוד):

גם אהבת העבודה.

דב שילנסקי (הליכוד):

גם אהבת העבודה. אני עוד אדבר עליהם במיוחד באותה מסגרת, אבל השעון צלצל. והנה אני שואל אותם: מה יהיה המרחק בין כפר-סבא למדינה הפלשתינית, הפלשתינית, שאתם השמאל מקימים? התשובה, חבר הכנסת משה נסים ידידי: אפס. אפס. ואם חס ושלום הם יפתיעו אותנו, מנין יש ביטחון שיפתיעו אותנו? הרי אומרים שעד תל-אביב, אם יפתיעו, הם יכולים להגיע בתוך יום, אחרים אומרים פחות. אבל עד כפר-סבא – בתוך דקות ספורות הם יכולים להגיע לכפר-סבא. והנה – אני מקווה שזה לא יקרה, שאנחנו נדע לעמוד, אבל קרה כבר פעם במלחמת יום כיפור שהעיניים שלנו סונורו, ואולי עוד פעם ריבוננו של עולם ייקח מאתנו את התבונה ואת השכל ויכה אותנו בעיוורון – והנה הטנקים שלהם יעברו לכיוון כפר-סבא, במה אתם, אנשי כפר-סבא, תתגוננו?

קחו את הנייר שעכשיו הממשלה רוצה להביא לכם, שלא שווה כלום, ותעמדו עם הנייר מול הטנקים, הרי הטנקים ידרסו אתכם יחד עם הנייר. אתם חייבים לזעוק יותר מכולם.

כפר-סבא היא בשפלת החוף. הם ישבו על ההרים וכל מי שנכנס לצבא לומד אלף-בית, שמי שיושב על ההר הוא השולט.

לכן, אדוני היושב-ראש – – –

עובדיה עלי (הליכוד):

סליחה, הבעיה היא ירושלים. מה עם ירושלים?

דב שילנסקי (הליכוד):

ירושלים, ידידי חבר הכנסת עובדיה עלי, ירושלים היא נשמת האומה – – –

עובדיה עלי (הליכוד):

סליחה, חבר הכנסת שילנסקי, אדוני היושב-ראש, חבר הכנסת לס אמר כאן – – –

דב שילנסקי (הליכוד):

לא שמעתי. מה הוא אמר?

עובדיה עלי (הליכוד):

הוא אמר, שבקעת-הירדן יותר חשובה מירושלים. יוצא מדבריו שירושלים לא חשובה. כדי לפתור את הבעיה הדמוגרפית אפשר גם לדבר על ירושלים, לכן חשוב להשמיע את דברינו בנושא ירושלים.

דב שילנסקי (הליכוד):

חבר הכנסת עובדיה עלי, לו היה לי זמן הייתי מדבר – – –

עובדיה עלי (הליכוד):

אני מוכן לתת לך שתי דקות מזמני.

דב שילנסקי (הליכוד):

אני מודה לך, אבל על ירושלים? מה אני אדבר על מה שאמר חבר הכנסת לס? הרי גם חברים אחרים שם אומרים.

אולי אני אבטא את נושא ירושלים במשפט אחד – – –

היו"ר ח' חדאד:

זה היה בבוקר, לא עכשיו.

דב שילנסקי (הליכוד):

כל נער יהודי תחת החופה אומר, שאנחנו נשבעים יומם וליל. אתה יודע שאנשים שומרי מצוות גם משאירים כתם שחור בקיר בווילה המפוארת ביותר על מנת להזכיר את ירושלים, אבל אני אגיד אותו פסוק שאני ואתה וחבר הכנסת משה נסים וגם שני חברי שעומדים פה, אני יודע שהם אמרו זאת תחת החופה: אם אשכח ירושלים תשכח ימיני, תדבק לשוני לחכי אם לא אזכירך – – –

משה נסים (הליכוד):

אזכרכי.

דב שילנסקי (הליכוד):

אני מקצר. אם לא אזכירך, ומוסיף בכל במה בכל הזדמנות ובכל עת – תשכח ימיני הבוגדת, אגיד כי זו ימין בוגדת של זו ששוכחת את ירושלים. הימין שלי, השמאל שלי, שתי ידי, כל ישותי וכל מחשבותי – –

היו"ר ח' חדאד:

אדוני חבר הכנסת שילנסקי, זמןך תם.

דב שילנסקי (הליכוד):

— לא ישכחו את ירושלים. תודה רבה.

היו"ר ח' חדאד:

תודה רבה לחבר הכנסת דב שילנסקי — —

אברהם יחזקאל (העבודה):

חבר הכנסת גדליה גל, שלא שמע טוב — — —

היו"ר ח' חדאד:

אני מבין שיש החלטה, בקשה. חברת הכנסת תמר גוז'נסקי, אני מבין שנתת לחבר הכנסת עמור לדבר לפנייך. בבקשה, אדוני.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

חבר הכנסת עמור, אני שמחה לראות אותך על הדוכן.

שאול עמור (הליכוד):

תודה רבה.

היו"ר ח' חדאד:

הייתי צריך לשאול אותך. היות שהתור שלך — זה בסדר גמור. בבקשה.

שאול עמור (הליכוד):

אדוני, קודם כול, תודה לחברת הכנסת גוז'נסקי.

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, בשעה שממשלת ישראל עוסקת במכירה כללית של חלקים חיוניים לקיומה של ארץ-ישראל, כמו רמת-הגולן, יהודה ושומרון, עוד מעט ידברו גם על עתידה של ירושלים, בשעה הזאת, חברי יושב-ראש ועדת הכספים של הכנסת, חבר הכנסת גדליה גל, שובתים ראשי ערים, ראשי רשויות, מול משרד ראש הממשלה. אני השתתפתי אתמול במחאה וגם בישיבה. ראשי ערים מכל הארץ, במיוחד מערי הפיתוח בצפון ובדרום, שלא מבקשים שום חסד. הם מבקשים דבר אחד, את זכותם כנבחר ציבור לתת את השירות המינימלי לאזרחי מדינת ישראל. השירות שהמדינה צריכה לספק לאזרחיה, אנחנו ראשי הערים משמשים בסך הכול סוכנים, מתווכים של הממשלה, משרתי הממשלה בנושאי חינוך, בריאות וכו'.

יש כאלה שאומרים, שממשלת ישראל – –

עובדיה עלי (הליכוד):

מה העילה לשביתה?

שאול עמור (הליכוד):

קיצוץ ריאלי כמעט של כ-15% מתקציב הרשויות המקומיות שחיות, מתקיימות רק ממענקים. יש אומרים, שממשלת ישראל, שמעבירה מאות מיליונים לעזה למשל, בטענה שזה לפי החוק, מע"מ, ביטוח לאומי וכל מיני דברים מהסוג הזה – אם החוק מחייב אותה, לפחות אותה ממשלה מחויבת על-פי החוק להעביר את הכספים המגיעים גם לאזרחי מדינת ישראל, לרשויות המקומיות. לא יעלה על הדעת שהיא תפלה בין אזרח מדינת ישראל לבין אזרחים שאינם אזרחי מדינת ישראל.

רבותי, מי שרוצה לדעת, עיקר הבעיה הוא דבר אחד: עם שמשתחרר, שבורח מהנכסים הרוחניים שלו, עם כזה משתחרר גם מהנכסים הפיזיים שלו. אם אתה מאבד את הזיקה לארץ, את החינוך שקיבלנו בילדותנו לאהבת הארץ, אתה גם מוכן לוותר עליה. זה שורש הבעיה; זה מקור הבעיה.

נפגשתי לא מזמן עם אחד הקצינים הבכירים והמפוארים של העדה הדרוזית ואמרתי לו: אתה כאיש צבא, כאזרח, לא איש פוליטי – הוא עוסק בביטחון יחד עם צבא השחרור הפלשתיני שקוראים לו המשטרה הפלשתינית, הוא איש הקשר של צה"ל, אחד מאנשי הקשר הבכירים ביותר של צה"ל – איך אתה מסביר את השקט העכשווי ביהודה ובשומרון? הוא אמר: א. אין ספק שיש הסכמה שבשתיקה לפני הסערה בין ה"חמאס" לבין הרשות הפלשתינית עד למועד מסוים. אבל הוא אמר את הדבר הבא – שהוא צופה, הוא בטוח, הוא מסייר אתם רבות, הוא יודע את רזי העניין והוא מעריך, שבתוך שנה-שנה וחצי תתרחש סערה, מערכת הסתה או אינתיפאדה חדשה בשטחים. שאלתי אותו, מדוע? והוא ענה לי, שזה יקרה כאשר הפלשתינים יקבלו את הנתח הראשון של אוסלו ב', יקבלו את השטחים, יהיו בחירות, יקום פרלמנט פלשתיני, והשלב הבא, היות שהם הצליחו להשיג את מה שהשיגו כתוצאה מהאינתיפאדה, הם מאמינים שהשלב הבא גם כן יושג בכוח אינתיפאדה מחודשת למדינה פלשתינית – –

משה נסים (הליכוד):

שבירתה?

שאל עמור (הליכוד):

— — שבירתה ירושלים, לחלוקתה מחדש של ירושלים אחרי החזרת הגולן, ואנחנו שומעים היום את הדיבורים ואת הסכנות לגבי אוטונומיה בגליל.

אני רוצה להגיד לכם, שאין לי ספק, שהבוחר הישראלי, האזרח הישראלי, העם הזה לא כל כך טיפש כפי שכמה מנבחריו חושבים, ואני מקווה מאוד, שהעם יתאושש ויתעשת — —

גדליה גל (העבודה):

אל תסמוך על זה.

שאל עמור (הליכוד):

אולי עכשיו אני לא יכול לסמוך, אבל אני חושב שהעם הזה נמצא בתהליך של התאוששות והתעשתות, והוא ייתן את התשובה בבחירות הבאות. תודה רבה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה לחבר הכנסת שאל עמור.

חברי הכנסת, קיבלתי פתק ששלחה חברת הכנסת אסתר סלמוביץ. לפני זמן מה אני קראתי את שמה ואת שמו של חבר הכנסת אלכס גולדפרב מסיעת עתיד. היה כתוב: סיעת עתיד, והיו כתובים שני השמות של חברי הסיעה. הזכרתי את שני השמות והוספתי ששניהם אינם והם מפסידים את רשות הדיבור. חברת הכנסת אסתר סלמוביץ כתבה לי פתק, שהיא כבר דיברה קודם, וברוב הגינותה, אף שהזכרתי את שמה והיא היתה בחדרה, היא שמעה את שמה, רצתה להיות הוגנת, ולא עלתה לדבר, כך שאם הצופים שמעו שקראו בשמה — —

אברהם יחזקאל (העבודה):

בתור סיעת עתיד.

היו"ר ד' שילנסקי:

– – – שמעו שקוראים בשמה והיא איננה, אנשים יכולים לחשוב שהיא לא רוצה לדבר, או דבר כזה. מובן שהיא רצתה לדבר כמה שיותר, כמו כל חבר כנסת, אבל ההגינות החברתית כלפי הכנסת חייבה אותה שלא לקחת את רשות הדיבור פעם נוספת. אם נגרם עוול – בוודאי נגרם עוול בהודעה – אני מבקש סליחה ומתקן את העוול.

חברת הכנסת תמר גוז'נסקי – עיכבנו אותה דקה – אף שהיא איננה באותה סיעה של חברת הכנסת סלמוביץ מסכימה עם ההגינות, כולם תמיד מקבלים הגינות. בבקשה, יש לך ארבע דקות וחצי. אחריה – העבודה, בבקשה לתת לי שם; אם לא יהיה לי שם לא יהיה אפשר לדבר. אחרי העבודה – חבר הכנסת אברהם פורז, במקום שהוא נמצא בו הוא ישמע שיש לו רשות דיבור. אחרי כן – שוב העבודה. אחרי העבודה – שוב העבודה. אחרי ש"ס. אחרי כן – העבודה. אחרי כן – חבר הכנסת סילבן שלום, ראיתי אותו לפני דקה ואני מניח שהוא נמצא פה במקום. בבקשה, חברת הכנסת תמר גוז'נסקי.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, נציגי הליכוד שהופיעו פה לפני ושמעתי אותם העלו טענות שונות. לא אענה על כולן, אבל כמה טענות נראות בעיני לפחות מוזרות. למשל, הטענה שאומרת: הכיצד ניתן לעשות הסכם כל כך גרוע ברוב כל כך מצומצם? אם מישו סבור שההסכם גרוע, מה זה חשוב אם הרוב הוא מצומצם, אם הרוב הוא גדול? נניח שהיה רוב גדול. הניסיון לקשור את אופי ההסכם עם מספר הקולות שהוא מקבל בכנסת וכל הטענות האלה נועדו רק לטשטש את הוויכוח האמיתי. הוויכוח האמיתי הוא הפוליטי, היסודי, ואסור שלוויכוח הזה יתגלגלו נימות של רוב גדול או רוב קטן. במדינת ישראל אנחנו רושמים לזכות הדמוקרטיה הישראלית, שהכנסת קיבלה החלטות ברוב, לפעמים יותר גדול, לפעמים יותר קטן, אבל כל החלטה שהתקבלה ברוב היא ההחלטה הלגיטימית.

אשר לעצם הנושא.

עובדיה עלי (הליכוד):

אני מבקש לשאול. חברת הכנסת גוז'נסקי, הוויכוח הוא לא על הלגיטימיות ועל החוקיות. השאלה היא אחרת. בנושאים כל כך קרדינליים שעליהם מתנהל דיון נוקב בציבור הישראלי, מוטב שבהחלטות מסוג זה נשמור על אחדות העם ועל אווירה טובה ונקבל דברים ברוב גדול. מה רע בזה? אף אחד כאן לא חולק על כך שזה לגיטימי וחוקי, זכותה של הממשלה לקבל החלטות אפילו ברוב של אחד. הוויכוח הוא לא על הלגיטימיות.

היו"ר ד' שילנסקי:

חברת הכנסת גוז'נסקי, השאלה לקחה דקה ואני מחזיר לך דקה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

הטיעון ששמעתי היום לא היה כפי שאדוני מציג. הטיעון היה כך: ההסכם הוא גרוע, ונוסף על כך הוא התקבל ברוב קטן. יש ויכוח אמיתי על ההסכם, אבל אני מציעה להוריד מסדר-היום את הוויכוח על הרוב. אומר לך מדוע. דווקא בשאלות קשות תמיד יש אפשרות של פיצול קולות קיצוני, לעומת שאלות פחות קשות. אדוני יודע שלפעמים ימין ושמאל מתאחדים בכנסת על נושאים שהם לא גורליים אלא הם נושאים של תיקון עוול סוציאלי מסוים, או שיפור מעמד הנשים, או נושא אחר. לכן בחרתי להעיר את זה.

אשר לבחירות למועצה הפלשתינית. אני מסכימה עם קודמי שצינו את זה בשלילה, אך לדעתי צריך לציין בחיוב שהבחירות למועצה הפלשתינית שיתקיימו בשבת הקרובה הן אכן צעד בדרך לשלום שמבוסס על הגדרה עצמית. עצם עריכת הבחירות מעניקה לעם הפלשתיני משהו חדש שאף פעם לא היה לו, וזו היכולת להשתמש בדמוקרטיה בתנאים המוגבלים שקיימים כדי לבחור את נציגיו לרשות שתהיה לה סמכות לחוקק בגבולות מסוימים, לבחור גוף מנהל וכן הלאה. זה שלב בדרך להקמת המדינה העצמאית הפלשתינית בצד ישראל.

בנושא של ההסדר אני מבקשת להוסיף ולהדגיש את החשיבות של שחרור האסירים. אני יודעת את הכאבים, היצרים והרגשות שמעורר הנושא הזה. לכל מי שחרד לשלום אני רוצה לומר, שעניין האסירים הוא אחד הנושאים המרכזיים שעומדים בדרך לנורמליזציה ביחסים בין העמים.

אתמול ביקרתי בכלא-השרון, ולצערי הרב לא יכולתי להיפגש עם האסירות הפלשתיניות שמקיימות שם שביתה. הן הסתגרו בשני תאים צפופים והן מסרבות לצאת ולקבל מזון מהכלא וכו'. המקרה של האסירות הפלשתיניות זועק במיוחד. אומרים שהנימוק לכך שהסכם אוסלו ב' בנושא שלהן לא בוצע הוא, שהנשיא סירב לחון שתיים מהן, ואלוף הפיקוד סירב לחון שלוש מהן. הנימוק הוא, שהאסירות היו מעורבות במעשים שכרוכים בפגיעה באדם.

אני לא רוצה להיכנס להאשמות של האסירות האלה, אלא אני רוצה להדגיש משהו אחר. בדרך לנורמליזציה וליישום ההסכמים בין שני העמים עשתה ישראל צעדים מרחיקי לכת, ובצדק, של מתן אישורי כניסה לתחומי הרשות הפלשתינית להרבה מאוד אנשים שניהלו חוליות ופיקדו על מעשים צבאיים ופעולות טרור בשעתם. מאחר שכרגע אנחנו סוגרים את הפרק של הטרור, רוצים לסגור אותו ולהתחיל פרק של יחסים שמבוססים על הידברות ושיתוף פעולה, יצא כך שדווקא אנשים שאשמתם נופלת בהרבה מאשמתם של אחרים שכרגע ממלאים תפקידים בכירים ברשות הפלשתינית, אינם משוחררים. יש בזה עוול איום ומכשול חמור.

מעל הבימה הזאת אני קוראת לממשלה, לשרי המשפטים והמשטרה ולראש הממשלה לעשות מאמץ נוסף כדי להשפיע על הנשיא ועל כל מי שצריך להשפיע עליו ולקבל החלטה שתשחרר את חמש האסירות האלה, וכתוצאה מכך יוכלו לצאת כל 29 הנשים האסורות בכלא נווה-תרצה.

הדבר האחרון. הזכרתי שביתה. מעל הבימה הזאת אני רוצה להביע את הסולידריות שלי גם עם שביתת הרשויות המקומיות וגם עם שביתת הסגל הזוטר באוניברסיטאות. בשני המקרים מדובר על בעיות תקציביות, אבל גם בבעיות של זכויות התושבים וזכויות העובדים. ההחלטה על הקיצוצים בתקציב, שנתקבלה אתמול בממשלה – עוד נדון עליה – יהיה לה מחיר כבד מאוד לא רק ברשויות

המקומיות אלא גם בשירותי הרווחה. אני חושבת, שאנחנו לא יכולים להמשיך ולהסכים לכך, ש-7,000 עובדי הסגל הזוטר באוניברסיטאות במדינת ישראל יועסקו בלי תנאים סוציאליים וכמעט בלי תנאים בביטוח הלאומי. אני חושבת, שהגיע הזמן שמדינת ישראל, שמצאה דרכים שונות לשפר את מעמד החינוך והמורים, תשפר, כפי שמתבקש מהזכויות הקיימות לעובדים במדינת ישראל, גם את תנאי העבודה של הסגל הזוטר באוניברסיטאות. תודה.

היו"ר ח' חדאד:

תודה רבה לחברת הכנסת תמר גוז'נסקי. חבר הכנסת אברהם פורז.

אברהם פורז (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, הליכוד סידר לנו שלושה ימי דיון על החוק שהסעיף העיקרי שבו, לטענתם, הוא עניין ההצבעה בבתי-הדואר במזרח-ירושלים.

שאול עמור (הליכוד):

אתה מעריך שסידרנו את זה.

אברהם פורז (מרצ):

אני ממש אסיר תודה. עד היום לא היה לנו פתחון פה, אבל בזכותכם סוף-סוף אפשר לומר משהו.

עובדיה עלי (הליכוד):

למה הציניות הזאת? זה דבר של מה בכך?

אברהם פורז (מרצ):

חבר הכנסת עובדיה עלי, אני רוצה לומר לך למה הציניות.

עובדיה עלי (הליכוד):

חבר הכנסת פורז, היות שאני מעריך אותך כאדם אינטליגנטי ובעל יושר אינטלקטואלי, אדם הגון – זה דבר של מה בכך? אלה עניינים טריוויאליים?

אברהם פורז (מרצ):

חבר הכנסת עובדיה עלי, אני רוצה להשיב לך. מאחר שגם אני מעריך אותך מאוד ואני יכול לומר שאתה אדם בעל יושר אינטלקטואלי, אני חושב שלהשביט את הכנסת לשלושה ימים, כשחברת הכנסת גוז'נסקי מדברת על שכר הסגל הזוטר באוניברסיטאות, אחר ידבר על השביתה בשלטון המקומי, ואחר ידבר על משפחות חד-הוריות – הרי אילו רצינו להתרכז בחוק הזה היו מספיקות לנו כמה שעות דיון, דיון סיעתי, כל סיעה היתה בוחרת שניים-שלושה נציגים, היינו אומרים כל אחד מה שהוא חושב והיינו מצביעים. מה לעשות, יש תוצאות של בחירות. העובדה שמקדישים לזה שלושה ימים גורמת לזה שחלק גדול מהדוברים מדברים לא לעניין. אני לא יודע אם תהיה לך סבלנות, אבל אני יכול לערוב לך שחלק גדול מאוד מן הדוברים לא יתייחסו לא למזרח-ירושלים ולא להצבעה של ערבים בדואר אלא ידברו על מיליון דברים. במקרה הייתי כאן כשחברת הכנסת גוז'נסקי דיברה על הסגל הזוטר, אבל ידברו כאן על כל הנושאים. בעצם אפשר היה לומר לחברי הכנסת: יש דיון פתוח שלושה ימים, דברו על מה שאתם רוצים.

אני חושב, שחבל, יש חוקים לקריאה ראשונה, יש הצעות דחופות לסדר-היום. השבוע לא יהיו הצעות לסדר-היום, וחבל. בעיני חשב יותר לקיים דיון בהצעות דחופות לסדר-היום בנושאים אקוטניים, חשוב יותר לקדם חקיקה חשובה מאשר לקיים דיון כללי ארבעה ימים, יום ולילה, שבו כל אחד מדבר בדרך כלל לא לעניין; הלוואי שידברו לעניין.

מאחר שחברת הכנסת גוז'נסקי דיברה לפני, אינני יכול שלא להגיב. מייד אגיע גם לנושא העיקרי. אצלנו יש איזה כלל, אם שואלים מישהו אם הוא בעד העלאת מסים, התשובה בוודאי תהיה: אני נגד העלאת מסים. אני יודע שסיעתה של חברת הכנסת גוז'נסקי מנהלת בימים אלה מאבק על הפחתת מס רכוש, בעיקר במגזר הערבי, אבל בכל מקרה מדובר בהפחתת מס. אבל, כאשר למדינה אין מקורות ויש לאזן את המקורות עם ההוצאה, כולם בעד הגדלת ההוצאות. בסופו של דבר צריך להבין, שמימון גירעוני, דהיינו אם אתה מוציא יותר ממה שיש לך, גורם אינפלציה, ואינפלציה מביאה להרס הכלכלה.

לדעתי, בצדק עשה שר האוצר שהציע לממשלה, ובצדק עשתה הממשלה שקיבלה את הצעתו להקטין את ממדי התקציב. זו לא הקטנה דרסטית ודרמטית.

אני רוצה לומר עוד דבר, שהוא באמת לא לעניין, בעניין הסגל הזוטר.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת פורז, ברשותך. אני יודע שזה לא מקובל. יש לנו אורח שלדאבוננו זמנו קצוב, ואני רוצה לברך אותו בנוכחותך.

אברהם פורז (מרצ):

בשמחה רבה.

היו"ר ש' וייס:

אני יודע שזה לא מקובל – – –

אברהם פורז (מרצ):

אין שום בעיה. אני חושב שאתה נוהג נכון. טוב שאתה עושה כך.

היו"ר ש' וייס:

מכיוון שזמנו מאוד קצוב – – –

אברהם פורז (מרצ):

לכבוד לי שבנוכחותי אתה מברך את האורח.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. אני רוצה גם מאוד להודות לסגן יושב-ראש הכנסת חנא חדאד, שהחליף אותנו בתפר. תודה רבה על אדיבותך.

דברי ברכה של יושב-ראש הכנסת ליושב-ראש הפרלמנט של איי סיישל פ"א מקגרור

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אנחנו מארחים היום בכנסת את יושב-ראש הפרלמנט, את הספיקר של איי סיישל. אני רוצה לברך בשמה של הכנסת, בשמי, בשם כל אזרחי ישראל את פרנסיס אדוארד מקגרור, היושב אתנו ביציע עם משלחת קטנה מאוד, יחד עם הקונסול של איי סיישל בישראל, קונסול הכבוד, אורחים ממשד החוץ ואנשים שלנו.

לאיי סיישל יש יחסים הדוקים עם ישראל. אומה קטנה, ארץ קטנה, בערך 500 קילומטרים רבועים מתפתלים על 100 איים אי-שם מול חופי קניה, לא רחוק ממדגסקר, בצד ההוא של העולם. אומה קטנה שמקיימת חיים פרלמנטריים. הוא סיפר לנו, שיש להם פרלמנט תוסס, תלת-מפלגתי.

הנשיא רנה ביקר בארץ ביולי 1994. היחסים התהדקו מאז מאוד. כבר יש לנו טיסה שבועית לאיי סיישל. התיירות הדו-צדדית הולכת וגוברת. אלה יחסים כלכליים המבוססים על משחק הוגן. זו ארץ מאוד מפותחת, כך שלא מדובר כאן בסיוע כלכלי, אלא בהדדיות.

כאשר קרה אסון אצלנו וראש הממשלה נרצח, הם הכריזו על יומיים של אבל לאומי, כמו במקומות רבים בעולם.

אני רוצה באמצעות האורח מקגרגור לברך את עמו ולהביע שמחה על כך שכל כך הרבה ראשי מדינה וראשי פרלמנטים פוקדים אותנו. זה מצביע על התרחבות יחסי החוץ של ישראל ועל מידת האהדה המצטברת בעולם כולו לארצנו ולמה שקורה באזור.

ברוך תהיה בבואך לביתנו. אני מאחל לך, אדוני הספיקר, ביקור פורה.

הצעת חוק יישום הסכם הביניים בדבר הגדה המערבית ורצועת עזה (סמכויות שיפוט

והוראות אחרות) (תיקוני חקיקה), התשנ"ו-1996

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

היו"ר ש' וייס:

אני מודה שוב לחבר הכנסת אברהם פורז, ומחזיר לו את רשות הדיבור.

אברהם פורז (מרצ):

אדוני היושב-ראש, אם כבר הפסקת את נאומי בעניין הזה, אני רוצה לומר שפגשתי כמה ישראלים שביקרו באיי סיישל ואמרו שזה מקום יפהפה. בכל מיני תוכניות טלוויזיה עושים לפעמים קידום מכירות לאתר תיירות. לי אמרו שהמקום מאוד יפה. אני מציע, שבהזדמנות קרובה – – –

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

אני מציעה משלחת של הכנסת.

הי"ר ש' וייס:

אני קיבלתי הזמנה מן האורח לבוא לשם עם משלחת של הכנסת. אמרתי לו, שבעידן זה של הבחירות והפריימריס, למי יש זמן לארצות חלומות. יש לנו חלומות אחרים. יום יבוא וגם נגשים את זה.

אברהם פורז (מרצ):

בכל מקרה, אמרו לי שהמקום יפהפה.

אדוני היושב-ראש, אני ממשיך בדברי. חברת הכנסת גוז'נסקי, התייחסתי אלייך כשלא היית באולם כמה דקות. אמרתי שאי-אפשר מצד אחד לבקש הורדת מסים, לבקש הפחתת הכנסות מדינה, למשל במס רכוש, שאתם בצדק נאבקים בענייניו, ומצד שני לא להבין שצריך לאזן את התקציב ואי-אפשר להוציא אלא מה שיש.

צריך להבין גם דבר נוסף. אני מתנגד חריף מאוד להעלאת מסים, ובעיקר מסי הכנסה, כשמדובר במסים בשיעורים גבוהים מאוד. אני יודע שאומרים, שבעלי הכנסות גבוהות מאוד, לכאורה עיננו צרה בהם, הם משתכרים הרבה והמס הוא לכאורה 50% ומעלה. הרי אנחנו יודעים, שבקטע גדול מאוד של הכנסות, המס ביחד עם הביטוח הלאומי מגיע ל-60%. מס גבוה מדי. מס כזה מעודד מצד אחד אי-רצון לעבודה, ומצד שני העלמת הכנסות בקנה מידה גדול. למען הכלכלה, המגמה צריכה להיות הפחתת המס. הפחתת המס משמעה קיצוץ בהוצאות ממשלה. ממשלה צריכה לחיות מהכנסות ברמה סבירה אולם לא מוגזמת.

אשר לסגל הזוטר באוניברסיטאות, על כך אני יכול לומר, שתביעתם בדרך כלל צודקת. הם מועסקים בתנאים מאוד מאוד נמוכים, אבל הנטל הוא על האוניברסיטאות. מה שקרה, בעיקר בעקבות השביתה הארוכה של הסגל הבכיר, הוא ששכר הסגל הבכיר עלה מאוד. לדעתי, האוניברסיטאות עצמן בתוך תקציבן צריכות לחלק את המשכורות בצורה יותר שוויונית.

הי"ר ש' וייס:

סליחה, אני פשוט לא הייתי כאן. זה הנושא לדיון היום?

אברהם פורז (מרצ):

לא, אבל מאחר שיש לנו כל כך הרבה ימים לדבר, הרי אי-אפשר לדבר עד אין סוף רק על הקלפיות במזרח-ירושלים – – –

היו"ר ש' וייס:

אפשר לדבר על הסגל הזוטר בצד הפלשתיני.

אברהם פורז (מרצ):

אדוני היושב-ראש, לפני שהחלפת את סגן הערתי, שסידרו לנו כאן שלושה ימים שבהם כל אחד יכול לדבר ככל העולה על רוחו.

היו"ר ש' וייס:

יומיים.

אברהם פורז (מרצ):

וחזקה על מרבית חברי הכנסת שלא יתייחסו רק לעניין ההסכם בדבר הגדה המערבית ורצועת-עזה. אלא יתייחסו גם לנושאים נוספים.

אני רוצה לומר דבר לנושא, הרי עליתי לדון כדי לדבר על החוק הזה. רבותי חברי הכנסת, בצדק הציעה הממשלה לכנסת, ובצדק חתמנו באוסלו, שערביי מזרח-ירושלים ישתתפו בבחירות לאוטונומיה, משום שהאלטרנטיבה היא השתתפותם בבחירות לכנסת. מזרח-ירושלים היא חלק ממדינת ישראל, ולכאורה תושבים של מזרח-ירושלים יכולים היו לבקש, באופן פוליטי, להצביע לכנסת. אני חושב, שמרבית הכנסת איננה מעוניינת בכך שערביי מזרח-ירושלים יצביעו לכנסת. והרי לא יכול להיות שהם יישארו אנשים בלי זכויות פוליטיות. לפיכך בצדק החליטה הממשלה, בצדק חתמה על כך שהם ישתתפו בבחירות לאוטונומיה.

מובן שאין בכך שום דבר שיש בו כדי לרמז או כדי להצביע על כך שאיבדנו את הריבונות הישראלית בירושלים. יש מדינות רבות מאוד, שכאשר יש בחירות כלליות הן נוהגות לאפשר לאזרחיהן הנמצאים מעבר לים להצביע בשגרירויות ובקונסוליות של אותן מדינות. ולא שמעתי שנפגע מעמדה של איזו עיר כתוצאה מכך שאזרחים של מדינה אחרת הצביעו בבחירות. מעמדה של תל-אביב לא נפגע אם אזרחי ארצות-הברית יצביעו בבחירות שמתקיימות אצלם, וכן הלאה.

לכן, רבותי חברי הכנסת, מדובר ברוב מהומה על לא מאומה. גם מדובר בסך הכול בקבוצה קטנה מאוד של אנשים שיצביעו בבתי-הדואר. מרבית תושבי מזרח-ירושלים יצביעו מחוץ לגבולות העיר. ועד עכשיו אני מתקשה להבין מדוע לעניין הזניח והבלתי-חשוב הזה מחזיקים את הכנסת שלושה ימים.

היו"ר ש' וייס:

יומיים.

אברהם פורז (מרצ):

מדוע יומיים? האם יום רביעי זה לא יום?

היו"ר ש' וייס:

השבוע יומיים, בשבוע שעבר יומיים, לפני שבועיים יומיים, יחד זה שישה ימים.

רפאל פנחסי (ש"ס):

לפי השעות זה יותר מיומיים. זה לא שעות רגילות. זה כמו חמישה ימים.

אברהם פורז (מרצ):

בכל מקרה, אני חושב שהחקיקה הזאת היא טובה, היא חקיקה ראויה, ואין צורך לפגוע במעמדה של ירושלים על-ידי ההצבעה כביכול שבחקיקה הזאת עשינו משהו שיש בו כדי לפגוע בריבונות הישראלית בירושלים. תודה.

היו"ר ש' וייס:

אני מאוד מודה לחבר הכנסת פורז. חבר הכנסת גדליה גל, אחריו תהיה הודעה של מזכיר הכנסת, ואחר כך נציג ש"ס. חבר הכנסת פנחסי, האם תרצה לומר איזה דבר לאומה? יש לך הזדמנות.

רפאל פנחסי (ש"ס):

לא. אין לי פריימריס. אני מוכן להעביר את הזמן שלי – – –

היו"ר ש' וייס:

לא. אחר כך נציג של העבודה, ואחרי זה חבר הכנסת סילבן שלום, אחרי זה שוב נציג העבודה, ואחרי זה חבר הכנסת עובדיה עלי. אבל אם אראה שהזמן רץ מדי אקדים את חבר הכנסת עובדיה עלי, כי ב-17:00 הוא צריך לנהל את הישיבה. נראה איך הדברים יסתדרו. חבר הכנסת גל, בבקשה.

גדליה גל (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, ידידי חבר הכנסת שאול עמור שילב בדיון את אוהל המחאה של הרשויות המקומיות וקשר את זה להעברת מאות מיליונים לפלשתינים בעזה. אני רוצה לומר לידידי שאול עמור, שמבחינה בריאותית אסור להיות בכנסת יותר מדי שעות, כי כשאתה שומע את הנאומים פה נדמה לך שעוד מעט השמים ייפלו.

אתמול עשינו סיור באשקלון. חבל שלא הצטרפת. במידה מסוימת היא מזכירה את מגדל-העמק, העיר שאתה עומד בראשה. במשך ארבע שנים הם הוסיפו עוד 60% לאוכלוסייה, כמעט הכפילו את עצמם.

משה קצב (הליכוד):

אני מבין ששאול עמור טעה בכך שהוא התלונן על מאות מיליוני שקלים שהעבירו לרשות הפלשתינית.

גדליה גל (העבודה):

הייתי באשקלון, ואו שהם התבלבלו או שאני התבלבלתי, אבל הם שכחו להתלונן. חבר הכנסת קצב, הם שכנים שלך. עיר יפהפייה, בנייה לתפארת – – –

עובדיה עלי (הליכוד):

אז מה זה אומר? האם זאת הוכחה?

גדליה גל (העבודה):

הם קלטו מחנכים, מלמדים, 5,000 סטודנטים לומדים שם במכללה. תענוג להיות שם. ואתה מגיע לכאן, ונדמה לך שכל הרשויות מתמוטטות, ובכל מקום מי יודע מה קורה.

אני מציע לכל החברים אחת לשבוע לצאת – – –

משה קצב (הליכוד):

ואף-על-פי-כן גדל העוני וגדלו הפערים.

גדליה גל (העבודה):

אף-על-פי-כן אנחנו לא נעדרים בעיות. ואף-על-פי-כן יש לנו קשיים. חבר הכנסת קצב, הרי אתה יודע כמוני, שבעיית העוני תיפתר באמת, באופן יסודי, רק כאשר כולם יזכו בחינוך ובהשכלה. ולא רק בעיית העוני. אני חושב שיש לנו בעיה לא פחות חשובה מבעיית העוני, זו העובדה שכמעט 50% מהשכירים לא משלמים מס הכנסה, קרי הם לא מגיעים לשכר שצריך לשלם עליו מס, קרי שכר נמוך. וזה אולי לא פחות חמור מהעוני. יש לנו בעיה קשה של קבוצות גדולות. הדרך היחידה, ואני חושב שבזה ידידי עובדיה עלי שותף לי, היא להקנות לבנים של המשפחות האלה השכלה וכלים כדי שיוכלו להתמודד בשוק העבודה, לא על תפירה במפעל "אומן" – –

משה קצב (הליכוד):

חבר הכנסת גל, מה שאתה אומר הוא מסוכן מאוד. משום שיש בנימת הדברים שלך לגיטימציה והשלמה עם העוני המחפיר הנוכחי. עם זה איך מתמודדים? לגבי הדור הבא נחפש פתרונות. אבל מה עושים כרגע?

גדליה גל (העבודה):

חבר הכנסת קצב, אני למדתי מאותם נתונים שאתה למדת, שב-20 או בעשר השנים האחרונות השקיעו בתשלומי העברה כדי לעזור לעניים פי כמה וכמה ממה שהיה לפני עשר שנים. ואילו בחינוך, עד לפני שנתיים לא הוסיפו שום תוספת ריאלי, אפילו לא פרטה אחת.

אין לי שום ספק, שאם אנחנו רוצים לתת פתרון מהיום למחר, הוא יהיה פתרון לא טוב. הפתרון העיקרי הוא בבתי-ספר, ברמת ההשכלה, ברמת החינוך, ברמת הבריאות. לא שאני מסכים עם המצב הזה, חס וחלילה. ונדמה לי שנותנים לא מעט. אם ניקח את חוק הבריאות, שיש בו בעיות מכאן ועד להודעה חדשה, אחד הדברים שנעשה שם זה מתן בריאות לאותם עשרות אלפי משפחות שהיו מחוץ למערכת הבריאות, ואלה לא היו מהשכבות העליונות. ובעלי הכנסה גבוהה מתלוננים שהם משלמים היום הרבה יותר. אבל אני מאמין, שבאופן יסודי הפתרון הוא בטווח הארוך.

הערתני את ההערה הזאת משום שאני חושב, שלבוא ולדבר על הרשויות, זה לא נכון. יש רשויות שמצבן קשה וצריך לעזור להן. יש רשויות שמצבן קשה כי העיר מתנהלת בשלומיאליות, וראוי היה שיגידו לראש העיר לעזוב את ניהול העיר. ויש הרבה מאוד רשויות שמצבן יוצא מהכלל, תענוג לבוא לשם, כפי שראינו אתמול, או לפני כמה חודשים כשהיינו במגדל-העמק. ובשיחות פרטיות עם ראשי ערים אנחנו שומעים שלראש העיר יש מה לומר על ההישגים של העיר.

משה קצב (הליכוד):

האם זה נכון שהועברו מיליארד שקלים לרשות הפלשתינית?

גדליה גל (העבודה):

למיטב הכרתי עוד לא הועברו מיליארד שקלים. אבל – –

עובדיה עלי (הליכוד):

הם יועברו. זה יועבר בתקציב.

גדליה גל (העבודה):

בהסכם עם הפלשתינים יש שמעבירים להם את המע"מ. מה לעשות? בעוונותינו הרבים אנחנו, כל הממשלות, הבאנו את מקום העבודה של הפלשתינים אלינו לחצר, כי היה לנו נוח כך. ובמקום לעזור להם לפתח אצלם, דאגנו לכך שהם יהיו אצלנו חוטבי עצים ושואבי מים. אז הם ממשיכים לעבוד אצלנו, זה מקום העבודה שלהם. ממה הם יקיימו את המערכות שלהם?

עובדיה עלי (הליכוד):

האם אתה מעביר לרומניה את המע"מ של הפועלים שלהם כאן?

גדליה גל (העבודה):

רבותי, חבר הכנסת עובדיה עלי, הוויכוח הוא לא על מה קורה היום, אתמול ומחר בשטחים. השאלה היא מה הפתרון לדור הבא ולדורות הבאים ביהודה ובשומרון – האם אנחנו רואים את עצמנו שולטים ב-2 מיליוני ערבים, או שנותנים להם לנהל את ענייניהם. אי-אפשר למדוד כל חודש.

לפני שלושה חודשים אתה היית שותף בישיבת ועדה כשתקפו את סגן הרמטכ"ל ואת ראש הממשלה יצחק רבין, זיכרוננו לברכה: אתם מפקירים, אתם עוזבים את המחנות, אתם לא עושים כבישים עוקפים. זה היה אז הנושא. בינתיים התברר שיש כבישים עוקפים. אמר לי היום ראש החטיבה להתיישבות, שהוא לאו דווקא איש השמאל, שבנושא הכבישים העוקפים נעשתה מלאכת מחשבת. עשו את הדברים באחריות.

אבל המבחן שלנו הוא לא אם יש היום אירוע או אם מחר יש אירוע. וכל אירוע הוא אסון. המבחן שלנו הוא מה הפתרון שלנו לטווח הארוך ביהודה ובשומרון. על זה יש לנו ויכוח. במקום להגיד עד כמה הפתרון שלנו הוא רע, הייתי רוצה להבין מהו הפתרון שלכם. ואני מודה שעד היום אני לא מצליח להבין. תודה רבה.

טלב אלסאנע (מד"ע):

כי אין להם פתרון.

היו"ר ש' וייס:

אני מאוד מודה לחבר הכנסת גדליה גל.

שאול עמור (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני מבקש לשאול את חבר הכנסת גל שאלה קצרה.

היו"ר ש' וייס:

בבקשה, ושגם התשובה תהיה קצרה.

שאול עמור (הליכוד):

מעבירים מיליונים ועוד מיליונים מהמע"מ לפלשתינים. אדוני יודע שכתוצאה מההסכם הזה, והגשתי הצעת חוק בעניין הזה, נשארו חייבים מאות מיליוני שקלים לבנקים ולאזרחי מדינת ישראל. מה אתה חושב שצריך לעשות בעניין?

גדליה גל (העבודה):

אני חושב שבנק צריך לקחת ביטחונות שם כמו שהוא לוקח ביטחונות אחרים. אנחנו לא דיווחנו על כך. יכול להיות שבנק נתן ללקוחות, והסתבר כפי שזה קורה במקומות אחרים – חזקה עליהם שהם יפתרו את הבעיה. אבל אסור לנו כל יום להתחיל לבדוק אם נתנו פה מיליון, אם נתנו שם מיליון. מה הפתרון לטווח הארוך? זה הפתרון שלנו. אנחנו עושים אותו. הייתי רוצה להבין מה הפתרון שאתם מציעים.

היו"ר ש' וייס:

רבותי, עכשיו יש הזדמנות לנציג העבודה. חבר הכנסת חדאד, היית רוצה לומר משהו במסגרת הדיון הזה? אם תרצה בהמשך, אנחנו נשלב אותך.

חבר הכנסת סילבן שלום, ואחריו אני אאפשר לחבר הכנסת עובדיה עלי, ברשותכם. כי מ-17:00 הוא צריך לנהל את הישיבה. שבע דקות לרשותך, חבר הכנסת שלום. בבקשה.

סילבן שלום (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, בשבת, 20 בינואר, ייערכו בחירות למה שאנחנו קוראים מועצת הרשות הפלשתינית. אבל הבחירות כפי שהן ידועות בקרב כל תושבי עזה ויהודה ושומרון הן בחירות לפרלמנט של מדינת פלשתיין. לא יעזרו המלים, לא יעזרו הניסוחים, לא יעזרו ההסתברויות. זו האמת. לאמיתה.

טלב אלסאנע (מד"ע):

טוב שהתחלת להבין את זה.

סילבן שלום (הליכוד):

נציגי מד"ע ונציגי חד"ש, הם עצמם אומרים את האמת.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

כל הכבוד.

סילבן שלום (הליכוד):

בחירות לפרלמנט של מדינת פלשתיין. בחסות מי? בחסות שר הפנים חיים רמון ובחסות חבר הכנסת חיים אורון, גזבר ההסתדרות, ובחסות ממשלת ישראל.

חיים אורון (מרצ):

לא בחסות.

היו"ר ש' וייס:

בהמרצה.

סילבן שלום (הליכוד):

הבחירות שייערכו ביום שבת הן בחירות שייערכו למדינת פלשתיין. לא רק מדינת פלשתיין בעזה וביהודה ובשומרון, אלא כולל מזרח-ירושלים.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

— — —

סילבן שלום (הליכוד):

אני רוצה לומר לחברת הכנסת גוז'נסקי, שהגברת עשראוו, שידועה בתור אמנית תקשורת ההמונים, עשתה מעשה שאולי נועד לצורכי תקשורת אבל יש בו הרבה מהאמת – היא באה, לקחה את מכוניתה, עטורה בססמאות, כדי לעבור בצומת א-רם לעבר ירושלים. כשעצרו אותה שם, היא היתה מוקפת בעשרות עיתונאים. אבל בשביל מה היו צריכים לעצור אותה כשתושבי ירושלים יש להם זכות וסמכות להצביע בבחירות? לא רק זכות וסמכות להצביע בבחירות, אלא איפה, אדוני היושב-ראש? בסניפי הדואר של מדינת ישראל, של רשות הדואר במזרח-ירושלים. באיזה יום, אדוני היושב-ראש? ביום שבת. לא שמעו על חוק שעות עבודה ומנוחה. בכל הארץ אסור לפתוח את סניפי הדואר בשבת. אבל עכשיו מביאים כאן בחוק הזה תיקון, שיהיה אפשר לפתוח את סניפי הדואר. אפשר יהיה להביא לכך שסניפי הדואר של מדינת ישראל יהיו פתוחים בשבת. אבל מה אני מתפלא כשאני שומע שמרצ רוצה לקיים את הפריימריס שלה בשבת?

חיים אורון (מרצ):

גם בשבת.

סילבן שלום (הליכוד):

מה עוד נשאר?

חיים אורון (מרצ):

גם בשבת.

סילבן שלום (הליכוד):

רוצה לקיים את הפריימריס בשבת.

חיים אורון (מרצ):

גם.

סילבן שלום (הליכוד):

שומו שמים והאזיני ארץ. להכעיס, דווקא, ביום שבת. אין יום אחר?

חיים אורון (מרצ):

בשביל החיילים.

סילבן שלום (הליכוד):

פתאום הדאגה הגדולה שלכם לחיילים, לכן אתם עושים את זה ביום שבת.

חיים אורון (מרצ):

כן.

סילבן שלום (הליכוד):

אבל הרי השבת היא לא לחם חוקכם, לא של מרצ, לא של מפלגת העבודה, לא של חד"ש, לא של מד"ע. אתם לא מכירים בשבת, לא מכירים בצורך בשמירת השבת, אין לכם מושג מה זה שבת. לכן

אתם מתירים בחירות לרשות הפלשתינית בשבת. מתירים פתיחת סניפי הדואר בשבת. אלה מתירים פריימריס בשבת. אלה דברים שלא ייאמנו. שבת קודש.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

אתה לא נוסע בשבת?

סילבן שלום (הליכוד):

וישבות ביום השביעי ממלאכתו אשר עשה – זה דבר שהוא לחם חוק של כולנו.

אבל, אדוני היושב-ראש, כאשר עושים כרגע אותן בחירות, באים ואומרים, שבעצם לא היתה ברירה. למה לא היתה ברירה? כי אם תושבי מזרח-ירושלים לא היו משתתפים, לא היו בחירות, לא היה הסכם. אני רוצה להזכיר לשר הפנים חיים רמון דבר פשוט: לפני חמש שנים או שש שנים היה "תרגיל מסריח".

עמיר פרץ (העבודה):

אם הוא לא יזכור, אני אזכיר לו.

סילבן שלום (הליכוד):

אני לא מזכיר לו את זה באופן אישי.

היו"ר ש' וייס:

הנקבצו שלושתם יחדיו בלתי אם נועדו?

שר הפנים ח' רמון:

במקרה לא נועדנו.

חיים אורון (מרצ):

אני רוצה להגיב על השבת.

שר הפנים ח' רמון:

אני מבקש תשובה.

היו"ר ש' וייס:

אני אאפשר לך תשובה אבל בקיצור.

סילבן שלום (הליכוד):

לפני שש שנים היה "תרגיל מסריח". ה"תרגיל המסריח" היה להגיד כן או לא לתוכנית בייקר. זכור לך? למה היה צריך להגיד כן לשאלות בייקר? על הליכה לוועידה בין-לאומית בקהיר.

היו"ר ש' וייס:

של העניין, האופה.BAKER אבל מה שברור, חיים רמון היה ה-

סילבן שלום (הליכוד):

דובר אז על הליכה לוועידה בין-לאומית בקהיר בהשתתפות המעצמות, בחסות האו"ם, כאשר יש משלחת פלשתינית נפרדת – ופה אני מגיע לעניין – כאשר יש לא רק נציג מהפזורה הפלשתינית אלא גם נציג ממזרח-ירושלים. פה אנחנו אמרנו – לא, אף ששמיר ידע שהוא בעצם מאבד את השלטון, כי לכם היה הסכם עם ש"ס, אבל היה לו יותר חשוב מעמדה של ירושלים, מעמדה של ארץ-ישראל. אף שהוא ידע שבפעם הראשונה בתולדות המדינה הוא מקבל אי-אמון, הוא החליט להגיד לא. יצא נס משמים, בסייעתא דשמיא, שהרב ורדיגר והרב מזרחי לא הלכו אתכם. כך נשארנו בשלטון. למה אני מספר את זה? כי כעבור שנה וחצי הגענו לוועידת מדריד. ועידת מדריד היתה ועידה ללא חסות האו"ם, בשיחות ישירות, פעם ראשונה בהיסטוריה, עם סוריה, לבנון וירדן, כשיש משלחת פלשתינית עם הפלשתינים. החשיבות היא, שבמשלחת הפלשתינית לא היה נציג ממזרח-ירושלים.

חיים אורון (מרצ):

אתה עוד מאמין בזה?

סילבן שלום (הליכוד):

אני מאמין. זה עניין של עובדות. האם פייצל חוסייני היה במשלחת? האם חנאן עשראווי היתה במשלחת?

חיים אורון (מרצ):

פייצל חוסייני ישב בחדר על-יד.

סילבן שלום (הליכוד):

ידידי, חבר הכנסת אורון, אתה רואה את ההבדל? אתם אומרים, מאחר שהוא ישב בבית-מלון סמוך, ניתן לו להיות. לא. גם לדברים האלה יש חשיבות.

חיים אורון (מרצ):

לא בבית-מלון, בחדר סמוך עם טלפון לערפאת.

סילבן שלום (הליכוד):

מבחינתכם, מבחינת מרצ, אין בעיה בפירוקה של ירושלים. אין לכם בעיות בפיצול ירושלים. אתם בעד. מזרח-ירושלים תהיה בירת המדינה הפלשתינית ומערב-ירושלים תהיה בירת מדינת ישראל. אין לכם בעיה עם זה בכלל, אז על מה אתה מתלונן? אתם הולכים בהתאם למצע שלכם. אבל מפלגת העבודה אמרה שהיא לא תדבר עם אש"ף. את זה כבר מזמן שכחנו. אמרו לפני הבחירות שלא ידברו עם אש"ף. על זה זכו בשלטון. אבל לאחר השלטון אמרו שישמרו על מעמדה של ירושלים. מה עם מעמדה של ירושלים, אדוני היושב-ראש? האם בכך שתושבי מזרח-ירושלים, תושבים ישראלים, מצביעים, אין פגיעה במעמדה של ירושלים?

אבל, מעבר לזה, אדוני שר הפנים, לפני שבוע נחטף התחקירן באסם עיד. נחטף מאין? מתוך ירושלים. הייתי מצפה, שבאותו רגע, בשמירה על אזרח ישראלי, יחליטו על הפסקת השיחות. אם חוטפים אזרח, צריך לעשות משהו. אבל מה קרה? יוסי שריד ביקש, שולמית אלוני התחננה, אחרים במרצ ייללו, תעשו טובה, אולי תשחררו לנו אותו. אבל מה אני צריך להתפלל, אדוני היושב-ראש, אם רק שבוע קודם לכן הציע שר הבינוי והשיכון 250 מיליון דולר לאש"ף דמי לא יחרץ בתמורה לכך, שמה? שלא יהיו פיגועים עד הבחירות.

היו"ר ש' וייס:

עליך לסיים.

סילבן שלום (הליכוד):

אני כבר מסיים.

זה לא נשמע לכם לקוח מסרטי מאפיה? אני משלם פרוטקשן ולא נוגעים בי. אבל מה יקרה אחרי הבחירות, חבר הכנסת אורון או השר רמון? ההסכם מופר? זאת אומרת, קונים את הבחירות. עוד פעם, קניתם בכסף כבר פעם אחת. תיקנו עכשיו בכסף עוד פעם, ומה יהיה יום לאחר הבחירות? הדם שלנו יהיה הפקר מחדש? מה יהיה?

לסיום, אדוני היושב-ראש, מאחר שהפריעו לי קצת, אני רוצה להגיד משפט אחד.

היו"ר ש' וייס:

לא הפריעו לך. זה היה מעניין. אתה התחלת בבייקר, זה אופה, סיימת במאפיה עכשיו. זה יופי.

סילבן שלום (הליכוד):

אתה שנון. גם אופה וגם מאפיה הם מונחים אנגליים, או שבעצם "מאפיה" זה מונח איטלקי.

היו"ר ש' וייס:

נא לסיים.

סילבן שלום (הליכוד):

בכל מקרה, מה שאני רוצה לומר לסיום – אנחנו את הבחירות האלה לא נצליח לעצור. זה כבר ברור. הבחירות יתקיימו, לרבות במזרח-ירושלים, אף שאנחנו לא נגד בחירות ביהודה ובשומרון. אבל בחירות מהסוג הזה, שיעלו את אש"ף לשלטון נבחר, שיביאו לכך שבעצם התביעה למדינה פלשתינית תהיה תביעה טבעית, אני חושב שזה דבר שלא ניתן לו שיקרה אם נגיע לשלטון. אני מאוד מקווה שנצליח להגיע לשלטון, ובמהרה בימינו אמן, ונצליח אולי למנוע את הקמת אותה מדינה פלשתינית שאתם סוחבים אליה במלוא המרץ. תודה רבה.

היו"ר ש' וייס:

תודה לחבר הכנסת סילבן שלום. עכשיו הודעה למזכיר הכנסת.

אתה רוצה למסור איזו הודעה, חיים?

שר הפנים ח' רמון:

אני רוצה להשיב. יש לי זכות תגובה.

היו"ר ש' וייס:

אין לך אבל תקבל. רבותי, נקבעו סידורים מיוחדים. אני אעשה לו פרוטקציה.

שר הפנים ח' רמון:

חברים לא יכולים?

היו"ר ש' וייס:

רק ברשות הסיעה.

שר הפנים ח' רמון:

אין לי ספק שהרשות נתונה.

היו"ר ש' וייס:

אני נותן לך.

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר ש' וייס:

הודעה למזכיר הכנסת.

מזכיר הכנסת ש' יעקבסון:

ברשות היושב-ראש, הנני מתכבד להודיע, כי הונחו היום על שולחן הכנסת –

הצעת חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב) (תיקון), התשנ"ו–1996, שהחזירה ועדת הכספים לקריאה שנייה ולקריאה שלישית.

לדיון מוקדם: הצעת חוק המפלגות (תיקון – הצבעת חיילים בבחירות מוקדמות), התשנ"ו–1996, של חבר הכנסת משה נסים וקבוצת חברי הכנסת; הצעת חוק שירות ביטחון (תיקון – דין יוצא צבא שנמצא בלתי כשר לשירות), התשנ"ו–1996, של חברי הכנסת בני טמקין ורן כהן; הצעת חוק הבנקאות (רישוי) (תיקון – סך אמצעי שליטה בתאגידים ריאליים), התשנ"ו–1996, של חבר הכנסת סילבן שלום; הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון – עדכון קצבת הזיקנה כקצבת הנכות), התשנ"ו–1996, של חברי הכנסת שאול עמור ודוד מנע; הצעת חוק הבזק (תיקון – איסור שידור ותשדירי פרסומת מתחנות זרות), התשנ"ו–1996, של חבר הכנסת רענן כהן; הצעת חוק הבזק (תיקון – הנחת רשת כבלים בבית משותף), התשנ"ו–1996, של חבר הכנסת אברהם פורז; הצעת חוק לתיקון פקודת העיריות [נוסח חדש] (תיקון – הרכב הוועדה לענייני ביקורת), התשנ"ו–1996, של חבר הכנסת אריאל ויינשטיין; הצעת חוק השכר בשירות הציבורי (הכנסה מרבית), התשנ"ו–1996, של חברי הכנסת רן כהן, בנימין טמקין וענת מאור; הצעת חוק תגמולים לנפגעים מפעולות כוחות הביטחון בשטחים, התשנ"ו–1996, של חברי הכנסת תמר גוז'נסקי, האשם מחאמיד וסאלח סלים; הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון – קצבת שאירים לאלמן), התשנ"ו–1996, של חבר הכנסת אברהם פורז; הצעת חוק העונשין (תיקון – איסור מתן תמורה בקשר לפרסום פשע), התשנ"ו–1996, של חברת הכנסת נעמי חזן.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה למזכיר הכנסת.

הצעת חוק יישום הסכם הביניים בדבר הגדה המערבית ורצועת עזה (סמכויות שיפוט והוראות אחרות) (תיקוני חקיקה), התשנ"ו–1996

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

היו"ר ש' וייס:

אדוני שר הפנים, חברנו השר חיים רמון. תהיה קצר מאוד.

דוד מנע (הליכוד):

אתה חורג מהסיכומים, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ש' וייס:

לא, אני לא חורג. הזמן ינוכה מזמנה של הסיעה. אחריו – אתה, חבר הכנסת אורון, אלא אם כן חבר הכנסת עובדיה עלי יחזור. תכננו כך שחבר הכנסת עובדיה עלי יספיק לדבר לפני השעה 17:00, כי ב-17:00 הוא צריך לנהל את ישיבת הכנסת. בא שר הפנים ומבקש להגיב, זה משבש לנו קצת את הזמן.

שר הפנים ח' רמון:

חברי הכנסת, אני מבקש לומר לחבר הכנסת סילבן שלום, שהנאום שלו הרבה יותר טוב מהמצע שלו. אני בהחלט מבין את המצוקה שבה נמצא הליכוד בנושאים הללו. אם היינו באמת ממשיכים במסלול של הליכוד במדריד, עם העמדת הפנים שכאילו אין אש"ף, שכאילו יש פלשתינים מסוג אחר, היינו מנהלים או לא מנהלים את המשא-ומתן הזה עד עצם היום הזה – כפי שאמר ראש הממשלה לשעבר יצחק שמיר, מצדו גם עשר שנים באותו מקום ובאותה תזוזה. וחיילי ישראל היו מסתובבים עד היום בחוצות הקסבה בשכם, והיו מתגוללים עליהם בג'באליה, וזה באמת מה שבסופו של דבר, אם חס וחלילה תעלו לשלטון, יקרה. תחזירו אותנו לעזה, לקסבה בשכם, לסמטאות קלקיליה, לחוצות רמאללה. זה מה שתעשו, כי זה מה שאתם רוצים.

אתם עשיתם הסכם אוטונומיה. כתוב שם בחירות. אני עוזב רגע את הקטע של מזרח-ירושלים. אילו הייתם באמת כנים ואמיתיים בכל מה שקשור לאוטונומיה, הייתם אומרים שאנחנו מבצעים את הסכמי קמפ-דייוויד ככתבם וכלשונם. מה אתם רוצים? אתם רוצים להמציא אוטונומיה שלא קיימת. איך אמר פה ראש הליכוד, חבר הכנסת בנימין נתניהו? הוא רוצה אוטונומיה כמו אצל הבסקים. שאלתי אותו: אדוני ראש האופוזיציה, האם אתה יודע שהבסקים בחבל האוטונומי מצביעים גם לשלטון המרכזי במדריד? הוא לא ענה. וזו האמת, אתם מציעים אוטונומיה נטולת אוטונומיה. כי אין בעולם אוטונומיה שאזרחיה או תושביה אינם רשאים להצביע לשלטון המרכזי. מה אתם אומרים? אנחנו נעשה אוטונומיה, אבל הם לא יוכלו להצביע בשום מקום. או חס וחלילה אתם תציעו לנו מה שהיה בדרום-אפריקה, שגם שם זה לא הצליח, שהתושבים יגורו בסואטו, יעבדו ביוהנסבורג וישלחו אותם להצביע בבנטוסטאן. זה לא הצליח שם, אתם מציעים לנו את זה כאן?

אבל זו האמת, אין לכם הצעה. ההצעה שלכם זה הסטטוס-קוו. גם באוטונומיה אין לכם מה להציע, כי כל האוטונומיה המינהלית וכל הסמכויות המינהליות הועברו לכל התושבים הערבים הפלשתינים. גם על זה הייתם צריכים לברך. מה תעשו כשתגיעו לשלטון? אוטונומיה נתנו, בחירות עשינו, מה תעשו?

תגידו סטטוס-קוו. אבל לא תגידו סטטוס-קוו, אלא תביאו לשבירת המערכת, כי לא תרצו להמשיך בתהליך, ולא תרצו לבוא ולהגיע להפרדה אמיתית בינינו לבין הפלשתינים, שזו המטרה.

אתם אומרים: עדיפה ארץ-ישראל השלמה, שבה אנחנו נתחכך בהם, שאנחנו נשלט בהם, ובסוף הדרך הם גם יצביעו לכנסת, ובכנסת הזאת תשב הסיעה הגדולה ביותר, או בצד הזה או בצד הזה, בראשות ערפאת. לזה אתם תביאו. אתם לא רוצים, אבל לזה תביאו בסוף הדרך.

היו"ר ש' וייס:

לא ייתכן שיהיו פה שני יושבי-ראש, גם ערפאת וגם אני.

שר הפנים ח' רמון:

עד אז הוא לא יהיה יושב-ראש הכנסת, הוא יהיה יושב-ראש האופוזיציה או יושב-ראש הקואליציה.

מפה אתם מלינים על ירושלים. סיפרת על 1990, אני אספר לך על 1992–1993. הייתי אז השר המקשר ועניתי בשם הממשלה בנושאים מדיניים. כשהופעתי בפני הכנסת ואמרתי: אם הפלשתינים יתעקשו שירושלים תהיה חלק מהסדר הביניים וחלק מהאוטונומיה, לא יהיה הסדר, מהספסלים האלה עלה הד: אז לא יהיה לכם הסכם, הם בחיים לא יסכימו. ולא העליתם על דעתכם שאנחנו נגיע להסדר ביניים שבו ירושלים היא מחוץ להסדר.

אתה יכול לבדוק את כל הפרוטוקולים, חבר הכנסת סילבן שלום, מה אמרתם אז. אז יש בחירות בירושלים ויש הצבעה, שיצביעו בה 4,000–5,000 פלשתינים בדואר. זה פירוקה של ירושלים? זו סכנה לאחדותה של ירושלים? מצביעים אזרחים זרים יום-יום שעה-שעה. ועובדה שהם קיבלו שבירושלים לא מצביעים כמו שמצביעים בשאר חלקי האוטונומיה. זה דבר אחר. מבחינתם ירושלים זה חוץ-לארץ, ודינם כדין אזרחי ארצות-הברית שמצביעים בישראל עבור הבחירות בארצות-הברית, באותן פרוצדורות.

הם נכנעו לנו בנושא ירושלים. הם קיבלו עליהם את המגבלות. הם אלה שאינם יכולים להצביע בירושלים באותו אופן כמו באוטונומיה. לכן רוב רובם של תושבי ירושלים המזרחית הפלשתינים לא יצביעו בדואר. הם ילכו ויצביעו מחוץ לירושלים.

לכן אין סכנה כזאת. ירושלים תישאר מאוחדת בריבונות ישראל. זו המדיניות של הממשלה הזאת, וכך היא תישאר. ואנחנו נביא להפרדה מוחלטת בינינו לבין הפלשתינים, ולא נשלט בהם עוד. זו האלטרנטיבה האמיתית למה שאתם הצעתם – סטטוס-קוו, אינתיפאדה ומדינה דו-לאומית. תודה רבה.

היו"ר ש' וייס:

אני מאוד מודה לשר הפנים. חבר הכנסת עובדיה עלי, מה המצב?

עובדיה עלי (הליכוד):

אני לא מתנגד שחבר הכנסת אורון ידבר קודם.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת אורון, אתה תדבר שמונה דקות, ומייד אחריך – חבר הכנסת עובדיה עלי. תקפידו על הזמן כדי שעד השעה 17:00 חבר הכנסת עובדיה עלי יוכל לסיים. חבר הכנסת אורון, בבקשה.

חיים אורון (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, יש משהו שחוזר על עצמו בדיונים הללו, וכוונתי היא לא לפיליבסטר. כוונתי, חבר הכנסת סילבן שלום, בכל הידידות, היא לעובדה, שכל פעם שאנחנו דנים בנושאים הללו אתם מזהירים אותנו מפני השלב הבא.

אתה אמרת פה: אני יודע, הבחירות יתקיימו בשבת והשלב הזה יושלם, אבל מה יהיה אחרי. את השאלה הזאת שמענו כבר ארבע-חמש פעמים. שמענו אחרי חתימת הסכם אוסלו א'. היו פה דיונים במשך שלושה ימים ואמרו לנו מה יהיה אחרי. אחר כך היה דיון ערב הנסיגה מעזה על חוק דומה, כשהיה צריך להתאים את החקיקה הישראלית עם ההסכם הבין-לאומי, ואמרתם: תראו מה שיהיה עכשיו. קם ראש האופוזיציה ואמר: "קטיושות" באשקלון. בצירוף מקרים משונה חבר הכנסת גדליה גל תיאר פה לפני חצי שעה סיור שנערך אתמול באשקלון. לא "קטיושות" ולא שום דבר, העיר פורחת. אחר כך היה פה דיון על אוסלו ב' ואמרתם: תראו מה יהיה בפינוי של ג'נין ושל שכם ושל בית-לחם. ועכשיו אתה אומר: תראו מה יהיה אחרי שבת.

חברי הכנסת, אני יודע שיש לכם קושי עם העובדה, ש-4,000, אולי 5,000 יצביעו בירושלים בארבעה-חמישה בתי-דואר. ויש לכם קושי, שאני יכול להבין אותו, שהבחירות מתקיימות בשבת, אף שיש כמה הסברים טובים לכך שטוב שיתקיימו בשבת. ולו היו מתקיימות ביום ראשון ולולא היו ארבע-חמש קלפיות בירושלים, הייתם תומכים במהלך? הרי מי שקורא את החוק המונח בפנינו, החוק מתאר באותה נקודת מפגש שבין החקיקה הישראלית ובין ההתחייבויות שמופיעות באוסלו ב' מה הוא מנגנון הקישור, איך מסגירים, איך משחררים אסירים, איך עוברים מיריחו לשטחים וכו' וכו'. לא במקרה אתם לא עוסקים בזה. לא במקרה אתם לא אומרים מה דעתכם.

יוסף אחימאיר (הליכוד):

לא היית בדיון הבוקר.

חיים אורון (מרצ):

חבר הכנסת יוסי אחימאיר, אתם יודעים שהרכבת הזאת נעה בכיוון שאתם לא מוכנים לקבל אותו. היא נעה, ובתנועתה היא צוברת – – –

יוסף אחימאיר (הליכוד):

אל תשתמש בשפת הרכבות.

חיים אורון (מרצ):

באמת, למה לך? אתה צריך את הקונטרס האלה? אני השתמשתי בשפת רכבות בהקשר של השיירה, כשאמרנו זאת אין סוף פעמים. פה אמרו לי שהכלבים נובחים והשיירה נוסעת. בהקשר זה השתמשתי. אני אפילו לא משתמש בביטוי הזה. מהקואליציה של פעם אמרו זאת כלפינו. אבל אני אומר דבר פשוט ומאוד מהותי, חבר הכנסת יוסי אחימאיר, לא בתחום הסמנטיקה של הוויכוח הפנימי בכנסת. יש פה מסלול, ונכון, הבחירות שתהיינה בשבת הקרובה נותנות לו את הממד האמיתי שלו. לולא היינו מגיעים לשלב הבחירות, לו היינו נתקעים באמת אחרי אוסלו א' – – –

סילבן שלום (הליכוד):

הבחירות הן למה?

חיים אורון (מרצ):

הבחירות הן למשהו שהוא מאוד מאוד קרוב למדינה פלשתינית. חבר הכנסת סילבן שלום, אני מציע שנדבר אמת זה עם זה. דיברתי אמת מעל הדוכן הזה. במדריד, כשסאיב עריקאת נכנס עם כאפייה, שמיר יצא מהאולם. אבל שמיר ידע את מה שאני ידעתי, ועוד פי מאה יותר טוב. כשסאיב עריקאת ישב בחדר ובחדר לידו ישב פייצל חוסייני, שניהם ישבו עם טלפון פתוח לערפאת. כששמיר ישב באולם הוא בעצם ניהל משא-ומתן עם ערפאת.

אנחנו אמרנו פה: עדיף לנהל זאת ישירות עם ערפאת, ולא באמצעות כאפייה, מתווך וטלפון עד תוניס. אנחנו אמרנו את הדבר הזה כי נכון, אני מודה, יש הבדלים בינינו לבין מפלגת העבודה. ההבדלים בינינו לבין מפלגת העבודה הם, בין השאר, בעובדה הזאת שאנחנו מעדיפים לומר לעצמנו קודם כול ולעם היושב בציון את מה שנראה לנו כנכון וצודק מנקודת המבט שלנו כציונים. אני רוצה פתרון לבעיה הפלשתינית לא בשביל הפלשתינים, לא בשביל שכם ולא בשביל עזה, אלא קודם כול לטובתה של הציונות. המסלול הזה הוא במחלוקת אתכם, ואתם לא מקבלים אותו.

מה שיקרה בשבת הקרובה בשטחים הוא עוד יתד מאוד מאוד חזקה, ומבחינות מסוימות היא אולי אחת המשמעותיות ביותר שהיו מאז יש היחסים בינינו לבין הפלשתינים, כשלא נוכל עוד לומר: מי מדבר מולנו. תהיה נציגות לגיטימית נבחרת של העם הפלשתיני, כשאנחנו וכל שלטון בעתיד, בכל מועד שלא יהיה, נצטרך להידבר אתה. לא יהיה אפשר להמציא לא את "אגודות הכפרים" ולא איזה מישהו שהוא פלשתיני מטעם. אלה נציגי העם הפלשתיני, ואתם נדבר. זה יקבע מצב חדש בתוך העם הפלשתיני, זה יקבע ויקבע את מערכת היחסים בינינו לבינם, בינם לבין העולם כולו.

זה מהלך נכון וחיובי, כי המשמעות שלו היא יציבות, קיבוע המערכת הזאת ובסיס מוצק יותר לקראת השלב שהוא אולי הקשה ביותר והמכריע, הדיון על הסדר הקבע, שיתחיל רק אחרי השלב הזה. תודה רבה.

היו"ר ש' וייס:

אני מאוד מודה לחבר הכנסת חיים אורון. חבר הכנסת עובדיה עלי, בבקשה. אחריו – סיעת עתיד. אם עתיד לא תהיה – נחזור להווה, לחבר הכנסת אבי יחזקאל. T.....J.....T.....

עובדיה עלי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, רבותי, חברי הכנסת, ידידי חבר הכנסת חיים אורון, המכונה ג'ומס, האם אתה באמת לא רואה הבדל בין התוכנית שלנו בוועידת מדריד והדרך שבה ניהלנו את המשא-ומתן לבין מה שקורה היום בנושא ירושלים? אין כל הבדל?

חיים אורון (מרצ):

אני רואה הבדל גדול.

עובדיה עלי (הליכוד):

אין הבדל?

חיים אורון (מרצ):

אני רואה הבדל.

עובדיה עלי (הליכוד):

יש הבדל מהותי בגישה. חבר הכנסת אורון, אני רוצה לומר לך, שאין לי בכלל ויכוח אתך ועם מרצ. לכם יש דרך ברורה, אתם מקדמת דנה דיברתם על מדינה פלשתינית. אתם במידה מסוימת מדברים היום באופן כמעט גלוי על כך שאינכם מתנגדים לכך שמזרח-ירושלים תהיה נושא למשא-ומתן בינינו לבין הפלשתינים. שמעתי זאת היום מאחד מחברי הכנסת של מרצ.

דן תיכון (הליכוד):

אני לא שומע שאתה אומר משהו.

חיים אורון (מרצ):

אני עושה אפילו תנועות, ולא רק שאני אומר.

דן תיכון (הליכוד):

כן, תנועות, פנטומימאי.

עובדיה עלי (הליכוד):

אחד הדוברים המרכזיים של מרצ עמד כאן מעל לדוכן ואמר שהוא סבור שירושלים אכן תעמוד למשא-ומתן עם הפלשתינים ושקום תקום מדינה פלשתינית. בעניין זה אין ויכוח אתך. הוויכוח הוא לא אתכם. זו דרככם כמו שזו דרכה של חד"ש וכמו שזו דרכה של מד"ע. אתה יודע מה? אני חלוק על חברי הכנסת גוז'נסקי, מחאמיד, סאלח סלים ודראושה, אבל אנחנו יודעים איפה הם עומדים. יש להם דרך ברורה. הם לא מנסים להונות את הציבור.

לעומת זאת, מפלגת העבודה חוזרת ואומרת כל הזמן, שהיא נגד מדינה פלשתינית, שהיא נגד פגיעה בירושלים. היה ויכוח נוקב והיה דיון נוקב בוועידה האחרונה של מפלגת העבודה, ואנחנו יודעים מה היתה ההכרעה בסופו של הדיון הזה. היתה הכרעה ברורה שאתה באו לבוחרים. הם דיברו ברורות, בצורה חד-משמעית והחלטית נגד פגיעה בירושלים, שירושלים היא מחוץ לוויכוח, מחוץ למשא-ומתן, ושלא תקום בשום אופן מדינה פלשתינית. כך הם טענו בפני ציבור הבוחרים. והנה, אנחנו נוכחים היום לדעת, שההסכמים האלה מובילים בצורה חד-משמעית למדינה פלשתינית. אני מסכים עם מה שאמרת כאן. אם נמשיך בדרך הזאת ומפלגת העבודה תמשיך ותהיה בממשלה, תמשיך ותשלוט בארץ, ותנהל את המשא-ומתן על הסדרי הקבע, אין לי ספק שזה יוביל למה שאתה אמרת.

שאל לפני כן שר הפנים, מה ההבדל בינינו לבין מפלגת העבודה. אומר לך מה ההבדל בינינו לבין מפלגת העבודה לפחות מבחינת המצע, מבחינת הדרך, מבחינת הגישה, מבחינת המטרות והיעדים

שאנחנו שואפים אליהם – רצוננו שלא תקום מדינה פלשתינית, בו בזמן שאנחנו רואים שהדרך שלכם מובילה למדינה פלשתינית. אנחנו טוענים שירושלים לא תעמוד בשום מקרה למשא-ומתן. הדרך שלכם מובילה למשא-ומתן על ירושלים. כל נושא הבחירות במזרח-ירושלים מוביל לעניין הזה. תראו את התעמולה של אש"ף במזרח-ירושלים. זה מוביל לכך. אלה ההבדלים המשמעותיים בינינו לביניכם. יש הבדל בינינו לביניכם בנושא הביטחון ביהודה ובשומרון. יש הבדל מהותי בינינו לביניכם בכל נושא זכות השיבה. אם רוצים לחדד את הוויכוח – זה הוויכוח, זה לב הוויכוח בינינו לבין המערך, מפלגת העבודה, לבין מרצ.

אני רוצה לומר לך, חבר הכנסת אורון, שאחת ההצלחות הגדולות שלכם, שאתם לשיטתכם צריכים להיות גאים בה, היא, שאתם מובילים בעצם את המדיניות של הממשלה הזאת. מה שהבטחתם לבוחרים, שממשלת העבודה תומרצ – אכן היא הומרצה. היום מפלגת העבודה בעצם מיישמת את המצע שלכם ואת הדרך שלכם. זה הוויכוח. הוויכוח הוא לא אתך. הוויכוח הוא עם מפלגת העבודה.

אותי מעניין שיקומו ויעמדו כאן נציגי מפלגת העבודה המוסמכים ויאמרו חד-משמעית: לא מדינה פלשתינית, לא נפגע בירושלים, לא ניתן בשום אופן איזשהו פתח לזכות השיבה של הפלשתינים. אז הייתי מבין שהדברים בינינו לבינים מיטשטשים. אבל כל זמן שהם לא אומרים זאת – זה לב הוויכוח.

כעת אעבור להערה אחרת, ביחס לרשויות המקומיות. ועוד יהיה לי זמן לדבר על הנושאים האלה ארוכות. קודם כול, לפני שאגע בנושא הרשויות המקומיות, אני מבקש לשאול אותך, חבר הכנסת אורון, ואת נציגי הממשלה: מדוע קבעו את הבחירות ביום השבת? אתה יודע, אני נמנה עם מי שסבורים שאסור לחיילים לסרב לפקודה. אני רוצה לעשות הכול כדי שלא תהיה פגיעה כהוא-זה בצבא, במפקדיו, ביכולת השליטה שלהם, בסמכות של הצבא, בסמכות המפקדים. אבל למה אתם קובעים את זה בשבת וגורמים להתלבטות ולהתחבטויות קשות בקרב חיילים דתיים? מה, זה פיקוח נפש? מה היה קורה לו היו הבחירות האלה ביום חול? למה אתם פוגעים ברגשות של ציבור דתי גדול בארץ? זה מביא לאחדות העם? זה מביא להבנות ולקירוב לבבות בין חלקי הציבור?

אני מבין שיש לכם דרך מדינית שונה. אבל גם את הדברים האלה אפשר ליישם בשום שכל. מה אתם משיגים בכך? אני אגיד לך מה אתם משיגים. אתם משיגים בכך פגיעה חמורה מאוד באחדות העם. אתם גורמים לא רק לאי-קירוב לבבות בין דתיים לחילונים, אתם יוצרים פערים בין דתיים לחילונים, אתם פוגעים ברגשות של ציבור דתי וחרדי. אתם מביאים את חיילי צה"ל ואת שוטרי משטרת ישראל למצב בלתי נסבל של "אוי לי מיוצרי ואוי לי מיצרי", בשעה שאין כאן עניין של פיקוח נפש והפגיעה בשבת היא חמורה ביותר.

ומלה אחת בנושא הרשויות המקומיות, כפי שהבטחתי. אני שומע היום, שהרשויות המקומיות בארץ שובתות. על מה? על פגיעה חמורה מאוד בתקציביהן. מדובר כאן על קיצוץ בבשר החי, קיצוץ של 15% ממענקי האיזון.

עמד כאן יושב-ראש ועדת הכספים של הכנסת ואמר: אמש ביקרתי באשקלון, עיר מתפתחת, פורחת, משגשגת. אני מסכים אתו. אשקלון היא באמת עיר פורחת, משגשגת, מתפתחת בצורה בלתי רגילה, בצורה דרמטית.

דן תיכון (הליכוד):

פשוט לא ייאמן.

עובדיה עלי (הליכוד):

לא ייאמן. הייתי שם וממש נהניתי לראות. לאשקלון יש ראש עיר מצוין – בני ועקנין; יש לה ממלא-מקום ראש עיר מצוין – שבתאי צור; יש שם חיים ברדה; יש שם מועצת עיר נהדרת. היה לה ראש עיר טוב – חבר הכנסת אלי דיין. נעשית שם עבודה בלתי רגילה. המיקום שלה הוא מצוין.

אני יכול להצביע על ערים משגשגות אחרות, על כרמיאל, על ערד, על יוקנעם, על פתח-תקווה ורמת-גן ועל יישובים אחרים. ערים רבות בארץ משגשגות. מה זה אומר? על מה זה מעיד, שיש ערים כאלה? אני לא מבין את זה, מה זה מעיד? זה מעיד על כך שצריך לקצץ קיצוץ דרסטי כזה בתקציביהן?

חבר הכנסת דן תיכון, אני אגיד לך איפה זה יפגע. מענקי איזון ניתנים אך ורק לרשויות חלשות שאינן מצליחות לאזן את תקציביהן. ברגע שאתה מצמצם את מענקי האיזון, התוצאה היא פגיעה אנושה בערים החלשות, בערי הפיתוח. גבעתיים לא תיפגע, ראשון-לציון לא תיפגע – הערים החזקות לא תיפגענה. תיפגענה הערים החלשות שמתקשות גם היום לכלכל את מעשיהן, גם היום הן מתקשות לתת שירותים מוניציפליים נאותים לתושביהן.

ישאל השואל: מה הקשר בין הנושא לבין הרשויות המקומיות? אומר לך מה הקשר. כשאתה רואה בהסכם, שממשלת ישראל תעביר כמיליארד שקל לרשות הפלשתינית, לערפאת ולחבר מרעיו, למעלה מ-50 מיליון שקל מדי חודש; דואגים להם ל-1.3 מיליארד דולר תרומות של מדינות שונות ברחבי העולם, ובאותו זמן מצמצמים לעניים, לרשויות המקומיות החלשות, לאלה שזקוקים לאותו כסף, זה הקשר בין הדברים.

אני מציע לכולנו לא לייפות את התמונה, בואו לא נטעה את הציבור. החוק הזה הוא חוק רע – א. משום שהוא פוגע אנושות בירושלים, הוא גורם לכך שירושלים תהיה על שולחן המשא-ומתן; ב. מפני שהוא גורם לכך שמדינת ישראל תעביר תשלומי עתק לרשות הפלשתינית, וזה בא על חשבון העניים; ג. ובזה אסיים את דברי, משום – – –

דן תיכון (הליכוד):

מותר לשאול אותך שאלה?

עובדיה עלי (הליכוד):

חבר הכנסת תיכון, עוד מלה אחת ואחר כך תשאל אותי, אם היושב-ראש יסכים.

אני לא מבין למה צריכים לתת את כל הממצאים הארכיאולוגיים לרשות הפלשתינית. מה, הם קיבלו את זה בירושה? את כל הממצאים מתקופת המלכים, מתקופת מלכי ישראל, מתקופת שבטי ישראל, ממצאים ארכיאולוגיים מלפני אלפי שנים, פסיפסים נהדרים, כל מיני ממצאים בעלי חשיבות עליונה מבחינה היסטורית-יהודית שמפארים את המורשת היהודית, שמצביעים על זכותנו בארץ הזאת; לתת אותם – למי? לרשות הפלשתינית? הם מקבלים את זה בירושה מאתנו? מה קורה לנו?

היו"ר ח' חדאד:

אני מרשה לחבר הכנסת דן תיכון לשאול שאלה. בבקשה.

דן תיכון (הליכוד):

חבר הכנסת עובדיה עלי, שאלה לי אליך. הממשלה החליטה אתמול לקצץ 1.3 מיליארד שקלים מהתקציב. בעצם קיצצו בכל תקציבי המשרדים ללא יוצא מן הכלל לאורך כל הקו. האם לדעתך קיצצו מן ההקצבות לרשות הפלשתינית באותו שיעור? התשובה היא לא.

עובדיה עלי (הליכוד):

חבר הכנסת דן תיכון, ברור שהתשובה שלילית. בהעברת התקציבים לרשות הפלשתינית לא קיצצו אפילו אגורה אחת. לא רק שמעבירים להם מיליארד שקל, מעבירים להם גם החזרי מע"מ. התקציבים שמועברים לרשות הפלשתינית באים על חשבון ערי הפיתוח, שכונות המצוקה, העניים, נושאי החינוך.

היו"ר ח' חדאד:

תודה רבה לחבר הכנסת עובדיה עלי. חבר הכנסת אבי יחזקאל, בבקשה. שמונה דקות לרשותך.

אברהם יחזקאל (העבודה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, חבר הכנסת עלי צודק. יום השבת הקרוב, הקדוש לעם היהודי, הוא יום שבת שיש בו היבט לכאורה דמוקרטי למדינה הפלשתינית שבדרך. אני אומר את הדברים כי ברור שהבחירות הקרובות – וזו אמת שצריכה להיאמר – הן חלק דמוקרטי מהיווסדותה של מדינה פלשתינית, ומן הראוי שאנחנו כאנשי מפלגת העבודה נאמר שלא יהיו לנו, אולי גם לא הרצון, אבל לא הכלים שאותו פרלמנט שייבחר ביום השבת הקרוב יוכל להחליט, ולמעשה בפועל ינהג כפרלמנט של מדינה. אני לא רואה את עצמנו רודפים אחרי החלטות אותו פרלמנט. מן הראוי שנבהיר, שיושב-ראש הרשות הפלשתינית יאסר ערפאת, החל מיום השבת הקרוב יעמוד בראש מדינה שבדרך.

השאלה שאני מנסה לשאול את עצמי היא גם שאלה שחברי במפלגת העבודה ואני בתוכם נצטרך לתת עליה את הדעת: מה הוא הקרב שלנו על ירושלים? צריך לומר שני דברים: ירושלים, על-פי דעת רוב חברי מפלגת העבודה, ובוודאי חברי הליכוד והימין, תהיה תמיד מאוחדת. על זה אני מאמין שאין סימן שאלה. ירושלים תהיה תמיד בירתה של מדינת ישראל, בשליטה ובריבונות ישראלית.

יוסף אחימאיר (הליכוד):

אברהם יחזקאל (העבודה):

תקשיב לי. אבל האם תהיה אפשרות בעתיד – וזה סימן השאלה – שהפלשתינים ירצו חלק בירושלים המזרחית? גם פה התשובה חיובית. כלומר, האם במהלך השבועות והחודשים הקרובים, לאחר הבחירות, יהיה מי שיאיץ את שאלת ירושלים במישור של הפרלמנט הפלשתיני? התשובה היא חיובית.

השאלה היא, מה מידת הנחישות שלנו כאנשי שלטון דהיום, וכנראה גם בעתיד, כך אני מקווה, לומר: עד כאן ומכאן התנהגות אחרת.

עולה גם שאלת האוטונומיה. האם יש אפשרות, חלילה – ואני לא רוצה להלך אימים – שהאוטונומיה הממלכתית ינועו החל מיום ראשון הקרוב? האם יש אפשרות שלקראת הבחירות הקרובות יש לנו שבוע של שקט ולאחר מכן עלול להיות שאותה הסכמה בשתיקה תאיץ את התהליך של הקרב על ירושלים? יש אפשרות כזאת. אבל צריך להבהיר, שבצעד בלתי הפיך, אנחנו שהולכנו להסכם אוסלו א' וב' נתחיל את התהליך לגבי הסכם אוסלו ג', שבו נבהיר את מעמדה של המדינה הפלשתינית.

אני רוצה להבהיר דבר נוסף. במישור החברתי – עכשיו יושבים בחדרי חברים תושבי העיר רחובות, שכונת קריית-משה. מחר יתקיימו בחירות לוועד השכונה, ואנשי השכונה הזו יכולים לשאול בשלב מסוים את השאלה: האם אנחנו כאנשי השכונה, שמסיבות תקציביות לא מתפתחת כראוי – וצריך לשפר שם את החינוך ואת המגורים – האם עניי עירך קודמים, כן או לא?

אגב, גם בארצות-הברית, כאשר אתה מבקר בימים אלה, אתה שומע שחלק מהאזרחים שואל את השאלה, מדוע לסייע באמצעות סיוע חוץ בעיקר לישראל ולמצרים, ומדוע לא לתושבי ארצות-הברית. השאלה ששאלו כאן אנשי הליכוד היא, האם אותם מיליארד שקלים שבהם נסייע לפלשתינים – וצריך לסייע, כי העוני שם עלול להיות הפצצה הבאה, מבחינה חברתית ומדינית – אינם יכולים לגרום לתושבי שכונת קריית-משה לשאול: מדוע אתה נותן להם מיליארד שקלים, ולמה אתה לא מפתח אצלנו.

אני אומר את הדברים האלה כדי שנבהיר: מן הראוי שנעשה את הדברים בזהירות, ונכרוך את ההתנהגות של יאסר ערפאת והרשות הפלשתינית ביכולת שלנו לתת להם. אני מציע לא להתחייב

מעתה ועד לשנים הבאות. אני מציע לכרוך את כללי ההתנהגות של הרשות הפלשתינית; אני מציע לבוא ולומר, שגם לאמירות שלהם יש משמעות. אני מציע לבוא ולומר, האם לכללי ההתנהגות של ה"חמאס", שאיננו מתמודד בבחירות הקרובות, אין משמעות? אם הם ישובו בצד, מה הם יעשו? האם הם יוכלו לומר, שיד אחת מחזיקה בדמוקרטיה של פרלמנט שנבחר, ויד אחת מחזיקה את הנצרה שעלולה להישלף יום אחד? האם הפרלמנט הפלשתיני יגנה את הפיגוע הראשון שיבוצע חס וחלילה על-ידי ה"חמאס" בתחומי מדינת ישראל? האם יהיה גינוי בפרלמנט הפלשתיני? האם יאסר ערפאת יגנה זאת?

צריך להבהיר, כי עברנו את קו האל-חזור. מדינת ישראל, ממשלת העבודה היא הממשלה שהאיצה את התהליך המדיני. יש סיכונים רבים, אבל יש גם סיכויים רבים מאוד. בואו ניתן יד לסיכוי.

היו"ר ח' חדאד:

תודה רבה לחבר הכנסת אבי יחזקאל. חבר הכנסת חיים אורון – איננו. חבר הכנסת דוד צוקר – איננו. חבר הכנסת האשם מחאמיד – איננו. חבר הכנסת משה קצב – איננו. חברת הכנסת תמר גוז'נסקי, ואחריה – חברי הכנסת האשם מחאמיד וצחי הנגבי.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, כמה דוברים שדיברו לפני ניסו להעמיד זה מול זה את הבעיות הכספיות שלנו מול ההסכמים הכספיים שיש לישראל ולרשות הפלשתינית. נוצר כאן תיאור מאוד מעוות, כאילו הרשות הפלשתינית "מנצלת" את הציבור הישראלי, או את התקציב הישראלי. אני רוצה להדגיש, שהעברות הכספיים האלה נעשות על בסיס הסכם, מאחר שהרשות הפלשתינית אינה יכולה, למשל, לגבות מסים על מוצרים שעוברים מישראל לרשות, משום שאין לה סמכויות, למשל, בנמל. היא לא יכולה לגבות כספים. אותו דבר לגבי החזרי מע"מ המגיעים לרשות על מוצרים שבעצם עוברים לשימוש ברשות עצמה. לכן, לא מדובר בשום דבר שנלקח מהציבור הישראלי, אלא בתשלומים שבעבר שימשו את המינהל האזרחי והיום הם משמשים את הרשות הפלשתינית.

אבל אני רוצה לומר מעבר לדברים האלה: יצא לי לא מכבר לבקר בעזה במסגרת חנוכתו של מכון ללימוד שפות, שבו סטודנטים ישראלים ילמדו ערבית וסטודנטים פלשתינים ילמדו עברית. באותו ביקור למדתי לדעת, שיש איזה מצב שהוא כמעט חלום בלהות של ההתפתחות באזורים שישראל העבירה לרשות הפלשתינית. אני חושבת שיש לנו עניין רב במה שקורה שם, כי – א. הם שכנים שלנו; ב. מצוקה כלכלית, רעב ומפרנסים שלא יכולים לפרנס את המשפחות שלהם עלולים לגרום לכך שייפלו קורבן לדעות ולהסתות, משום שהמצוקה כל כך גדולה. לכן יש לנו עניין רב במה שקורה שם.

שואלים ותוהים מדוע פלשתינים נאלצים לעבוד בישראל. המצב הוא כזה, שמפעלים שהיו קיימים בעזה – לא הרבה מפעלים – נמצאים בתהליכי סגירה, והרבה מאוד פועלים פוטרו מהם בגלל קשיים שלא יאומנו של המפעלים האלה הן בקבלת חומרי גלם והן בהוצאת התוצרת לישראל או ליצוא. יש מצב שעזה תחת הרשות הפלשתינית לא יכולה להמריא, משום שהיא חנוקה בסגר לא רק במובן ההגבלות על יציאת פועלים לעבודה, אלא בסגר כלכלי אמיתי, שלמעשה קיצץ וחתך את הקשרים הכלכליים הקיימים בין עזה לישראל. ישראל נמצאת היום במצב, שבו מצד אחד היא העבירה את סמכויות הניהול, לרבות הניהול הכלכלי, לרשות הפלשתינית, אבל מצד שני התנאים האובייקטיביים

גורמים היום לא לצמיחת הכלכלה הפלשתינית בעזה, אלא למעשה לניווט ולכך שיותר ויותר עובדים הם חסרי פרנסה.

נוסף על כך יש קשיים בלתי רגילים כאשר פלשתיני רוצה לצאת לבקר קרובי משפחה בגדה, או כאשר הוא רוצה לצאת לביקור רפואי או לכל מטרה אחרת. פשוט קשה להאמין מהו נתיב הייסורים שפלשתיני כזה נדרש לעבור. המערכת הזאת בעצם גורמת לכך, שישראל אפשרה לפלשתינים בהסכם להקים רשות עצמאית, אבל למעשה הרשות העצמאית הזאת גרמה לכך, שעזה כולה הפכה למקום סגור כמו כלא אחד גדול, כפי שהם מגדירים זאת. אני חושבת, שהמצב הזה לא יכול להימשך.

בנימין טמקין (מרצ):

מהתחלה נאמר שהוא לא יימשך. זהו הסכם ביניים.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

אני אומרת לך, שגם במסגרת הסכם הביניים זה לא צריך להיות. הסכם אוסלו א' קבע, שיהיה נתיב קשר בטוח בין הגדה לבין הרצועה. זה לא קיים, ועברו כבר הרבה חודשים ושנים מאז נחתם הסכם אוסלו א'. זה לא אומר, שאם יש הסכם ביניים צריך לטרטר עד כדי כך, שסטודנטים שצריכים ללמוד בגדה, לא נותנים להם אישורי יציאה ללמוד בגדה. הגיעו לכך שלא נותנים אישורי עבודה לפלשתינים למטה מגיל 35, אפילו אם הם עובדים במפעלים במחסום ארז עצמו, כלומר מרחק של כמה מטרים מהמחסום. זוהי רמה של הגבלות שאני חושבת שתוליד בסופו של דבר לא ביטחון לישראל אלא אי-ביטחון לישראל.

אני חושבת, שכאשר אנו מדברים על הסדרים, אנו בהחלט יודעים שיהיה הסדר א', הסדר ב' והסדר ביניים, אבל המצב היום הופך את עזה לסיר לחץ חברתי בלתי נסבל, ומובן שבמערכת כזאת נוצרות תופעות לוואי בלתי נמנעות. לא מזמן שמענו שנתפסו אנשים, לרבות מנהל מחסום ארז, כחשודים בשחיתות, כחשודים בקבלת שוחד לצורך הוצאת כל מיני אישורים. המצב הבלתי-נסבל שקיים והטרטורים שצריך לעבור פלשתיני כדי לקבל אישור כזה, כל זה מוליד בסופו של דבר מערכת מושחתת. אנשים כן יוצאים, אבל במערכת מושחתת. לכן, בסופו של דבר זה מוליד גם תופעות לוואי איומות של שחיתות, נוסף על כל מה שאמרתי קודם.

הדבר הנוסף שרציתי לומר הוא בקשר למשא-ומתן שעכשיו יותר ויותר מוצבות לגביו שאלות, וזה המשא-ומתן הישראלי-הסורי. המצב היום הוא, שבעצם טוענים כלפי הצד הסורי, שהוא לא מספק הצעות חדשות. כלומר, הנה ישראל הגיעה למשא-ומתן במרילנד, יושבים ליד השולחן, ישראל מציעה כל מיני הצעות בנושאים מגוונים של מים, כלכלה, ביטחון וכו', והנה הצד הסורי לא מציע שום דבר.

אני חושבת, שיש פה מידה רבה של הטעיה, כי מה ההטעיה הזאת אומרת? ההטעיה הזאת אומרת כך: הנה אנחנו הישראלים מוכנים ללכת לקראתכם הסורים, ומדוע אתם הסורים לא הולכים לקראת ישראל? ההטעיה היא בכך, שכל ישראלי, בוודאי ראש הממשלה, בוודאי שר החוץ, בוודאי כל הגורמים שמנהלים את המשא-ומתן יודעים, שהתנאי לכל התקדמות במשא-ומתן עם סוריה זו הכרזה, הודעה ישראלית חד-משמעית לגבי הריבונות הסורית בגולן. תהיה הכרזה ישראלית כזאת

לגבי הריבונות הסורית, אפשר יהיה אחר כך לגשת לפרטים. זה דומה בדיוק למשא-ומתן שישראל ניהלה עם מצרים וזהה בדיוק למשא-ומתן עם ירדן. בכל מקום ישראל הודיעה מראש, שהיא מכירה בריבונות המצרית על שטחים מצריים, בריבונות הירדנית על שטחים ירדניים, ואז היה משא-ומתן על פרטים כאלה או אחרים. אותו דבר גם בעניין הסורי.

לכן אני חוששת, שהממשלה, בזה שהיא מציגה כאילו את הצד הסורי כמי שלא הולך לקראת הצד הישראלי במשא-ומתן, בעצם היא סותמת את האפשרות להגיע להסדר, וחבל. אני חושבת, שהיה עדיף להגיע להסדר ושהבחירות יהיו בזמן מאשר מצב שבו נקדים את הבחירות משום שלא הגענו להסדר.

היו"ר ח' חדאד:

תודה רבה לחברת הכנסת תמר גוז'נסקי. חבר הכנסת בני טמקין. אחריו – חבר הכנסת האשם מחאמיד.

בנימין טמקין (מרצ):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אנחנו, צריך להדגיש פעם נוספת, משתתפים באיזה תרגיל סרק פרלמנטרי, שמבזבז זמן יקר של הכנסת, שבו היינו יכולים לקדם חוקים ונושאים בתחומים חברתיים, כלכליים ואחרים, כאשר הכנסת עוסקת כאן במין, כביכול, פיליבסטר, כשכולם יודעים את התוצאה הסופית, כולם יודעים שהחוק יעבור והבחירות בירושלים תתקיימנה והבחירות בשטחים תהיינה, והרכבת שהחלה להתקדם תמשיך את התקדמותה. חבל מאוד על כך שאנחנו מתנהגים כאילו הציבור לא מבין שמדובר בעצם על בזבז זמן ועל תרגיל שאין לו טעם ואין לו ריח.

אבל אם אנחנו כבר נמצאים בדיון כזה, אני חושב שמן הראוי שנתייחס לנקודות שמועלות על-ידי החוק ולהתנגדויות מצד הליכוד והאופוזיציה של הימין למהלך הזה. הימין טוען, שעצם קיום האפשרות לתושבי ירושלים הפלשתינים להשתתף, גם דרך שליחת ההצבעה שלהם מירושלים עצמה, מסניפי הדואר, מהווה כאילו הכרה, כבר עכשיו, בריבונות פלשתינית על מזרח-ירושלים. הדבר הזה אין לו בסיס ואין לו יסוד כלשהו.

אנחנו יודעים, למשל, שבכל מיני מדינות קיים מה שקוראים באנגלית, במדעי המדינה ובכלל, זאת אומרת אנשים שלא נוכחים בשטח מסוים, ABSENTEE VOTE בפוליטיקה, בשיטות בחירות – ריבוני, מצביעים במקום אחר. נניח מקום בירושלים שבו מצביעים אנשים לבחירות בארצות-הברית או בדרום-אפריקה או בכל מקום אחר. בכך לא קובעים ריבונות דרום-אפריקנית או אמריקנית על ירושלים.

אותו דבר אמור לגבי הצבעה של המתנחלים במשך שנים בשטחים. המתנחלים משתתפים בבחירות בישראל בקלפיות שנמצאות בשטחים, ואף אחד לא טען שעצם ההצבעה הזאת שלהם בהתנחלויות קובעת כבר עכשיו את הריבונות של מדינת ישראל על אותן התנחלויות. בימית ובשדות, אני מניח, אזרחים ישראלים השתתפו בבחירות בזמנם, הצביעו, ובסופו של דבר, עד כמה שזכור לי ועד כמה,

אני מקווה, שאנשי האופוזיציה יודעים, ימית ושדות לא קיימים עוד, השטח הזה נמצא בריבונות מצרית, וההצבעה של האזרחים הישראלים שם לא שינתה דבר וחצי דבר.

מכיוון שכך, ההתנגדות לסידור המיוחד הזה ל-4,000–5,000 פלשתינים בירושלים אין לה קשר עם ירושלים. ההתנגדות הזאת היא עוד ביטוי, עוד ניסיון של הימין לטרפד את תהליך השלום. ומכיוון שהם מבינים שהתהליך הזה מתקדם והולך והם מבינים שבבחירות האלה תיבחר רשות פלשתינית מוסמכת עם לגיטימיות בין-לאומית, עם משקיפים, סמכות שתהיה נבחרת, דמוקרטית, ושאתה נוכל להמשיך בשלב הבא במשא-ומתן, הם מנסים ליצור כל מכשול אפשרי ומשתמשים בירושלים, כי נוח להם להעלות את זה בשם ירושלים, כאשר בעצם הם מתנגדים להליך כולו.

צריך להזכיר לציבור במה מדובר בהליך הזה, לאן אנחנו מובילים. אנחנו מובילים להפרדה בינינו לבין הפלשתינים על-ידי קביעת גבול סופי, מוסכם, בשלום, כבוד וביטחון בינינו לבינם. מצד אחד של הגבול נחיה אנחנו הישראלים, שנקבע לעצמנו את גורלנו, ומן הצד השני של הגבול יחיו הפלשתינים. אנחנו במרצ מניחים שזה יהיה במדינה פלשתינית עצמאית, במפלגת העבודה מדברים על מדינה פלשתינית-ירדנית, אבל בעיקרו של דבר מדובר על כך שננהל משא-ומתן עם רשות שיש לה לגיטימיות בין-לאומית ופלשתינית וגם לגיטימיות בעיני ממשלת ישראל לנהל משא-ומתן לקביעת אותו גבול סופי בינינו לבינם.

על זה מדובר, בעוד הליכוד לא רוצה ליצור גבול בינינו לבין הפלשתינים, הליכוד רוצה שנמשיך במצב ש-5 מיליוני ישראלים, מתוכם 800,000–900,000 אזרחים ערבים מלאומיות פלשתינית ואזרחות ישראלית בתוך מדינת ישראל, ישלטו לאורך זמן על אוכלוסייה של יותר מ-2 מיליוני פלשתינים בשטחים. הנוסחה הזאת היא נוסחה בדוקה ומוכחת שמובילה רק ליותר שנאה, יותר איבה, יותר טרוריות, יותר דיכוי, ובסופו של דבר – להתפתחות של פונדמנטליזם דתי לאומי משני צדי המתרס.

הדבר הזה הוכח גם פה מאז 1967, ואין לאופוזיציה של הימין שום תשובה על השאלה, איך אפשר להתמודד עם המצב הזה של שליטה של עם אחד על עם אחר באותה מסגרת טריטוריאלית עצמה. ומכיוון שאנחנו נמצאים כאן במעין סימפוזיון שכפו אותו עלינו בתרגיל הסרק הפרלמנטרי הזה שמתנהל פה, אני רוצה לומר כך: ההוכחה לכך שאין תקווה בדרך הזו שהימין מציע נמצאת בכל מקום בעולם, ואני חוזר – בכל מקום בעולם שבו אנשים השייכים לעם אחד או לדת אחת או לשפה אחת שולטים על אנשים ששייכים לעם אחר באותה מסגרת טריטוריאלית, התוצאה היא בדיוק אותה תוצאה.

מספיק להסתכל על יוגוסלביה, על מה שקורה בין הסרבים לקרואטים למוסלמים; מספיק להסתכל על רוסיה, שניסתה לשלוט על עשרים עמים ולכפות עליהם ולדכא את הרצונות הלאומיים שלהם, ואחרי 70 שנה אתה מקבל מרד לאומי ועצמאות לאומית בכל המדינות האלה. מספיק להסתכל על קפריסין, והייתי יכול להמשיך – אם השעון לא היה מסמן לי שאני צריך לסיים – עם רשימה ארוכה של דוגמאות היסטוריות בכל מיני מקומות בעולם שמוכיחות את מה שהאופוזיציה והימין לא רוצים להבין: אם אתה שולט על עם אחר, אתה צריך לתת אזרחות. אין דבר כזה שאתה שולט על עם אחר לאורך זמן, ולא חשוב איזה שם תיתן לזה – בנטוסטאן, אוטונומיה או כל שם אחר – אם אתה נמצא אתו באותה מסגרת טריטוריאלית, אתה צריך לתת לו אזרחות. אם אתה לא נותן לו אזרחות, יהיה לך מרד, תהיה לך מלחמה פנימית, תהיה לך מלחמה אתנית, והדרך היחידה היא להיפרד. ולהיפרד אתה יכול רק בשלום, רק במשא-ומתן, רק בביטחון, רק בכבוד הדדי ועם פרטנרים שאפשר לדבר אתם.

ומיום שבת – ובזה אני מסיים, אדוני היושב-ראש – – –

יוסף אחימאיר (הליכוד):

סלח לי, חבר הכנסת טמקין, אתה מכשיר את הקרקע לנסיגה מהגליל, ולשיטתך – – –

בנימין טמקין (מרצ):

תן לי לסיים, אדוני, אתה כנראה לא מבין את ההבדל. ציינת את הגליל, אתה כנראה לא מבין את ההבדל בין מדינה ריבונית שבה חיים אזרחים יהודים וערבים לא על-פי טובה שאתה עושה להם; האזרחים הערבים בגליל הם אזרחי מדינת ישראל בזכות ולא בחסד. אתה לא מבדיל בין זה לבין שליטה על עם אחר, שאתה לא מוכן גם לתת לו אזרחות ואתה לא מציע את זה. אתה מציע להמשיך לשלוט עליו לאורך זמן כאשר אתה לא מציע להורים בישראל את התקווה שפעם הילדים שלהם לא יצטרכו להסתובב לא במחנות הפליטים בעזה ולא בקסבה של שכם ולא לנהל מלחמות נוספות. זה מה שאנחנו מציעים, זו התקווה שאנחנו מציעים. תודה רבה, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת טמקין. כעת חבר הכנסת האשם מחאמיד, ואחריו – יש לי רושם – חבר הכנסת צחי הנגבי הגיע, אז כבודו אחר כך.

האשם מחאמיד (חד"ש):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני מבין שאין הרבה חברי כנסת, כי הם עסוקים בפריימריס כנראה ובראשות הממשלה, כמו הרב בא-גד.

יוסף בא-גד (מולדת):

העיקר האיכות, לא הכמות.

דוד צוקר (מרצ):

— — —

האשם מחאמיד (חד"ש):

אדוני היושב-ראש, אני רוצה לומר, שהסכמי אוסלו א' וב' כבר מאחורינו, כבר נחתמו, כבר קיימים. אינני חושב שמישהו מעלה בדעתו להביא את העולם אחורה, אני חושב שהעולם הולך קדימה, הסכם אוסלו כבר מאחורינו. אני בכלל לא מבין לשם מה כל הדיון הזה, כי אנחנו יודעים שהבחירות יתקיימו בשבת הבאה, ב-20 בחודש – יתקיימו בשטחים, יתקיימו בירושלים המזרחית, ואף אחד לא יכול למנוע זאת, זו כבר עובדה. אבל מה שקורה הוא, שחלק מחברי הכנסת בבית הזה רוצים להחזיר את העולם אחורה. איך אמר ראש הממשלה שמעון פרס כמה פעמים – רוצים להחזיר את החביתה להיות ביצה. אי-אפשר, יש כאלה שרוצים להחזיר אותה לאפרוח.

צחי הנגבי (הליכוד):

חבר הכנסת מחאמיד, אנחנו רוצים להוציא את הטבחים מהמטבח, שיפסיקו לשרוף את החביתות, לשרוף את האוכל.

האשם מחאמיד (חד"ש):

אתה רוצה להחזיר את החביתה לאפרוח, דבר שאיננו יכול לקרות, אי-אפשר. רבותי, אתם הולכים לבחירות. תדברו אל הראש של האנשים, תדברו אל השכל של האנשים, תסבירו להם את האמת. אי-אפשר פשוט לחשוב שכל העם הזה טיפש, אי-אפשר. כל העם כיום יודע שאי-אפשר להחזיר אותו אחורה. הסכם אוסלו קיים. להיפך, חייבים לבוא ולומר, אדוני היושב-ראש, שחייבים ללכת על הסדר קבע.

צחי הנגבי (הליכוד):

מה יהיה בסופו?

האשם מחאמיד (חד"ש):

בסופו תהיה מדינה פלשתינית ליד מדינת ישראל – –

צחי הנגבי (הליכוד):

ומה יהיה עם ירושלים?

האשם מחאמיד (חד"ש):

— — ובירתה ירושלים המזרחית.

צחי הנגבי (הליכוד):

מה יהיה עם זכות השיבה? אני רוצה שתגיד את זה.

האשם מחאמיד (חד"ש):

אני צריך לשאול — — אני רוצה, חבר הכנסת צחי הנגבי, שתפסיקו להפחיד את הפלשתינים בירושלים המזרחית. אתם מפריחים כל מיני ססמאות.

צחי הנגבי (הליכוד):

הממשלה אומרת שהיא לא תסכים למה שאתה אומר.

האשם מחאמיד (חד"ש):

זו הממשלה. אני לא חבר ממשלה, אני עדיין לא יושב ליד שולחן הממשלה, אני לא שר ולא סגן שר, אדוני היושב-ראש.

צחי הנגבי (הליכוד):

ואתה משוכנע שזה מה שיהיה.

האשם מחאמיד (חד"ש):

אני משוכנע שזה מה שיהיה בסוף.

צחי הנגבי (הליכוד):

זה מה שאני רוצה לשמוע. אנחנו מסכימים לאותו דבר.

האשם מחאמיד (חד"ש):

זה יהיה, תרצה הממשלה או לא תרצה הממשלה, תרצו אתם או לא תרצו. מה שכן – אתם חייבים להפסיק את הסיפורים שלכם בירושלים המזרחית, כאילו מי שמצביע מאבד את הזכויות שלו בעיר שלו. אין דבר כזה.

צחי הנגבי (הליכוד):

האשם מחאמיד (חד"ש):

תפסיקו להפחיד את הפלשתינים.

אדוני היושב-ראש, אני רוצה לומר, שאם רוצים להגיע לשלום, אי-אפשר לשכוח את הבעייתיות של האסירים הפלשתינים. אי-אפשר לחתום על הסכם ולהשאיר אסירים בבתי-הכלא. היום אנחנו יודעים על אסירות ששובתות זה כמה ימים בכלא תל-מונד בשרון, משום שנשיא המדינה פשוט ממאן ולא מסכים לחתום על חנינה לשתי אסירות, ובעקבותיו אלוף פיקוד המרכז, מפקד צבאי, גם כן סירב לחתום על חנינה לשתי אסירות. זה דבר שאינו מתקבל על הדעת. ולמה מסרבים? כי ידי מישהו או מישהי מוכתמים בדם. אנחנו יודעים, שכאשר ב-1985 היו חילופי אסירים ושבויים בעסקת אחמד ג'יבריל, כל אותם אנשים חזרו לתוניס והיום הם בצמרת אש"ף, היום הם יושבים בצמרת הרשות הפלשתינית והם יושבים עם ממשלת ישראל. אותם אנשים. ולא יושבים עם יאסר ערפאת, שהוא פיקד על כולם? אז אין שום הצדקה להשאיר 28 אסירות בגלל ארבע אסירות; 24 אסירות ששובתות עם ארבע חברות שלהן. לכן אני קורא לממשלה לשחרר את כל האסירים הפלשתינים. אי-אפשר, אין שלום עם אסירים בבתי-הכלא.

אדוני היושב-ראש, הערה אחרונה לגבי מה שנקרא אסירים מינהליים. יש פה משהו פרדוקסלי. כאשר מפקד מקום מסוים, מפקד עיר מסוימת, חתם על מאסר מינהלי לגבי פלשתיני מסוים, היום, אחרי שישראל עזבה את השטחים, את הערים האלה, באיזו זכות אותו אדם יושב כבר שלוש שנים בכלא? באיזו זכות מוסרית שיפוטית וחוקית הוא שופט אותם למאסר כשהם לא יודעים על מה ומה הסיבה? יותר מסוכן מזה – כאשר מחדשים לאדם מג'נין או משכם מאסר מינהלי, גם אחרי שישראל נסוגה. ומי חותם על זה? מושל צבאי שלא קיים שם, על-פי חוק ישראלי שאיננו קיים שם, דבר שפשוט לא ייאמן. לכן אני קורא לממשלה לשחרר אותם 210 אסירים מינהליים פלשתינים אשר פגשתי לפני כשבוע בכלא-מגידו. הגיע הזמן שגם אלה יחזרו לבתיהם ולמשפחותיהם, כדי שכולם, אדוני היושב-ראש, ירגישו אותו שלום שאנחנו מדברים עליו כאן. תודה רבה, אדוני.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת מחאמיד. כעת מפלגת העבודה – אין, ש"ס – אין. חבר הכנסת צחי הנגבי.
ואחרי חבר הכנסת צחי הנגבי – חבר הכנסת שאול יהלום.

צחי הנגבי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, היו שתמהו, מדוע נאבקה האופוזיציה פרק זמן ארוך כל כך כדי לזכות בכך שתאושר מכסה הולמת של שני ימים רצופים לצורך הדיון בהסכמי אוסלו ב'. אנשי הקואליציה דיברו בשחצנות: או.קיי, הם יכולים לדבר, שיעמדו שם במליאה וידברו אל המליאה הריקה. אנחנו בינתיים נמשיך לפעול, ומעשינו הם אלה שיקבעו ולא דיבורי הסרק. אנחנו גאים בכך שהדמוקרטיה הישראלית מאפשרת לנו, גם כשהשיירה עוברת, להיות אלה שמתריעים, להיות אלה שאינם נרתעים לרגע אחד מלממש את זכותם לפנות אל הציבור באמצעות השידורים הישירים שנעשים מכאן ולהבהיר את הסכנות, לחשוף את הצביעות, להוקיע ממשלה שפעולתה מסכנת באופן ישיר את קיומה של מדינת ישראל ובוודאי את שלום אזרחיה, ולא חשוב לנו אם יושבים פה ארבעה אנשים או חמישה אנשים או כמה שישבו.

בבתי ישראל קשובים מאות אלפים לקולנו, מייחלים לשמוע את דברי הביקורת האלה ולהבין להלכה ולמעשה מה הן הטענות שיש לנו כנגד כל אותם סעיפים ותת-סעיפים, שהם מעבר לאותיות הקטנות, שבאים לעצב את גבולות המדינה מחדש.

עמד כאן לפני על הדוכן הזה, אדוני היושב-ראש, חבר הכנסת האשם מחאמיד, חבר כנסת מכובד, נבחר באורח לגיטימי, חבר במפלגה שזכותה להתמודד בבחירות לכנסת. כל השנים המפלגה של חבר הכנסת האשם מחאמיד, עוד לפני שזכה להיכנס בשערי הבית הזה, היתה מפלגה מחוץ לתחום, מחוץ לתחומה של הקואליציה – – –

האשם מחאמיד (חד"ש):

כמו חרות.

צחי הנגבי (הליכוד):

לא כמו חרות, בכלל לא. כמו שהיא. מפלגה קומוניסטית בישראל, כך סברו ונאבקו על כך כל ראשי הממשלות, רגלה לא תדרוך בקודש הקודשים של ניהול ענייני המדינה, לא מכיוון שחברי המפלגה הזאת באו ממוצא אתני מסוים, הרי יש שם יהודים, יש שם ערבים, אלא מכיוון שזו מפלגה שקשרה את גורלה באמיתות של שונאי ישראל המובהקים ועשתה זאת בגלוי, במופגן ובפומבי מאז היווסדה. בכנסת ישראל, כך אמר עם ישראל, זכותה להיות מיוצגת כפי שכל פלח באוכלוסייה הזאת רשאי להתמודד לכנסת ולהביא את דבר בוחריו אל הציבור, אבל במשכן ההכרעות הביטחוניות הגורליות – ידם לא תונף.

זאת לא רק עמדת הפרטית. אמר את זה ראש הממשלה המנוח יצחק רבין, זכרו לברכה, בימים ובשעות של הקמת הממשלה הנוכחית. הוא תבע את הביטוי שהוא רוצה ממשלה עם רוב יהודי, לא

איש מן החלק האופוזיציוני, והוא זה שבתקופת כהונתו, כפי שבתקופת כהונות כל ראשי הממשלות מאז הקמת המדינה, לרק"ח לא היה נציג לא בוועדת הכספים ולא בוועדת החוץ והביטחון.

מדוע, אני לא מסוגל להבין, אנחנו יכולים לעמוד עמידה איתנה על כך שחבר ועדת הכספים, כיוון שבחלק מסוים מן הסמכויות שלו יודע מה קורה בתחומי ביטחון מסוימים, לא יימנה עם המפלגה הקומוניסטית, ובוודאי חבר ועדת החוץ והביטחון, שמקבלת דיווח שוטף מראשי זרועות הביטחון, שם לא, לשם לא יכולים להיכנס, אבל פה בכנסת הוא יקבע אם גבולה הצפוני של ישראל יכלול את רמת-הגולן או לא, אם גבולה המזרחי של מדינת ישראל יהיה על קו התפר של גבולות 1967, על הצוואר שלנו, או כמו היום גבול הביטחון של הירדן? הוא יקבע אם נתקדם או לא נתקדם למצב שבו מוענק פרס על הניצחון הגדול לארגוני המחבלים; נפלא מבינתי, כיצד זה אפשרי?

האשם מחאמיד (חד"ש):

האם זאת עמדת הליכוד הרשמית? אפשר להגיד שכן?

צחי הנגבי (הליכוד):

— — — זו עמדתי — — —

האשם מחאמיד (חד"ש):

— — — האם זו עמדתכם כלפי האוכלוסייה הערבית, שאין לה מקום בחיים — — —

צחי הנגבי (הליכוד):

— — — יש לה מקום, יש לה מקום רחב מאוד — — —

האשם מחאמיד (חד"ש):

— — —

צחי הנגבי (הליכוד):

אבל אנחנו קבענו ואנחנו אומרים בצורה הברורה ביותר, שאם ממשלה בישראל מעניקה את זכות הווטו על הסוגיות הגורליות בידי שתי מפלגות שונאות ציונות, אנטי-יהודיות, כמו המפלגה של חבר

הכנסת מחאמיד וכמו המפלגה של חבר הכנסת דראושה, זו פשיטת רגל מוסרית, אידיאולוגית, של תנועת העבודה, שהיא תשלם עליה בבוא היום. אני מקווה שזה יהיה כבר ב-1996, אבל גם אם לא, היא תשלם עליה מחיר של התרסקות מוחלטת מכיוון שהיא עשתה פשע כלפי העם היהודי וכלפי הציונות.

אילו היו 80 חברי כנסת יהודים שאומרים: בגלל פשרה המתחייבת מן הנסיבות נוותר על הגליל, לא רק על יהודה, שומרון ועל בקעת-הירדן ועל הגולן, גם על הגליל, איש מאתנו לא היה מהין להטיל ספק בלגיטימיות של ההחלטה הזאת. היינו מטילים ספק והיינו מטיחים ביקורת בהיגיון שלה, בהשלכות שלה, לא בלגיטימיות שלה. אבל אנחנו לא רק מטילים ספק; אנחנו שוללים את הלגיטימיות של הכרעות שמתבססות על הקול שלך באופן מוחלט. זו עמדותי – – –

האשם מחאמיד (חד"ש):

תחזור על זה עוד הפעם.

צחי הנגבי (הליכוד):

– – – זאת עמדת הליכוד – – –

האשם מחאמיד (חד"ש):

תחזור על זה עוד הפעם.

צחי הנגבי (הליכוד):

אתה אינך לגיטימי אם קולך הוא קובע – – –

האשם מחאמיד (חד"ש):

תחזור על זה עוד הפעם.

צחי הנגבי (הליכוד):

אני חוזר על זה שנים, ואמשיך לחזור על זה – – –

האשם מחאמיד (חד"ש):

— — —

צחי הנגבי (הליכוד):

מי שהיה ראשון שאמר את זה היה ראש הממשלה יצחק רבין — —

האשם מחאמיד (חד"ש):

— — —

היו"ר ע' עלי:

אתה שמח? אני שמח לשמוע.

צחי הנגבי (הליכוד):

כפי שאני רואה — — —

האשם מחאמיד (חד"ש):

אדם שמדבר בגלוי על — — —

צחי הנגבי (הליכוד):

אדוני חבר הכנסת האשם מחאמיד, למה אתה לא בממשלה?

האשם מחאמיד (חד"ש):

כי אני לא רוצה.

צחי הנגבי (הליכוד):

לא כי אתה לא רוצה; אתם עומדים על ארבע. חבר הכנסת דראושה כבר ליקק את נעליו של יצחק
רבין 500 פעם מכל הכיוונים – – –

האשם מחאמיד (חד"ש):

– – –

צחי הנגבי (הליכוד):

– – – ודרש שר ערבי.

סאלח סלים (חד"ש):

– – – מי מינה אותך – – –

צחי הנגבי (הליכוד):

שר ערבי, וממשלת ישראל אומרת: לא. שר ערבי, לא. למה לא שר ערבי?

האשם מחאמיד (חד"ש):

– – –

סאלח סלים (חד"ש):

המפלגה שלנו קיימת במדינה הזאת עוד לפני שנולדת – – –

צחי הנגבי (הליכוד):

האם אני יכול לקבל את הגנת היושב-ראש?

סאלח סלים (חד"ש):

— — —

היו"ר ע' עלי:

— — — חבר הכנסת סאלח סלים

סאלח סלים (חד"ש):

— — —

היו"ר ע' עלי:

— — — נא לשבת. חבר הכנסת סאלח סלים, אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה.

סאלח סלים (חד"ש):

— — —

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת סאלח סלים, שב, אל תצעק בעמידה. תרצה – ברשותו של הנואם אני אאפשר לך אחר כך.

האשם מחאמיד (חד"ש):

— — —

היו"ר ע' עלי:

אני אאפשר לך; אני מבטיח לך.

צחי הנגבי (הליכוד):

אני מתאר לעצמי, חבר הכנסת סלים, שהדברים האלה כואבים לך, אבל לי כואב יותר שאדם כמוך קובע את גורל הילדים שלי, זה מה שכואב לי, כי אם אתה תקבע – –

סאלח סלים (חד"ש):

— — —

האשם מחאמיד (חד"ש):

— — —

צחי הנגבי (הליכוד):

— — אם אני אלך למלחמה או שאני אשיג שלום, זו בושה וחרפה. אם אתה וחבר הכנסת האשם מחאמיד תכריעו את גורל ישראל – זו בושה וחרפה. אין פה אף שר בשביל להגיד לי למה אתם לא יכולים להיות בממשלה, בוועדת החוץ והביטחון או בוועדת הכספים, אבל אתם יכולים לגרום לכך – –

סאלח סלים (חד"ש):

כיוון שאתם – – – זו הסיבה. בגלל הגזענות גם מפה וגם משם.

האשם מחאמיד (חד"ש):

— — —

צחי הנגבי (הליכוד):

— — שירושלים הבירה תחולק. את זה אתם יכולים לקבוע.

האשם מחאמיד (חד"ש):

— — —

סאלח סלים (חד"ש):

— — —

צחי הנגבי (הליכוד):

אתם לא אשמים, אתם לא אשמים — — —

סאלח סלים (חד"ש):

— — —

צחי הנגבי (הליכוד):

אדוני, זה בלתי אפשרי כך, עם כל הכבוד.

האשם מחאמיד (חד"ש):

— — —

סאלח סלים (חד"ש):

— — —

צחי הנגבי (הליכוד):

יש קריאת ביניים, ויש הפרעות.

היו"ר ע' עלי:

יש נאום ביניים. אני מבקש להפסיק.

קריאה:

— — —

היו"ר ע' עלי:

סליחה, אחר כך. חבר הכנסת סלים, עם כל הכבוד, אני לא חושב שהשימוש במלה גזענות לכל חלקי הבית היא במקומה — — —

סאלח סלים (חד"ש):

— — —

היו"ר ע' עלי:

אני מבקש ממך להפסיק. אל תפריע לי כרגע, אני מדבר. לא מספיק שהפרעת באמצע, לא יכול להיות שכאן ישב חבר כנסת ויאמר שהמערך והליכוד גזענים — — —

סאלח סלים (חד"ש):

— — —

היו"ר ע' עלי:

תרשה לי, עם כל הכבוד. אם תרצה תשובות — אני אתן לך אחר כך שיעורים פרטיים.

צחי הנגבי (הליכוד):

לא שאלתי אותך שום שאלה — — —

היו"ר ע' עלי:

סליחה, אני אוסיף לך את הדקה הזאת. אני מבקש ממך, לזה לא אסכים, לא אסכים לכך שתגיד שאנחנו גזענים. זה לא. תרצה הסבר? – אני כיושב-ראש מנוע מלהיכנס כרגע ולפרט לך למה אתה לא נמצא בוועדת חוץ וביטחון, אבל להגיד: גזענים? אני מציע לך לשמור קצת על מוצא פִּיךָ.

סאלח סלים (חד"ש):

— — —

היו"ר ע' עלי:

— — — אני מבקש — — —

צחי הנגבי (הליכוד):

אני לא מעוניין לשמוע את השאלות שלך, לא מעוניין. חבר כנסת שעומד בעזה ואומר שהוא ייאבק לא רק באבן אלא במאבק מזוין – אין לי אתך שיג ושיח, אני לא מעוניין לשמוע אותך, ורק יש לי בקשה מהיושב-ראש לאפשר לי את זכות הדיבור.

האשם מחאמיד (חד"ש):

— — —

צחי הנגבי (הליכוד):

לא רק שאתם יושבים בבית הזה, אתם עוד מפריעים לאופוזיציה להתבטא? איזו חוצפה זאת?

האשם מחאמיד (חד"ש):

— — —

צחי הנגבי (הליכוד):

שב בשקט; תן לדבר.

האשם מחאמיד (חד"ש):

— — —

היו"ר ע' עלי:

אם הוא מסכים. אם לא – נא לא להפריע.

צחי הנגבי (הליכוד):

אני לא מוכן לשמוע שום שאלה. אני לא מוכן.

היו"ר ע' עלי:

אני מבקש לא להפריע; גמרנו.

צחי הנגבי (הליכוד):

אני לא מוכן לשמוע – – –

האשם מחאמיד (חד"ש):

מה לשמוע?

היו"ר ע' עלי:

אני גם מגן על הזכות שלכם לדבר, נכון? שלא יפריעו לכם.

צחי הנגבי (הליכוד):

צא החוצה, צא החוצה.

האשם מחאמיד (חד"ש):

— — —

צחי הנגבי (הליכוד):

צא החוצה, אדוני. אני לא רוצה אותך — — —

היו"ר ע' עלי:

תרצה למסור הודעה אישית — אני אאפשר לך.

צחי הנגבי (הליכוד):

אין לי אתך שום הידברות — — —

האשם מחאמיד (חד"ש):

— — —

היו"ר ע' עלי:

אני אאפשר לך למסור הודעה אישית אם תרצה.

האשם מחאמיד (חד"ש):

— — —

היו"ר ע' עלי:

אני אאפשר לך למסור הודעה אישית אם תרצה אחר כך.

צחי הנגבי (הליכוד):

מה זאת הבריונות הזאת, עם כל הכבוד? לחבר הכנסת מן האופוזיציה יש זכות לדבר.

סאלח סלים (חד"ש):

צחי הנגבי (הליכוד):

חוצפה כזאת.

סאלח סלים (חד"ש):

צחי הנגבי (הליכוד):

צא החוצה. אף אחד לא מעוניין לשמוע אותך. יש לך זכות דיבור? – תדבר.

סאלח סלים (חד"ש):

צחי הנגבי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, מה קורה פה?

סאלח סלים (חד"ש):

— — —

האשם מחאמיד (חד"ש):

— — —

צחי הנגבי (הליכוד):

צא החוצה. מה ההצגה הזאת, אדוני היושב-ראש? עם כל הכבוד, אני מבקש אפשרות לדבר.

האשם מחאמיד (חד"ש):

— — —

סאלח סלים (חד"ש):

— — —

היו"ר ע' עלי:

— — — סליחה

סאלח סלים (חד"ש):

— — — החוצה?

צחי הנגבי (הליכוד):

כי אתה מפריע.

היו"ר ע' עלי:

— — — סליחה, רבותי

צחי הנגבי (הליכוד):

אתה מפריע.

היו"ר ע' עלי:

אני מבקש להירגע.

סאלח סלים (חד"ש):

שאני אצא החוצה?

צחי הנגבי (הליכוד):

או שתצא החוצה או שתשב בשקט.

היו"ר ע' עלי:

אני מבקש להירגע. מספיק.

דן תיכון (הליכוד):

יש יושב-ראש — — —

היו"ר ע' עלי:

נא לאפשר לו לדבר; אי-אפשר כך.

צחי הנגבי (הליכוד):

אומנם על הממשלה השתלטתם, אבל לא ניתן לכם להשתלט על האופוזיציה. זה בלתי אפשרי. יש לכם עסק עם שרים שהם רכיכות, עליהם השתלטתם, לא עלינו.

אני רוצה לומר, אדוני היושב-ראש, שההסכם הזה למעשה מעצב את גבולותיה של מדינת ישראל, ויותר מזה – הוא קובע שקו הגבול החדש עובר בתוככי ירושלים. אני זוכר את ראש הממשלה, יצחק רבין כאשר לפני כשנה וחצי היה מאבק קשה על הסכמי אוסלו. הוא התייצב כאן על הבמה ונשבע בנקיטת חפץ, שלא יאפשר דריסת רגל לרשות הפלשתינית בירושלים. לאחר שחזרנו ותבענו וחשפנו את העובדה שג'בריל רג'וב ואנשיו משליטים טרור, חוטפים אנשים ומענים אותם בירושלים המזרחית – חלק לא חזרו עד היום – באה הממשלה ביוזמה שנקראה: תיקון להסכם אוסלו א'. חלק מן הסעיפים עסקו בכך שלא יאפשרו לרשות הפלשתינית לפעול באופן חופשי בירושלים.

אינני רואה לחצים מבחוץ על סוגיית ירושלים, כל העולם מקבל על עצמו את גישתנו לעניין ירושלים, והסנאט האמריקני העביר החלטה ברוב של 94 מול חמישה מתנגדים, שמחייבת את הממשל להעביר את השגרירות האמריקנית לירושלים. אבל כעבור חודשים ספורים, אפילו ללא לחצים – לא רק שאין לחצים הפוכים, יש הבנה והכרה בצדקתה של ישראל – הממשלה אפשרה לערביי ירושלים להיות חלק בלתי נפרד מן האוטונומיה. לא רק לבחור ולהיבחר, כמו שאמרו, ולמתי מעט תהיה הזכות הזאת, אלא בתוך קלפיות בירושלים. חתכו את בירת ישראל לשניים, עיר שבלבה חומה היא היום עיר שבלבה בחירות לרשות הפלשתינית, ללא שום סיבה, ללא הצדקה, ללא היכולת המינימלית של ממשלה גאה לעמוד על הקווים האדומים שלה.

אני מבין שהשקפת עולמה של הממשלה שונה במהות מהשקפת העולם של הליכוד. אנחנו מאמינים, שמדינה פלשתינית היא סכנה גדולה, היא מהווה פיתוי למלחמה נוספת עקובה מדם – מכל קודמותיה. הממשלה חושבת שלא. על כך נטוש בבית הזה ויכוח זה שנים. אנחנו מאמינים, שהתיישבויות המגן ביהודה ובשומרון מחזקות את כוח האחיזה שלנו, גם המוסרי, גם הנפשי וגם הביטחוני. הממשלה חושבת שלא. היא מייבשת את ההתיישבות. גם על זה נטוש ויכוח לגיטימי בבית הזה. אבל סוגיית ירושלים לא עמדה במוקד ויכוח מאז ומעולם. ממשלות המערך, ממשלת לוי אשכול, ממשלת גולדה מאיר, ממשלתו הראשונה של יצחק רבין, ממשלות האחדות שבאחת כיהן גם שמעון פרס, כולן נשבעו אמונים לירושלים, לחיזוקה, לפיתוחה; ובוודאי לא העזו להעלות בחלום הנורא ביותר שלהן אופציה כלשהי שבה ערביי ירושלים יהיו שותפים למהלך שמיישם ריבונות זרה בלב הבירה שלנו. הרי זה טירוף. לא יעלה על הדעת שהם מאפשרים את ההתפתחות הזאת.

יתירה מזו. אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, עוד לא ראיתי חבורה שלומיאלית כמו שרי הממשלה הנוכחים בכל הנוגע למשא-ומתן. אני עובר על ההסכם שהם מביאים לנו היום ולא רואה שם מלה אחת על הדרישה החד-משמעית לממש את כל ההסכמים הראשונים שהובאו והופרו על-ידי הצד השני.

איפה הסוגיה של הסגרת הרוצחים? שני נערים נקטלו בוואדי-קלט בצורה ברוטלית וברברית ביותר לפני חודשים לא ארוכים. רוצחיהם נמלטו ליריחו, שמותיהם ידועים וגלויים, ובחסותה של המשטרה הפלשתינית הם משוחררים היום מכל העמדה לדין. זרועות הביטחון הגישו בקשה אחר בקשה אחר בקשה על-פי הסכם אוסלו א', שמחייב אותם להסגיר את הרוצחים מייד, ללא שיקול דעת. אין הסגרה, אין דיון, אין היענות, אין אפילו תירוץ. הרוצחים חוגגים.

חוטפיו של נחשון וקסמן, זיכרוננו לברכה, ועם ישראל כולו עקב בצמרמורת אחר החטיפה המזוויעה שנעשתה בידי חיות אדם, ששיחקו בגורלו כמו בגורל של חיית-בר, ובסוף הרגו אותו ויחד אתו עוד

מנעריה המופלאים של סיירת מטכ"ל – האנשים ידועים, שמותיהם גלויים, בקשות הסגרה נמסרו לרשות הפלשתינית, ערפאת יורק בפניה של הממשלה הזאת. והם מביאים לנו עוד הפעם עוד הסכם.

אני מבין, יש להם גישה עקרונית שמאמינה בפשרה, אבל כל ההיגיון של הגישה של השמאל מתבסס על כך, שלצד השני יש גם אינטרס וגם יכולת לממש את חלקו בפשרה האהובה כל כך על לבם. על זה נתווכח. אבל כאשר הצד השני לא רק שהוא מזלזל ולא רק שהוא מגלה רשלנות אלא מפר באופן מחוצף את ההסכם, זו כבר הפקרות להביא הסכם נוסף. זו הפקרות כלפי המטיילים הבאים שיירצחו בוואדי-קלט, זו הפקרות כלפי החיילים הבאים שייחטפו וישלמו, חס וחלילה, בחייהם בטרמפיאדות של כבישי הארץ.

איזו ממשלה זאת? למי היא דואגת? לג'בריל רג'וב? לאחמד טאבוק, שיורה בברכיים של אלה שהעזו לשתף פעולה עם ישראל? לרבות שונאיו שעומדים שם וצוהלים "כולנו יחיא עי'אש" תחת חסותה של המשטרה הפלשתינית? אלה האנשים שממשלת ישראל דואגת להם? לא ייאמן. זו פשוט ממשלה שאיבדה את שפיות דעתה.

סוגיה נוספת – האמנה הפלשתינית. אדוני היושב-ראש ורבותי חברי הכנסת, אנחנו נעמוד כאיש אחד כדי שתמומש עד המלה האחרונה ההתחייבות המוחלטת לבטל את סעיפי האמנה הפלשתינית שקוראים להשמדת ישראל. 28 מתוך 31 סעיפיה קוראים במפורש לחיסולנו. עומד ראש הממשלה שמעון פרס ואומר, חודשיים מיום ההסכם: אם זה לא יתבצע, אנחנו נעצור את התהליך המדיני. מה יש לעצור? אחרי שכבר התקפלת, נכנעת, נסוגות ונטשת את כל מוקדי הביטחון הישראלי, על מה אתה יכול להתווכח? תדרוש את זה לפני שאתה מתקפל, לפני שאתה מפקיר את הדרך לבית-לחם, לפני שאתה מפקיר את הדרך לחברון, לפני שאתה מפקיר את התושבים היהודים במרחבי יהודה ושומרון. אז אתה מחזיק לפחות איזה קלף מיקוח, אז יש לך היכולת לחייב את הצד שכנגד לעמוד בהתחייבויותיו. אבל אי-אפשר לעשות זאת כאשר לא מממשים את ההתחייבות לגבי האמנה הפלשתינית, לא מסגירים מרצחים, ויתירה מזו – משחררים מחבלים.

אדוני היושב-ראש, יושב-ראש האופוזיציה כאן, חבר הכנסת בנימין נתניהו, אמר מספר רב של פעמים: איזו שלומיאליות זו לשיטתה של הממשלה? אפילו שיש להם גישה שמחייבת פשרה, איך הם שכחו את הדברים הבסיסיים של האינטרס הישראלי? אילן סעדון, שנרצח על-ידי אנשי ה"חמאס", עד היום לא גילו לנו אפילו את מקום קבורתו, אבל ממשלת ישראל משחררת את מחבלי ה"חמאס". מה טענתה של הממשלה? הם לא שפכו דם. פתאום מסתבר שהם שפכו דם ערבי. זו הגזענות. לכאורה, יהודי דמו קדוש, אבל אותו ערבי שבדמו נאבק והסכים להסתכן בנפשו – – –

היו"ר ע' עלי:

אני מבקש לסיים. אני מבקש להודיע, שאחריך ידבר חבר הכנסת בנימין נתניהו – הוא היה רשום – ורק אחר כך חבר הכנסת שאול יהלום, אף שהודעתי אחרת. כעת אני מתקן את עצמי.

צחי הנגבי (הליכוד):

אותו ערבי שמסתכן בנפשו, מסייע לביטחון ישראל ומציל חיי יהודים, פתאום דמו מותר. מי שחיסל משתפי פעולה הוא כבר אביר נפשה של הממשלה הזאת. כך אנחנו רוצים להצליח לגייס עוד אנשים שיסייעו לביטחון ישראל? זה המסר שלנו כלפי הסייענים הנוכחים, שהיום מסייעים לנו, מפרקים פצצות ומונעים פיגועים שעלולים להביא לקטל המוני? איזו ממשלה זאת? הרי כל אדם שהיה יכול להיות מסייע, חוזר בו כיוון שהוא יודע מה הוא היחס הלא-מוסרי כלפי הסייענים. הוא שוב לא יהיה מעורב בהצלת חיי יהודים. המשמעות הישירה היא, שגורלם של יהודים שהיה מוטל על כף המאזניים, יוכרע לכף חובה.

אלה דברים ראשונים שאני אומר. יש לנו עוד כמה הזדמנויות לשוחח עם המאזינים והצופים שלנו במהלך היום הבא. אני רוצה לסכם במשפט אחד: דינה של הממשלה הזאת הוא להיות מובסת בבחירות הבאות. אין לי שום ספק, שבאוקטובר 1996, לכל המאוחר, אולי אפילו מוקדם מכך, מי שירכיב את הממשלה הבאה יהיה מנהיג הליכוד בנימין נתניהו.

היו"ר ע' עלי:

הדובר הבא, חבר הכנסת בנימין נתניהו, בבקשה.

האשם מחאמיד (חד"ש):

אפשר משפט?

היו"ר ע' עלי:

עד שחבר הכנסת נתניהו יגיע. תאמר ממקומך.

האשם מחאמיד (חד"ש):

הבטחת לי שאוכל לומר כמה דברים.

היו"ר ע' עלי:

סליחה, הבטחתי לך, אבל בינתיים חבר הכנסת סאלח סלים הקדים אותך. הבטחתי לחבר הכנסת סלים לאפשר לו לדבר אחרי חבר הכנסת שאול יהלום.

האשם מחאמיד (חד"ש):

הבטחת לי.

היו"ר ע' עלי:

אתן לך לדבר אחרי חבר הכנסת נתניהו.

האשם מחאמיד (חד"ש):

היו"ר ע' עלי:

אבקש ממך לשבת, אל תנצל את סבלנותי ואת ידידותי כלפך.

האשם מחאמיד (חד"ש):

אתה מנצל את סבלנותי. אפשרת לאדם להיות גזען מעל לדוכן.

היו"ר ע' עלי:

אבקש ממך לשבת. אחר כך אתן לך את תגובתי, אני לא רוצה לעשות זאת על חשבון חבר הכנסת נתניהו. אחר כך אני מוכן לנהל אתך דו-שיח ככל שתחפוץ. כרגע, נא לשבת ולהאזין.

שאל יהלום (מפד"ל):

לא על חשבוני.

היו"ר ע' עלי:

לא על חשבונך. אמרתי שאחרי חבר הכנסת נתניהו ידבר חבר הכנסת יהלום. אחר כך אפשר לחבר הכנסת סלים, ואפשר הערה גם לחבר הכנסת מחאמיד, כפי שהבטחתי. בשלב זה יהיה שקט.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני רוצה להודות לחבר הכנסת יהלום, שאפשר לי להחליף עמו את הסדר, אם כי אני חושב שאנחנו במידה רבה רואים עין בעין את החוק ליישום הסדרי אוסלו, החוק שלפנינו. החוק הזה כולל כמה וכמה סעיפים רעים, מסוכנים וחמורים לעתידה של מדינת ישראל, אבל בראש ובראשונה הוא מסוכן לעתידה של ירושלים, משום שהוא מכשיר את תהליך התחלת חלוקתה הפוליטית.

אתה יודע בוודאי, אדוני היושב-ראש, שבקמפ-דייוויד התנגדה ממשלת הליכוד התנגדות מוחלטת להעלאת ירושלים כנושא לדיון במשא-ומתן, וראש הממשלה המנוח מנחם בגין שלח איגרת מיוחדת לנשיא ארצות-הברית קרטר ביחס להסכמי קמפ-דייוויד, והבהיר שירושלים לא תעלה כנושא בשום דיון מדיני של ממשלה ישראלית. אני מוכרח להגיד, שעל הקו הזה אנחנו – ממשלת הליכוד – חזרנו במדריד. הבהרנו לפני מדריד, תוך כדי מדריד ובשיחות אחרי מדריד, שירושלים בשום מצב לא תעלה כנושא במשא-ומתן. הבהרנו, שהסטטוס של ירושלים, שהיא חלק אינטגרלי ממדינת ישראל, שבו לערביי מזרח-ירושלים יש זכות מלאה להיות אזרחים ישראלים ולהצביע בבחירות בירושלים לרשות ישראלית – זוהי זכות שחלק מהם אגב מימש. הבהרנו, שהדבר הזה לעולם לא יועמד על הפרק למשא-ומתן בינינו לבין הערבים. ובכן, כמדיניות מתמשכת, הדבר הזה היווה בעצם שלד יסודי, שאגב התאחדו עליו גם ממשלות המערך וגם ממשלות הליכוד, או יותר נכון ממשלות האחדות בין הליכוד למערך, עד לעלייתה של ממשלה זו.

והנה, נתבשרנו בהסכמי אוסלו, שעליהם אנחנו דנים עכשיו, שבפעם הראשונה מאז מלחמת ששת הימים, למעשה מאז הקמת מדינת ישראל, מאז הקמת הציונות, ממשלה או גוף ייצוגי של מדינת ישראל, או גוף מטעם היישוב בו, מוכן להעלות את ירושלים ולדון בה. כל מי שעסק במשא-ומתן – ולא חשוב במה עסקתם במשא-ומתן, פוליטי, כלכלי או עסקי – יודע, שברגע שאתה מוכן להעלות נושא מסוים על השולחן, הוא על השולחן.

ואכן ראינו במהלך הסכמי אוסלו ובמהלך יישומם, שלא רק שירושלים עולה באופן רשמי על השולחן, היא מתחלקת כבר הלכה למעשה בשטח. אנחנו רואים זאת קודם כול בחדירה הברורה, הייתי אומר הגסה, של מוסדות אש"ף בירושלים, שהקימו כאן קריית-ממשלה בלבה של העיר. ה"אוריינט האוס", שהממשלה מבטיחה חדשות לבקרים שתסגור אותו, לא רק שלא נסגר אלא הוא מוסיף לקבל מספר שיא של שרי חוץ, של ראשי ממשלה ומבקרים רשמיים. כל זה כמובן בכסות של מסיבות תה, אבל זוהי כסות עלובה, וגם לה הערבים כבר לא נדרשים. כל כך גדול הבוז שלהם לממשלה. כלומר, בירושלים יש משרד חוץ פלשתיני, יש 12 משרדים רשמיים של הרשות הפלשתינית, שהם משרדי ממשלה לכל דבר.

מסתובב לו המאפינוי הזה, ג'בריל רג'וב, עם אנשי הזרוע שלו, והם מכים בכוח הזרוע ערבים. מכים זה טוב, לפעמים יורים להם בברקיים, ולוקחים את המתנגדים – המתנגדים – "לשבוע נופש" ביריחו. אם אתה עיתונאי או עורך עיתון במזרח-ירושלים, ואתה אינך מפרסם את התמונה של ערפאת בגודל המתאים, עם משפטי האדרה והאלהה בשפה המתאימה, אז לוקחים אותך ליריחו וישכנעו אותך בדרך זו או אחרת. תחזור עומד על רגליך או מקרטע על ברכיך.

יש עכשיו ממשלה חדשה בירושלים – ממשלה פלשתינית. כאן קמה לה קריה נאמנה. הם שולטים, הם שולטים הלכה למעשה בחלקים נרחבים של העיר, שמטרת ישראל לא נכנסת אליהם.

סאלח סלים (חד"ש):

הם למדו את זה מהשב"כ שלנו.

בנימין נתניהו (הליכוד):

יש להם שב"כ, כך הם קוראים לזה.

סאלח סלים (חד"ש):

הם למדו זאת מהשב"כ.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת סלים, אם תפריע, לא אתן לך לדבר. אל תפריע בקריאות ביניים.

סאלח סלים (חד"ש):

אני לא מפריע. האמת היא שהשב"כ נהג כך.

היו"ר ע' עלי:

זה התנאי שלי לתת לך לדבר.

בנימין נתניהו (הליכוד):

עכשיו בא החלק הקשה ביותר. החלק הקשה ביותר נובע מהסכמה. לכאורה כל מה שתיארתי עד עכשיו בא חרף התנגדותה, לפחות המוצהרת של הממשלה, להפעלת ה"אוריינט האוס". לא שיש בזה הרבה, אבל היתה איזו התנגדות מוצהרת של הממשלה מן השפה ולחוץ, שכביכול התנגדה או מתנגדת, ופה ושם תמצא את השר הזה או את השר הזה האומר שאנחנו נוציא את השב"כ הפלשתיני מירושלים ונסגור את ה"אוריינט האוס". הם לא עושים, אבל הם אומרים. כאן בא עכשיו הדבר החמור ביותר: ההסכמה הרשמית שבהסכמי אוסלו שאנחנו דנים בהם.

הדבר החמור ביותר הוא זה: ירושלים, שאמורה להיות לא סתם חלק אינטגרלי של מדינת ישראל, אלא החלק האינטגרלי, לב המדינה היהודית, בירת העם היהודי, ירושלים זו, שלפחות אמורה להיות במובן הזה בסטטוס של חיפה או של עכו, ירושלים זו עוברת עכשיו תהליך מדהים: היא הופכת עכשיו לעיר שתחולק לה – איך אגיד, יחדיו – לשני חלקים. אתן דוגמה: נניח שבחיפה, שבה יש תושבים ערבים, כמו בירושלים, שהם אזרחי ישראל, ממשלת ישראל היתה מסכימה לקיים מערכת בחירות לממשלה זרה. היו מקיימים פחות או יותר בו-זמנית – הרי זה עניין של כמה חודשים, אני מבין שמדברים על הקדמת הבחירות – מערכת בחירות אחת לכנסת ישראל ולממשלת ישראל, ומערכת בחירות שנייה בחיפה לתושבים הערבים של חיפה, שיצביעו בעד ממשלה זרה.

איזו מסקנה, אדוני היושב-ראש, חבר הכנסת עובדיה עלי, יסיק אדם בר-דעת, אם הדבר הזה קורה בעיר מסוימת? פירוש הדבר, חלוקתה הפוליטית של העיר. אגב, מדובר שם, כפי שאתם יודעים, גם בחלוקה לעירייה נפרדת. מי שלא יודע זאת, הרי חלוקה פוליטית תמיד קודמת לחלוקה פיזית, כמו שאיחוד פוליטי מביא בסופו של דבר למיטוט אותם מכשולים או אותן חציצות פיזיות, כפי שקרה בברלין. בברלין היתה ישות פוליטית נפרדת, מזרח-גרמניה מצד אחד ומערב-גרמניה מצד שני, ולא עבר הרבה זמן עד שהחלוקה הפוליטית הביאה לחציצה פיזית בדמות חומת ברלין. מובן שכאשר התבטלה הישות השנייה, היא פשוט קרסה, קרסו גם החומות.

פה אנחנו, במו ידינו, מקיימים ישות פוליטית נפרדת במזרח-ירושלים, בעצם ביהודה ובשומרון, מדינה פלשתינית, שבירתה, כפי שערפאת טורח להזכיר לנו כל יום, היא החלק המזרחי של העיר. וזו רק שאלה של זמן עד שהחלוקה הפוליטית של ירושלים תלווה גם בחלוקה פיזית.

חבר הכנסת יהלום, הזכרת את המכלים. הם צריכים להסוות את זה. הם הסכימו, אבל הם מתביישים. כדי להסוות את זה הם אומרים, לא בדיוק נצביע בקלפיות, תושבי מזרח-ירושלים ימלאו מכלים. מובן שהכול שקר וכזב, הייתי אומר שזה שקר ברמה הכי נמוכה שאפשר לדמיין, כי האמת ידועה.

האמת היא בדיוק כמו שאמרתי. הממשלה הזאת, בחוק הזה ליישום הסדרי אוסלו שאנחנו דנים בו היום, מחלקת את ירושלים. זאת האמת. הם עושים גם חטאים רבים אחרים, אבל זה החטא הרציני ביותר. יש גם סכנות גדולות וחלוקות רבות ובעיות אחרות, אבל זה הדבר הרציני ביותר.

אם אתם רוצים לראות את החוצפה שבדבר הזה, אני לא יודע אם ראיתם אתמול בטלוויזיה – חבר הכנסת קצב, אני יודע שאתה עסוק מדי, אתה איש ציבור, אתה לא מגיע לטלוויזיה. אתמול במקרה הגעתי לטלוויזיה, בדרך כלל אני רואה את זה מאוחר. אתמול פתחתי טלוויזיה ואני רואה בשידורי ה-BBC את אחת המועמדות בירושלים, את הגברת עשראווי, והיא מתלוננת על כך שלא מאפשרים לה BBC להיכנס, ניסו למנוע ממנה, רחמנא ליצלן, להיכנס לירושלים כדי לנהל מערכת בחירות, תעמולת בחירות לממשלה הפלשתינית בתוך ירושלים. החוצפה של הישראלים – כך היא אמרה – שלא נותנים לה לנהל את תעמולת הבחירות לממשלה הזרה בתוך ירושלים. ממש חוצפה... וזה מה שהולך ומתברר כאן.

משה קצב (הליכוד):

כנראה שמעון פרס לא ידע על זה, כי אילו ידע – היה מאפשר לה.

צחי הנגבי (הליכוד):

לא נתנו לה להיכנס עם רכב.

בנימין נתניהו (הליכוד):

נתנו לה להיכנס רגלי, אבל לא עם רכב. זה עוד מכל.

אני חוזר ואומר, האמת בהסכמי אוסלו, לא רק הולכת ומוקמת כאן מדינה פלשתינית-אש"פית-חמאסית בקווי 1967, אלא בדיוק מה שערפאת אומר – מדינה פלשתינית-חמאסית שבירתה מזרח-ירושלים. והחלוקה הפוליטית של העיר, שנהיה עדים לה בעוד שלושה-ארבעה ימים, היא הקדמה של חלוקה פיזית של העיר. אני חושב שמבחינתנו זה שבר גדול.

3,006 שנים עברו מאז טיפס יואב בן-צרויה בצינור, מאז שחרר דוד המלך את ירושלים. ב-3,000 השנים שחלפו העם היהודי נלחם פעם אחר פעם, בשלום כמו במלחמה, נאבק כדי לשמור על בירתו האחת והיחידה. ככל שהוציאו אותנו מכאן, חזרנו לכאן. ככל שניסו להרחיק, התקרבו. לפחות ב-200 השנים האחרונות אנחנו מהווים רוב מוצק בעיר, והשאיפה המילניאלית שלנו, בת אלפי השנים, לזכות פה שוב את בירתנו הריבונית, סוף סוף באה לידי ביטוי במלחמת הנסים של מלחמת ששת הימים. שאיפת הדורות התגשמה, ועמדו שם אנשים בוגרים לוחמים ובכו ליד האבנים הללו, והיום יש לך ממשלה שאומרת: אלה אבנים.

מי שמתייחס להרי יהודה ולגבעות השומרון כאל אבנים, יכול להתייחס גם אל הכותל כאל אבנים, יכול להתייחס גם אל חלקה המזרחי של העיר כאל אבנים. ומה הן אבנים לעומת שלום? מוכנים למסור. זה לא מפליא אותי. מי שמוכן למסור את הגרעין תמורת שלום, מי שמוכן למסור את הגולן תמורת שלום, כמובן שלום מדומה, מוכן גם למסור את ירושלים תמורת שלום.

הוא מכחיש, אבל האמת היא בדיוק מה שאני אומר. הם מוכנים למסור את כל הנכסים שלנו, נכסי הביטחון, נכסי המים, נכסי חומות המגן שלנו ונכסי ירושלים תמורת תעתוע של שלום מדומה. היום אמר מיישהו באחת הוועדות שהייתי, הוועידה האחרון הם יעשו לאסד – הם יוותרו גם על השלום תמורת השלום. על הכול. רוצים נורמליזציה, יהיה פחות נורמליזציה, אז ישראלים לא ייסעו לחלב, מה האסון? ברגע שעלית על המסלול הזה, אין דבר קדוש ואין שום דבר שאי-אפשר לוותר עליו. זה בדיוק המסלול שאנחנו הולכים עליו.

אני מוכרח להגיד שזה אסון גם מטעם נוסף. חבר הכנסת עלי, אף אחד באמת לא מצפה מאתנו שנוותר על הגרעין או שנוותר על הגולן או שנוותר על ירושלים. לא חשוב מה הערבים אומרים, בלב לבם הם לא מאמינים. כשהלכנו למדריד הם באו לעשות אתנו הסכמים. אתה חושב שחאפז אסד חשב שאנחנו נוותר על הגולן, נביא אותם לשפת הכינרת? אתה חושב שמצרים חשבה שאנחנו נוותר על הגרעין, שנהיה מוכנים להכריז הכרזה מטורפת שכזאת? אתה חושב שהפלשתינים או מיישהו בעולם הערבי חשב שאנחנו נוותר על ירושלים? אבל הם באו כי ידעו שעם ישראל מונהג על-ידי ממשלה שמוכנה לעמוד על נכסי צאן ברזל שלה ולא ציפו אחרת.

וכאן המצב שונה, כי מפקירים את כל הדברים הללו מתוכנו, מדעת, במו ידינו; איבוד לדעת במו ידינו.

אני חושב, שהבחירה הולכת ומתבררת. אני שומע שייתכן מאוד שהממשלה תחליט על בחירות בינוי. אני מקווה שהדברים הללו שאני אומר לא יוכרעו, כך אני מקווה, אפילו בממשלת הקזינו הזאת, שמוכנה להמר על כל קיומנו. לזרוק את הקוביות, יצא טוב – בסדר, לא יצא טוב – הלכה המדינה. אבל אפילו ממשלת הקזינו הזאת, בבולמוס ההימורים שלה, בבולמוס הוויתורים שלה, לא תספיק לוותר על ירושלים, לא תספיק לוותר על הגולן, לא תספיק לוותר על הפוטנציאל הגרעיני של ישראל. על כל זה היא לא תספיק לוותר. ואז הציבור יצטרך לבחור בין שתי אלטרנטיבות. אלטרנטיבה אחת היא בולמוס הוויתורים, עד קווי 1967, כולל חלוקת ירושלים; ירידה לקווי 1967 בגולן, למי הכינרת, וחזרה לקווי 1967 במרכז הארץ, בקלקיליה, בטול-כרם, בבית-לחם וברמאללה ומסביב ובתוך ירושלים. ב"אורינט האוס" יעבור הגבול, במעבר מנדלבאום.

זו אלטרנטיבה אחת. מי שמאמין שהדבר הזה יביא שלום, אני מציע לו שיסתכל על ההלוויה של יחיא עיזאש ועל 21 מטחי הכבוד שארגן הראיס ערפאת לאותו שהיד, לאותו קדוש, ותבינו אם הם יסתפקו במזרח-ירושלים ובהרי השומרון או שהם ירצו את מה שהם קוראים פלשתינ. והם מעולם לא קוראים פלשתינ למה שאנחנו קוראים פלשתינ. אלה רק מבואות פלשתינ. פלשתינ האמיתית זה מערב-ירושלים, זה בקעה, זה טלביה, זה יפו וזה עכו וזה טייבה וזה טירה, וזה חיפה. זאת פלשתינ.

מי שחושב שהאלטרנטיבה של מפלגת העבודה, של חזרה לקווי 1967 ומיטוט חומות המגן של המדינה ומסירת למעלה משליש כמות המים שלה לידיים ערביות, מי שחושב שהדבר הזה יביא שלום – שיצביע מפלגת העבודה.

מי שמאמין כמונו, מי שהאמין בקמפ-דייוויד ובמדריד ובממשלה הבאה, שאנחנו נקים, שהשלום יושג לא על-ידי ויתור על העמדות שלנו אלא על-ידי שמירה על עמדות המגן היסודיות שלנו, על העיר שלנו ועל הבירה שלנו; מי שמאמין כמונו שאפשר לבסס פה אוטונומיה שאיננה מתפשטת על כל השטח ואיננה הופכת להיות מדינה לכל דבר, ואיננה מקבלת את ירושלים כבירתה; מי שמאמין שהשלום יבוא מתוך עוצמה ולא מתוך חולשה – שיצביע בעד האלטרנטיבה שלנו. זו הברירה שתעמוד בפני הבחור.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אתה יודע שהססמאות הללו אבד עליהן כלח.

בנימין נתניהו (הליכוד):

עזוב את מסכי העשן של הבחירות. אם תיבחר מפלגת העבודה, מה שיקרה אחרי הבחירות – לא חשוב מה הם יגידו ואפילו לא חשוב מה אני אגיד. הברירה היא פשוטה – אם הם יבחרו, הם יחזרו לקווי 1967 אחרי הבחירות והם יחלקו את ירושלים, כפי שהיא מתחלקת עכשיו. ואם אנחנו ניבחר, אנחנו נישאר בגולן, לא נעקור את הרשות הפלשתינית מהערים שהיא נמצאת בהן עכשיו. את זה לא נעשה. אבל בירושלים לא ניתן לתהליך הזה להימשך. נעצור אותו. נפרק את המוסדות, נוציא אותם.

אמרתי את זה פעם אחת, אני חוזר על זה גם כאן. נפרק את ה"אוריינט האוס", נפרק את המוסדות, את זה לא ניתן. בערים האחרות, אנחנו פשוט נקיף אותן באזורי ביטחון והתיישבות.

אני רוצה לתמצת את ההבדל בינינו לבינם: הם רוצים מדינה ולא אוטונומיה, אנחנו רוצים אוטונומיה ולא מדינה. הם יחזרו לקווי 1967, אנחנו – לא. הם יחלקו את ירושלים, אנחנו נשמור על אחדותה. והנה, הברירה הזו מגיעה בכל עוצמתה למימוש ולביטוי טרגי, מוקדם, כבר עכשיו ביום שבת, במוצאי שבת, אם אינני טועה, תבוא ההצבעה. אנחנו, הליכוד, מתכנסים ביום רביעי כדי להרים קול גדול, ואני קורא לכל אזרחי ישראל ולידידי שנמצאים פה, רפאל איתן, וכמובן, חבר הכנסת יהלום, וכל האחרים שמסכימים אתנו ויודעים שאנחנו במאבק משותף, נעשה יד אחת כדי לעצור את הרעה, למען מדינת ישראל ועם ישראל, וגם למען שלום ישראל, השלום האמיתי.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

איך תעשה את זה?

בנימין נתניהו (הליכוד):

ננצח בבחירות, חבר הכנסת דראושה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

לא ניתן.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אתה לא תיתן לי, אני בטוח. אבל, לשמחתי, אני לא תלוי בנתינה שלך.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אנחנו לשון המאזניים.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אני בטוח שאתה לא תיתן. אני בטוח שאתה תעשה את דברו של הראיס. אני בטוח. אבל אני לא בונה עליך.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

דברו של השלום.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אני בונה על אלה בציבור הערבי שמבינים, ששלום אמיתי ייוון רק עם ישראל חזקה, שלא תגיע לעברי פי פחת שמשמעותם מלחמה, שבר והרס לכולנו, יהודים וערבים כאחד. אני סומך על שיקול הדעת של מוסלמים, דרוזים, נוצרים, ותסלח לי, יהודים. אני מקווה שמותר לי להגיד את זה פה ושלא תחשוד בי בהסתה. אני סומך על שיקול הדעת של הרוב בישראל, שיודע שרק ישראל חזקה, בטוחה, בטוחה בעצמה ומוכנה גם להיאבק על הדברים המקודשים ביותר לעם ישראל, רק ישראל כזו תשכון פה לבטח, תשכון פה בשלום. תודה רבה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת נתניהו. כעת – חבר הכנסת שאול יהלום. אחריו – חבר הכנסת סאלח סלים, ראש מועצת בעינה. סליחה, אעבלין. אני מתנצל, חבר הכנסת סלים. טעיתי מפני שגם שם זה סאלח. אבל זה סלים והוא סלימן. גם זה דומה.

שאול יהלום (מפד"ל):

לפי החלטת היושב-ראש שינינו את סדר הנואמים, ואולי הייתי צריך לדבר לפני יושב-ראש האופוזיציה אבל אני מדבר אחריו. אני רוצה לומר, אדוני היושב-ראש, שאני שמח שאני מדבר אחריו, חבר הכנסת ביבי נתניהו, משום שעל כל דבריו, מלה במלה, אני חותם. אני חושב שזו דעת המפד"ל בוודאי, דעת המחנה הלאומי שנקרא גם ימין, ואנחנו בוודאי מתפללים ומאחלים, שבאמת הממשלה שתהיה אחרי הבחירות תורכב בראשותו, ושנוכל באמת לעצור את הסחף הנורא שהממשלה הזאת מובילה אותנו אליו ולממש אותם עקרונות שאנחנו כולנו מאמינים בהם.

אם אני מסכים לכל הדברים שאמרת, ואתה הצגת את הדבר העקרוני שמונח בשלילת כל המפלגות, מפלגות האופוזיציה, הרי, ברשותך, אדוני היושב-ראש, אני רוצה לעסוק בנושא שקשור לעניין בוודאי, אבל הוא נושא ייחודי למפד"ל, שאני מבין בוודאי שהרבה מפלגות, עד היום כמעט כל המפלגות הציוניות, כיבדו אותו, אבל מפלגות העבודה ומרצ הפנו לו עורף. כולנו עוסקים בדיונים היום ומחר, כדי שהכול יסתיים עד 20 בינואר למניינם, וכולנו רואים ש-20 בינואר הוא יום השבת. והנה

ממשלת ישראל הסכימה שהבחירות לרשות הפלשתינית יהיו ביום השבת. באופן עקרוני, אם היה מדובר רק בבחירות לרשות הפלשתינית, אם זה ביום שבת או ביום ראשון, הרי הדבר לא היה מעלה ולא מוריד. אלא שכל אחד יודע, והפקודות כבר יצאו, וכל אחד מבין, שיחד עם הבחירות מתנהל מבצע רחב היקף של צבא-הגנה לישראל. צבא-הגנה לישראל מאבטח את קיום הבחירות הן ביהודה ובשומרון והן בירושלים, משום שיש סכנה גדולה שהבחירות יביאו, אם זה מצד ה"חמאס", ואם זה מצדדים אחרים, להתנגשויות, להתנגדויות, ולכן יצאה פקודת מבצע בצה"ל, שמגדילה את הכוחות ומרחיבה אותם, וצה"ל עומד בכוחות מוגברים בשבת קודש הבאה עלינו, הקרובה.

נמצא כאן חבר הכנסת איתן, הרמטכ"ל לשעבר, שיודע את הדברים שאני אומר. מאז קום המדינה כל הנהגת המדינה, למן דוד בן-גוריון, ראש הממשלה הראשון, קיבלו על עצמם, שבצה"ל אין פועלים בשבת מעבר לפעולות ביטחון חיוניות. הדבר הזה נקבע בהוראות הצבא. אני קורא כאן את הוראת הפיקוד העליון מס' 30903: "השבת הוא יום מנוחה מלא. ביום זה ייפסקו כל העבודות בצה"ל, פרט לעבודות חיוניות ביותר לביטחון המדינה, הצבא ומתקניו". שמירת השבת בצה"ל כמו גם שמירת הכשרות בצה"ל נקבעו כדי שחיילים דתיים וחילונים, חיילים מכל שדרות העם, יוכלו לשרת באותן יחידות ללא שום בעיה, עיכוב או חשש. הבן שלי והבן שלך, הבן שלו והבן של כל אחד נמצאים ביחידות, פועלים שכם אל שכם, וכאשר מגיע הרגע שכולם אוכלים הם הולכים לחדר אוכל אחד, וכולם אומרים: אני אוכל את האוכל שמותר לכולם. כאשר מגיע יום השבת כולם יודעים, שאין חילול שבת אלא לצורכי ביטחון המדינה, ומה שמותר מותר לכל החיילים, ומה שאסור אסור לכל החיילים. לכן אין גם מצב שחייל דתי צריך להתחלף עם חייל לא דתי, כי אין בזה שום מצווה שכאשר דבר אסור עליך אתה מטיל על חייל אחר שיעשה אותו במקומך.

כך היה צה"ל מאז ועד היום. קרו בוודאי מאות תקלות, היו בוודאי מאות מקרים של קושי בעניין הזה. אנשים לפעמים נכשלו, וחלק מהאנשים הועמדו לדין וננזפו. אבל העיקרון נשמר.

והנה, הממשלה הזאת בפעם הראשונה שוברת את העיקרון הזה. היא מטילה על צה"ל משימות שבינן לבין ביטחון המדינה אין שום קשר. זוהי משימה מדינית. לאבטח בחירות של רשות פלשתינית בשבת – זה לא שייך לביטחון המדינה, משום שהבחירות היו יכולות להיערך באותה מידה ביום ראשון, ביום שני או ביום שלישי, ואין שום מחויבות לערוך אותן בשבת. אם עורכים אותן בשבת, הרי אין כל ספק שעל-פי ההלכה המשימות שמוטלות על צה"ל בגלל הבחירות אסורות – על-פי הוראות ההלכה והדת היהודית. אם מישהו יבוא לאותו חייל ויגיד לו שהוא חייב לבצע את זה, החייל בוודאי ישאל את רבו. ואין לי כל ספק, שכל רב במדינת ישראל, בתנאי שהוא לא רב רפורמי או מי שאינו נוהג לפי דרישות ההלכה, כל רב, אזרחי או צבאי, יגיד לאותו חייל: אסור לך; זו לא משימה ביטחונית. ואז אנחנו שוברים את העיקרון של צה"ל מאוחד.

אדוני היושב-ראש, זו לא הפעם הראשונה שאני מעלה את העניין הזה, בשבוע שלפני הבחירות. אני פועל בעניין הזה כבר כמה שבועות ומתריע על כך. קיבלתי תשובות מראש הממשלה ושר הביטחון, והוא אומר שהוא מודה שאין שום צורך ביטחוני בעניין הזה. יותר מזה, היתה הופעה של השר לביטחון פנים, השר שחל, בקרני-שומרון, ושם הוא אמר במפורש: הבחירות נקבעו בשבת, כדי שהימין, שרובו או חציו או חלקו הגדול מורכב מאנשים שומרי מצוות, לא יפגין. בגלל זה הולכים לומר לצה"ל: אתה תאבטח את הבחירות בשבת ותחלל שבת – משום שחששו שביום חול יהיו הפגנות. איזה היתר יש להם לעשות את זה? איזה היתר יש למישהו לעשות זאת בגלל חשש כלשהו מהפגנות?

אני כתבתי לראש הממשלה ושר הביטחון ואמרתי לו: איך זה יכול להיות שהשר שחל אומר את זה? ראש הממשלה שמעון פרס לא מכחיש את הדבר, והוא אומר במפורש: אני חוזר על מה שנאמר – –

– שביום שבת קיימת באופן טבעי ירידה בהיקף פעילויות. וכל מה שאמר עמיתי השר לביטחון פנים בדבר הפגנות של הימין – הוא לא מכחיש את זה. הוא אומר שזו התייחסות של בדיעבד. יוצא מזה שכנראה זו הסיבה האמיתית. אין שום שמץ של ביטחון בקביעת השבת.

אבל, אדוני היושב-ראש, לא רק את זה עושה הממשלה. הממשלה הזאת הורסת את העיקרון של שמירת השבת והמועד בצה"ל בלי סוף. הדוגמה המובהקת ביותר לכך היא, שיאסר ערפאת עושה כל שבת טיול בשמי הארץ במסוקים. ומי מלווה אותו? מסוקים של חיל האוויר הישראלי. עם כל הכבוד, איזה מין צורך ביטחוני יש בזה שמסוקים של חיל האוויר הישראלי ילוו את מסוקיו האזרחיים של יאסר ערפאת? יש בזה לעג וגיחוך, משום שבכל מקום שהוא מופיע באותן עצרות בשבת, והוא עשה את זה בבית-לחם, בשכם, בקלקיליה וברמאללה, הוא מודיע לכולם, שזאת רק ההתחלה של הג'יהאד על ירושלים. כך הוא אומר לכולם. ומי מלווה אותו בנאום על הג'יהאד על ירושלים? מסוקים של חיל האוויר הישראלי.

וכך גם כל הפינויים שנעשו. נעשו פינויים במוצאי שבת, מייד עם צאת השבת. לא ארחיב, הדברים האלה עלו בכנסת בהצעות אי-אמון. בשבת נעשו הכנות שהיו מלאות חילול שבת בהיקף עצום, משום שב-17:30 התחילו הפינויים. כך היה בקלקיליה, בעזה וכו'.

אדוני היושב-ראש, אני רוצה להזכיר את אבטחת הכבישים העוקפים. כל הסלילה של הכבישים העוקפים נעשתה בשבת, וצה"ל חויב לאבטח אותם. לא רק שאסור לסלול, אלא צה"ל חויב לאבטח אותם. וכך הדבר במעברים ובכל הדברים.

לכן, אדוני היושב-ראש, אין כל ספק שהממשלה הזאת פורצת אותה גדר שייחדה את צה"ל מאז קום המדינה ומביאה לכך שחיילים דתיים יצטרכו לסרב פקודה כדי לא לעבור על צו ההלכה. בטווח הארוך הדבר יביא לפירוד ולהרס האחדות של צבא-הגנה לישראל. תודה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת שאול יהלום. חבר הכנסת סאלח סלים, בבקשה, ואחריו – חבר הכנסת משה קצב.

סאלח סלים (חד"ש):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, שמעתי פה כמה חברי כנסת, אבל אחד מהם דיבר דברים שהם כולם, מהתחלה עד הסוף, הסתה, הסתה לא נורמלית. הוא לא מצא לו דבר אלא להתלבש על המפלגה הקומוניסטית. אינני יודע מה קרה לו, אבל אני מבסוט מזה. הוא התלבש על המפלגה הקומוניסטית. מה קרה היום לחבר הכנסת צחי הנגבי? אם זה מכאיב לו, אז זה סימן טוב. זה שהוא אומר שהמפלגה הקומוניסטית היתה מחוץ למעגל והיום היא משפיעה בחיי המדינה, אני נהנה מזה.

היו"ר ע' עלי:

אם אתה נהנה, למה אתה כועס עליו?

סאלח סלים (חד"ש):

אני נהנה שהוא כועס ושכואב לו דבר כזה.

לצערי, היה קונסנסוס לאומי לגבי הוצאת המפלגה הקומוניסטית אל מחוץ למעגל; במיוחד בשנים שעברו, אבל גם היום, כשהמפלגה הקומוניסטית לקחה את רוב רובם של הקולות של האוכלוסייה הערבית. היתה כוונה שהמפלגה הקומוניסטית והאוכלוסייה הערבית יהיו מחוץ למעגל ההשפעה. רצו באוכלוסייה הערבית רק לעבודות שחורות, עבודות ניקיון, עבודות במסעדות, בבנייה, בחקלאות. אבל זה שהם ישפיעו על מהלך הדברים במדינה – את זה לא רצו.

היום, זה שלקואליציה יש 58 קולות, ולחד"ש יש שלושה קולות, והיא לשון המאזניים – אנחנו רואים את ההשפעה של הדבר. זה שאנחנו דוחפים למען השלום, בזה אנחנו מתגאים. עם זאת, כל הזמן תוקפים את המפלגה הקומוניסטית. לפי דעתי, היא המפלגה היחידה בישראל שיש בה שוויון בין יהודים לערבים, עם כבוד הדדי בין היהודים לערבים. אדוני היושב-ראש, לא בליכוד ולא במפלגת העבודה הערבים מכובדים, אלא הם גרורים, הם סוכנים, סוכנים של קולות. כך גם בליכוד וגם במפלגת העבודה. הם מקבלים כסף עבור גיוס קולות. אינני מתכוון אליך, חבר הכנסת סגן השר וליד חאג' יחיא, שלא יסיתו אותך.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

סאלח סלים (חד"ש):

לכן גם מה ששמענו פה אלה פשוט דברים מסולפים. מדברים על הבחירות בגדה המערבית לרשות הפלשתינית. אז מה אומרים? אומרים שעוד מעט הבחירות יהיו בחיפה, בעכו. מי אומר את זה? אומרים את זה בכוונה להפחיד את העם היהודי. וזה פשוט שקר, מהתחלה עד הסוף.

עמדתנו היא, וזה המצב הפוליטי היום, שמדינה פלשתינית תקום בגבולות ה-4 ביוני 1967, בגדה המערבית וברצועת-עזה, ולא בחיפה, לא בעכו, לא ברמלה ולא בלוד. ואני מדבר אל העם היהודי, שמנסים למכור לו פה שקרים וסילופים. פה זו מדינת ישראל, ושם מדינת פלשתיין. הם היו רוצים לשמוע מערבי אחד בלוד וברמלה שאנחנו רוצים מדינה פלשתינית פה.

היו"ר ע' עלי:

גם לא בגליל?

סאלח סלים (חד"ש):

גם לא בגליל. הגליל הוא חלק ממדינת ישראל.

חיים דיין (צומת):

עכשיו בכלל לא יבחרו בך במפלגה. הפסדת את הפריימריס.

סאלח סלים (חד"ש):

היית רוצה. והחברים מהליכוד שדיברו כאן היו רוצים. לא רק אני, אבל אין ערבי אחד שיגיד שאנחנו רוצים אפילו אוטונומיה ערבית. אנחנו לא רוצים אוטונומיה ערבית, אדוני חבר הכנסת קצב. אנחנו רוצים השתלבות במדינה. אתם מנעתם מאתנו להשתלב.

משה קצב (הליכוד):

ערבים ישראלים מופיעים באמצעי התקשורת ואומרים שהם רוצים אוטונומיה ערבית בגליל.

סאלח סלים (חד"ש):

מי אומר את זה?

משה קצב (הליכוד):

ערבים ישראלים. שמעתי את זה במו אוזני.

סאלח סלים (חד"ש):

יכול להיות שתשמע אחד פה ואחד שם, אבל לא אלה המחליטים ולא אלה המכריעים. הכוח הכי גדול היום בסקטור הערבי זה חד"ש, זה מד"ע, אלה שיש להם פה נציגים. אם מישהו פה ושם יגיד דברים, זה לא מייצג.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אז יש מיעוט מבוטל שאומר את זה.

סאלח סלים (חד"ש):

חברים, שמענו פה דברים ארסיים, שאפילו בדרום-אפריקה לא שומעים. חבר המפלגה שלכם עושה תעמולה גרועה מאוד למפלגתכם, חבר הכנסת קצב. אני מדבר על חבר הכנסת צחי הנגבי. תעמולה גרועה ביותר. אפילו בדרום-אפריקה לא מדברים היום כך. האפרטהייד שהיה בדרום-אפריקה כבר נגמר. הוא אמר פה דברים מאוד חמורים, בתקיפתו במיוחד את האוכלוסייה הערבית.

ברצוני לציין, שהבחירות שמתנהלות היום ברשות הפלשתינית הן ייחודיות בעולם הערבי. לצערי, הדמוקרטיה בעולם הערבי היא לא מי יודע מה. רואים את הבחירות ברשות הפלשתינית שהן בחירות דמוקרטיות. זה מאוד חיובי, ועלינו לעודד את זה. שם אין מלך ואין נשיא שיושב עד המוות. העם הפלשתיני יחליט כל ארבע שנים על בחירות, והוא יחליף את השלטון אם הוא ירצה בכך. תודה רבה, אדוני.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת סאלח סלים. כעת – חבר הכנסת משה קצב. אחריו – סגן שר החקלאות, חבר הכנסת וליד חאג' יחיא.

משה קצב (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני דווקא רוצה לפנות אל חבר הכנסת סאלח סלים, לשורש של שלום, ולומר לך, שהניסיונות שלכם, שאולי נעשים בתום לב, להציג כאילו המגזר הערבי עומד מול הליכוד – יש לי יחס של כבוד והערכה, בין שתקבל את זה ובין שלא תקבל את זה, כלפי האוכלוסייה הערבית; בכלל לעולם הערבי, ובאופן מיוחד לערביי ישראל. יש בינינו ויכוח פוליטי. האם בכל פעם שאני ארצה לבטא את עמדותי, את דעותי ואת השקפת עולמי, אתה תאשים אותי בגזענות?

סאלח סלים (חד"ש):

אתה לא, אבל חבר הכנסת צחי הנגבי כן.

משה קצב (הליכוד):

לא, לא. יש לכם נטייה קבועה לעשות זאת בוויכוחים הפרלמנטריים שאנחנו מקיימים פה. לא רק אתם, גם מפלגת העבודה. בכל פעם שאנחנו משמיעים איזו עמדה שעיקרה יותר אקטיביזם ביטחוני, יותר לאומית, מייד מאשימים אותנו בגזענות. והרי לא כך הם פני הדברים.

אני אומר לך, חבר הכנסת סאלח סלים, אני חרד לקיומה של מדינת ישראל. אני מאמין באלוהים ואני מאמין ביכולתו של צה"ל, אבל כאשר מנהיגים בעולם הערבי אומרים שמדינת ישראל היא אפיזודה חולפת והיא תחזיק מעמד 70 שנה, 80 שנה, אתה גם כן שומע את זה. האם אני יכול להיות אדיש להכרזות האלה של מנהיגים ערבים?

וכאשר יאסר ערפאת אומר בדרום-אפריקה, במסגד, שעתיד ההסכם בינו לבין ממשלת ישראל יהיה כעתיד ההסכם בין שבט קוראיי לבין הנביא מוחמד, האם אני יכול להיות אדיש לכך?

וכאשר ה"חמאס" ועוד עשרה ארגוני טרור אומרים שהם ימשיכו להילחם נגד מדינת ישראל עד השמדתה, האם אני יכול להיות אדיש לכך?

וכאשר האמנה הפלשתינית אומרת: "שחרור פלשתינ חובה לאומית, וזאת כדי לטהר אותה מהקיום הציוני; הציונות היא תנועה גזענית, קנאית בהווייתה, פאשיסטית ונאצית באמצעיה", האם אני יכול להיות אדיש לכך?

אנו מוקפים עולם ערבי שחלק ממנו מוכן להכיר בנו ולעשות אתנו שלום. אני מאמין, שהדרך היחידה להבטיח את השלום הזה ביני לבין העולם הערבי היא, שהעולם הערבי לא יוכל לעולם להשמיד אותנו.

אני מאמין, שאם תקום מדינה פלשתינית ביהודה ובשומרון, השושלת ההאשמית לא תחזיק מעמד, ואז תקום מדינה פלשתינית גדולה יותר משני צדי נהר הירדן. והיא יכולה להתחבר עם סוריה, עם אירן ועם עירק, וכאשר סוריה יושבת על שפת הכינרת, אני חרד מפני התפתחויות כאלה. תאמר לי שהתרחיש הזה הוא בלתי אפשרי – יכול להיות. הלוואי שאני אתבדה וזה לא יקרה.

אני מעוניין ומתפלל בכל לבי, שהממשלה הזאת תצליח להביא את השלום, שלום אמיתי שלום קבע. אני רוצה לעמוד פה ולומר: אני טעיתי במה שאמרתי בשלוש השנים האחרונות. אבל המציאות, חבר הכנסת סאלח סלים, מראה את ההיפך. זה שורש הבעיה. אי-אפשר מייד להאשים אותנו בגזענות בכל פעם שאנחנו מעלים רעיון או טיעון שנועד להבטיח את ביטחונה של מדינת ישראל. ואתה יודע, שאם מדינת ישראל תהיה חלשה מבחינה ביטחונית, יקומו מנהיגים ערבים ויאמרו: זה הזמן להשמיד את מדינת ישראל. הדרך היחידה להבטיח שמדינת ישראל לא תיפגע והשלום יהיה שלום של אמת ושלום של קבע היא בכך שמדינת ישראל תהיה חזקה מבחינה ביטחונית. זו הערובה לשלום.

אני רוצה שלום כזה כמו שיש עם מצרים. אם חלילה וחס אי-פעם, נתפלל שלא ונעשה כל מאמץ כדי שזה לא יקרה, אם הסכם השלום עם מצרים יופר, עתידה וקיומה של מדינת ישראל לא יהיו נתונים בסכנה של ממש. אני רוצה סוג כזה של שלום. דווקא משום שאני רוצה את השלום ומשום שאני רוצה דו-קיום עם הפלשתינים, ומשום שאני רוצה שישראל תשתלב כחלק אינטגרלי במזרח התיכון שברובו

יושב עם ערבי, דווקא משום כך אני חרד מפני המדיניות שאתה תומך בה וממשלת שמעון פרס מובילה אותה.

המדיניות הזאת, לפי מיטב שיפוטי, מובילה בהכרח להתנגשות בינינו לבין הפלשתינים. אין בה יסודות שיכולים למנוע את ההתנגשות הזאת. לא מספיק שיאסר ערפאת מקבל וממשלת ישראל מוותרת, ועדיין הפלשתינים לא נתנו שום דבר, מאומה, למרות כל הוויתורים שעשתה להם ממשלת ישראל. זה שורש הבעיה, יאסר ערפאת, אש"ף והפלשתינים חיים בתחושה, שמגיע להם הכול, שמותר להם לקבל הכול, והם יתחילו לנהל אתנו את המשא-ומתן האמיתי רק כאשר יהיו הדיונים על הסדר הקבע. אבל אז כבר לא יהיה לנו מה להציע. ממשלת ישראל כבר התפרקה מכל נכסיה. כבר לא יישאר שום דבר למשא-ומתן. כבר לא יהיה שום קלף מיקוח. הכול כבר ניתן לאש"ף, ליאסר ערפאת, אתה יודע את זה.

סאלח סלים (חד"ש):

רק 23% מהאדמה הוחזרו עכשיו.

משה קצב (הליכוד):

ולא רק זאת, אדוני היושב-ראש. הממשלה הזאת מדברת גבוהה גבוהה על ירושלים בשנת ה-3,000 לירושלים, בניגוד לשיחות קמפ-דיוויד. כיוון שהממשלה הקודמת סירבה בכל תנאי לקיים דיון על מעמד ירושלים. אני לא נכנס כרגע לוויכוח תיאולוגי עם המוסלמים על מעמדה של ירושלים, אבל לנו יש רק ירושלים אחת, בירה דתית, לאומית, מדינית, כלכלית, חברתית. כבר אלפי שנים זו משאת נפשנו. לעולם הערבי מעולם לא היתה ירושלים מרכז החיים הדתיים, הלאומיים, גם לא בהיסטוריה של 100 השנים האחרונות וגם לא מאות שנים אחרנית. אומרים לי שבקוראן אפילו פעם אחת לא מזכרת ירושלים. מדוע הם מעלים את עניין ירושלים והופכים אותו למלחמת מקודש? הרי אין פה ויכוח על כך שחייב להיות חופש דת לכל בני הדתות להתפלל בירושלים.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת סלים הוא נוצרי.

סאלח סלים (חד"ש):

אני חושב שזו טעות.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

ירושלים מוזכרת בקוראן.

יוסף בא-גד (מולדת):

היא לא מוזכרת.

היו"ר ע' עלי:

ירושלים באמת לא מוזכרת בקוראן.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

היא לא מוזכרת בשם ירושלים.

היו"ר ע' עלי:

רבותי, אפשר לברר את זה אחר כך. לפי מיטב ידיעתי, חבר הכנסת משה קצב צודק. הכתובת לשאלה היא לא חבר הכנסת סלים.

משה קצב (הליכוד):

החטא הקדמון היה בנכונותה של ממשלת ישראל לקיים משא-ומתן על מעמד ירושלים. הרי הלכנו לוועידת מדריד. סוריה באה לוועידת מדריד. הפלשתינים באו. ירדן באה. לבנון באה. כולם ידעו בדיוק את עמדות ממשלת הליכוד, ואף-על-פי-כן, בפעם הראשונה בתולדות מדינת ישראל, כשכל ראשי ממשלות ישראל השתוקקו לכך, הסכים העולם הערבי לנהל עם ממשלת הליכוד משא-ומתן ישיר ודו-צדדי, לא עקיף ולא תלת-צדדי. מובן שמשא-ומתן אחרי כל כך הרבה שנים של מלחמות ושפיכות דמים אי-אפשר לסיים בתוך שנה. גם המשא-ומתן בין מנחם בגין לאנואר סאדאת, זיכרונם לברכה, עמד כמה וכמה פעמים על סף פיצוץ, כשארזו את המזוודות ועמדו להתקפל ולחזור הביתה. זה טיבו של משא-ומתן מדיני לאחר כל כך הרבה שנים של מלחמות. אז מה הבהלה מכך שבתקופת ממשלת שמיר משא-ומתן לא הסתיים בהצלחה?

אם רוצים לוותר – הרי מחר בבוקר אפשר לחתום על חוזה שלום גם עם ערפאת, גם עם אחמד ג'יבריל, גם עם נאיף חוואתמה וגם עם ג'ורג' חבש. עם כולם אפשר לחתום מחר על חוזה שלום, אם אנחנו נקבל את התנאים שלהם. הרי לא זו השאלה – אם מקבלים או לא מקבלים את התנאים. הבעיה היא, איך אנחנו מבטיחים, בערבויות ובסידורים ביטחוניים כאלה, שהסכם השלום יחזיק מעמד לעולם ועד. אני לא מחפש רק את השלום לדור שלי. אני מאמין, שבדור שלי, בדור הבא אפילו, מדינת ישראל תוכל לחיות פה בביטחון עוד הרבה שנים. הבעיה היא, מה יהיה בדורות הבאים, כאשר יקומו מנהיגים ערבים וישתוקקו לגרום להשמדתה של מדינת ישראל.

למה ללכת רחוק, אדוני סגן השר? עם אירן היו לנו יחסים פנטסטיים, מצוינים, בדרג הבכיר ביותר. היה שיתוף הפעולה העמוק ביותר בכל הרמות ובכל התחומים, בתחום הביטחוני, המדיני, הכלכלי. היו ביקורים של ראשי המודיעין וראשי זרועות הביטחון בכל הרמות. בתוך שנים הפכה אירן להיות האויבת הגדולה ביותר בעולם. איך הכול התהפך? תהליך כזה יכול להתחולל, חס וחלילה, עם ירדן? – עלול לקרות. הוא יכול לקרות עם סוריה? אף שהמלך חוסיין נחשב היום למנהיג הכי לבבי ביחסו כלפי מדינת ישראל. אבל מי יודע מה יתפתח שם? מי יודע מה יעשו 70% מהאוכלוסייה הפלשתינית בעבר הירדן? כמה זמן הם יסכימו שם להחזיק מעמד תחת שלטונו של המלך חוסיין? כמה זמן יאסר ערפאת יהיה מוכן לתת למלך חוסיין ארכה? אינני יודע. יכול להיות שיום בהיר אחד או אחמד ג'בריל או ג'ורג' חבש יהיו מנהיגים של אותה מדינה פלשתינית ביהודה ובשומרון ויגידו לפלשתינים: תמרדו נגד השושלת ההאשמית, והם ימרדו; או שהוא ישלח סוכנים כדי לגרום לסילוקה של השושלת ההאשמית. זה יכול לקרות. איך אני מבטיח שמדינת ישראל לא תיפגע כתוצאה מאותן טעויות שעושה הממשלה הזאת? ונניח שהנשיא הסורי יחתום על הסכם שלום אתנו. מי יהיה ערב לי שמה שקרה לשאה לא יקרה לנשיא הסורי ושהכול, כפי שהתהפך באירן, לא יתהפך גם בסוריה?

זו טעות חמורה לאפשר לערביי מזרח-ירושלים להשתתף בבחירות. על זה היה ויכוח קשה בתקופת ממשלת הליכוד, אדוני היושב-ראש. זו טעות חמורה להשלים עם קיומם של מוסדות אש"ף בתוך ירושלים. זו טעות חמורה לגלות היסוסים כאשר בקונגרס האמריקני רצו להכיר בירושלים כבירתה של מדינת ישראל, ודווקא ממשלת ישראל לא גילתה בנושא הזה נחישות ונחרצות. ולא שכחנו גם את המכתב של שמעון פרס, שהוא ניסה להסוות אותו וניסה להטעות את הכנסת, לשר החוץ הנורבגי בעניין ירושלים.

לא פעם אחת שמענו את יאסר ערפאת, וגם אפילו את פייצל חוסייני, שנחשב למתון, מאיימים עלינו באינתיפאדה אם לא נותן בירושלים. הם מאיימים עלינו בג'יהאד אם לא נותן בנושא ירושלים. זהו מצב שלא יאמן שיקרה אחרי כל כך הרבה ויתורים שעשתה ממשלת ישראל לאש"ף. ציפיתי שאש"ף יצדיע לשמעון פרס, שייבדל לחיים ארוכים, ליצחק רבין, זיכרוננו לברכה, ויגיד לו: כל הכבוד, אתה המנהיג הראשון והיחיד שעשה כל כך הרבה ויתורים לפלשתינים. במקום להכיר לו תודה, הם ממשיכים לאיים עליו ועלנו בג'יהאד.

הממשלה ביקשה שנתמך בחוק לשמירת מעמדה ולחיזוק מעמדה של ירושלים. תמכנו בחוק הזה. החוק הזה שוכב כאבן שאין לה הופכין. הממשלה לא עושה בו שימוש, וממשיכים, בגלל המנהיגות הכושלת שלנו, לפגוע במעמדה של ירושלים.

אדוני היושב-ראש, הממשלה צריכה להיות נאמנה להצהרות שלה. אם היא מתחייבת ומודיעה שמדינה פלשתינית ביהודה ובשומרון זו סכנה לקיומה של מדינת ישראל – שתעמוד על כך, שתבטיח שזה לא יקרה ושתנקוט צעדים כדי למנוע את הפיכת המועצה הפלשתינית לישות הפלשתינית, עם כל המורכבות שבה, למדינה פלשתינית עצמאית.

הממשלה הזו נתנה לאש"ף מעמד במעברים, במעברי הגבול, וזה סממן מובהק של ריבונות. הממשלה התירה לרשות הפלשתינית להנפיק דרכונים, וזה סממן מובהק של ריבונות. הממשלה אישרה הקמת מועצה פלשתינית בגודל של 88 חברים במועצה. הפרלמנט הירדני מונה 80 חברים בלבד, אבל המועצה הפלשתינית מונה 88 חברים. זה סממן מובהק של ריבונות. הממשלה מונעת מזרועות הביטחון שלנו את היכולת לסכל ולמנוע מעשי טרור, לרדוף, להעניש ולהרתיע מביצוע מעשי פיגוע ומעשי רצח. ובכך הם מסכנים את חיי אזרחי ישראל. אין פיקוח על יציאת הפלשתינים. מדי שנה באים לביקורי קיץ 200,000 פלשתינים לתחומי יהודה ושומרון. אין פיקוח כדי להביא ליציאתם חזרה אל מעבר לנהר הירדן. פליטי 1948 יוכלו, בפיקוח של הרשות הפלשתינית, להיכנס ולצאת ללא

שום חסימה. בכך בעצם הממשלה שלנו נותנת יד למימוש זכות השיבה. אין שום מנגנונים שמבטיחים את מניעת מימוש את מה שהם קוראים לה זכות השיבה.

אדוני היושב-ראש, הצעת החוק הזאת בפעם הראשונה טומנת בחובה את כל הטעויות והמשגים שעשתה ממשלת ישראל. היא לא במסגרת של החלטות כנסת, היא לא במסגרת של החלטות ממשלה, אלא היא נכנסת לספר החוקים של מדינת ישראל. יש בכך חומרה יתירה, וחבל שהממשלה פועלת באותו רוב קטן שהיא נשענת עליו, של 54 חברי כנסת. אין לה 63 חברי כנסת, אלא 54 חברי כנסת, כי אין למנות בתוך הקואליציה הזאת את שני חברי הכנסת שבגדו בצומת וערקו לתמיכה בממשלה, כפי שאינני סבור שחמישה חברי כנסת שהם בכל עניין ובכל תנאי, ובתוכם גם חבר כנסת יהודי, מתייצבים לימין יאסר ערפאת – עוד בשום עניין הם לא צידדו ביצחק רבין, זיכרונו לברכה, או בעמדתו של שמעון פרס, ייבדל לחיים ארוכים. בכל ויכוח באלפי הנושאים שהיו שנויים במחלוקת בין אש"ף לבין ממשלת ישראל, חמשת חברי הכנסת מחד"ש וממד"ע, ובתוכם חבר הכנסת היהודי, ואני מדגיש זאת כדי שלא אואשם בגזענות, התייצבו לימינו של יאסר ערפאת. כל זה אומר דורשני.

אנחנו צריכים להביא את כל אלה בחשבון, כאשר הממשלה כל כך להוטה לרוץ, ובלבד לקיים את הבחירות הללו ולהביא עלינו סכנה ממשית.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת קצב. חבר הכנסת וליד חאג' יחיא, סגן שר החקלאות.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני מבין לרוחו של חבר הכנסת קצב, שהוא באמת חרד לגורלה של מדינת ישראל. תאמין לי, חבר הכנסת קצב, אני לא פחות ממך חרד לגורלה של מדינת ישראל. לא נולדתי ציוני ולא נולדתי יהודי. נולדתי בן העם הפלשתיני, בן העם הערבי. אגיד לך את האמת ואת אשר על לבי: אני חרד למדינת ישראל, מכיוון שאני יודע, שמי שיינזק בכל מלחמה, במלחמת השמד שאתה השמעת פה, ובאופן ישיר, זה העם הפלשתיני. ההיסטוריה לימדה אותנו, שבכל האירועים של 45 שנות מאבק דמים – והייתי רוצה, כמי שמכבד אותך מאוד מאוד, ואני סולד מהמלה גזענות, אני אומר דברים כהווייתם, כמו שאני חושב באופן האובייקטיבי ביותר – לא כדאי למכור סממאות ולא כדאי להפריח דברים בעלמא.

אני מסכים עם דברי ההקדמה שלך, אבל אני לא מסכים אתך בעניינים שאתה חושש מהם או מפחד מהם או נרתע מהם. אני חושב, ששלום עושים כדי לעשות שלום יציב בר-קיימא. אני חושב, שבמלחמות שאתה חושש מהן הניזוק העיקרי יהיה לא רק מדינת ישראל אלא באופן ישיר ומוחץ העם הפלשתיני. לכן מאז אני מכיר את עצמי אני עושה נפשות למען השלום, מכיוון שאני חרד לשני הצדדים, למדינת ישראל ולעם הפלשתיני.

אני חושב שיש לך הזכות להיות חרד למדינה. מכיוון שזה הגורל וזו המדינה היחידה, נכון. אנחנו גם צריכים לזכור שהפלשתינים מבקשים גם הם את המדינה היחידה עלי אדמות. אנחנו למדנו שיעור

מאלף ומר ממדינות ערב. מדינות ערב לא מוכנות, כמו שאתה חושב, בשעת הכושר למגר את מדינת ישראל. אנחנו רואים את הלהיטות לשלום בכל מדינות ערב.

משה קצב (הליכוד):

מאין לך שהם לא מתכוונים ברצינות? הרי גם על היטלר אמרו שהוא לא מתכוון ברצינות, וראית מה היה בסוף.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

תראו, חברים, זה טוב מאוד ללמוד מההיסטוריה, אבל לא צריך להקיש מכל מקום ודבר ולהגיד: היטלר, או להשוות את היטלר לעולם הערבי. לא כדאי להזכיר אותו, כמו שאני נזהר מלהזכיר את היטלר בכל נסיבות שהן. תסלח לי על הביטוי שאני לא רגיל להשתמש בו, אבל אני חושב שזו השוואה אומללה להשוות את הפלשתינים להיטלר, או לעשות היקש מהדבר הזה.

משה קצב (הליכוד):

לא השוויתי את הפלשתינים לנאצים. אל תטעה. אבל ידענו במאה הנוכחית, שמנהיג בא ומאיים שהוא ישתמש באמצעים פסולים כדי להשמיד את העם היהודי, איש בעולם לא האמין לו, ובסוף זה קרה. היום יש מנהיגים ערבים שרוצים להשמיד את מדינת ישראל. אתה אומר לי לא להאמין להם? על סמך מה?

וליד חאג' יחיא (מרצ):

זה בדיוק מה שאני מתכוון להגיד. זכותך לדרוש את כל הביטחונות שבעולם. אני רוצה שיהיה ביטחון לעם הישראלי כמו שאני רוצה ביטחון לעם הפלשתיני. אבל אם אנחנו נספק את הסחורה הזאת, אדוני היושב-ראש, של ביטחון, של פירוז, של כל מנגנוני הביטחון שאנחנו יכולים לחשוב עליהם, האם אתה תוותר או תחזיר – אני לא אוהב להשתמש במלה לוותר – האם תחזיר את הגדה המערבית ורצועת-עזה ונתפטר על ירושלים? האם זו הדאגה היחידה, או האם זה תירוץ כדי להתעקש על ארץ-ישראל הגדולה? אם הכוונה היא למצוא ביטחון למדינת ישראל בגבולות בטוחים של 1967, זכותך לדרוש את זה, וזכותי לתמוך בדרישתך. אבל אם זה תירוץ להגיד שערפאת אמר את הדברים האלה, והמנהיג ההוא אמר את הדברים האלה, ולכן אסור לנו להחזיר את השטחים לבעליהם, אני יכול להציע לך, וכדי להאמין לך – – –

דן תיכון (הליכוד):

מה אתה רוצה, שאני לא אאמין לערפאת? מתי הוא אומר אמת, כשהוא מדבר באנגלית או בערבית?

וליד חאג' יחיא (מרצ):

חבר הכנסת תיכון, אני מאוד שמח על השאלה הזאת. אני אומר לך, זה לא קל היום. עדיין לא הגענו לחתימה על הסכם שלום קבע. הדרך לפנינו עדיין ארוכה ומסובכת, ועד אז יש כל מיני סיבוכים. כל אדם מדבר אל עמו ובשפה שהוא רוצה לשמוע אותה, אבל הקו ברור. האם חשבנו אי-פעם שאש"ף והשלטון הפלשתיני יאסור אנשים שיזיקו למדינת ישראל? מתי חשבנו שגם השוטרים הפלשתינים שומרים על הגבול של מדינת ישראל? זה תהליך, זו דינמיקה, ואנחנו צריכים להאיץ את הדינמיקה הזאת.

אני אישית חושב, שאנחנו צריכים לדלג על הרבה מאוד שלבים כדי שנגיע לסוף, לפתרון, ולא להשאיר את הדברים מסובכים בצורה כזאת. אני מאוד חרד להסכם אוסלו, מכיוון שהוא מאוד רגיש, מאוד מסובך. הייתי רוצה לדלג על שלב ב' ולהגיע לסוף הסכסוך, ואז נדע מהי כל מלה שכל אחד אומר.

אני רוצה לחזור על מה שאמרתי בכנסת לפני כמה ימים. חברים, אנחנו צריכים גם כן לשמוע את עצמנו מה אנחנו אומרים על הצד השני, שהם רוצחים, וכו' וכו'. האם זה לא מזיק? האם כשאנחנו עומדים מעל במת הכנסת ואומרים: על ירושלים לא מתפשרים, ולא מדברים עליה, כשעדיין לא הגענו לשלב שאנחנו צריכים להתדיין על ירושלים, האם זה לא מזיק? האם אנחנו לא מצירים את צעדיו של ערפאת?

חיים דיין (צומת):

אתה לא חושב שזה צריך להיות ברור?

וליד חאג' יחיא (מרצ):

חבר הכנסת דיין, אני חושב שעל מדינת ישראל לבחור בין שתי דרכים; להגדיר אפילו את הציונות שלה ואת המאויים, את הסמלים והערכים הלאומיים שלה – או לבחור במדינה שבה יש ביטחון. אני מאמין בכל לבי – יכול להיות שאתם לא מסכימים אתי – שגבול 1967 הוא גבול ביטחון לעם היהודי, או שאנחנו נסתכל ונראה שגבול הביטחון הוא אדמה, וזה הוויכוח בינינו. האם האדמה היא ביטחון או לא, או "הקו הירוק" בשיתוף, באינטגרציה בים, כפי שאתה אמרת, חבר הכנסת קצב, המוקף בעולם הערבי – ישראל מוקפת בעולם הערבי. אני מיעוט במדינת ישראל, אבל ישראל היא מיעוט בעולם הערבי. אם לא יהיו יחסים תקינים וישראל לא תשתלב במזרח התיכון, עתידה של מדינת ישראל יהיה כל הזמן מעורער מבחינה כלכלית וחברתית. אנחנו יודעים שיש אפשרות לכבוש את כל העולם, אבל לשבת על חרבות אי-אפשר.

אדוני היושב-ראש, אני מבקש, ברשותך, להוסיף שתי מלים. אני רוצה שתבינו את זה, חברים: כאשר אתה אמרת, חבר הכנסת קצב – ותרשה לי להגיד את הדברים האלה – אנחנו נותנים לערפאת ואנחנו לא מקבלים כלום, אנחנו צריכים להבין שהסכסוך בין הערבים לבין היהודים – ואני מדגיש את המלה "יהודים" – הוא סכסוך מטריאלי, חומרי, על אדמה שכל צד מאמין שזכותו לחיות עליה. היהודים מאמינים בצדק שלהם והפלשתינים מאמינים בצדק שלהם, וכאשר אתה הולך לגדה

המערבית ולרצועת-עזה תשמע אותן מטבעות לשון שאתה השמעת פה: מה אנחנו השגנו מהשלום? אנחנו נתנו הכול. ואל תשכח שהם עדיין מאמינים שזכותם היא יפו ולוד ורמלה. וכאשר אנחנו אומרים: גבולות 1967, פירוש הדבר – בואו נקבור את הזכויות האלה עמוק באדמה, כדי שנסתכל לעתיד יותר טוב וכדי שנחיה ביחד זה לצד זה ולא זה על חשבון של הצד האחר.

דן תיכון (הליכוד):

וליד חאג' יחיא (מרצ):

לכן הדבר האחרון שאני רוצה להגיד, אדוני היושב-ראש: מלחמה במזרח התיכון היא אסון, כי בכלי המשחית שיש לשני הצדדים היום לא יצא, אדוני היושב-ראש, אחד מנצח והשני מנוצח. שנינו נהיה מנוצחים. וכדי שלא נהיה מנוצחים, אנחנו צריכים לתת כבוד, סמל, ומעל לכול – יחסי שכנות והשתלבות במרחב הזה שנקרא המזרח התיכון, כדי שנבנה כלכלה בריאה, נפש בריאה, מכיוון שהכיבוש באמת משחית נפשות, ואנחנו רואים את הסימנים האלה.

לכן אני חושב, שאנחנו צריכים לתמוך בהסכמים האלה כשלב שיש אחריו שלבים בדרך לפשרה היסטורית בין שני העמים, וזה מה שאנחנו רוצים. תודה רבה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת וליד צאדק. כעת – חבר הכנסת דן תיכון. יש פה רשימת דוברים לפי שעות. אחרי חבר הכנסת דן תיכון צריך לנאום חבר הכנסת יוסי כץ. היות שהוא לא נמצא בשעה 19:00, בעצם הוא מפסיד את זכות הדיבור שלו, אבל ננהג אותו לפנים משורת הדין, ואחרי שאתה תסיים יגיע תורו.

דן תיכון (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, חבר הכנסת וליד צאדק, אני מדבר אליך, אני רוצה להסביר לך את דברי חבר הכנסת קצב לגבי היטלר, שהרי הקונוטציה היא תמיד שלילית.

בעצם מה היתה הבעיה באירופה? היטלר כתב את "מיין קאמפף" בשנות ה-20, שנים רבות לפני שעלה לשלטון. מי שרצה לדעת איך יתנהג היטלר צריך היה לפתוח את "מיין קאמפף" ולקרוא. הכול היה כתוב בספר הזה. בהתחלה הוא נכנס לחבל הריין וחבל הרוהר והפר את סידורי הביטחון שנקבעו לאחר מלחמת העולם הראשונה. לאחר מכן הוא ביצע את ה"אנשלוס" באוסטריה, ולאחר כל פעולה כזאת הוא אמר: זאת תביעתי האחרונה, לאחר מכן אין לי תביעות נוספות. ולאחר הריין והרוהר הוא השמיע את התביעות שלו לגבי אוסטריה, פלש לאוסטריה, ה"אנשלוס", ואמר: זו תביעתי האחרונה, אוסטריה היא חלק בלתי נפרד מגרמניה. לאחר מכן התחילה בעיית הסודטים, וגם זו

היתה תביעתו היחידה, שהרי הסודטים היו מאוכלסים בגרמנים והוא ראה כטבעי שהשטח הזה שייך לגרמניה וצירף את הסודטים. אחר כך קרה מה שקרה בהסכם מינכן לגבי צ'כוסלובקיה והפלישה לצ'כוסלובקיה, והוא אמר: זו דרישתי האחרונה. וכשחזר צ'מברליין מבאד גודסברג עם הסכם מינכן הוא אמר: הבאתי שלום לעולם. בדרך כלל כל אחד נוטה לקבל את הפשרנות, את הפיוס הזה, כשהוא אומר: אם זו תביעתו האחרונה, על התביעה האחרונה נפר את כל ההסדר באירופה ונפתח במלחמה נגד גרמניה? כך חשבו בצרפת ובבריטניה. והנה הוא פלש גם לפולניה, וזו היתה העילה שבשלה בריטניה וצרפת לא היו מוכנות לעבור לסדר-היום.

אותו דבר לגבי יהדות אירופה, חבר הכנסת וליד צאדק, הכול היה כתוב. כל מי שרצה לדעת מה השלב הבא, צריך היה לפתוח את "מיון קאמפף".

וזו הבעיה שיש לנו כאן. הרי מה אמר לך חבר הכנסת קצב? הוא אמר לך: למי אני צריך להאמין? אני שומע את ערפאת בערבית, אני שומע את ערפאת באנגלית, בערבית הוא אומר דבר אחד, באנגלית הוא אומר דבר שני, ואני צריך להתייחס אליו ברצינות. ואתה אומר: תעזבו את מה שהוא מדבר, זה לא רציני. מה שהוא אומר בערבית לעמו זה לא רציני, מה שהוא אומר באנגלית זה רציני. ואתה רוצה, שאת הביטחון שלי, את חיי, את מה שאני מבטיח לנכדי, אתה רוצה שאני אפקיד בידי בן-אדם כזה, שאומר לי בערבית שהוא בעצם לא רוצה אותי כאן?

וליד חאג' יחיא (מרצ):

מותר לי?

דן תיכון (הליכוד):

בבקשה.

היו"ר ע' עלי:

אולי תענה על עוד שאלה אחת, גם שלי? איך אתה מסביר את זה שערפאת קורא ליחיא עיאש, הרוצח המנוול המתועב הזה, שרצח 66 יהודים חפים מפשע – שהיד, קדוש, ויורים 21 מטחים לכבודו של המנוול הזה יחיא עיאש, שקרוי ה"מהנדס"? איך אתה מסביר את זה? בידי אדם כזה נפקיר את ביטחוננו?

וליד חאג' יחיא (מרצ):

אני אומר: הדברים שערפאת אומר בערבית ומה שהוא מדבר באנגלית, זה לא מעניין אותי.

דן תיכון (הליכוד):

מה מעניין אותך?

וליד חאג' יחיא (מרצ):

מעניין אותי מה שהוא עושה בחיי היום-יום.

היו"ר ע' עלי:

21 מטחים הוא עושה בחי היום-יום.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

אתה אמרת מה שהוא עושה בחיי היום-יום ומה עושה המשטרה הפלשתינית. אומנם לא באופן מושלם, זו ראשית הדרך, אבל לדעתי בהשוואה למה שהיה תמול-שלשום ההבדל ניכר. חבר הכנסת קצב אמר, שכל דברי ערפאת מקובלים עלינו. אני אומר לך מה שחבר הכנסת עובדיה עלי הבין. הוא אמר: לא מקובלים, לא מקובלים. אני חושב, שהדברים האלה, בסערת הרגשות ובסערת הבעיות – –

דן תיכון (הליכוד):

חבר הכנסת צאדק, מה שאתה אומר זה דבר אחד: לא לקחת ברצינות את ערפאת. כן?

וליד חאג' יחיא (מרצ):

לא, לקחת את המעשים בחיי היום-יום. במעשי היום-יום אני שומע אותו.

דן תיכון (הליכוד):

דיבורים זה לא מעשי יום-יום? ההופעות שלו בפני ההמון המשולהב זה לא מעשי יום-יום?

אני רוצה לחזור לדברים שאמרתי בהסכם אוסלו א'. אני לא מבין את הפנאטים, ואני בא ואומר, שבעצם בעוד 15 שנה ישאל אותי הנכד שלי שתי שאלות. הוא עשוי לשאול אותי, והוא יהיה אז בגיל

18, לפני צבא: תגיד לי, סבא, ב-1996, כשהביאו את הסכם אוסלו ב', לא ראית שיש מצב חדש במזרח התיכון? ברית-המועצות לא קיימת עוד, אמריקה הפכה למעצמת העל, היא מנציחה שלום, ואתה היית תקוע בדעותיך, דעות הליכוד, לא הבנתם מה קורה. באו והניחו שלום לפניכם, ואתם כמו פנאטים החמצתם את השלום. ולכן הוא יבוא בטענות אלי ויאמר לי כחלוף 15 שנה: השלום היה מונח לפניך, ואתה, כפוליטיקאי פנאטי, ב-15 בינואר 1996 לא הבנת את התהליכים שקורים במזרח התיכון. או שלחלופין הוא יבוא ויגיד לי: תשמע, שכחתם עם מי היה לכם עסק ב-15 בינואר 1996? לא ידעתם מי זה ערפאת? מה, לא שמעתם מה הוא אומר? הוא אמר לכם בדיוק את מה שהוא מתכוון לעשות, מה יהיו הצעדים הבאים שלו, בדיוק כמו במקרה של היטלר, שאמר: תפתחו את "מיין קאמפף" ותראו מה אני עושה בשלב הבא.

אתה בא ואומר לי: אל תיקח אותו ברצינות, את ערפאת, מה שהוא אומר – הוא לא מתכוון. אני כבר הייתי בסרט הזה – – –

וליד חאג' יחיא (מרצ):

— — —

היו"ר ע' עלי:

רבותי, אני מבקש. סליחה, רבותי חברי הכנסת, אני מבקש להבהיר, שכעת יש לוח זמנים על-פי רבותי. סליחה, חבר הכנסת דן תיכון – – –

דן תיכון (הליכוד):

בסדר, בסדר.

היו"ר ע' עלי:

— — — כעת דיברת במקום חבר הכנסת יוסי כץ, שלא היה – – –

דן תיכון (הליכוד):

אני יודע; אין לי טענות.

היו"ר ע' עלי:

– – וכעת, בשעה 19:10 מגיע תורו של חבר הכנסת רון נחמן. עוד שתי דקות אני אפשר לך.

דן תיכון (הליכוד):

בעצם זו הדילמה שעומדת בפנינו, איזו שאלה ישאל אותי הנכד שלי בעוד 15 שנים. אני כבר גומר. עשינו הסכם אוסלו א', אוסלו ב', ואני שואל אותך: בעסקים מחלקים דיבידנד. יש הסכם, ואני שואל אותך: איזה דיבידנד יש לאזרחי מדינת ישראל מן השלום הזה? אז אתה בא ואומר: תשמע, שלושה חודשים לא היה אירוע ביטחוני. אבל לפני שלושה חודשים היה, אנחנו זוכרים מה הוא עשה עד לפני זמן לא רב, ואנחנו קוראים היום בעיתון, שה"חמאס" שולח מתאבד שיתאבד בירושלים או בתל-אביב, "יכנס לאוטובוס מלא נוסעים, וזאת תהיה התוצאה. אני שואל אותך: איפה הדיבידנד שהובטח לנו בעקבות אוסלו א' ואוסלו ב'? הרי העם רוצה לראות מה יוצא לו מהשלום – – –

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת תיכון, תודה.

דן תיכון (הליכוד):

אני כבר גומר. בשלב הזה לא יוצא לו דבר, ואני חוזר אל נכדי ואל השאלה שהם ישאלו אותי בעוד 15 שנים, מי צודק, ואותי זה מדאיג שאתה אומר לי לא להתייחס ברצינות למה שערפאת אומר. זה, פשוט, בלתי אפשרי, כי אני שומע.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת דן תיכון. חבר הכנסת רון נחמן. רבותי חברי הכנסת, אני מבקש מכם להקפיד מאוד על לוח הזמנים מפני שהזמן מחולק לפי דקות, וכל מי שנאם יותר – זה בא על חשבון החבר שלו. כדי למנוע זאת אני מבקש להקפיד על לוח זמנים. תודה רבה. בבקשה.

רון נחמן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, התבטאויות חברי הממשלה על הסכם אוסלו התמקדו בעיקרן באורכו, אשר מגיע ל-400 עמודים, ובמורכבותו, אשר כפי שהתפארו עלתה על כל הסכם קודם. אבל, רבותי חברי הכנסת, הסכם אוסלו ב' מהווה כישלון בכל הקשור להגנת האינטרסים הישראליים הבסיסיים ביותר. הוא מחזיר את ישראל לגבולות 1949, כרגע, מלבד ירושלים, מגדיל את הסיכוי שירושלים תהיה בסופו של התהליך חלק ממדינת אש"ף ויוצר את התנאים להקמת מדינה דיקטטורית ביש"ע. בנוסף, כמעט שלא נותרת לישראל היכולת להקפיא את ביצוע ההסכם אם יתברר שהניסוי נכשל, בעוד לאש"ף יש תמריץ קטן ביותר לקיים את ההסכם.

— — — אדוני היושב-ראש

היו"ר ע' מאור:

גברתי היושבת-ראש.

רון נחמן (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש; כל פעם קורה לנו הדבר הזה, אפילו לא שמתי לב כי התחלפת בשקט. כמה זמן יש לי? רבע שעה?

היו"ר ע' מאור:

עשר דקות.

רון נחמן (הליכוד):

רבע שעה נאמר לי; 20 רגע. אני הראשון שפתחתי את ההסתייגויות, אם אינני טועה.

היו"ר ע' מאור:

רק רגע, ברישום אצלי כתוב עשר דקות.

רון נחמן (הליכוד):

איך זה יכול להיות?

היו"ר ע' מאור:

לפי השיטה שקודמי — — —

רון נחמן (הליכוד):

לא יכול להיות; אני הייתי בעל ההסתייגויות היחיד מכל חברי הכנסת – – –

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת רון נחמן – – –

רון נחמן (הליכוד):

– – – נאמר לי שאני פותח את הדיון בהסתייגויות ב-20 דקות.

היו"ר ע' מאור:

עכשיו אני מבינה. אני אאפשר לך – – –

רון נחמן (הליכוד):

אני מבקש שתיתני לי פעמיים.

היו"ר ע' מאור:

ברצף פעמיים.

רון נחמן (הליכוד):

ברצף פעמיים. אני אדבר 20 דקות, גברתי. מקובל?

היו"ר ע' מאור:

מקובל.

רון נחמן (הליכוד):

אני מודה לך. הסכמי אוסלו שווקו לציבור הישראלי כניסוי בכמה שלבים. הצלחת הניסוי, שהוגבל לשטחי עזה ויריחו תחילה, אמורה היתה לגרור את הרחבתו בהדרגה לאזורים אחרים ביהודה ובשומרון, ואילו כישלון אמור היה למונעו. על-פי אותם קריטריונים שנקבעו לפני תחילת הניסוי, אין ספק שהניסוי נכשל. מספר הישראלים שנהרגו על-ידי טרוריסטים פלשתינים הגיע לשיא, ואש"ף התעלם מרוב התחייבויותיו. למרות זאת, ישראל הסכימה להרחיב בצורה משמעותית את שליטת אש"ף בתחומים ובאזורים נוספים, מה שמלמד שהמשחק היה מכור מראש. בלי שום קשר לנעשה בשטח עצמו, יישום ההסכם ימשיך לרוץ קדימה במלוא המרץ, במלוא המרץ תרתי משמע. ממשלת ישראל עיצבה את הסכם אוסלו ב' כאנטי ניסוי, כדי להבטיח שלא תיקלע שוב למצב המביך של החובה להמשיך בניסוי אשר נכשל.

לפי ההסכם, ישראל מוסרת לשליטת אש"ף את הערים הגדולות ביו"ש ואת האזור שמסביב להן, ואילו האזורים מסביב לערים זה A כאשר הערים הגדולות, השטח המסומן במפה שטח חום – אזור , צהוב, השטח הכפרי. כאשר תועבר העיר האחרונה לשליטת אש"ף, העיר האחרונה היא B שטח , חברון, אנחנו רואים שבתקופה קצרה של כמה שבועות כל הערים והאזורים הכפריים נמסרו לאש"ף והמסירה האחרונה שתהיה בחברון תהיה כבר עובדה מוגמרת.

בסיום התהליך, לאחר קיומן של הבחירות בשבת זו לרשות הפלשתינית – בשבת זו הרשות הפלשתינית הולכת לבחור את הכנסת שלה, הערבים הולכים, ביהודה ובשומרון, לבחור את הכנסת שלהם, לבחור להם את המוסדות המחוקקים שלהם תחת פיקוח בין-לאומי, אנחנו הכנסנו לתוך שטחי יהודה ושומרון פיקוח כמו בבוסניה; משקיפים זרים.

אחרי הבחירות האלה שתתקיימנה בשבת יקבלו הערבים בשטחי יהודה ושומרון לגיטימציה לכל מה שהם עשו על-ידי הממשלה שלנו, ממשלה יהודית, שהקימה את היסודות למדינה פלשתינית, והם רוצים להביא לידי כך שביהודה ובשומרון ייקבע מצב בלתי הפיך.

מאופן ניסוחו של ההסכם עולה, כי ישראל ואש"ף נמצאים היום כחוט השערה מההכרזה, שעד סוף תקופת הביניים הגבולות המפרידים בין שתי הישויות האלה יהיו קווי הפסקת האש משנת 1949.

חשוב לדעת, כי בהסכם אוסלו נאמר, גברתי היושבת-ראש, שהפלשתינים יקבלו את סמכות השיפוט פירוש עד קווי הפסקת האש WEST BANK. THE JURISDICTION ON THE WEST BANK AND GAZA – האש של שנת 1949.

כפי שאמרתי, הסכמי אוסלו א' ואוסלו ב', בעיקר אוסלו ב' כרגע, שעליו אנחנו דנים, מחלקים את בשליטה בלעדית של אש"ף, ביטחונית A – אזור B ואזור A' יהודה ושומרון לשלושה אזורים. אזור , שמסביב לערים האלה, הכפרים שבהם יש אוכלוסייה ערבית, הם קיבלו את B ואזרחית, אזור הסמכויות האזרחיות וחלק מהסמכויות הביטחוניות, כאשר הסמכות הביטחונית העליונה היא בידי , שהוא האזור הגדול יותר בשטחי יהודה ושומרון יימסר בהדרגה C' ישראל; והשטח הנותר, אזור לסמכות המשפטית של הפלשתינים, בהתאם להסכם אוסלו ב', מלבד הנושאים אשר יידונו במשא-ומתן על הסדר הקבע.

ב-4 במאי מתחיל המשא-ומתן על הסדר הקבע. על מה ידונו? אני אגיד לכם על מה. מאחר שהאזור הרלוונטי היחיד שיידון במשא-ומתן על הסכם הקבע הוא ההתיישבויות הישראליות והבסיסים

הצבאיים של צה"ל, משמעות ההגדרה הזאת, אשר חוזרת בצורות שונות ובהזדמנויות שונות, היא, שישראל התחייבה לסגת מכל חלק של טריטוריה חוץ מהיישובים הישראליים ומבסיסי צה"ל, שיהיו כאיים באזור שבשליטת אש"ף.

ממשלת ישראל לא כללה כל סייג באשר לבקעת-הירדן, לגוש-עציון או לאזורים המערביים של השומרון, ליד כפר-סבא ונתניה.

מה שהוצהר במישור הטריטוריאלי מקבל חיזוק במישור הפוליטי. ההסכם קובע פעם אחרי פעם, ששני הצדדים רואים את הגדה המערבית – שימו לב, לא יהודה ושומרון; אנחנו, ישראל, מוותרים במחי שם על יהודה ושומרון.

הגדה המערבית – מה זאת הגדה המערבית? אותה גדה מערבית שהסבא של חוסיין סיפח ב-1951 לממלכה ההאשמית וקרא לה הגדה המערבית של ירדן. הוא לא הקים מדינה פלשתינית, הוא סירב להקים אותה, הוא נתן להם מקום בפרלמנט שלו, הוא לא הקים מדינה פלשתינית, גם במצרים לא הקימו מדינה פלשתינית בזמן שליטתם ברצועת-עזה.

צאו וראו מי מקים מדינה פלשתינית – מי שמקימה מדינה פלשתינית היא ממשלת ישראל. ראש הממשלה שלי מקים כאן, מעל הבמה הזאת, מדינה פלשתינית. ראש הממשלה שלי נותן ל-1,200,000 פליטים לחזור לשטחי יהודה ושומרון, ראש הממשלה שלי הולך היום ומביא לידי חלוקת ירושלים, ראש הממשלה שלי מתיר לכל המוסדות הפלשתיניים להיות בירושלים. ריבוננו של עולם, שומו שמים, למה אנחנו מגיעים? ממשלה יהודית עושה מה שלא עשו כל 22 ארצות ערב – מקימה כאן רשות פלשתינית, מועצה פלשתינית, כנסת פלשתינית, סנטורים פלשתינים. איפה? ליד קלקיליה, ליד אלפי-מנשה, ליד כפר-סבא, ליד ראש-העין.

גברתי היושבת-ראש, ירושלים הולכת ומתמזגת עם מדינת אש"ף. כאשר הבחירות תתקיימנה, במוצאי שבת, תינתן לכל התושבים הערבים של ירושלים, מלבד אלה שמחזיקים תעודת זהות אזרחית, זכות בחירה. הם אף יוכלו להציג את המועמדות שלהם למועצה של הרשות, והם עושים את זה. הם צריכים רק עוד כתובת, לא רק בירושלים, עוד כתובת שנייה ביהודה ובשומרון. הטענה שירושלים שונה משאר אזורי הבחירה באוטונומיה היא אשליה בלבד. אזרחי ירושלים הערבים יצביעו בבתי-הדואר, וממשלת ישראל נתנה להסדר המלאכותי הזה פרשנות הקובעת, שההצבעה לא נעשתה בירושלים. בושה וחרפה. מספרים כל מיני סיפורים, מצביעים בבתי-הדואר בירושלים, בתיבות שיוצבו שם, וזה נקרא לא להצביע בירושלים, וזה לומר שירושלים היא לא חלק של הרשות הפלשתינית.

הרי מה שקורה ב"אוריינט האוס" זו פארסה אחת גדולה, ועכשיו מוסיפים את ההצבעה בירושלים. המשקיפים הבין-לאומיים – הרי הם יבואו מחוץ-לארץ ויפקחו על אותם סניפי דואר. ומה יקרה אז – יגידו שירושלים היא בריבונות ישראלית? אין משמעות פוליטית להצבעה המחוכמת הזאת?

גברתי היושבת-ראש, על-פי ההסכם תמסור ישראל את רוב הנכסים בעלי החשיבות במהלך ששת החודשים הראשונים אחרי הבחירות, ואילו אש"ף נדרש לקיים את רוב חלקו בהסכם רק לאחר תקופה זו. חשוב מאוד שתושבי מדינת ישראל ידעו מה קורה פה – אנחנו נותנים להם את כל הנכסים עכשיו, אבל הם ייתנו לנו את מה שהם מחויבים רק אחר כך.

מכאן עולה, גברתי היושבת-ראש, שלאש"ף לא יהיה אינטרס לקיים את ההתחייבויות שלו בהסכם. מדוע? אם הוא מקבל היום את הכול, למה שהוא יקיים את ההסכם אחר כך? לדוגמה, ההסכם קובע שיש לשנות דבר קטן מאוד, פעוט, אין בו כלום, איזה מין סעיף קטן – לשנות את האמנה הפלשתינית חודשיים אחרי הקמת המועצה, דבר שאמור לקרות לאחר שאש"ף יקבל שליטה על רוב השטח. אני כבר הסברתי, שעד עכשיו הוא קיבל את הערים הגדולות, השטח החום שבו צה"ל לא יכול לפעול. יש לנו היום שבע עזות ביהודה ובשומרון, זה בדיוק כמו שהיה בביירות, כל צבא המחבלים בביירות היום על גבולות 1949. אבל זה שטח קטן. אז הממשלה אומרת: רק 3%, רק 3% מהשטח. ושאר השטח, עוד 24%–25% הוא השטח הכפרי. שם לצה"ל יש הסמכות העליונה הביטחונית, אבל זה שקר. למה זה שקר? משום שהוא בהא תליא, ואם ערפאת מחויב לשנות את האמנה הפלשתינית חודשיים אחרי שתוקם המועצה הפלשתינית, אז בואו נראה את זה.

הנה אני אומר את זה היום – 15 בינואר 1996. מיום שבת, 20 בינואר 1996, חודשיים ממנו – 20 במרס 1996. ניקח עוד עשרה ימים "ספיר", ואז נגיע ל-1 באפריל. אם ב-1 באפריל יאסר ערפאת מבטל את האמנה הפלשתינית, גברתי היושבת-ראש, אני צנצנת.

היו"ר ע' מאור:

אתה לא רוצה שאני אגיד שאתה צנצנת.

רון נחמן (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, אם ב-1 באפריל ערפאת מבטל את האמנה הפלשתינית, אני מעל הבמה הזאת אומר: אני צנצנת, ואז אני אעמוד כמו צנצנת.

אבל יכול להיות שב-1 באפריל הוא יגיד שהוא עושה את זה – ב-1 באפריל זה יום הבלוף, אולי ב-1 באפריל הוא יבוא ויאמר: כן, ביטלתי את האמנה.

גברתי היושבת-ראש, אני מטפל במקרים של ישראלים שמכרו סחורות בעשרות מיליונים לאנשי הרשות הפלשתינית בעזה, והספקים צריכים לקבל את הכסף. הם אינם מקבלים את הכסף. ואז אותם ספקים ישראלים באים לבית-משפט ישראלי, מקבלים פסק-דין ומבקשים מהשופט לאכוף את צו בית-המשפט בשטח הרשות הפלשתינית. ואז מה קורה? מסתבר שבהסכם היתה צריכה לקום ועדה שתסדיר את הדברים האלה. ובכן, גברתי היושבת-ראש, עד לרגע זה לא הוקמה שום ועדה, ואנשים פשוט רגל. אני מכיר מקרה של אדם שהחוב המגיע לו הוא 3 מיליוני שקל, והוא לא מקבל אותו, והאיש הגיע עד פת לחם. עסקאות שגלגל בעשרות מיליונים בשנה הביאו אותו, בגלל השיטה הזאת, בגלל אי-קיום ההתחייבויות על-ידי הפלשתינים, עד פת לחם.

אני פונה לשר המשפטים, ואני פונה ליועץ המשפטי של משרד החוץ, ואני פונה לראש הממשלה, ואני פונה לשר האוצר, ואני פונה לראש אגף התקציבים ושואל אותם: רבותי, אזרחי ישראל נקלעו לסיטואציה בלתי אפשרית בגלל הסכם מדיני שעשתה ישראל. איך ניתן לעזור להם? לא ניתן. ופריח אבו-מדיון, שר המשפטים של הרשות הפלשתינית, מגיע לכאן, לבניין הכנסת, למקום שמסמל את

הריבונות הישראלית, כאורח של שר המשפטים הישראלי, הפרופסור דוד ליבאי. כשאני רואה אותו מחבל, פריח אבו-מדין, שר המשפטים של אש"ף, מגיע לכאן לכנסת שלנו, ואני כותב ליושב-ראש הכנסת: "איך אתה נותן לאיש הזה, שלא מקיים הסכמים, לבוא לבית-המחוקקים הישראלי?", אני מקבל תשובה: "חתמנו הסכם עם הערבים, עם אש"ף. ומכיוון שההסכם אושר בכנסת, אי-אפשר למנוע את כניסתו של האיש כשהוא מוזמן על-ידי שר המשפטים שלנו כאורח שלו". זה סביר? זו סבירות? זה הגיוני? צד אחד מקיים את ההסכם, מקדים ביצוע, צד שני מפר אותו. אני כבר לא מסוגל להבין את זה.

גברתי היושבת-ראש, הסכמי עזה ויריחו מגבילים את מספר השוטרים של הרשות הפלשתינית בעזה וביריחו ל-9,000 איש. אש"ף כבר גייס 20,000 – 18,000 משרתים היום בעזה, 18,000. הסכם אוסלו ב' קבע את המספר 18,000 כמקסימלי בעזה ו-12,000 ביהודה ובשומרון. גברתי היושבת-ראש, בכל מדינת ישראל, ממטולה בצפון ועד לאילת בדרום, יש למשטרת ישראל 21,000–22,000 שוטרים, לרבות מזכירות, נהגים, אנשי מינהלה, ולא רק שוטרים שנמצאים בשטח. כולם, ממטולה עד אילת, כל משטרת ישראל כולה – 22,000 שוטרים. כמה חיילים יהיו לערפאת – בכוונה אני אומר חיילים ולא שוטרים? 12,000 ביהודה ובשומרון, 18,000 בעזה. כמה זה ביחד? 30,000.

צאו וחשבו, כמה מחבלים גורשו על-ידי אריק שרון מביירות? כמה מחבלים גורשו במצור על ביירות לתוניס, לאלג'יר ולכל ארצות ערב? כל אותם מגורשים הוחזרו על-ידי הממשלה שלי לגבולות כפר-סבא, רעננה, באר-שבע, עפולה ובית-שאן. כולם הוחזרו, צבא השחרור הפלשתיני צמוד לישראל. פעם היתה ססמה: יש"ע זה כאן. אני אומר לכם, חברי הכנסת: ביירות היא כאן. כאן תהיה לבנוניזציה של השטחים ודיקטטורה של ערפאת.

מי שלא מבין איך נעשים ההסכמים בין ערפאת ל"חמאס", מי שלא מבין איך הם מגינים זה על זה, כאשר קודם כול רוצים לקחת עוד שטח ועוד שטח, עוד טריטוריה ועוד טריטוריה. וכאשר נגיע לאותה נקודה שבה ישראל לא תוכל לתת – אלא אם כן אותה ממשלה, שאני קורא לה היפראקטיבית, ממשלה מלאה במרצ – לא אכפת יהיה לה שתהיה ממשלה פלשתינית. לחבר הכנסת דדי צוקר ממרצ לא אכפת כנראה שתהיה מדינה פלשתינית. יש עוד כאלה ממרצ וגם ממפלגת העבודה שמוכנים לחלק את ירושלים בדרך זו או אחרת. קוראים לזה דרך מינהלית. שמעתם – דרך מינהלית. יהיה רובע כזה ורובע כזה. גם בפריס יש כל מיני רבעים – כמו הרובע הלטיני. גם פה יהיה לנו הרובע הפלשתיני. תהיה עירייה אחת, ותחתיה תהיינה כל מיני מינהלות.

ובכן, ירושלים יש רק אחת. אנחנו לא צריכים ללמוד גזירה שווה מפריס. אפילו האלג'ירים, שעזבו את אלג'יר אחרי שצרפת יצאה משם, לא באו להקים את בירתה של אלג'יר בפריס. אבל הפלשתינים שלנו רוצים להקים את בירתה של פלשתיין בירושלים. ומי נותן להם אותה אחיזה? הממשלה שלי. איפה הממשלה שלי? גברתי היושבת-ראש, איפה הממשלה שלי? למה אני לא רואה אותה? היא עסוקה בפריימריס? איפה כולם? ראש הממשלה עם סגן נשיא ארצות-הברית, איפה כולם? למה לא רואים אותם? הם רצים לפריימריס?

מה שיהיה כאן לידינו, ליד הגבולות שלנו, לא מעניין? הפריימריס שווים יותר? גברתי היושבת-ראש, ההסכם הזה שאנחנו הולכים לאשר – ואנחנו נתנגד לו – הולך לקבוע את גורלה של מדינת ישראל לדורות הבאים. יש מי שחושבים שהמצב יהיה בלתי הפיך. אבל, אני יכול להבטיח לך דבר אחד, אנחנו, התושבים היהודים הגרים היום בשטחי יהודה ושומרון, ממעלה-אדומים וגבעת-זאב, אפרת וביתר, קריית-ארבע ודרום-הר-חברון, השומרון ובנימין, צפון השומרון עד כדים וגנים ובקעת-הירדן – כל המתישבים הללו, החלוצים האמיתיים של מדינת ישראל, הגיבורים שנמצאים היום בקו העימות מחוץ לגדרות שלהם, אותם תושבים ויישובים, הם אולי המחסום האחרון. לא לשלום, אנחנו בעד

שלום. הם המחסום האחרון בעד הקמתה של מדינה פלשתינית, וחובתם של תושבי מדינת ישראל לגבות אותם, לחזק אותם, לתת להם כתף, ולא לתקוף אותם ולא לשים סטיגמה – אות קין על מצחם. תודה.

היו"ר ע' מאור:

תודה. חבר הכנסת עובדיה עלי, ואחריו – חבר הכנסת יוסף בא-גד.

עובדיה עלי (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, רבותי חברי הכנסת, הסכם אוסלו ב' הוא הסכם רע. החוק שמונח לפנינו הוא חטא על חטא. ראשית, אני מבקש לשאול את נציגי הממשלה, מדוע הם מאפשרים לקיים את הבחירות בשבת? מדוע הם צריכים לגרום לכך, שחיילי צה"ל המאבטחים את הבחירות האלה, שוטרי משטרת ישראל, שאמורים לאבטח את כל מערכת הבחירות, צריכים לחלל שבת? מדובר כאן בפיקוח נפש? לא היה אפשר לעשות זאת ביום חול?

חבר הכנסת זיסמן, מדוע להכניס את חיילי צה"ל להתחבטות אישית, להתלבטות אישית? מדוע? אנחנו מחנכים כל הזמן על הערך הזה של הישמעות למפקדים, של קיום פקודות, של מילוי אחר כל ההוראות והפקודות של מפקדי צה"ל, לא לסרב פקודה. מדוע להכניס אותם להתחבטויות כל כך קשות, לחיבוטי לב כל כך קשים, ולקיים את הבחירות דווקא בשבת? לשם מה? אי-אפשר לעשות זאת ביום חול?

בעניין זה, אמרתי שהם מוסיפים חטא על חטא: החטא הראשון הוא עצם העובדה שמקיימים בחירות בירושלים ומאפשרים לתושבי מזרח-ירושלים להצביע לרשות הפלשתינית.

עמנואל זיסמן (העבודה):

ולעשות תעמולת בחירות בירושלים.

עובדיה עלי (הליכוד):

וכמובן לעשות תעמולת בחירות בירושלים. זה דבר של מה בכך? זה דבר קל ערך בעיניכם? אני לא מבין את זה. כאן עמדו דוברי הקואליציה ואמרו: היה הסכם קמפ-דיוויד, היתה ועידת מדריד, ופיצל חוסייני קיבל באיזה חדר במלון הוראות מערפאת. ואני שואל את יושב-ראש ועדת החוץ והביטחון, האם אתה לא רואה הבדל בין מה שהיה בוועידת מדריד לבין מה שקורה היום בפועל בירושלים? אין לכך משמעות מהותית? זה דבר טכני פשוט וקל ערך? אני רואה בזה עניין מהותי חשוב ביותר.

אני חושש, שבמפלגת העבודה חל משהו בתחום הזה. פעם הייתי משוכנע, שחברי מפלגת העבודה יעמדו כסלע איתן מול כל ניסיון לפגוע בירושלים. כך הכרזתם תמיד. נושא ירושלים היה בתחום ההסכמה הלאומית. שמענו קולות מחד"ש, ממד"ע וממרצ, קולות אחרים, מוזיקה אחרת, אבל מפלגת העבודה דיברה בשפה אחרת, בלשון אחרת, במוזיקה אחרת. היום נקבעות עובדות בשטח אחת אחרי השנייה. עצם העובדה שמאפשרים היום לבחור בירושלים בבתי-דואר, יש לה משמעות חמורה מאוד מבחינת ירושלים.

רבותי חברי הכנסת, כדאי להטות היטב אוזן, לשמוע היטב את מה שיאסר ערפאת אומר, במיוחד במסגדים, במיוחד לציבור הערבי שלו כאשר הוא מדבר בערבית. יאסר ערפאת וחבר מרעיו מדברים במפורש על הקמת מדינה פלשתינית שבירתה ירושלים. היום נקבעו עובדות בזו אחר זו. ה"אוריינט האוס" בירושלים מהווה ממש משרד חוץ של הרשות הפלשתינית. יש משרדים, ולמעשה לכל משרד ומשרד יש נציגות במזרח-ירושלים: למשרד התיירות, למשרד הכלכלה, למשרד החינוך, למשרד העבודה, ולכל משרד ומשרד יש נציגות במזרח-ירושלים.

אני שואל את עצמי, אנה אנו באים? מדינה פלשתינית בדרך, ירושלים תעמוד על שולחן המשא-ומתן, איפה הקווים האדומים שלכם, חבר הכנסת חגי מירום? איפה הקווים האדומים שלך, חבר הכנסת עמנואל זיסמן? אתה איש ירושלים, אוהב ירושלים ונאבק על ירושלים. אני לא אומר זאת לתפארת המליצה, כדי להתגרות בך. איפה הקווים האדומים שלך?

עמנואל זיסמן (העבודה):

כשאני אהיה בשלטון, מילימטר אחד מירושלים הוא לא יקבל.

עובדיה עלי (הליכוד):

אתה בשלטון, אתה חלק מהקואליציה.

עמנואל זיסמן (העבודה):

אני לא בשלטון, אהיה בשלטון. מילימטר אחד מירושלים רבתי הוא לא יקבל. אני אסגור מכל הכיוונים ואחבר את מעלה-אדומים וגבעת-זאב לירושלים. לא יהיו פה אנשי רג'וב, שהורסים בצורה גסה את הריבונות הישראלית.

משה פלד (צומת):

כל הכבוד לך, זיסמן. יישר כוח.

עמנואל זיסמן (העבודה):

לא יהיה דבר כזה. שום שר חוץ של שום מדינה לא יבקר ב"אוריינט האוס".

יוסף בא-גד (מולדת):

כל הכבוד.

עובדיה עלי (הליכוד):

אני מאוד שמח לשמוע אותך, חבר הכנסת עמנואל זיסמן. ג'יבריל רג'וב מתנהג ממש כמו איש מאפיה. חוטפים אנשים, מכים אנשים, יורים באנשים. כאן מדברים על מדינה דמוקרטית, על רשות דמוקרטית.

עמנואל זיסמן (העבודה):

אני יכול להפריע לך לרגע?

עובדיה עלי (הליכוד):

אתה לא מפריע לי, אתה מדבר לעניין.

עמנואל זיסמן (העבודה):

אמרו שהסיבה לכך היא שלא הקימו שתי תחנות משטרה בשני חלקי ירושלים. הנה, עכשיו מקימים את שתי התחנות האלה. אני מבקש לדעת, האם ממשלת ישראל תוציא את כל אנשי רג'וב מירושלים, עם הקמת התחנות?

עובדיה עלי (הליכוד):

חבר הכנסת זיסמן, בוודאי אין בינינו חילוקי דעות, אני מסכים לכל מלה ממלותיך הנאות והטובות שנשאת כאן, יש הסכמה מלאה בינינו.

מכל מקום, שאלו כאן דוברי הקואליציה: מה מבדיל אתכם ממפלגת העבודה? אגיד לכם: מי שיבחר בבחירות הבאות במפלגת העבודה צריך לדעת חד-משמעית, שבמפלגת העבודה מדברים על כך, שהם ישנו את המצע של מפלגת העבודה ויכירו במדינה פלשתינית. יש היום במפלגת העבודה קולות ההולכים וגוברים בקשר לכך. מי שיצביע היום למפלגת העבודה צריך לדעת, שהוא מצביע בעצם בעד הקמת מדינה פלשתינית, על כל המשתמע מכך; מי שיצביע היום למפלגת העבודה צריך לדעת, שהוא מצביע על אפשרות שבהסדר הקבע ירושלים תהיה על שולחן המשא-ומתן. אצלנו זה בדיוק להיפך: לא נאפשר הקמת מדינה פלשתינית. בשום פנים ואופן לא נאפשר לפגוע כהוא-זה בירושלים המאוחדת, שהיא בירתה היחידה של מדינת ישראל, הבירה הנצחית שלנו.

כל יהודי מתפלל יום יום בברכת המזון, במשך אלפיים שנה, "ובנה ירושלים". זה מקור העוצמה שלנו, כל תעצומות הנפש שלנו התבטאו בגעגועים ובכיסופים שלנו לירושלים. היום אני שומע כאן אחד מדובריה הבולטים של הקואליציה אומר: מה היא ירושלים לעומת בקעת-הירדן? בקעת-הירדן היא חגורת ביטחון למדינת ישראל, ירושלים לא מהווה שום אמצעי ביטחון.

עמנואל זיסמן (העבודה):

מי זה היה?

עובדיה עלי (הליכוד):

חבר הכנסת זיסמן, בין היתר אמר זאת חבר הכנסת הפרופסור יורם לס. הוא אמר זאת כאן בלי בושה, בלי להסמיק, בלי להתבייש.

אני שואל אתכם: יש עוצמה יותר גדולה לעם היהודי מאשר הכיסופים לירושלים, אהבת ירושלים, השיבה לירושלים, יישוב ירושלים? מה החזיק את העם היהודי במשך אלפיים שנה בגלות, עם כל הפוגרומים, האינקוויזיציה, הרדיפות האיומות שהוא עבר, אם לא השבת וירושלים, אם לא מורשת ישראל סבא? על כל זה אנחנו מוכנים לוותר היום במחי יד.

אם הייתי מסכם את הדברים, זה כל הוויכוח, הדיון הציבורי הנוקב וההבדלים המשמעותיים בינינו לבין מפלגת העבודה.

הנושא השלישי שאני מבקש לתת עליו את הדעת הוא כל מה שקשור לתחום הביטחון. אני שומע שהיום אומרים כאן: מה אתם רוצים? יש שלום, ערפאת מתנהג כמי שרוצה שלום, יש הסכם ויש פיסות נייר שאנחנו והם חתומים עליהם, ובינתיים מכבדים את זה. והנה, המציאות טופחת על פניכם. אני אומר לכם, שמדינת ישראל עדיין לא הגיעה אל המנוחה ואל הנחלה. איש מאתנו לא יודע מה ילד יום, איש מאתנו לא יודע אם לא יקרה מה שקרה באירן, כשבתוך ימים אחדים כל המציאות הפוליטית השתנתה. אירן, שבמשך שנים היתה המדינה הידידותית ביותר במרחב הזה למדינת ישראל ולמערב, עם חילופי השלטון ונפילתו של השאה הפרסי והגעתם של החומייניסטים לשלטון, הפכה להיות האיום החמור ביותר על מדינת ישראל. מי לידנו יתקע, שאותה אפשרות לא תתרחש גם כאן? איך נוכל להבטיח זאת לדורות הבאים?

חבר הכנסת זיסמן, לכן אנחנו בעד שלום. כדאי להבהיר זאת לכולם. אין אדם בר-דעת בבית הזה על כל חלקיו שהוא נגד שלום; אנחנו בעד שלום. השלום הוא ערך חשוב מאוד, שצריך לשאוף אליו, אבל יש ערך לא פחות חשוב, ואולי יותר חשוב, ערך החיים, להבטיח את החיים שלנו, להבטיח את הקיום והחיים שלנו, של ילדינו ושל נכדינו עד הדור האחרון. כדי להבטיח זאת צריך לנהל משא-ומתן בקור רוח, באיתנות, מתוך עוצמה של מדינת ישראל חזקה ועם עוצמה וכוח. ולא רק בזכות הכוח אלא מכוח הזכות של היותנו בנחלת אבותינו, כי קיבלנו את הזכות הזאת מהתנ"ך, קיבלנו את זכות היותנו בארץ הזאת מאלוהים. רק מכוח הזכות הזאת ובשל העוצמה שלנו נוכל להבטיח את המשך קיומנו כאן בארץ-ישראל. זאת נעשה אם נבטיח חילופי שלטון וחזרתו של המחנה הלאומי לשולחן הממשלה הריק מולנו כאן. תודה רבה.

היו"ר ע' מאור:

תודה רבה. חבר הכנסת משה פלד. אחריו – חבר הכנסת חיים דיין.

עמנואל זיסמן (העבודה):

מתי נשמע את חבר הכנסת חגי מירום? הוא יושב-ראש ועדה.

היו"ר ע' מאור:

אני מקבלת הנחיות מפה. ההיגיון אומר, שמציעי החוק יכולים להשתלב בכל נושא בתהליך הדיון, ואני מבקשת לבדוק זאת.

עמנואל זיסמן (העבודה):

ללא קשר לדעות שהוא ישמיע פה, זכותו לדבר.

היו"ר ע' מאור:

כן, לפי התקנון. אני מחכה להבהרה, שהרי זה ההיגיון הישר ונוהל הדיון התקין תמיד. חבר הכנסת משה פלד, הזמן שלך.

משה פלד (צומת):

כבוד היושבת-ראש, חברי הכנסת, אני רוצה לפתוח ולהציע לממשלה ולעם ישראל מחיקת המונח הנקרא: פריסה מחדש. אינני מקבל את המונח הזה. מה שקורה בשטח איננו פריסה מחדש. מה שקורה בשטח זו מנוסה, זו נסיגה לשמה, חד וחלק. המחזות שראינו באישון לילה, איך צה"ל יוצא

מעזה, תסלחו לי על הביטוי "עם הזנב בין הרגליים", או היציאה משכם, כשדגלי ישראל נשרפים והמון פלשתיני מסית ומוסת רודף עם אבנים אחרי חיילי צה"ל – זו לא פריסה מחדש, זו בושה וחרפה, זו נסיגה, זו מנוסה. פריסה מחדש היא מונח שבא מתוך עוצמה מדינית, מתוך כוח וביטחון עצמי. מה שקורה בשטח איננו מעיד על ביטחון עצמי. לכן אני תובע לשנות את המונח, ואת מה שקורה בשטח אני מכנה: נסיגה לשמה.

בעולם, בטרם ניגשים לחתימת עסקה בודקים את הסחורה, אבל לפני הסחורה בודקים את הפרטנר, עם מי ניגשים לחתום עסקה. לצערי הרב, ממשלת ישראל חתמה עסקה עם פרטנר שאני לא הייתי קונה אצלו אפילו מכונית ישנה, עם פרטנר שאי-אפשר לסמוך עליו. עם פרטנר כזה לא חותמים עסקה.

יתירה מזאת, גם את הסחורה ממשלת ישראל לא בדקה. הפרטנר הזה, שהתחייב לקיים הסכמים ולשלם בסחורה, איננו עומד בהתחייבותו. הפרטנר הזה הוא בדמותו של אש"ף – אגב, ממשלת ישראל עוד לא הסירה מאש"ף את ההגדרה של ארגון טרור – ולארגון הזה, שעדיין נחשב לארגון טרור, ממשלת ישראל מסרה את האחריות לביטחון אזרחיה. זו הפעם הראשונה בעולם – אתה שומע אותי, חבר הכנסת רון נחמן?

רון נחמן (הליכוד):

כל הזמן.

משה פלד (צומת):

זו הפעם הראשונה בעולם שממשלה ריבונית מוסרת את ביטחון אזרחיה לאויביה. זה לא ייאמן. אנחנו עדים למעשה תעתועים: הפעם הראשונה בהיסטוריה שמדינה ריבונית מוסרת את ביטחון אזרחיה, סליחה, אני מתקן: מפקירה את ביטחון אזרחיה ומוסרת אותם לאויביה.

הפרטנר הזה, שאתו חתמה ממשלת ישראל על הסכמי אוסלו, מהיום הראשון לחתימת ההסכמים מפר אותם בגסות, בבטות, בלי להתבייש, בלי להסתתר אפילו, בראש חוצות, בריש גלי, קבל עם ועולם. 48 שעות אחרי חתימת ההסכם האומלל הזה בווינגטון הכריז ראש הארגון, ראש ארגון המרצחים הזה, יאסר ערפאת, ג'יהאד על מדינת ישראל. לא יאומן כי יסופר. ההסכמים מופרים מיום חתימתם, והממשלה איננה עוצרת, איננה מבטלת, איננה מאטה את הקצב. ההיפך – איזה מין חיפזון, איזה מין מירוץ של זמן. מה קורה פה? הם מפירים והממשלה ממשיכה. הם מפירים והממשלה מוסרת.

אומרים נציגי הממשלה עצמם – עזה התקרבה למרכז מדינת ישראל, לטול-כרם, לקלקיליה. הערים שנמסרו לידי הרשות הפלשתינית הופכות ערי מקלט. חור שחור. ערי מקלט לרוצחים. מדינת ישראל ממשיכה בתהליך. לא לעצור, לא לתבוע מימוש ההסכמים, לא לתבוע הסגרה של רוצחים. כלום. מסתובבים חופשי בערי המקלט. מחזה תעתועים. לא ייאמן מה שקורה כאן. זו תופעה שעוד נצטרך להסביר אותה שנים רבות.

נקודה נוספת הנוגעת להפרת הסכמים היא נושא המים. זו הפעם הראשונה בהיסטוריה, שמדינה, ובעיקר מדינה צמאה כמו מדינת ישראל, מפקירה את מאגרי המים שלה לקידוחים פראיים של הפלשתינים. מאז חתימת הסכם אוסלו א', מה שנקרא עזה ויריחו תחילה, נקדחו בעזה יותר מ-500 בארות פראיות, ללא תכנון, ללא בקרה, שום דבר. הם קודחים ושואבים מים, ומדינת ישראל ממשיכה בתהליך.

דוגמה נוספת: העיר ג'נין יושבת על מאגר המים שנקרא מאגר שכם-גלבע. מאז חתימת ההסכם ומסירת ג'נין לאחריות הרשות הפלשתינית נקדחו יותר מעשר בארות פראיות ללא תכנון, ללא בקרה, על-ידי הפלשתינים. מי מפקח על העניין הזה? מי בודק את זה? מי מבקר את זה?

הממשלה הזאת נרדמה בעמדת השמירה. כך בירושלים, כך בטול-כרם, כך בקלקיליה, כך ברמאללה, כך ביריחו וכך בעזה. ואם הזכרתי את ירושלים, תחושת הציבור היא, שהממשלה הזאת ויתרה גם על ירושלים. אנחנו נהיה עדים בסוף השבוע לבחירות לרשות הפלשתינית, שתתקיימנה בבירת מדינת ישראל הריבונית, הבירה שהממשלה הזאת הגדירה אותה כבירת הנצח של העם היהודי. לא יאומן כי יסופר הדבר הזה. מה הם עושים? בשביל לסבר את האוזן, מכלי ההצבעה נקראים מכלים מיוחדים, או כל מיני טריקים הבאים להסיח את הדעת הציבור.

חשוב לדעת, הממשלה הזאת מכרסמת בעצמה בריבונותנו על ירושלים, מחלישה את ריבונות מדינת ישראל בירושלים. ראו את הביקורים של שרי החוץ הזרים ב"אוריינט האוס", את כל הפעילות ב"אוריינט האוס", את כל הפעילות של כוחות הביטחון הפלשתיניים, של ג'יבריל רג'וב בירושלים. מה קורה פה?

אני חוזר, תחושת הציבור היא, שהממשלה הזו ויתרה גם על ירושלים. כאשר אני אומר גם על ירושלים, אני מתכוון נוסף על ירושלים גם על כל שטחי יהודה ושומרון, וכמובן, גם על רמת-הגולן. ואם ברמת-הגולן עסקינן, אני רוצה מעל במה זו להתחייב בשם תנועתי, צומת, שצומת תעשה הכול, הכול, בכל דרך אפשרית, על מנת שישוריין חוק הגולן, שלא יהיה אפשר לגנוב את רמת-הגולן ב-61 מנדטים פה בבית הזה, ובעיקר לא על-ידי שלושה גונבי דעת ציבור.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת פלד, סליחה, עומדות לרשותך יותר דקות ממה שידעתי, הרגע שמתי לב. יש לך עוד שמונה דקות. עברת בשתי דקות, אבל התברר שמגיעות לך 20 דקות ולא עשר.

משה פלד (צומת):

תודה רבה, כבוד היושבת-ראש.

היו"ר ע' מאור:

הפרוטוקול מחייב. אני מוסיפה לך כרגע עוד שמונה דקות שעומדות לרשותך בזכות.

פיני בדש (צומת):

צומת בהרכב מלא.

היו"ר ע' מאור:

איך צברתם את כל הדקות האלה?

משה פלד (צומת):

הגשנו הסתייגויות. אבל אני מתחייב לסיים עוד לפני הזמן.

אני רוצה לסיים ולעסוק בשניים-שלושה משפטים הנוגעים להקדמת הבחירות. צומת כסיעה באופוזיציה, כחלק מהמחנה הלאומי, תעשה הכול, ושוב אני אומר, תעשה הכול, על מנת לקצר את ימיה של ממשלת ישראל, לקצר את ימיה של הממשלה, שהחלה לקפל את כל הדגלים הציוניים בארץ-ישראל, לקצר את ימיה של הממשלה.

כפי שאמרתי קודם, זו ממשלה שוויתרה על רמת-הגולן, שמוותרת על ירושלים, שמוותרת על כל זכותנו לשבת בארץ-ישראל לאורכה ולרוחבה. אנחנו שומעים את הקולות. אלה מגמגמים ואלה מגמגמים. אלה פוחדים ואלה פוחדים. אלה לא מוכנים ואלה לא מוכנים. זה חלק מתפקיד האופוזיציה – לקצר את ימי הממשלה, לא לתת לה להוסיף נזקים למדינת ישראל ולעם ישראל. הממשלה הזאת חייבת לסיים את ימיה.

לכן, ביום רביעי אנחנו מעלים להצבעה במליאת הכנסת את חוק פיזור הכנסת והקדמת הבחירות. לא יכול להיות שלנוכח כל הפרות ההסכמים שהזכרתי, ויש עוד עשרות ואולי מאות שלא הזכרתי, לא יכול להיות שהתהליך הזה יימשך כאילו לא קורה דבר. הממשלה עצמה אומרת: רוב ההסכמים מופרים; לא כל שכן הסכמי ההסגרה. לא יכול להיות, שלאחר ההפרות האלה של ההסכמים הממשלה הזאת תמשיך למשול במדינת ישראל.

לכן אני מודיע כאן קבל עם ועדה, ביום רביעי תעלה במליאת הכנסת להצבעה הצעה של צומת לפיזור הכנסת ולהקדמת הבחירות. אני מקווה שנצליח בדבר. אני מקווה לפחות, שחברי סיעות האופוזיציה, אנשי המחנה הלאומי, אלה שארץ-ישראל יקרה להם, אלה שההתיישבות בארץ-ישראל יקרה להם, אלה שרמת-הגולן יקרה להם, אלה שירושלים יקרה להם, אני מקווה שכל המחנה הלאומי בכנסת ירים את ידו למען ההצעה הזאת – לפזר את הכנסת ולהקדים את הבחירות במדינת ישראל. תודה רבה.

היו"ר ע' מאור:

תודה רבה. חבר הכנסת חיים דיין. מכיוון שנדחה תורם של חברי הכנסת שילנסקי והירשזון, אחרי חבר הכנסת חיים דיין ידבר חבר הכנסת פני בדש. חבר הכנסת דיין, גם לרשותך 20 דקות. לא חובה, אבל עד 20 דקות.

חיים דיין (צומת):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, את צודקת, עד 20 דקות זה באמת לא מספיק כדי לפרט כל כך הרבה כישלונות וכל כך הרבה סכנות שצפויות לביטחון מדינת ישראל. הכישלון בממשלה הזאת התחיל בעוני, בביטחון האישי, בזלזול בהתיישבות. היא מכשירה צבא, היא מכשירה אויב שיפעל נגד מדינת ישראל. מעמד הביניים התחיל כמבחן לקראת מעמד הקבע.

כל פעם מדברים על הפרות של ההסכם. ציינתי לי כמה הפרות, ונתחיל בהפרות כל כך קטנות ומשמעותיות. הממשלה חתמה עם הרשות הפלשתינית, שמי שתהיה מוסמכת לאשר רשיונות לאקדחים בלבד, זו תהיה מדינת ישראל. והנה, באה הרשות הפלשתינית ומאשרת לא רק אקדחים, מאשרת נשק לאזרחים שאפילו לא נמצאים במסגרת הביטחונית של השוטרים ברשות הפלשתינית.

נקבע בהסכם, כי הרשות הפלשתינית לא תוכל לצייד יותר מ-9,000 שוטרים פלשתינים. אני לא מבין למה 9,000, כי זו דיביזיה. היא הלכה והפירה את ההסכם ב-18,000 שוטרים פלשתינים. ואז תיקנו את הסכם אוסלו ב' והסכימו על 18,000. ואני לא אתפלא אם יום יבוא והם יהיו גם 25,000, 30,000 או 40,000, לא שוטרים פלשתינים, אלא חיילים פלשתינים. כי זה מתחיל במשטרה ונגמר בצבא, בחטיבות, בדיביזיות.

ההפרות נמשכות בעניין הסגרת רוצחים. לפי ההסכם, הרשות הפלשתינית היתה אמורה להסגיר רוצחים לידי מדינת ישראל, והיא לא עושה כך. יותר מזה, היא משחררת רוצחים שביצעו רצח לפני שנה וחצי. השבוע היא שחררה שני רוצחים.

בהסכם אוסלו נקבע, שמדינת ישראל והרשות הפלשתינית ייתנו יד אחת כדי למנוע מחוליות טרור, מה"חמאס", לשאת נשק על מנת לפגוע במטרות אזרחיות. יאסר ערפאת הגיע להסכם עם ה"חמאס". ומה הוא מבקש? שהפעילות של ה"חמאס" לא תהיה בתוך הרשות הפלשתינית, שהיא תהיה מחוץ לתחומה. כלומר, במקום להילחם בתוך אזור השליטה של הרשות הפלשתינית, הוא אומר לאנשי ה"חמאס": אני מכיר בכם, אבל מפה אל תפעלו, אלא תצאו מחוץ לתחום ותפעלו נגד מטרות ישראליות, תפעלו נגד אזרחים חפים מפשע.

הרשות הפלשתינית לא רק שלא תעשה שום דבר נגד פגיעה בביטחון אזרחים ישראלים חפים מפשע, היא גם תעודד זאת, אם בהעברת חומרי חבלה, אם בהצטיידות בנשק, אם בהעברת מכשירים זעירים, כפי שראינו בנתב"ג השבוע. העבירו אלפי מצלמות זעירות ומכשירים להאזנה, על מנת שהרשות הפלשתינית, שבראשה עומד ראש השב"כ, תאזין ותצותת במכשירי קשר עם סורקים, קשר אלחוטי שיש לצבא ויש למשטרה, תבצע מעקבים והאזנות על מנת לדעת מה קורה בתוך מדינת ישראל, על מנת לגבש עמדות על-ידי הרשות הפלשתינית ולהילחם נגד מדינת ישראל. והמדינה שלנו

נותנת להם גיבוי ומכשירה אותם ומשתפת פעולה אתם, ומשחררת רוצח שנידון ל-25 שנות מאסר, מאסר עולם, על רצח סעדון, שאפילו גופתו לא התגלתה עד היום. הוא משתחרר עם 160 אסירים. עמד כאן השר לביטחון פנים, שהיה אז שר המשטרה, ואמר שהמדינה לא תשחרר רוצחים עם דם על הידיים.

הטיפול במשת"פים. היה סעיף בהסכם אוסלו שאומר שהרשות הפלשתינית לא תפגע במשתפי פעולה. כבר ראינו איך גוררים אותם ברחובות בחבל אחרי ג'יפ, איך מענים אותם, איך רוצחים אותם.

רבותי, הסכם אוסלו נמצא כל הזמן לנגד עיני, מאז קיבלתי אותו לפני שהצבענו עליו. גברתי היושבת-ראש, ההסכם נמצא אצלי כל הזמן בתא. אני עובר לדף מס' 14, סעיף 5. אני אקרא לך, גברתי השרה.

היו"ר ע' מאור:

מהטעות שלך למציאות.

חיים דיין (צומת):

הלוואי. גברתי היושבת-ראש, אקרא לך מה אומר סעיף 5. המשרדים הנושאים באחריות להפעלת הסמכויות בתחומי האחריות של הרשות הפלשתינית, כמו שמופיע בנספח 2 בסעיף 4 של הצהרת העקרונות, יוקמו ברצועת-עזה ובאזור יריחו טרם כינונה של המועצה. מלבד ההסדרים המוסכמים הללו, מעמד רצועת-עזה ואזור יריחו ימשיך להיות חלק אינטגרלי מהגדה המערבית ומרצועת-עזה. לא יחול שינוי במעמד זה במהלך תקופת הביניים.

ומה אנחנו רואים? עוד הפרה. המשרדים הפועלים בתוך ירושלים בניגוד להסכם – משרד האנרגיה, משרד המים, משרד הדתות, המופתי, משרד הכלכלה, משרד השיכון. ועוד באו והקימו את עיריית הצללים של ירושלים, וזה אומר שמתכוונים לכך. הם מתכוונים להגיע עד ירושלים. ואמר את זה יאסר ערפאת כשהחזירו את רמאללה. הוא אמר: בעזרת השם אנחנו עוד נגיע לירושלים, ונתפלל בירושלים. ולא נשכח מה הוא אמר: נרשה ליהודים להגיע לכותל המערבי להתפלל. יאסר ערפאת צריך להרשות לי להגיע לכותל המערבי? לאיזה ימים הגענו? אלה ימי מלחמה.

גברתי היושבת-ראש, אני יכול למנות עוד סעיפים ועוד סעיפים – אם זה קידוחי המים שהם מבצעים היום בבארות המים ברצועת-עזה, כאשר הם מביאים סכנה אקולוגית של המלחת בארות המים שלאורך קו החוף.

האמנה הפלשתינית. איך אמר כאן אחד מחברי הכנסת? תקראו לי צנצנת אם הוא יבטל את האמנה הפלשתינית, שמדברת על השמדת מדינת ישראל. הרי יאסר ערפאת הוא ראש אש"ף. והמלה אש"ף שמשמשים בה כאן היא ראשי תיבות של המלים ארגון לשחרור פלשתיין. וכל אחד מאתנו יודע מהי מפת פלשתיין.

גברתי היושבת-ראש, אנחנו לא רק מעודדים אותם, אנחנו גם תומכים בהם כלכלית. 700 מיליון שקלים העבירה הממשלה הזאת לרשות הפלשתינית. הממשלה עומדת פה ואומרת, שאין לה 40 מיליון שקלים כדי להתמודד עם העוני בתחומי מדינת ישראל. אבל 700 מיליון שקלים יש לה כדי להעביר לרשות הפלשתינית, מכספי משלם המסים. כמה ילדים רעבים יש אצלנו? מה קורה בנוגע לעוני אצלנו? מה קורה עם מחוסרי הדיור? היא יודעת להעביר כספים לרשות הפלשתינית על חשבוני, על חשבון ילדינו, על חשבון אותם מסכנים שאין להם מה לאכול.

שר האוצר מדבר על גירעונות, ומייד מעלה את מחיר הדלק ב-15%, בלי להתחשב. אם הוא לא היה מעביר 700 מיליון שקלים לרשות הפלשתינית, האזרחים לא היו צריכים לשלם היום תוספת של 15% על מחיר הדלק. גם את זה צריך להביא בחשבון.

אמר כאן חבר הכנסת סאלח סלים, ואני הסכמתי מאוד עם הדברים האלה, שאם לא היה בכנסת הזאת רוב של מד"ע וחד"ש, הממשלה הזאת לא היתה מגיעה להסכם שלום. הוא אומר: אם לא אנחנו, שרוצים בשלום ודוחפים לשלום, מהסוג שהם רוצים, נראה שהממשלה הזאת לא היתה מגיעה להסכם שלום. הוא צודק. אם הממשלה הזאת לא היתה נשענת על קולות הערבים, כמו חד"ש ומד"ע, היא לא היתה מגיעה להסכם שלום. ואינני מדבר מתוך גזענות אלא מתוך כך שעל קיום העם היהודי רק העם היהודי צריך להחליט, ולא אחרים. לא יבוא גוי ויחליט אם אני צריך לחיות או לא לחיות בתוך המדינה שלי. הוא יחליט ב-22 מדינות ערב. יש להם מספיק מדינות ערב. לי יש מדינה אחת שנקראת ישראל.

אבל כל זה, כל ההחלטות האלה, כל ההסכמים האלה, נובעים רק מטובות הנאה. אני עומד וקורע את בגדי כשאני רק מעלה בדעתי שהיו לי חברים בסייעה שהממשלה הזאת קנתה אותם בכסף והצליחה לפתות אותם, על-ידי "מיצובישי" ועל-ידי תפקיד של שר האנרגיה. היא נתנה להם תפקידים כדי להשיג רוב של קול אחד בעד הסכם אוסלו. אני קורע את בגדי. אני צריך כל היום להתכופף ולהתנצל ולהרגיש בושת פנים על כך. יש כל מיני בוגדים, בכל המפלגות. גם במפלגת העבודה וגם בליכוד יש פורשים, גם בצומת וגם בש"ס יש פורשים. אבל אנשים לא עברו מקיצוניות לקיצוניות, להצביע על גורל מדינת ישראל.

הממשלה הזאת הבטיחה בעקרונות שלה שלא יועברו שטחים לשום גורם. היא עמדה על החלטות 242 ו-338. היא קיבלה את המנדט להרכיב את הממשלה, אבל לא קיבלה את המנדט להחזיר שטחים. היא אמרה שהעם הוא שיכריע אם יחזירו שטחים או לא. אבל היא פשוט ממשיכה לזלזל בציבור, לזלזל באוכלוסייה, לזלזל ברגשות של כולם, לזלזל בביטחונם של המתגוררים, של המתנחלים, בהינף יד, כאילו הם לא אזרחים מן השורה. היא משתמשת בכוח נגד אנשים שרוצים להביע את דעתם מבחינה פוליטית, בהפגנות, על-ידי פיזור קשה ביותר של הפגנות. הרי אני יודע מה זה חוק ומה הן הפרות סדר למיניהן. הייתי גם בצד השני. המשטרה משתמשת בכוח בלתי סביר נגד נשים וילדים שבאים להביע את מחאתם ואת כאבם על הנושא המדיני, על החזרת השטחים, על הפקרת ביטחונם. הם אלה שצריכים היום לנסוע בתוך הכפרים ללא ביטחון, ללא ליווי.

הממשלה הזאת אמרה: אנחנו נפסיק את הבנייה ביהודה ובשומרון, כי הממשלה הקודמת העבירה כספים מיותרים. אז הממשלה הזאת העבירה פי שלושה מהתקציבים לכבישים עוקפים ולרשות הפלשתינית. במקום זה הייתם צריכים לדאוג לחיילים המשוחררים, לדיור, הייתם צריכים לדאוג לאותן משפחות שרצו לגור שם. סיבכתם עשרות משפחות שלקחו הלוואות ומשכנתאות כדי להיכנס לאותן דירות. שילמתם מיליוני שקלים לקבלנים שהפרתם אתם את ההסכם.

גברתי היושבת-ראש, אני רוצה להתייחס לדבר שכואב לי, שכתוב עליו היום בעיתון. מדובר ברוצח סאלח שחאדה, שלפני שבע שנים רצח את אבי ספורטס ואת אילן סעדון. הממשלה הזאת אמרה שהיא לא תשחרר רוצחים. והנה היא משחררת רוצח, אחד מתוך 160, שאנחנו במקרה יודעים ומכירים אותו. ולא רק זה. הוא עדיין לא מוכן להגיד איפה קבור סעדון, חלל צה"ל.

איפה הממשלה הזאת, שעומדת במשא-ומתן עם יאסר ערפאת, לגבי שבויים ונעדרים? הרי אנחנו יודעים ששבויים ונעדרים נלקחו בלבנון על-ידי חוליות של "פתח" שעליהן שלט יאסר ערפאת. ועד היום אנחנו לא יודעים מה קורה עם אותם נעדרים. איפה הלחץ של הממשלה הזאת? זה חוסר התייחסות.

רבותי, ביום שבת יתקיימו הבחירות לרשות הפלשתינית. אני קיבלתי דוח מאחד המשרדים שמפקחים גם על מערכת הבחירות. אתה רואה שם הכנות לשליטה של שוטרים פלשתינים שהיו ב"חמאס", הם היחידים שלא מוגדר או לא רשום בספר הבוחרים איפה הם יבחרו. כלומר, שוטר יכול להגיע לכל מקום ולבחור. מספיק שהוא יציג תעודה. ומי מבטיח ש-18,000 שוטרים לא יצביעו שלוש או ארבע פעמים? מי מבטיח שה"חמאס" לא יעלה שם לשלטון? הולכים ועוצרים שם אנשים שהם בעלי דעה מסוימת. לא שזה צריך לעניין אותי מה יקרה אצלם במערכת הבחירות. אבל, על פניו נראה שה"חמאס" הולך לשלוט על יאסר ערפאת.

אותי זה לא מפחיד, כי אני יודע דבר אחד, אני יודע שהתגובה לא תאחר לבוא. עוד שנה, עוד שנתיים, עוד שלוש שנים, כשהם יתקדמו לכיוון ירושלים, ופה המצב כבר יהיה בלתי נסבל – מדינת ישראל תצא מולם למלחמה. וכל הפרה של סעיף בהסכם אוסלו תהיה הפרה. אני חושב, שהאופוזיציה כבר הביעה את דעתה על הנושא הזה, שאם אנחנו נעלה לשלטון נביא את הסכם אוסלו לבדיקה מחודשת. נבדוק אם אכן יש מקום לאישור סעיפים מסוימים, אם יש מקום לשיתוף פעולה. ואנחנו נדאג רק לדבר אחד, שהוא החשוב מכול: ביטחון המדינה, ביטחון ילדינו, ארץ-ישראל השלמה, זכותו של כל אדם לגור בתוך מדינת ישראל בתנאי שהוא רוצה שלום תמורת שלום. ולא לסכן את החינוך של ילדינו, את הכלכלה של מדינת ישראל, את ביטחונה של מדינת ישראל ואת ההתיישבות. את זה אנחנו לא ניתן.

יש לי הרגשה שהממשלה הזאת פשוט לא יודעת מה היא עושה. היא חושבת שהיא מביאה למצב של מזרח תיכון חדש. היא מביאה אותנו להיערכות חירום נגד אויבנו. יש להם השב"כ הפלשתיני. למה הממשלה הזאת מצפה? שלא יהיו להם מרגלים? שלא יהיו להם אנשי שב"כ שיפעלו בתוך מדינת ישראל? שלא ינסו להעביר מידע מה קורה בתוך כל המסגרות שלנו? שלא ינסו לאסוף מידע? מה, אנשים רק עוברים ברחוב ואומרים שלום זה לזה? האם זה השלום?

שלום לא נגמר רק בקרקעות. יש בעיה קשה בין מדינות ערב למדינת ישראל. הבעיה איננה בעיה של קרקעות, אלא בעיה עמוקה מאוד של תרבות. כי כל עוד הם מאמינים, שארץ-ישראל, מדינת פלשתיין, שייכת כולה להם, והיהודים מאמינים שמדינת ישראל ניתנה בזכות אבות, ויש תיעוד היסטורי לכל דבר שאני אומר – המלחמה הזאת לא תיגמר. אם הם יחשבו שמדינת ישראל חלשה, הם לא יתנו להם לסלק אותה, הם לא יתנו להם לצאת למלחמה.

אינני רוצה לזרוע כאן פחדים. אני חי בדיוק באותה אווירה שבה חייתי בחמש השנים שבהן שירתתי בשירות הביטחון וידעתי בדיוק מה קורה. והנה תסתכלו מה קרה רק בימים האחרונים. איפה הביטחון שהשב"כ נותן? מדינת ישראל מעבירה אינפורמציה לשב"כ. האם הוא מבצע מעצרים? לא. האם הוא מנסה לטרפד את תהליך השלום? לא. הוא משחרר שני רוצחים פלשתינים אנשי "חמאס".

למה? כיוון שרצחו את עיאש, ה"מהנדס" המהולל, הביאו לו מהנדס מתוצרת מדינת ישראל שהראה לו בעצם איך עושים הנדסת מכונות, אז הם משחררים שני רוצחים כדי שה"חמאס" יתפייס אתם.

אנחנו רואים שרק אתמול היה ניסיון פיגוע נוסף בדוגית, ניסיון להחדיר מטענים ולפגוע באוכלוסייה חלשה. כוח צה"ל גילה אותם. מה היה קורה אם כוח צה"ל לא היה מגלה אותם? הם היו רוצחים שם ילדים, נשים, גברים. המטרה שלהם היא לרצוח. המטרה שלהם היא לשפוך דם.

היה ניסיון להבריח מקררים עם עשרות מטענים. אף שהרכב הזה הגיע למחסום, אף שגילו את המטענים, הוא ברח חזרה לתחום האוטונומיה. מה עשתה הרשות הפלשתינית? הרי הם ידעו בדיוק את מספר הרכב, הם ידעו בדיוק מה קורה שם, למה לא עצרו אותו?

ניקח מקרה יותר חמור. השר שטרית, שר בממשלת ישראל, רכבו נגנב. באו וזיהו את הרכב אצל קצין פלשתיני. השר אומר, הנה הרכב שלי נמצא אצל קצין פלשתיני. הרשות הפלשתינית מכחישה את הדברים האלה.

הם לא מתביישים להודיע שיש להם עשרות מתנדבים שמוכנים להתאבד, גם בתל-אביב, גם בירושלים, בתוך אוטובוסים, על מנת לרצוח חפים מפשע. הפלשתינים יודעים מה הרצון שלהם, הם יודעים מה הכוונות שלהם, הם יודעים מה הקו הסופי שלהם. הקו הסופי שלהם הוא מדינת ישראל. זה לגבי יאסר ערפאת.

לסיום, אני רוצה להתייחס לנושא רמת-הגולן.

היו"ר ע' מאור:

כן, אבל, ברשותך, בקיצור.

חיים דיין (צומת):

אנחנו יודעים היום, שראש הממשלה רוצה להגיע להסכם עם אסד לפני מערכת הבחירות. חשוב לציין, שהגבול השקט ביותר שלנו היה עם סוריה. למה? כי ישבנו בנקודה הגבוהה ביותר – החרמון. הוא ידע, שכל תזוזה הכי קטנה יכולה להביא אותנו לדמשק בקו אווירי של חצי שעה. זה הגבול השקט ביותר.

הרי רמת-הגולן מהווה 5.0% משטחה של סוריה. האם באמת סוריה צריכה את רמת-הגולן? האם באמת סוריה תהיה מוכנה להגיע להסכם אם ייקחו רק רצועת ביטחון? לא, רבותי, היא עומדת על הכוונות שלה, היא רוצה את כל רמת-הגולן.

מי שזוכר איך התחילה המלחמה בגלל הטיית קו המים, שלא יתבלבל, הפעם זו תהיה הרעלת המים. המלחמה הביולוגית תהיה הרבה יותר קשה. המלחמה הפסיכולוגית תהיה הרבה יותר קשה. האם לזה ראש הממשלה רוצה להוביל אותנו?

אנחנו נבקש להקדים את הבחירות, להעלות הצעת חוק, ואז אנחנו רוצים לראות את האופוזיציה ואת הממשלה הזאת מצביעות בעד. האופוזיציה צעקה כל הזמן: אין לכם מנדט, צריך להקדים את הבחירות. אני מקווה שהאופוזיציה תצביע בעד הקדמת הבחירות. ראוי גם שהממשלה תתמוך בהצעת החוק הזאת כדי לקבל עוד פעם את המנדט מהעם כדי להכריע הכרעות גורליות, אם להחזיר את הגולן או לא להחזיר.

היו"ר ע' מאור:

תודה רבה. חבר הכנסת דיין, אכן נעשה כהצעתך, נקבל עוד פעם מנדט מהעם. נשמח לעצות כאלה.

חבר הכנסת פני בדש, בבקשה.

פני בדש (צומת):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, אני מוחה, אני לא מוכן לדבר מול מליאה ריקה. אין פה נציג ממשלה בנושא כל כך חשוב. אני לא מוכן לדבר מול מליאה ריקה אם אין פה נציג ממשלה בנושא כזה. או שיקראו למישהו או שתעשי הפסקה.

היו"ר ע' מאור:

האם אתה מאפשר לי לנעול את הישיבה?

פני בדש (צומת):

בבקשה, תעשי הפסקה.

היו"ר ע' מאור:

לא הפסקה. המשמעות של החלטתך שלא לדבר היא שאמשיך לקרוא את הרשימה כולה ואחרי כן אנעל את הישיבה.

פיני בדש (צומת):

בבקשה. גברתי היושבת-ראש, המליאה ריקה. הנושא חשוב. צריכה להיות פה נציגות הממשלה. אם הממשלה מזלזלת באופוזיציה בצורה כזו ששום נציג לא יושב פה ומאזין, אני מוחה ואני לא רוצה לדבר.

היו"ר ע' מאור:

מחאתך היא זכותך. אנחנו נלך בנוהל הקבוע. כאשר יש פנייה אנחנו בהחלט מזמינים את השרים. אין לך אפשרות שלא להמשיך את הדברים שלך, כי זה לא מקובל, ואני לא עושה הפסקה. בבקשה, הזמן לרשותך.

פיני בדש (צומת):

אני אמרתי שאני מסרב לדבר למליאה ריקה.

היו"ר ע' מאור:

אתה יכול לבחור את זכות השתיקה. זמןך, במשך 20 דקות, עובד.

חיים דיין (צומת):

יש לך זכות לעמוד 20 דקות ולשתוק.

היו"ר ע' מאור:

יש לך זכות, בהחלט.

פיני בדש (צומת):

אני לא גולם, אני לא אעמוד פה 20 דקות ואשתוק. הגימיק הזה לא נראה לי. אני מבקש שיקראו לנציגות ממשלה.

היו"ר ע' מאור:

אכן ממלאים אחר בקשתך, אבל בלי הבטחות.

פיני בדש (צומת):

לא ייתכן, הנושא חשוב, הנושא הוא גורל המדינה, הנושא של אוסלו ב' שכל כך נתון במחלוקת. אלה חוקים שעברו על חודו של קול בכנסת הזאת. שלא כמו בהסכם עם ירדן ולא כמו בהסכם עם מצרים, זה הסכם שעבר על חודו של קול, כאשר שני קולות נגנבו.

היו"ר ע' מאור:

מהמפלגה שלך.

פיני בדש (צומת):

מהמפלגה שלי נגנבו. אני לא רוצה לדבר על קולות ערבים וכו' וכו'. אני מדבר על קולות של ציבור שלא בחר אותם אנשים.

חיים דיין (צומת):

פיני, ענת מאור יודעת מה דעתך.

פיני בדש (צומת):

אני חושב שזו בושה וחרפה לכנסת.

חיים דיין (צומת):

תנצל את זה לשתיקה.

פיני בדש (צומת):

לא, אני לא עובר לשתיקה. זו בושה וחרפה לכנסת. אני שומע כל כך הרבה ביקורת מן הציבור במדינה – איך יכול להיות שאתם מדברים אל הקירות ואיך האחד לא מקשיב לשני, ואיך אין נציגות של הממשלה. זה פשוט המשך של זלזול הממשלה בציבור.

האם את לא יודעת, גברתי היושבת-ראש, שבשבוע שעבר עלתה חברת הכנסת אסתר סלמוביץ במסגרת התורנות שלה כיושבת-ראש, וכאשר חברי מפלגת העבודה הלכו לבקר את חוסיין מלך ירדן, את הוד מעלתו, רצו לעשות הפסקה. אחרי עשר דקות הורידו אותה מהכיסא, הושיבו יושב-ראש אחר ואמרו: הפסקה – בניגוד לכל התקנות. אולי במסגרת התקנות, אבל לא במסגרת הנוהל התקין.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת בדש, בתוך 20 הדקות שלך אני מוסרת לך הבהרה. ובכן מתברר כי הפעם הממשלה אפילו לא חייבת לשבת פה.

פיני בדש (צומת):

היא לא חייבת לנו שום דבר, היא לא חייבת לנו הסברים.

היו"ר ע' מאור:

ברשותך, אני מצטערת, עכשיו אני מדברת. אם כן, מסתבר שעל-פי פניית האופוזיציה אישרה ועדת הכנסת נוהל דיון שהוא ללא תקדים בבית הזה. משמעותו שהאופוזיציה בלבד קיבלה זמן עשיר מאוד להסתייגויות, ללא זכות דיון, לא של נציג הממשלה ולא של יושב-ראש הוועדה שעיבד את החוק, חבר הכנסת חגי מירום.

אם כן, הזמן הוא שלכם, הבמה היא שלכם, ואתה יכול לשאת את דבריך. זה דבר ללא תקדים; זאת הערה פרטית שלי כיושבת-ראש הישיבה. זה ההסבר שקיבלתי מנציג האופוזיציה דרך מזכיר הכנסת.

פיני בדש (צומת):

גברתי היושבת-ראש, מה היה קורה עכשיו אילו הייתי מוותר והייתי יורד? היית קוראת לכולם וזהו.

היו"ר ע' מאור:

הייתי נועלת את הישיבה.

פיני בדש (צומת):

כדי שלא ניתן לקואליציה את התענוג הזה לפנות את התקשורת אני אמשיך לדבר. שני חברי לסיעה יצטרפו.

לפני שאתחיל בנושא הזה, אני רוצה לדבר על השביתה בשלטון המקומי בגלל מדיניות הממשלה, שמביאה לקריסה מוחלטת של כל מערכת השלטון המקומי במדינת ישראל. אני חושב שזאת תעודת עניות לממשלה. אם חברי ד"ן הזכיר קודם את הכספים שמעבירים כל חודש לרשות הפלשתינית, הלוואי שהיו מתייחסים לשלטון המקומי ולרשויות המקומיות כמו שמתייחסים לערפאת, אפילו קצת פחות. רצים אחריו ומלקקים לו כל יום. זלזול מוחלט, הקפאה מוחלטת בתקציבים. מקרה אופקים הוא רק סנונית ראשונה בהתמוטטות מוחלטת של כל המערכת המוניציפלית במדינת ישראל. אופקים זאת רק הסנונית הראשונה של מה שהולך לקרות במדינה. ואם זה מה שרוצה הממשלה הזאת לעשות, ואולי זה טוב, שההתנהגות שלה תביא אותה לנפילה מוחלטת בבחירות. אני מאוד מקווה, גם קודמי הזכירו את זה, שהבחירות יוקדמו לחודש יוני ולא נצטרך לסבול תחת השלטון של הממשלה הזאת עד נובמבר 1996.

אם גברתי היושבת-ראש לא תפריע, אני מוכן להמשיך לדבר.

היו"ר ע' מאור:

אני מבקשת בלי הערות ליושבת-ראש הישיבה, שעושה את עבודתה לפי הנוהל המקובל.

פיני בדש (צומת):

ממילא אתם, יושבי-הראש מטעם הקואליציה, עושים מה שאתם רוצים ומשחקים במשחק הפרלמנטרי כמו שאתם רוצים.

בכל אופן, יש החוק, חוק אוסלו ב'. מה שקורה בעצם זה מגוחך, ומצחיקים אותנו בכל נושא המשא-ומתן – ואני מדבר על דרך ניהול המשא-ומתן. אני חושב, שכל אלה שמנהלים את המשא-ומתן ומובילים תהליך מסוים, שהם חושבים שהוא תהליך לקראת שלום, לא מבינים את מהות המשחק של ערפאת או של הפלשתינים. פעם הכוח של העם היהודי והכוח של מדינת ישראל היה המוח היהודי. לצערי הרב, היום, במשחק הזה של המשא-ומתן, המוח הפלשתיני גובר בגדול – מה שנקרא וכמו שהקטנים אומרים – על המוח היהודי.

צריך להבין דבר אחד: מדוע לא עוצרים את כל המהלך ועוברים לשלב המכריע של נושא ירושלים? כל פעם שאעלה פה – אעלה זאת מחדש. הרי ברור מאליו, שכל הזמן ערפאת וכל הפלשתינים מדברים על ירושלים, ירושלים בירת פלשתיין – לא מתכוונים לוותר על ירושלים. נפגשתי עם קבוצה אמריקנית במלון "לרום" בירושלים. דראושה עבר שם, ושאלתי אותו: תגיד, אתם תסכימו לשלום בלי ירושלים? – מה פתאום? מי מדבר בכלל על דבר כזה? לא יהיה שלום בלי ירושלים. את זה אומרים ערביי ישראל ואפילו לא הפלשתינים. אבל תקשיבו מה אומר ערפאת יום-יום. הוא מוותר על ירושלים? –

שטויות. הוא לא שינה את דעתו כהוא זה מהיום הראשון. הוא אומר: ירושלים בירת פלשתינ, לא נותר על ירושלים. בחדרי חדרים ובמסגדים הוא אומר: לא נותר על יפו, לא נותר על חיפה. מי שראה חדשות השבוע, ראה את הפלשתינים מדברים בעזה ובכל מקום. זו ההתחלה. מדברים על יפו. את עצמך, גברתי היושבת-ראש, ראית בטלוויזיה שמדברים על יפו, מדברים על חיפה; מדברים על כל שטח מדינת ישראל עד הים.

אם ראינו השבוע את ההפגנות אחרי חיסול ה"מהנדס" – מה ראינו? ראינו את מה שאנחנו רואים באירן, את מה שרואים בעירק. אלפי אנשים שורפים את דגל ישראל וצועקים: מוות ליהודים. וזה במקומות שיש בהם הסכם שלום אתנו. אני לא מדבר על לבנון. אני לא מדבר על עירק. אני לא מדבר על אירן. אני מדבר על עזה, על רצועת-עזה, שעשו אתם שלום. תראי את ההמון. פחד להסתכל להם בעיניים. זה המון של אנשים שרוצים שלום? אפשר לעשות שלום עם עם שלא מבין תרבות וערך של חיי אדם? עם שאדם ממנו הולך ומפוצץ עצמו בשביל להרוג אנשים, וכל המשפחה שמחה מסביב? ערך חיי האדם הוא אפס. אין לו ערך. לאדם אין ערך. איך אפשר לעשות שלום עם תרבות כזאת?

אם ערפאת מדבר על ירושלים, מה יהיה? מה יהיה? יבואו, יעברו להסכם הקבע ויגיעו לירושלים. גברתי היושבת-ראש, הרי כל הנושא יעמוד או ייפול על נושא ירושלים. אחר כך אגיע ליהודה ושומרון ולמה שקורה שם. יגיעו לנושא ירושלים, רון נחמן, ומה יקרה? יש שתי אופציות: או שערפאת יגיד: בלי ירושלים אין שלום, כל מה שנתת לי הרווחתי ומפה והלאה קיצרתי את המאבק המזוין שהיה עד היום מחוץ לגבולות; היום אני בפנים, בתוך הקרביים, בתוך הלב של המדינה, אני נמצא 100 מטר מרעננה, 100 מטר מכפר-סבא, ואם לא נותנים לי את ירושלים – בבקשה, אני ממשיך בטרור שהיה קודם. אז מה יגידו? מה, הגענו עד היום ובגלל ירושלים נחזור להתחלה ונותר על השלום? ייתנו לו את ירושלים. אופציה שנייה, אם יגידו: לא ניתן את ירושלים – חזרנו לטרור, חזרנו למלחמה וחזרנו לא לנקודת ההתחלה, אלא למצב הכי גרוע שאנחנו יכולים להיות בו, כי הטרור נמצא בפתח הבית.

אז למה לא עוצרים? מילא, לא עצרו קודם. אבל עכשיו, לפני שגומרים את נושא אוסלו ב', לפני בכול ועוברים לדבר על ירושלים? הרי כולכם, וגם STOP שועברים להסכם הקבע, מדוע לא עושים את, גברתי היושבת-ראש, מדברים על ירושלים ועל קונסנסוס. האם את בעד החזרת ירושלים המזרחית? אולי תגידי לי כן ותפתיעי אותי. אבל מדברים על קונסנסוס, שירושלים נשארת מאוחדת.

אני חושב, שכל הבית פה, אולי חוץ מחברי הכנסת הערבים, מדבר על קונסנסוס, שירושלים היא בירת ישראל ולא ניתנת לחלוקה. אם יש קונסנסוס כזה, בואו נדבר על ירושלים. תבהירו לערפאת, שירושלים לא למשא-ומתן, שירושלים לא ניתנת לחלוקה, שירושלים רבתי נשארת כמו שהיא בכלל, ולא בהסכם אוסלו ב', לא בהסכם ג', לא בהסכם ד' ולא בהסכם הקבע. אם הוא יתרצה, יסכים ויחתום – אז תמשיכו לנהל משא-ומתן. אבל למה ללכת ולהפקיר את ירושלים? והיום אנחנו מדברים על הקרב על ירושלים.

גברתי היושבת-ראש, הקואליציה, לא האופוזיציה, העבירה הצעת חוק שלפיה אש"ף לא יכול לבצע שום פעילות מדינית ופוליטית בתוך ירושלים. אז מה? העברתם את החוק. לפחות לא הייתם מעבירים את זה. אתם עושים צחוק מעצמכם. כל שר חוץ שמגיע לארץ, קודם כול מביאים אותו ל"אוריינט האוס". יש שם כל הפעילות. פתחו משרדים. פשוט מנהלים מדינה וממשלה פלשתינית דרך ירושלים. כולם מודים שזה לא תקין, לא חוקי, לא טוב, אבל אף אחד לא מבצע שום דבר. לא אוכפים את החוק הזה. למה העברתם את החוק? למה העברתם את החוק?

חיים דיין (צומת):

בשביל מה סעיף בהסכם אוסלו?

פיני בדש (צומת):

בשביל מה העברתם את החוק? בשביל להראות עד כמה אש"ף וערפאת צוחקים מאתנו? את זה אנחנו רואים יום-יום, לאורך כל ההסכמים, שלב-שלב. הוא צוחק מאתנו, הוא יודע שהוא יעשה מה שהוא רוצה. מפחדים. לא אומרים כלום. לא עוצרים כלום.

אשר לאמנה הפלשתינית – אמרו בשלב א', שאם יהיה הסכם אוסלו, מייד יבטלו את האמנה הפלשתינית. אני טועה, חבר הכנסת רון נחמן?

רון נחמן (הליכוד):

אתה לא טועה אף פעם.

פיני בדש (צומת):

אחר כך אמרו: לפני אוסלו ב'; לא ילכו לאוסלו ב' בלי ביטול האמנה הפלשתינית וזכות השיבה. עכשיו לא ילכו להסדר הקבע? למה לא עושים את זה? מה קרה? למה ערפאת לא קם ואמר: אני מבטל את זכות השיבה, אני מבטל את האמנה הפלשתינית, לא חוזרים ליפו, לא חוזרים לחיפה, אין אמנה פלשתינית.

אני לא מדבר כלל על כך שהוא ממשיך להסתובב עם מדים. בן-אדם שהולך לשלום, מדוע הוא ממשיך להסתובב עם מדים? אין לו כסף לחליפות? כל חודש מעבירים לו 70 מיליון שקל. שיקנה חליפות. יש לו בשווייץ עשרות מיליוני דולרים. מדוע הוא מסתובב עם מדים? – כי המדים מסמלים לו המשך מאבק מזוין עד חיסול המדינה. המדים מסמלים לו את זכות השיבה. כל פלשתיני שרואה את המנהיג שלו במדים מבין שהמאבק המזוין לא יסתיים. מתי הוא יסתיים? כשכל העם הפלשתיני חוזר לגבולות לא של 1948, אלא עד הים. אחרת, למה הוא מסתובב במדים? אני לא מבין. הוא מדבר על שלום ומופיע לכל מקום עם המדים שלו. חבר הכנסת נחמן, האם ראית פעם את ערפאת עם חליפה?

חיים דיין (צומת):

בטקס פרס נובל.

פיני בדש (צומת):

הוא היה עם חליפה? זה מפתיע. אולי הנורבגים היו יותר חכמים מאתנו ולא נתנו לו.

רון נחמן (הליכוד):

מה קורה עם הגנבות בנגב?

פיני בדש (צומת):

תאמין לי, נגיע גם לזה. יש מספיק זמן. לכן, אני אומר: זו אחיזת עיניים. זה שלב א'. אם אפשר לחזור עד גבולות 1967 בלי מאבק מזוין ואחר כך להמשיך הלאה, למה להתחיל להיאבק קודם? ורבותי, תקשיבו, פשוט צריך להקשיב. אנחנו כמו בת-יענה עם הראש באדמה. צריך להקשיב לכל מלה שהוא אומר. והוא עקבי. לזכותו ייאמר: הוא עקבי. הוא לא משנה את דעותיו. הוא אומר כל הזמן אותו דבר. צריך רק להקשיב לו. אני מתפלא על חבר הכנסת רפי אלול. אני מכיר אותו, הוא היה ראש מועצה טוב, הוא בן-אדם אמין. למה הוא לא מקשיב לערפאת שאומר שירושלים תהיה בירת פלשתיין? למה? למה לא עוצרים את התהליך? חבר הכנסת אלול, אתה תוותר על ירושלים? לא. אבל ערפאת גם אומר לא. מה יהיה?

רפאל אלול (העבודה):

פיני בדש (צומת):

רגע, מה יהיה? אני שואל אותך: מה יהיה?

רפאל אלול (העבודה):

אתה שומע למה שהוא אומר?

פיני בדש (צומת):

כולכם אומרים: מה, הוא יקבל כל מה שהוא אומר? אתה שומע את מה שהוא אומר? נכון להיום כל מה שהוא אמר וכל מה שהוא רצה הוא קיבל. כל מה שפרס ואחרים אמרו לא התבצע. למי להאמין?

אם הוא קיבל את כל מה שהוא ביקש ואת כל מה שהוא רצה עד היום, וההסכם הופר חד-משמעית, מדוע לא להאמין לו?

רפאל אלול (העבודה):

פיני בדש, אני מציע לך להאמין לממשלה היהודית ולשמעון פרס.

פיני בדש (צומת):

אתה יודע מה? שאלתי את חבר הכנסת טלב אלסאנע, שכן שלי: אני פיני בדש מצומת אומר לך, נניח שאני מסכים למדינה פלשתינית עד גבולות 1967, מעבר לגבולות 1967.

רפאל אלול (העבודה):

פיני בדש (צומת):

חבר הכנסת אלול, תקשיב לי רגע. אמרתי לו: נניח שאני מסכים. אתה מגדיר את עצמך פלשתיני, האם אתם הפלשתינים ערביי ישראל מוכנים לעבור לאותה מדינה? אתה אומר: מדינה יהודית. אנחנו נחיה לבד במדינה יהודית, אתם תחיו במדינה ערבית. אתה יודע מה הוא ענה לי? – מה אתה מדבר שטויות? זה שלנו וזה שלנו. מה פתאום שנזוז מפה? גם זה שלנו וגם זה שלנו. אז מה, למי להאמין?

חיים דיין (צומת):

אפילו מזכרת-בתיה תהיה עוד מעט שלהם.

פיני בדש (צומת):

חבר הכנסת אלול, כשהיינו ילדים היינו משחקים משחק. עושים עיגול, תוקעים סכין, חותכים עד שבסוף נעמדים על רגל אחת. זה בדיוק מה שעושים לנו הערבים עכשיו. הם לוקחים חלק חלק. אחרי שחזרת לגבולות 1948, בעוד עשר שנים יש לך 35% ערבים. יתחיל חיכוך, וערביי ישראל היום, צר לי להגיד, הם לא ערביי ישראל של לפני ארבע-חמש שנים. הם התחככו בפלשתינים והם נעשו לאומנים יותר, ולצערי הרב הם כבר לא אזרחים נאמנים כמו שהיו בעבר.

זה במגוון הרחב. יתחיל חיכוך, ומה תגיד? רגע, עכשיו יש חיכוך, יש בעיה, אנחנו לא מסוגלים להתמודד עם הבעיה, לא מסוגלים להתמודד עם החיכוך. תתחיל אינטיפאדה. ואדוני חבר הכנסת אלול, אתה יודע שהיתה אינטיפאדה ביפו לפני שנה וחצי, ובנגב, ברהט ובגליל. אז מה יהיה, נחזיר חצי מהנגב? נחזיר חצי מהגליל? למה? – כי לא רוצים עוד הפעם חיכוך. עוד הפעם נעשה את המעגל הזה ועוד הפעם נישאר עם הפרוסה הקטנה הזאת. זו הדרך, לדעתך?

אם ערפאת אומר שעל ירושלים הוא לא מוותר בשום פנים ואופן, תעצור היום הכול, דבר על ירושלים ואחר כך תמשיך הלאה.

על שחרור מרצחים דיברו קודמי, אני לא רוצה לחזור על זה. אמרו: לא נשחרר מי שיש לו דם על הידיים, והיום אני קורא שמשחררים גם מרצחים עם דם על הידיים. איזו תמורה אנחנו מקבלים מכל העניין? תסבירו לי. על רון ארד מישוהו אמר משהו? על הנעדרים בלבנון – ומביא לנו ערפאת חצי דיסקית, עושה לנו טובה. אם יש לו חצי דיסקית או הדיסקית של הנעדר באומל, סימן שהוא היה בידיהם. למה משחררים מרצחים ולא שומעים מלה אחת על הנעדרים? למה? איזו תמורה אנחנו מקבלים? מה עם הנעדרים? איפה האמינות שהיתה למדינה הזאת, שלא מפקירים הרוגים ופצועים בשטח? איפה?

תאמינו לי, אם היו באים לערפאת ואומרים לו: עד כאן, מפה והלאה לא זזים, תביא אינפורמציה, תביא את הנעדרים, אתה תראה איך זה פתאום מתחיל להגיע. אבל למה שהוא ינדב מידע, כי הוא רצח אותם? מה, הוא יודה שהוא רצח אותם? למה שהוא ינדב אינפורמציה אם לא מבקשים את זה ממנו? למה משחררים מרצחים היום בלי לקבל שום אינפורמציה על הנעדרים? יש לך תשובה? למה שתהיה לך, אתה עצמך מסכים אתי.

רפאל אלול (העבודה):

אתה שואל ואתה קובע.

פיני בדש (צומת):

כי אני יודע. אני מכיר אותך, אתה מסכים אתי.

ביטחון היישובים. יושב פה חבר הכנסת רון נחמן. בערב שבת ראיתי בטלוויזיה את הבחור שהיה שותף להסכם אוסלו, מה הוא אמר כשהתארח באחד היישובים – – –

רון נחמן (הליכוד):

הוא נציג מרצ. קוראים לו רון פונדק.

פיני בדש (צומת):

כן, נציג מרצ. מה אמרה לו מישהי? – מי יגן עלי? הוא אמר: אף אחד לא יגן עלייך, תלכי מפה, תעברי דרך "הקו הירוק". אנחנו לא נגן עלייך פה. את רוצה להישאר פה, תסכני את החיים שלך ותסבלי פה. מי שלח אותם לשם? ממשלת המערך שלחה אותם לשם. מי הכניס אותם לחברון? אפילו לא ממשלת הליכוד.

היו"ר ע' מאור:

מה שנכון נכון.

פיני בדש (צומת):

אתם זורקים אותם ברמת-הגולן. מי יישב את רמת-הגולן, הליכוד יישב את רמת-הגולן? לא הליכוד יישב את רמת-הגולן. למה אתם מפקירים אותם? את יודעת איזה נזק נפשי נגרם להם? תראו מה קרה למפוני ימית, למפוני הפתחה. חצי מהם גרושים וכולם פושטי רגל. רובם נפגעו נפשית מהמהלך הזה. אתם חושבים שזה קל להגיד לבן-אדם: תעזוב הכול, גדלת פה, הילדים גדלו, לך מפה. אתם חושבים שהפיצוי הכספי פותר הכול? תשכחו מזה. יש נזק נפשי גדול.

חבר הכנסת רון נחמן, כל מה שהממשלה הזאת לא רצתה להשקיע ביהודה ושומרון בשלוש השנים האחרונות, היא השקיעה בחודשיים בכבישים. כבישים עוקפים, מסוכנים, ללא תכנון מוקדם, ללא תכנון מסודר. גברתי היושבת-ראש, תיסעי בכביש עוקף בית-לחם ותראי איזו סכנת נפשות זאת.

חיים דיין (צומת):

ולהם נעים יותר לנסוע בכבישים האלה.

פיני בדש (צומת):

הכביש הזה עלה פי ארבעה בגלל העבודה המהירה. למה? החיפזון לפנות את בית-לחם, החיפזון לפנות את שכם, החיפזון לפנות את ג'נין, כאשר ברחו משם כמו עכברים. זו פשוט בושה וחרפה מה שעשו לצה"ל. צה"ל, שהיתה לו תדמית של צבא חזק עם ביטחון עצמי, הפכו אותם לבורחים בצורה המשפילה ביותר בגלל החלטה של דרג מדיני. השפלתם את הצבא, הבאתם את הצבא לשפל המדרגה. מזנבים בהם, שורפים את הדגלים אחריהם, זורקים אחריהם אבנים ובקבוקי תבערה, ולזה אתם קוראים שלום? לזה אתם קוראים שלום, זו הבעיה.

חבר הכנסת אלול, אני מצטער שאתה הקורבן, אתה הנציג היחיד פה ואתה תספוג את זה.

חבר הכנסת רון נחמן, שאלת אותי על גנבות הרכב. אתה יודע שפרס אמר שהוא רוצה מכונית לכל פועל, נכון?

רון נחמן (הליכוד):

מכונית לכל פועל ערבי.

פיני בדש (צומת):

אמר ערפאת, רעיון טוב, מכונית לכל פועל פלשתיני. כל שנה לוקחים לנו 40,000 מכוניות, ועכשיו יש מכונית לכל פועל פלשתיני. עכשיו הם סובלים מפקקים, כי אתה יודע מה זה 40,000 מכוניות בשנה? תעמיד אותן זו אחר זו; זה 120 קילומטר של מכוניות עומדות בכביש, בשטח כזה קטן.

אברהם הירשזון (הליכוד):

ואתה משלם את תוספת הביטוח.

היו"ר ע' מאור:

תודה רבה. הנושא הובהר.

חבר הכנסת רון נחמן, אני מבינה שבהסדר האופוזיציוני הרחב אתה מקבל את זמנו של חבר הכנסת חנן פורת. לרשותך עומדות עוד 20 דקות. בבקשה.

רון נחמן (הליכוד):

אמר לי חבר הכנסת רפאל איתן שלא להרגיש בודד. אני לא מרגיש בודד.

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, נשאלת השאלה מה ההיגיון שמנחה את הממשלה הזאת בהפקרת המדינה, בהפקרת נכסי צאן ברזל שלה.

ניסיתי לשבור את הראש ולחשוב מה בעצם מסתתר מאחורי התזה. הזכירו קודם אחד מאבירי הסכם אוסלו, ד"ר רון פונדק, שהיום בא לתושבי אפרת, והם בתמימותם הרבה לא מבינים שמנסים לעשות

להם הפרד ומשול. גם השר יוסי ביילין שמגיע לאפרת מנסה לעשות לתושבים ביהודה ושומרון הפרד ומשול.

אני הייתי רוצה לראות אותן שיחות, אותם דיבורים של יוסי ביילין וגם מלשכת ראש הממשלה, למשל, בפעולה. באקט אחד ברור מפשירים את הבנייה ביישובים הישראליים ביהודה ושומרון. הרי הם אמרו שכל היישובים יישארו על כנם וכל התושבים ימשיכו להתגורר שם. אני לא מבין את ההיגיון, שמצד אחד נותנים לערבים לבנות ולהשתולל בכל שטחי יהודה ושומרון, ראש הממשלה שלנו מגייס כסף בשבילם בכל העולם, מעבירים מתקציב משלם המסים הישראלי מאות מיליוני שקלים לערבים לצורך הפיתוח בעזה, לצורך הפיתוח ביהודה ושומרון. זה חשוב מאוד. חשוב מאוד שיש שם פיתוח. אבל מדוע לנו, ליהודים שלנו, שגרים מחוץ למה שנקרא ירושלים רבתי – מעלה-אדומים, גבעת-זאב, ביתר – לא יכולים לבנות? מדוע, למשל, לא יכולים לבנות בקריית-ארבע? מדוע היום היה צריך צה"ל, צבא העם, לשלוף מתוך הבתים את התושבים שבאו להתגורר בשכונה מסוימת, בגבעת-החרסינה, בקריית-ארבע? למה הממשלה לא תשכיר את הדירות האלה?

מצד אחד, השתוללות של הבנייה לערבים, מצד שני השתוללות של ממשלה ששולחת את הצבא, במקום להילחם באלה שתקפו אותו אזרח ישראלי בבית-לחם, להוציא את התושבים מתוך הבתים בקריית-ארבע. אני לא מסוגל להבין את זה. האם אתם הצופים, האם אתם חברי הכנסת, מסוגלים להבין את הדבר הזה? אני לא מסוגל.

ניסיתי לחשוב מה ההיגיון שעומד מאחורי המחשבה של הממשלה. הגעתי למסקנה, שהממשלה הזאת הולכת על מומנט פסיכולוגי, שנקרא – תן לפלשתינים כמה שיותר, על מנת שיהיה להם מה להפסיד. הרציונל שעומד מאחורי המחשבה הזאת הוא, שאם יהיה להם רכוש, אם יהיה להם נכס טריטוריאלי, אם יהיו להם מוסדות שלהם, אם יהיה להם ניהול עצמי של העניינים שלהם, מה שלא היה להם לפני שנתיים, הם יגידו: רגע, לפני שאנחנו עושים אינתיפאדה, לפני שאנחנו מנסים לתקוף את הישראלים, אנחנו עלולים להפסיד חלק מההישגים שהשגנו. אומרים תמיד: אדם רעב עומד עם הגב אל הקיר, אין לו מה להפסיד; אדם שבע יכול לשבת בבית, הוא לא יצא למלחמה, הוא לא עומד עם הגב אל הקיר. לכן, בואו ניתן להם כדי שיהיה להם.

גברתי היושבת-ראש, זו הונאה עצמית. מי שחושב שבכך שהוא נתן לו לבנות עוד כמה שיכונים ונתן לו לשבת בערים, בשבע "עזות" ביהודה ושומרון, נוסף על רצועת-עזה, מי שחושב שהוא נתן לו לייסד את הכנסת שלו עכשיו – ערפאת יותר חכם ממנו, ערפאת יותר חכם מכולנו. הוא חכם לא פחות מראש ממשלתנו שמעון פרס, הוא חכם לא פחות ממך, אדוני השר יוסי ביילין, הוא חכם גם לא פחות ממך, אדוני הרמטכ"ל לשעבר, שר חוצנו אהוד ברק.

קודם כול ערפאת רוצה לתת את מה שהוא אומר: שלי – שלי, גם שלך – שלי. וכאשר הוא יגיע לנקודה שבה הוא ירגיש את עצמו מחוזק – אחת מהשתיים, אדוני שר החוץ, אדוני ראש הממשלה, אדוני שר האוצר. כמה זמן תוכלו לתת כסף לפלשתינים מתקציב המדינה המקוצץ? מה תעשו כשייגמר התקציב? אנחנו בשנת בחירות. תיתנו כסף לערפאת ולא לשכונות, תיתנו כסף לערפאת ולא לערי הפיתוח. לך תסתכל, אדוני ראש הממשלה, מי יושב עכשיו בשביתה מול המשרד שלך. ערפאת, פריח אבו-מדין, או דוד עמר מנשר, או יהודה ברוס מיבנה? לך תראה מי יושב שם: גבי ללוש מדימונה. לך תסתכל מי יושב מול המשרד שלך, כי בשבילם אין לממשלה כסף, אבל בשביל ערפאת יש כסף.

וכל זה מתוך נקודת המוצא שאומרת: אם יהיה לערפאת ולפלשתינים מה להפסיד, יהיה לנו שקט. לא, אדוני ראש הממשלה, לעולם לא יהיה לך שקט. זה שקט שאתה קונה בכסף. אמר ז'בוטינסקי, כי שקט הוא רפש. אני עוד לא יודע איזה רפש מסתתר מאחורי השקט הזה.

למשל, ה"חמאס" עשה הסכם עם ערפאת, ומה הוא אומר? ה"חמאס" מביע נכונות להשעות את הפעילות הצבאית ברצועת-עזה ומתוכה לפני תחילת הרחבת האוטונומיה כאן ביהודה ושומרון. ה"חמאס" אומר, שהוא דורש לעצמו את הזכות להגיב על תוקפות ישראלית, למשל הרצח של אבו- , תוקפות ישראלית, אז יש להם את הזכות BY DEFINITION עי"אש. זאת לפי ההגדרה, מה שנקרא להגיב.

תשאלו את הציבור. יצאתי קודם ממגרש החנייה של הכנסת, פגשה אותי אחת העוזרות הפרלמנטריות, והיא אומרת לי: אני לא נוסעת באוטובוסים, אני מפחדת לנסוע באוטובוס – יהיה פיגוע. על בסיס מה? על בסיס ההסכם הזה שבין אש"ף וערפאת ובין ה"חמאס".

דרך אגב, ערפאת שינה את השם שלו עכשיו, הציעו לו לשנות את השם. במקום יאסר ערפאת, קוראים לו עכשיו יוסי עופר, שיהיה יותר קל, אחד מהחבר'ה.

ועוד כתוב בהסכם: הרשות – דהיינו ערפאת, אותו שוחר שלום ידוע – לא דורשת מה"חמאס" במפגיע להתנער מפעילות אלימה נגד ישראלים. עוד דרישה ועוד הסכמה של ערפאת וה"חמאס". הרשות מציעה, שהיא תתחייב להגן על מבוקשי ה"חמאס". מקורות ברשות אמרו, כי הרשות ביקשה על דעת ה"חמאס" לברר אצל ישראל אפשרות למחול לחברי עז אל-דין אל-קסאם על העבר.

ומכאן אני מגיע לתוצאות של הדברים האלה – העברת חשודים. גברתי היושבת-ראש, אנחנו משחררים אלפי עצירים, אלפים. אולי נשאל שאלה: מה קרה עם ראג' ח'ליל עלי אבו-סיתא ועמרו עבדאללה עומר אבו-סיתא, שחשודים ברצח אורי מגדיש ב-8 במרס 1993? ישראל ביקשה את העברת שני בני-הדודים האלה ב-29 בספטמבר 1994, למה הם לא מוסגרים לישראל? הנה ההסבר: שר המשפטים הפלשתיני פריח אבו-מדין, זה שהיה האורח של פרופסור ליבאי כאן בבית-המחוקקים שלנו, אותו פריח אבו-מדין, שר המשפטים של ערפאת, מייצג עמדה שלפיה הרשות הפלשתינית אינה מחויבת להיענות אלא לבקשת העברה המתייחסת לעבירות שבוצעו לאחר 4 במאי 1994, יום חתימת ההסכם. זאת אומרת, הם קובעים דבר כזה, שאם העבירות בוצעו קודם לכן, הם לא יוסגרו. צא וחשב: שוחררו אלפי מחבלים שהעבירות שלהם היו לפני ההסכם. איפה בסיס ההדדיות? אם אתה משחרר את האסירים האלה בישראל, מדוע הרשות הפלשתינית לא מסגירה לנו את הרוצחים האלה?

יש עוד: עאיד בשיתי ויוסף בן מחאמיד מלחי, החשודים ברצח שלומי קאפח וגיל רווח. הם היו השניים שנרצחו בוואדי-קלט. ישראל ביקשה ב-26 באוקטובר 1994 את ההסגרה שלהם. אתם שמעתם שהם הוסגרו? אני לא שמעתי.

אימן אחמד עבדאללה אברהמים חוסיין חשוד ברצח נטליה, נטאשה, איבאנוב ב-23 בספטמבר 1994. שני המקרים הקודמים הם אחרי יום חתימת ההסכם; על אחת כמה וכמה שהם צריכים להסגיר אותם. ישראל ביקשה את ההעברה של אימן אחמד עבדאללה אברהמים חוסיין בתאריך 29 בנובמבר 1994. היועץ המשפטי לממשלה נתן את האישור שלו להגשת הבקשה להעברתו של איאד

בן חמדי אבו-שקפה מח'אן-יונס, החשוד בניסיון לרצוח את שאול דוד בסמוך לשוק ברמלה. שמעתם שהם הוסגרו? לא, אני לא שמעתי. שמעת, גברתי היושבת-ראש? שמעת שהם הוסגרו?

היו"ר ע' מאור:

על השם של יאסר ערפאת, זה היה מאוד – – –

רון נחמן (הליכוד):

אלה ההתחייבויות של הרשות הפלשתינית. תראי, אנחנו שנינו עושים הסכם על קניית ומכירת דירה, ואני מפר את החוזה. הצד המפר חייב במתן פיצויים, עד כדי כך שיש הפרה יסודית של ההסכם. כך למדנו במשפטים. נכון, אדוני חבר הכנסת דב שילנסקי? כאשר מפירים הסכם וההפרה נוגעת לשורשו של ההסכם, זו הפרה יסודית של ההסכם; זה מגיע לידי כך שההסכם בטל.

היו"ר ע' מאור:

וכאשר יש תיקונים של ההפרות?

רון נחמן (הליכוד):

אין שום דבר, לא עושים שום תיקונים. הרי זה מדהים: מדינת ישראל חתמה על הסכם. הם מפירים את ההסכם בריש גלי בכל התחומים. כבר דיברתי קודם על העניין הכלכלי, שאנשי עסקים – – –

דב שילנסקי (הליכוד):

חבר הכנסת רון נחמן ידידי, לא על חשבונך. אני צריך לעלות ולנהל ישיבה ולא אוכל לענות לך. אז עכשיו, כשאני עוד פה, בדקה האחרונה תרשה לי להגיד לך, שכמשפטן אני אומר שמה שאתה אמרת – וגם אתה משפטן – זה מאה אחוז. אם צד אחד מפר את ההסכם, הצד השני איננו מחויב לו.

רון נחמן (הליכוד):

יפה, תודה רבה.

דב שילנסקי (הליכוד):

עכשיו לא אוכל לדבר עוד, עכשיו הפה סגור.

רון נחמן (הליכוד):

תודה. גברתי היושבת-ראש, דיברתי על הסגרת רוצחים. אני לא מדבר על חשודים, אני מדבר על מימוש זכויות של תושב ישראלי. לדוגמה, אותו תושב שסחר עם הרשות הפלסטינית – – –

ענת מאור (מרצ):

אני מצטערת שאני לא אוכל להקשיב עוד. אני רק רוצה להגיד לכם, שחוקי משחק כאלה, שבהם לקואליציה ולממשלה אין זכות דיבור בכלל לאורך 17 שעות – קצרה בינתי מלהבין, אז אני לא אוכל להשיב לך.

רון נחמן (הליכוד):

גברתי, יושב כאן סגן מזכיר הכנסת דוד לב. אני רוצה לומר לך לגופה של ההערה שלך, וזה לא יהיה במסגרת הזמן שלי – אני הייתי החבר היחיד בוועדה המשותפת של שמונה איש – ארבעה מוועדת חוץ וביטחון וארבעה מוועדת חוקה; השתתפתי בישיבה כאשר יושב-ראש ועדת חוץ וביטחון חגי מירום קבע שרק מי שיושב בוועדה יכול להגיש את ההסתייגויות. כיוון שכך, הגשתי 80 הסתייגויות וטענתי, שאם כך יהיה, אני צריך לעמוד על הבמה הזאת היום ולדבר שש שעות וחצי ללא הפסקה. אני חושב שזו סתימת פיות בדמוקרטיה, אני חושב שזה לא בסדר, וצירפתי לבקשה שלי להסתייגויות עוד 14 חברי כנסת. ואז, אחרי משא-ומתן ארוך, של שש שעות, הסכימו הממשלה והקואליציה, שאני לא אהיה הדובר היחיד של כל הבית הזה.

ענת מאור (מרצ):

אז מדוע, אם כך, אנשי קואליציה לא יכלו להסתייג?

רון נחמן (הליכוד):

הם נתנו אז סיכום: אותן שש-שבע השעות שלי היו חייבים לתת על-פי התקנון, ואילו את הזמן לאנשים האחרים – בתור ג'סטה הם החליטו לתת. גם באופוזיציה, דרך אגב, חילקנו את זה לנאומים סיעתיים – – –

ענת מאור (מרצ):

אז מדוע אין הסתייגויות של קואליציה?

רון נחמן (הליכוד):

— כי הקואליציה לא הסתייגה. חוץ מחבר הכנסת יוסי כץ, שהגיש הסתייגויות להצעת החוק הזאת — —

ענת מאור (מרצ):

ומדוע שרים לא יכולים להשתתף בדיון?

רון נחמן (הליכוד):

מכיוון שהחליטו שלממשלה יש מספיק "אובררולינג", והכלל הזה, ששר או יושב-ראש ועדה ייכנס תוך כדי הדיון זה לא בסדר, כי לוקחים את הזמן של האופוזיציה.

ענת מאור (מרצ):

תודה על האינפורמציה.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת רון נחמן, קריאת הביניים שהיתה על-ידי כחבר הכנסת מן השורה ועל-ידי קודמתי — לא על חשבונך.

רון נחמן (הליכוד):

אני מודה לך.

היו"ר ד' שילנסקי:

נעשה סדר. יש לך עוד שתי דקות.

רון נחמן (הליכוד):

לא, יותר.

היו"ר ד' שילנסקי:

רגע. אנחנו לקחנו לך שלוש דקות, אז אני מעמיד את השעון על חמש דקות.

רון נחמן (הליכוד):

— — — אתה יודע, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ד' שילנסקי:

סליחה, סליחה, אני טעיתי. יש לך עוד שש דקות, לקחנו שלוש דקות, אז יש לך עוד תשע דקות.

רון נחמן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני רוצה לעבור הלאה, אחרי שדיברתי על האנומליה של אי-הסגרת חשודים, שזו הפרה יסודית של ההסכם, אנחנו מגיעים גם לנושא הכלכלי, ואתה רואה שישראל שופכת שם כסף, מעבירה להם כסף מכספי משלם המסים. ומה עושה לנו הרשות הפלשתינית? שום דבר. הרשות הפלשתינית לא ממלאת את חובותיה. היא לא ממלאת, היא גם איננה מתכוונת למלא, כי הכלל הוא – כפי שאמרתי בהתחלה – ישראל מוותרת כדי שיהיה להם מה להפסיד ולא יעשו מלחמה. אבל זה לא ילך, כי בנקודה מסוימת אנחנו הולכים על מסלול של התנגשות.

עכשיו אני רוצה להגיע לנושא של מוסדות הרשות הפלשתינית בירושלים. כידוע, ההסכמים מונעים פעילות של הרשות הפלשתינית בירושלים. אני רק רוצה שתדעו, רבותי חברי הכנסת, הם יכולים למקם את המוסדות שלהם מחוץ לירושלים, בתחום הרשות הפלשתינית, דהיינו ברמאללה, ביריחו, בכל אותם מקומות. אבל בואו תראו מה הם המוסדות שהם מחזיקים בירושלים – אני מדבר על מוסדות בעלי זיקה ברורה לרשות הפלשתינית, לא איזה דבר שהוא מאוד מעורפל. הנה אני אקרא לכם: 1. מיניסטריון הווקף האסלאמי וענייני הדת בירושלים; 2. המרכז הפלשתיני לאנרגיה; 3. המרכז – המועצה הפלשתינית לפיתוח PCDER הפלשתיני לסטטיסטיקה; 4. משרד המופתי הפלשתיני; 5. כלכלי ושיקום; 6. רשות השידור הפלשתינית.

אגיד לכם את האמת: היום, כשאני רואה את רשות השידור כאן, כשאני מסתכל כרגע ואני רואה כל פעם מה עושים לנו בימי שישי ב"יומן השבוע", אני לא יודע בדיוק אם זו רשות השידור הישראלית שבעבר הייתי גם המשנה למנכ"ל שלה או שאלו אולי גם תשדירי שירות של רשות השידור הפלשתינית. לפעמים אני לא יודע, בעיקר כשאני רואה תופעות כמו כתבות מבוימות בנוסח אותה

כתבה שהביאה את אבישי רביב והפעילות של ארגון אי"ל, אם אתם זוכרים – פעילות כנגד ערבים, איומים ברצח. כשאני רואה, כמי שעבד ברשות השידור, כתבות מבוימות – ואני אומר את זה בריש גלי – כתבות מבוימות על-ידי כתבי רשות השידור כדי להכפיש אותו מחנה לאומי שאני נמצא בו, ואני גאה להיות במחנה הלאומי; לוקחים אחד, שתול של השב"כ – היום זה ברור לכול – אבישי רביב, ואותה רשות שידור נותנת בפריים טיים, ביום שישי, כתבות כאלה. עכשיו היועץ המשפטי הורה לחקור את השאלה הזאת, וזו עבירה פלילית, שלא לדבר על העבירות של מסמך-נקדי ברשות השידור. אז זו רשות השידור הפלשתינית.

כשאני מסתכל ועושה השוואה כמה זמן נותנים לנו רשות תגובה בכלי התקשורת הממלכתיים – כל אזרח יכול לעשות את זה, הוא רואה ישר מה קורה כאן עם סתימת הפיות, והיושבת-ראש הקודמת דיברה אתי איך זה יכול להיות שהקואליציה לא מדברת. זה מזכיר לי אותו סיפור, שאחד בא לבקש את הירושה והיה צריך לשלם דמי קבורה. הרי מי עשה את העניין הזה? הממשלה והמערך והקואליציה רצו למנוע מאתנו בכלל לדבר, רצו לעשות חקיקת בזק בתוך שעותיים בלי שנוכל לדבר.

אדוני היושב-ראש, אלה הם מוסדות בעלי זיקה ברורה לרשות הפלשתינית, ומוסדות בעלי זיקה ברורה לרשות הפלשתינית בירושלים – כשיש ממשלה ריבונית שלך, שלי, שלכם, ממשלה ריבונית, וכך היא עוצמת את העיניים. ממשלה כזאת לא צריכה להיות בשלטון יום אחד.

אני מברך אותך, חבר הכנסת רפאל איתן, על הצעת החוק לפיזור הכנסת. הלוואי שהכנסת היתה מתפזרת והבחירות היו ב-26 במרס, ביום הפריימריס של הליכוד. אני אומר את זה – ככל שיותר מוקדם, יותר טוב. אני לא מפחד לא מהסקרים, לא מאותם הדוקטורים לדעת הקהל. אתה זוכר את ראש הממשלה המנוח, כל שבוע היה עושה סקר; מה אומר הסקר? אדוני חבר הכנסת רפאל איתן, אני לא פוחד מאיש, לא מהסקרים הללו, ואני אומר, שכל שנלך לבחירות מוקדם יותר כן ייטב, אולי נעצור את התהליך עם אסד, המסוכן כל כך לישראל. הלוואי שזה יהיה קודם לכן. אני לא חושש והציבור לא טיפש, הציבור פיקח, הוא היה בהלם אחרי השוק של הרצח של ראש הממשלה והציבור התכנס בעצמו והוא פחד לדבר. וכשהמשרה הפעילה את כל הכוח שלה, הציבור פחד שמא יהיה לנו מלשינון פה ומלשינון שם. נגמרו הפחדים, נגמרו ההפחדות, והציבור יזקוף את הקומה שלו והציבור היהודי-הלאומי בישראל – וקודם כול אני מדבר על הציבור היהודי-הלאומי בישראל – הוא ייתן את התשובה שלו בקלפי, אני מאמין.

A, תסתכל מה קורה, חבר הכנסת רפאל איתן, שהיית רמטכ"ל בצה"ל – פטרולים של צה"ל באזור בשבע "עזות" שהיום מדינת ישראל יצרה ביהודה ושומרון, פטרולים משותפים. הפטרול הישראלי הולך, הוא אומר: אני לא רוצה, שמא יחטפו אבנים, יירו עליהם. ומה אומרים אותם אזרחים? מה אומרת אשה שנוסעת עם הילדים שלה לכיוון בית-אל, שנוסעת למעלה-אדומים וחוטפת אבן בעיסווייה; מה קורה לאותה תושבת של גבעת-זאב שבבידו או בכפר אחר בין עטרות לבין גבעת-זאב חוטפת אבן, מה היא תגיד? איפה הפטרול?

היה היום פיגוע בבית-לחם, נדקר יהודי. איפה השלום? ראש המועצה האזורית שומרון מתגאה שהוא קיבל אוטובוסים משוריינים להסיע את הילדים לבתי-ספר. האם חזרנו לימי הר-הצופים, שהיו נוסעים במשוריינים מכאן להר-הצופים? לאן הגענו במדינה ריבונית? איפה תחושת הביטחון שהתחייבתם עליה לפני הבחירות ב-1992. הרי אז, כשנרצחה הלנה ראפ בבת-ים, אמרתם: אנחנו נחזיר את הביטחון האישי. אני שואל את הצופים, את אלה שרואים אותנו, את אלה ששומעים אותנו: האם תחושת הביטחון שלכם טובה יותר? פחות טובה?

אני חייב לקרוא לכם קטע מ-27 ביוני 1990, כאשר נאמר בכתבה באותו עיתון – אומרים אותם אנשים: יש לנו שאלה: מי שונא יותר את הארץ הזאת, מי ששורף את יערותיה ואת שדותיה, או מי שהורס בתים ומפנה כפרים ומגרש, ומתי הארץ האהובה זועקת יותר? ויש לנו תשובה: מי שמשלח אש בשדה אחר מועד לשרוף ארץ ומלואה, ומי שמגרש כפר אחד, אנשים, נשים וטף מועד לחולל טרנספר שלם.

כדי להוציא כלה מחופתה, זקן מצל התאנה ותינוק מעריסתו ולגרשם כולם אל מדבר יריחו – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת פלד, אתה מדבר בקול רם.

רון נחמן (הליכוד):

חבר הכנסת פלד, תקשיב טוב – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

אני מציע לכם, במקום – – –

משה פלד (צומת):

ראית את העניבה של חבר הכנסת רפאל איתן?

רון נחמן (הליכוד):

כדי להוציא כלה מחופתה, זקן מצל התאנה ותינוק מעריסתו, חבר הכנסת רפאל איתן – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת רפאל איתן, הוא מבקש ממך במיוחד – – –

רון נחמן (הליכוד):

— — אני מברך אותך על שני דברים: על העניבה היפה ועל זה שהיום אתה לא בחולצה כחולה של הנוער העובד.

משה פלד (צומת):

ישר כוח.

רון נחמן (הליכוד):

אתה יודע, זאת התקדמות לקראת הקדמת הבחירות. חבר הכנסת רפאל איתן, תרשה לי, כי זאת הופעה חגיגית שלך לכבוד אל גור, סגן נשיא ארצות-הברית — —

חיים דיין (צומת):

הכנה לראשות הממשלה.

רון נחמן (הליכוד):

סליחה, כיוון שזמני קצוב, חבר הכנסת רפאל איתן, שים לב למה שאמרו לפני שש שנים: כדי להוציא כלה מחופתה, זקן מצל התאנה ותינוק מעריסתו ולגרשם, כולם, אל מדבר יריחו, מישוהו הרי צריך לבצע זאת. שלא תהיינה בינינו אי-הבנות ושלא ייאמר שלא הוזהרתם מראש — כך אומרים הכותבים — אנחנו את פקודת הטרנספר איננו ממלאים, וגם הילדים שלנו וחניכינו אינם ממלאים אותה. גאולה כהן, רחבעם זאבי ומאיר כהנא יצטרכו אפוא לעשות את מלאכת הגירוש בעצמם כאשר אנחנו עומדים בדרכם ושוכבים על הדרך. אנחנו מתנגדים לסרבנות שירות בשטחים, ואפילו הימין הלאומי יודע שבלעדנו אין עוד סכר אחרון בפני שיטפון של סרבנים. אבל היום שבו תינתן פקודת הטרנספר, שהיא פקודה בלתי חוקית בעליל, יהיה גם היום של סירוב פקודה.

לכל מי שיתעניין לדעת מה הוא הקו האדום שלנו — בזאת סימנו נקודה אחת בקו הזה, ומעתה אי-אפשר לטעות. כאן הוא עובר ליד כפרים לא שקטים. אמר את זה יוסי שריד, אמר את זה יאיר צבן. את הכתבה הזאת, מ-27 ביוני 1990 אמרו מי שהם היום שני שרים בממשלה הזאת — ממשלה היפראקטיבית, מלאת מרץ. שני השרים האלה, אז באופוזיציה, שמעת מה הם אמרו. הם מדברים על שלטון החוק, הם מדברים על אי-אלימות, הם מדברים על כך שצריך לעשות הכול נגד טרנספר. נכון, גם אני נגד טרנספר, גם אני נגד העברת אוכלוסייה ממקום אחד לשני. אבל הכלל הזה, אדוני היושב-ראש, חל לא רק לגבינו, היהודים, אלא הוא חל לגבי הערבים. אם עושים טרנספר לערבים — מותר לעשות טרנספר ליהודים. אם לא עושים טרנספר לערבים — לא מותר לעשות טרנספר ליהודים, כי המקבילה זהה.

אם מישהו התנגד לטרנסספר לערבים ושם את הקו האדום שלו ואת הנקודה, אדוני היושב-ראש, חייב להיות לו אינטגריטי, הוא חייב להיות בעל הגינות, בעל אינטגריטי אינני יודע איך אומרים זאת בעברית – אבל הוא חייב לעמוד באותו התוקף נגד כך שיהיה טרנסספר ליהודים.

אסיים ואומר לך, אדוני היושב-ראש, כמי שגר בשטחי יהודה ושומרון, הצופים אומרים והכתבים אומרים: מה עשיתם פיליבסטר, בשביל מה כל הדבר הזה, בזבז כספי אלף יהודים שגרים שם; הוא כבר מסכן. היום ראינו זאת בבית-לחם. מה שמונח היום על שולחן הכנסת עלול להיות גורלי לגורלה של מדינת ישראל. וכיוון שהציבור אולי קצת מרוחק מכך, אני רוצה להזהיר כאן היום, מעל במת הכנסת, שמי שלא היה ער מספיק לאסון שמונחת עלינו על-ידי הממשלה הזאת, מי שלא ער לכך, ישאל את עצמו: באותו יום, איפה אני הייתי?

אחרונה, הפנייה שלי לסגן הנשיא אל גור. אל תלחצו על מדינת ישראל, אל תלחצו עלינו לעשות דברים שעלולים לפגוע בנו, לא יהיה זה נכון ובבון מצדכם. ראש הממשלה – היום מכהן שמעון פרס, מחר יהיה ראש הממשלה בנימין נתניהו; היום קלינטון, מחר יהיה מישהו אחר.

הדבר החשוב ביותר הוא נדל"ן; יש לו הערך. כל מה שהוא נדל"ן הוא בר הפיכה והריסה. גם בניו-יורק מורידים בניינים עצומים של עשרות קומות ובונים מחדש, אבל האדמה, הנדל"ן, נכסי דלא ניידי, הנכסים האלה עומדים לנצח. כל הכלים שתיתנו לנו יתיישנו. לא נוכל להילחם את המלחמה הבאה עם הכלים של היום, כמו שהיום לא נלחמים בכלים של מונטגומרי באל-עלמיין, כמו שלא נלחמים בכלים שנלחמו בהם בסטלינגרד מול הגרמנים, כמו שאנחנו לא נילחם היום באותם טנקים שנלחמו בהם ב-1973, במלחמת יום הכיפורים.

כל הסיפורים של "איווקסים" ותחנות מרחפות וכלי משחית אחרים התיישנו. מה שהערך שלו יעלה הוא רק הקרקע, ועל הקרקע הזאת נשמור; על הקרקע הזאת נגן. אם ערפאת לא ישמור על מה שהוא מתחייב – נגיב. כשנחזור לשלטון בבחירות המוקדמות נשים את המחסום, את הסכר, להקמה של מדינה פלשתינית שתסכן גם את ירדן וגם את ישראל.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. רשות הדיבור לחבר הכנסת דב שילנסקי, איננו; ישנו סגן יושב-ראש הכנסת דב שילנסקי, ובתור שכזה הוא איננו יכול לדבר.

רפאל איתן (צומת):

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

נקווה שיבוא איזה סגן יושב-ראש, חבר הכנסת רפאל איתן, ואז יהיו לי הכבוד והעונג להשמיע את דברי בפניך.

בינתיים כל הסגנים נמצאים בארוחה לכבוד סגן נשיא ארצות-הברית, רק אנוכי המסכן נשארתי על המשמרת, ואני מזמין – –

רפאל איתן (צומת):

בכוונה לא החליפו אותך – –

היו"ר ד' שילנסקי:

הצצת וראית איזה לחמניות טובות יש שם לארוחה? איזה כיבוד? חבר הכנסת רפאל איתן, אני מתאר לעצמי שהזמנת לארוחה, ומאוד ומאוד מעריך שבחרת להיות פה אתנו על המשמרת. כל הכבוד. לפחות יש עוד אחד כמוני שהוזמן ויושב פה.

בבקשה, חבר הכנסת זנדברג, שבאופן פורמלי נקרא אליעזר ובשם חיבה נקרא מודי, יש לך 20 דקות תמימות, וכולנו אוזן קשבת. אחר כך נשמע את חבר הכנסת אברהם הירשזון, שיושב ומחכה מוכן. בבקשה.

אליעזר זנדברג (צומת):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת הנוכחים, אכן, הכנסת ריקה כמעט, אבל יום מיוחד הוא לנו לא רק בגלל הגעתו של סגן נשיא ארצות-הברית והמלצרים הלבושים בכסיות לבנות שאני רואה אותם כאן יושבים ביציע ומאזינים, אלא היום בעצם ניתנה בימה לאופוזיציה, היום ומחר, בימה תקשורתית חשובה מעל דוכן הכנסת נוסף על הבימה הרגילה של דוכן הנואמים להשמיע את דברה בכל מה שנוגע להסכם אוסלו ב', או להצעת חוק שנועדה ליישם את הסכם אוסלו ב'.

אני חייב לומר, שזאת החלטה חסרת תקדים, ההחלטה או ההסכמה שהגיעו אליה בכנסת לגבי צורת הדיון – לתת לחברי האופוזיציה, ולחברי האופוזיציה בלבד, לבוא ולהשמיע את דברם היום ובעיקר מחר, כי מחר יום שידורים של ערוץ-33 מן הכנסת, של דברי חברי האופוזיציה; חברי הכנסת מן האופוזיציה, וחברי הכנסת מן האופוזיציה בלבד. לא היה כתקדים הזה, אבל בהתחשב ביחסי הכוחות בהצבעה שתיערך בסוף יום הדיונים מחר אני יכול לומר לך, אדוני היושב-ראש שהייתי שמח להתחלף – שאנו נהיה הקואליציה, לא נדבר יום וחצי, אבל נצליח במשימתנו. ואני חושש מאוד, שהקואליציה הנוכחית אכן תצליח להעביר את הצעת החוק מחר בסוף הדיונים.

אני רוצה להסביר בכמה מלים, מדוע הגענו עד למצב שבו נקבע סדר דיונים מיוחד, סדר דיונים שלא היה כדוגמתו בעבר. הטעם לכך הוא ניסיון של הקואליציה להעביר במחטף ובחטף את הצעת חוק יישום הסכמי אוסלו ב' בשבוע שעבר.

הי"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת זנדברג, תרשה לי, לא על חשבון זמן. פשוט שאלתי את סגנית מזכיר הכנסת, כי חבר כנסת לא יכול בעת ובעונה אחת להיות בעשר ועדות. באותו זמן דנים בכל מיני ועדות, ויש גם עבודה רבה, וכאשר יושבים כאן באולם לא יודעים כל מה שקורה בבניין הכנסת. האם הבינוני נכון מהדברים שלך, כי מחר מדברים רק אנשי הקואליציה?

אליעזר זנדברג (צומת):

אופוזיציה, אמרתי אופוזיציה.

הי"ר ד' שילנסקי:

היום הם אינם.

אליעזר זנדברג (צומת):

למיטב ידיעתי, אם אינני טועה, מחר יום שידורים של האופוזיציה בערוץ-33, מהבוקר עם פתיחת הדיונים – את השעה אינני יודע בדיוק – עד שעת ההצבעה.

הי"ר ד' שילנסקי:

תרחיב את ידיעתנו בדבר נוסף. שמנו לב שבירכת את האורחים בלבן היושבים למעלה. אתה יכול לומר לנו מיהם האורחים בלבן?

אליעזר זנדברג (צומת):

אלה הם המלצרים, עד כמה שאני יודע, שבאו להגיש ארוחת ערב בסעודה החגיגית שמתקיימת קומה מעל המליאה, בקומה ארבע, לכבוד סגן נשיא ארצות-הברית.

הי"ר ד' שילנסקי:

הם יישארו רעבים למעלה, כי שלושה מלצרים מכבדים אותנו ובאו לשמוע אותנו.

אליעזר זנדברג (צומת):

אולי אלה המלצרים של הדזרט, אי-אפשר לדעת.

היו"ר ד' שילנסקי:

אנחנו מצטרפים לברכה למלצרים שבאו, ונותנים גוון נחמד בלבוש שלהם. זהו מקצוע מכובד מאוד, ואנחנו מכבדים כל מי שמתפרנס מיגיע כפיו. הדו-שיח בינינו לקח שתי דקות, ואני מחזיר לך אותן.

אליעזר זנדברג (צומת):

אני מודה לך. אכן, אין ספק שהצבע הלבן משתלב יפה ברקע הקיר החום.

אבל, אדוני היושב-ראש, תרשה לי לחזור לעניין. הסברתי מה קרה כאן: היה ניסיון של הקואליציה לחטוף ולהעביר את ההסכם, את החוק החשוב הזה העוסק ביישום ההסכם, במחטף הייתי אומר. הוקמה ועדה משותפת לשתי ועדות של הכנסת, אשר אמורה היתה לדון בהסתייגויות להצעת החוק.

ואכן, סוד גלוי הוא שהאופוזיציה בבית הזה מנסה לנהל דיונים אשר יארכו פרק זמן, באמצעות הגשת הסתייגויות, בפרט במקרה הזה. יש חשיבות מבחינתה של הקואליציה, שהחוק יעבור לפני 20 בחודש. החשיבות ברורה מאליה, זה היום שבו צריכות להיערך הבחירות. בין היתר, החוק שאנחנו נדרשים, או נידרש מחר להצביע בעדו או נגדו, הוא חוק שמסדיר כמה עניינים הנוגעים גם לבחירות.

לכן היה רצון של הקואליציה למנוע את המצב שבו הדיונים כאן יתארכו מעל ומעבר, דהיינו מעבר ל-20 בחודש. החשש של הקואליציה היה, שכתוצאה מכך תימנע אפשרות לבצע חוקית לפחות חלק מהליכי הבחירות של הרשות הפלסטינית.

הקואליציה מצאה פטנט שבעיני הוא פטנט חמור. היא אמרה: נקים ועדת משנה, והתירה רק לחברי כנסת החברים באותה ועדה להגיש את הסתייגויותיהם. צומת, לדוגמה, אדוני היושב-ראש, לא היה לה כלל חבר בוועדה. לא נבחר נציג מצומת, כי זו לא היתה ועדה המשקפת את כל הסיעות בבית, או אפילו באופן משמעותי את מירב הסיעות. זו היתה ועדה מצומצמת, כמדומני היו בה חמישה חברים, מהקואליציה ומהאופוזיציה, ללא כל האופוזיציה, וקולה של האופוזיציה הוא החשוב בעניין הגשת הסתייגויות. ואז נוצר מצב, שרבים מחברי הבית שאינם חברים באותה ועדה ומבקשים לבוא ולהגיש הסתייגויות ומבקשים לבוא ולומר את דברם, לא יכלו לעשות זאת.

אדוני היושב-ראש, זה אחד החוקים החשובים, והייתי אומר גם אחד החוקים החמורים שאנחנו עומדים להצביע עליהם מבחינת משמעותם לעצם קיומה של מדינת ישראל לעתיד לבוא, מבחינת המשמעות של מה עתיד או מה עלול לקרות לאחר המשך יישום ההסכמים שנחתמו עם הרשות

הפלשתינית. והנה, היה ניסיון שחברי כנסת לא יוכלו לבוא ולומר את דברם ולהציע את ההצעות שלהם. יכול להיות שהממשלה סבורה ומשוכנעת שיש לה רוב בבניין, וייתכן שהממשלה חושבת שהרוב הזה יצביע ויאשר את ההסכם. אבל לנסות לסתום את פי האופוזיציה, לנסות לסתום את פיות חברי הכנסת המבקשים לבוא ולומר כאן את דברם – אדוני היושב-ראש, אני אומר לך, כי אין חמור מזה, כאשר מדובר בהצעת חוק כל כך חשובה. הלוא אנחנו עוסקים בעתיד של מדינת ישראל. יישום ההסכם עם הפלשתינים והמשך יישומו, משמעותם, לדעתי, סיכון ביטחוני למדינת ישראל, והייתי אומר אפילו לעצם קיומה.

וכאן אדוני היושב-ראש, אני גולש לכמה עניינים הנוגעים לעניין: יצא לי להשתתף בשבוע שעבר בדיון ציבורי בנושא המים, או המים ותהליך השלום. והנה למדתי, אדוני היושב-ראש, ש-40% מהמים של מדינת ישראל נמצאים במישור החוף, או כפונקציה של האקוויפר הנקרא אקוויפר ההר. אקוויפר ההר הוא אותו אזור שנקרא לו יהודה ושומרון, שבו יורד הגשם ומחלחל, זורם ומגיע גם לאגנים תת-קרקעיים באזור מישור החוף, גם באמצעות נחלים וגם לאגן מסוים הנמצא מצפון-מזרח לשומרון, וגם לאגן מסוים שממנו מגיעים המים בסופו של דבר אל ים-המלח. 40% מן המים שאנחנו משתמשים בהם, שותים אותם ומשתמשים בהם לצרכים השונים לקיומנו כאן מושפעים ממה שקורה באקוויפר ההר, וכתוצאה מפעולות שיכולות להיות מבוצעות על-ידי מי שמשתמש במים האלה במקומות נוספים. 40% מהמים של מדינת ישראל, זה לא הולך ברגל, אדוני היושב-ראש. מדובר בכמות נכבדה ועצומה.

כיוון שממשלת ישראל, בהסכמים שחתמה, החליטה ומבצעת מדיניות של מסירת שטחים של יהודה ושומרון לרשות האוטונומיה, היה צורך להידרש גם לנושא המים בהסכמים שנחתמו בין מדינת ישראל לבין הרשות הפלשתינית.

עיקר הדאגה שלנו היה בעצם בשל שתי בעיות קשות ומרכזיות.

היו"ר ד' שילנסקי:

אולי תבהיר: המים ביש"ע יורדים לאגנים התת-קרקעיים המגיעים אלינו.

אליעזר זנדברג (צומת):

כן, המים ביהודה, שומרון ועזה הם עניין נפרד.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני מדבר על המים ביהודה ושומרון. הם מגיעים לאגנים תת-קרקעיים, אז מה הסכנה?

אליעזר זנדברג (צומת):

אסביר, אדוני היושב-ראש. גשם שיורד בהרי שומרון, מגיע בסופו של דבר אל מאגרים שנמצאים, למשל, באזור ראש-העין ופתח-תקווה. זו דוגמה. המים זורמים בזרימה תת-קרקעית, ומגיעים לאגנים שנמצאים במישור החוף. יש מפלס של מים מתוקים ושל מים מלוחים, וכנראה בגלל תכונות המים המתוקים הם עיליים יותר – עליונים ביחס למים המלוחים. ואז אנחנו ניצבים בפני שתי בעיות: בעיה אחת היא בעיה של שאיבת יתר, או קידוחים לא מבוקרים, שעלולים לגרום לכך שמשק המים התת-קרקעי ייפגע, יינזק, ואפילו הייתי אומר – ואני חושב שזוהי דעת מומחים – יינזק באופן בלתי הפיך.

למשל, אדוני היושב-ראש, אם ישאבו ערבים פלשתינים שאיבה עצומה של מים עיליים, אלה הנמצאים באזורי יהודה והשומרון, לצרכים שלהם, זה יכול לגרום להמלחת הבארות של מישור החוף. זה יכול לגרום לכך, ש-40% מהמים של מדינת ישראל, המים ששונים בגוש-דן ובכל אזור מישור החוף וגם במקומות אחרים, אותן בארות הנמצאות באזור הזה, יכולות להפוך בארות מלוחות, בארות שלא יהיה אפשר להשתמש בהן עוד; בארות שלמעשה תהיינה אבודות מבחינת מדינת ישראל.

השאלה הנכבדה שצריך לשאול היא, מאין ניקח את המים, אם זה יהיה המצב. הלוא לא נייבש את הכינרת, ואם נשאב שאיבת יתר מן הכינרת, נהיה בבעיה. ומה יקרה, אדוני היושב-ראש, אם תהיה, חלילה, עוד שנת בצורת, או אם תהיה, חלילה, השנה הזו שנת בצורת, ועוד שנה אחריה, וכבר קרה באזור המזרח התיכון ובמדינת ישראל, שהיו כמה שנות בצורת בזו אחר זו. והנה, הנושא הזה של שאיבת יתר עלול לחבל בעצם הקיום של מדינת ישראל. הייתי ממשיך את זה לסכנה הנובעת מהפצצה אטומית. נזק ל-40% מהמים של מדינת ישראל, או אולי אחוזים נמוכים קצת יותר, אבל בבת-אחת, זה דבר מסוכן ביותר.

יתירה מזו, אדוני היושב-ראש, יכול להיות גם מצב של קידוחים בלתי מבוקרים, קידוחים שמתבצעים שלא על-פי תכנון ולא באופן שנדרש על מנת לשמר את הבארות, על מנת למנוע את הנזק שדיברתי עליו. אותם קידוחים עלולים גם לפגוע ולהשפיע על איכות המים ועל המלחתם.

בעיה אחרת, אדוני היושב-ראש, היא בעיית הזיהום. דיברתי עד עכשיו על שאיבת יתר. הבעיה המרכזית האחרת היא בעיית זיהום מי התהום, שכן, אדוני היושב-ראש, ברגע שחומר מזהם נכנס אל תוך האדמה בשומרון, הוא עתיד לעלות להגיע אל הבארות שאנחנו שותים מהן. ברגע שמערכת הביוב בשומרון וגם ביהודה איננה מערכת ביוב אשר מונעת את החדירה של המזהמים אל תוך האדמה בצורה מבוקרת, המשמעות היא זיהום של מי התהום שלנו, מכיוון שהמזהמים חודרים, מחלחלים ויורדים מטה מטה ומגיעים בסופו של דבר אל אותו אגן מים תת-קרקעי ועם הזרמים השונים אנחנו שואבים ושותים אותם, אנחנו, אזרחי מדינת ישראל.

אדוני היושב-ראש, יש כאלה שאומרים: עד היום גם כן לא היה בדיוק פיקוח על עניין הזיהום. מכיוון שמערכות הביוב הקיימות תמשכנה להתקיים באזורים הנמסרים לשליטה פלשתינית במסגרת הסדרי האוטונומיה, אני חושש מכמה דברים – מפריצה מקיפה של המערכת הקיימת גם היום מבחינת זיהום; שנית, זיהום תעשייתי. מדברים על כך שצריך למצוא מקורות פרנסה לאותם אנשים שמתגוררים שם – אני בעד זה, אני חושב שצריך שלאנשים תהיה פרנסה והם יוכלו לעבוד ולהתקיים. אם יהיה שם מצב שבו תיווצר תעשייה שמזהמת במיוחד את מי התהום על-ידי שפכים, אנחנו נהיה בבעיה קשה מאוד במדינת ישראל, נהיה במצב שלא תהיה לנו היכולת לספק את תצרוכת המים של אחוזים וחלקים נכבדים מן האוכלוסייה של מדינת ישראל. זו בעיה של מים.

היו"ר ד' שילנסקי:

מאחר שאתה מדבר רק אלי, חבר הכנסת הירשזון מוכשר, הוא מסוגל להכין את הנאום שלו וגם לשמוע. אני כולי רק קשב, אני לא מכין נאום.

אברהם הירשזון (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חבר הכנסת זנדברג נוגע באחת הבעיות החשובות ביותר למדינת ישראל, והיא נושא המים. שמעתי היום ששר החוץ ברק אמר, שבהסכם המים עם הסורים צריך מחשבה מחודשת. פה אתה מדבר על כך שמפקירים 40% מעתודות המים שלנו.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת הירשזון, כל הכבוד. חשבתי שכולך שקוע בהכנת הנאום, אבל אני רואה שגם שמעת אותו, כך שיש שני חברי כנסת שמאזינים לך. על מנת להבהיר, יש לנו מים שבאים מהגולן, מהצפון, מהנהרות. זה לא יספק אותנו?

אליעזר זנדברג (צומת):

אדוני היושב-ראש, גם בנתונים הקיימים היום זה לא מספק. המים של הגולן מגיעים אל הכינרת, כולנו יודעים מה מצב הכינרת, כולנו יודעים מה המשמעות של שאיבה נוספת בכינרת בעיקר בתקופות בצורת. דבר אחר, בעוד אנחנו מדברים כיצד נצביע או מה תעשה הכנסת בהצבעה על חוק יישום הסכמי אוסלו ב', ממשלת ישראל מנהלת משא-ומתן על ויתור על יתרת המים שברמת-הגולן. כיצד אני צריך להתייחס אל בעיית המים ברמת-הגולן ביודעי שממשלת ישראל עתידה לוותר גם על המים ברמת-הגולן וגם על המים של יהודה ושומרון היא מוותרת ברגע זה? לאן נגיע? זאת הפקרות מוחלטת.

לפני שאמשיך, אדוני היושב-ראש, תרשה לי להעיר הערת ביניים, שבינתיים הצטרף עוד מלצר בלבן למאזינים.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני מרשה לעצמי לברך גם את המלצר הרביעי. לפחות יש לנו פובליקום ביציע.

אליעזר זנדברג (צומת):

אני משוכנע שיש גם בבית.

בעניין המים יש לנו תקדים מן הזמן האחרון שנוגע להתנהגות הערבים הפלשתינים בשאלת המים באזור עזה. כידוע, להסכם אוסלו א' קוראים הסכם עזה ויריחו תחילה. זה אומר, שוויתרנו על השליטה שלנו באזורים אלה תחילה. והנה, לאחר שוויתרנו על השליטה באזורים אלה, הערבים הפלשתינים עשו פעולות שנוגעות גם למים. בעזה יש בעיה אמיתית של מים. למיטב הבנתי את החומר, בעיית המים של עזה איננה נוגעת למים של אקוויפר ההר או למים שנמצאים מתחת לפני האדמה במישור החוף, זה אגן נפרד שיש לו קשר לעתודות המים האחרות, אבל בעיקרון הוא נפרד. בעבר ממשלת ישראל הציעה ויזמה תוכניות שונות לשפר את משק המים בעזה. הבעיה המרכזית שם היא קידוחי פרא שמביאים לשאיבת יתר. אדוני היושב-ראש, אני קובע בצער, שחלה הידרדרות משמעותית במצב משק המים בעזה כתוצאה מקידוחים פראיים, קידוחי יתר, שביצעו ערבים פלשתינים מאז אזור עזה כבר לא בשליטתנו.

ישאל השואל: מה אכפת לך ממה שקורה כרגע בעזה? נדמה לי שמישהו, ראש ממשלת ישראל הקודם – אינני משוכנע בכך ואינני רוצה לטעות – אמר, שעזה אפילו יכולה לטבוע בים, או דבר דומה, אז מה אכפת לנו מעזה? נתנו את זה, מסרנו אותה ווויתרנו עליה והיא כבר לא שלנו. אדוני היושב-ראש, אני אומר לך, שאם אנחנו מבקשים להתמודד עם הקושיות, הבעיות והקשיים שמתעוררים כתוצאה מוויתור על מקורות המים ביהודה ושומרון, עלינו ללמוד את הלקח של התנהגות הערבים הפלשתינים בעזה לגבי המים.

חתמנו הסכם עם הערבים הפלשתינים. הדבר הנכון והנכון הוא ללכת, לבחון ולבדוק כיצד אותו הסכם שחתמנו עליו בא להגן על זכויות המים של מדינת ישראל. שמעתי הרצאה מאלפת בעניין זה בערב עיון שאורגן על-ידי עמותת "אדם, טבע ודין", שהאנשים בה הם לא אנשים פוליטיים. הגיעה לשם המשפטנית של העמותה ואמרה דברים. לדעתי, ההסכם שנחתם בין ישראל לפלשתינים לגבי המים הוא רשלנות פושעת, הוא לבד יכול להיות בסיס להקמתה של ועדת חקירה ממלכתית, אשר תבדוק כיצד אנחנו הקרבנו את המים, ויתרנו על הפיקוח על המים ונהגנו ברשלנות רבה.

נכון, יש סעיפים בהסכם שעוסקים בהצהרות ובדקלרציות של הצדדים לגבי חובת שמירה על המים ואיכותם. למדתי דבר מעניין: הערבים הפלשתינים שניהלו את המשא-ומתן עם ממשלת ישראל לא התעקשו כלל על כל מיני סעיפים שעוסקים באכיפה לגבי איכות המים ושמירתם, הם עמדו על דבר אחד שהם קיבלו אותו: הם התווכחו על הכרה ישראלית עקרונית בזכויות המים של הערבים הפלשתינים. זו היתה דרישתם, זה היה הדבר המרכזי שעליו נסב הוויכוח והיווה את הקושי העיקרי. ממשלת ישראל בלעה את הפיתיון והחליטה: נכיר בזכויות ולצד זה נקבע הוראות שונות איך שומרים על משק המים, או איך מונעים מצב שבו תהיה פגיעה במשק המים של ישראל כתוצאה מהבעיות שפירטתי לפני כן.

אדוני היושב-ראש, אני רוצה לומר לך, שהערבים הפלשתינים ידעו מה הם עושים שעה שהם התווכחו וקיבלו את ההכרה בזכות על-ידי ממשלת ישראל ולא התווכחו כל כך על הפרוצדורה – עוד מעט אגע גם בפרוצדורה. הם יודעים מה הם עושים מסיבה פשוטה: הלוא ממילא הם לא מקיימים את ההסכמים שנחתמו עד היום. מכיון שהם לא ממלאים את ההסכמים שנחתמו עד היום ולא מקיימים אותם, וממשלת ישראל איננה אוכפת עליהם את ההסכם, ברור שממשלת ישראל לא תאכוף כל התחייבות שהם ייקחו על עצמם בהסכם החדש.

אני יכול להביא שורה ארוכה של הפרות של התחייבויות כמו בעניין גנבות הרכב. כבר דנו בזה בעבר פעמים מספר. אזרחים ישראלים, גם אנשים בכירים בממשל הישראלי, יודעים מי ברשות הפלשתינית נוסע כרגע ברכב שנגנב מהם, אבל הם לא עושים דבר. חקלאים רואים את המכונות החקלאיות שלהם עובדות מן הצד השני ואינם יכולים לעשות דבר. אין אכיפה.

אנשים. איש מהם לא הוסגר אהנושא של הסגרה. ממשלת ישראל פנתה ותבעה את הסגרתם של למדינת ישראל. מבוקשים מקבלים שכר מהרשות הפלשתינית בזמן שהם מבוקשים בישראל. אדוני היושב-ראש, אתה יודע כמוני, שבכל שנה מועברים על-ידי ממשלת ישראל סכומי כסף כתמיכה, או כתוצאה מהתחשבנות, לרשות הפלשתינית. זאת אומרת, ממשלת ישראל מממנת גם את השכר של העובדים ברשות הפלשתינית שמבוקשים על רצח בישראל.

אני יכול להביא שורה נוספת של דוגמאות. יש בעיות קשות לחקלאים כתוצאה מהברחות שממשלת ישראל מעלימה מהן עין. חקלאים מפסידים באופן שוטף כתוצאה מן ההברחות האלה, והחקלאות היא במשבר איום ונורא. כל זה קורה כאשר ממשלת ישראל מתעלמת, מעלימה עין ואיננה אוכפת את ההסכמים שנחתמו עם הערבים הפלשתינים.

למה מצפים הערבים הפלשתינים? הם יודעים: קודם כול נקבל את הזכויות. יהיה כתוב שמגיע לנו – התקדמנו עוד שלב אחד. אחר כך, במקום שכתובות החובות ואנחנו צריכים להתחייב, ממילא לא אוכפים אותן עלינו. אם לא אוכפים עניינים של דם, אם לא אוכפים עניינים של רכוש, כיצד נצפה שיאכפו עלינו חפירה כזו או אחרת של מים?

בכל זאת, נדבר על המנגנון, על מה שנאמר בהסכמים. אין לי כאן ההסכמים, אדוני היושב-ראש, גם לא אצטט מהם, רק אומר, שמלבד הצהרות ודקלרציות יש כל מיני מנגנונים של בוררות או ניסיונות להגיע להבנה. הצרה, אדוני היושב-ראש, היא – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

אני חושב שלקחנו ממך זמן בשאלות. אני נותן לך שלוש דקות. זה הוגן?

אליעזר זנדברג (צומת):

אין בעיה, אדוני היושב-ראש.

הבעיה, אדוני היושב-ראש, לגבי עניין המים היא, בין היתר, כפי שכבר ציינתי, עם האכיפה. הגיעו למנגנון שלפיו בוררות מוסכמת תכריע. מי הבוררות המוסכמת, אדוני היושב-ראש? נציג מכל צד. איך אפשר להכריע עם בוררות שכזו? מי יחליט? הצד הפלשתיני יגיד תמיד: הם צודקים; הצד הישראלי יגיד: הם לא צודקים. אז מה יקרה? לא יקרה דבר וחצי דבר. זאת מערכת משותקת שנבנתה על מנת לשתק את עצמה, וזה החמור מכול.

שמעתי, אדוני היושב-ראש, את נציב המים אומר, שאם הבעיה תהיה קריטית, הוא לא פוסל שננקוט צעדים, לרבות הפרה. זאת אומרת, נקיטת צעדים שמשמעותם הפרה של ההסכם, על מנת לאכוף את מניעת הזיהום או שאיבת היתר או הנזק. אני אומר לך, אדוני היושב-ראש, ממשלה שכזו לא תעשה צעד או חצי צעד בשביל הפרה בעניין של מים. כי מה זה מים? אדוני היושב-ראש, המודעות התקשורתית למים היא ממש מינימלית. אם במקרים של רצח, של מבוקשים שעברו את הקווים ונמצאים שם לא מנסים לקחת אותם חזרה, לא עושים פעולה, לא אומרים: זאת הפרה של ההסכם, מי ילך ויבצע פעולה צבאית או הפרה של ההסכם בגלל המלחת באר של ראש-העין? בגלל זיהום מי השתייה של פתח-תקווה? ינסו לייפות את המעשה ולטייח אותו ולשפר אותו ולשנות אותו, אבל לא יעשו דבר וחצי דבר מן הבחינה הפרקטית. כל מי שחולם ושוגה באשליות, שאולי ממשלת ישראל תעשה צעד בשל הפרה של הסכם המים על מנת לאכוף את ההסכם, טועה ומטעה.

אני אומר לך, אדוני היושב-ראש, כאשר השליטה במים איננה בידינו, איך נגלה את המפירים? מה, אנחנו נלך ונבדוק את הזיהום של מפעל כזה או אחר? את שיעור הזיהום שלו? את טיב הזיהום? לא ייתנו לנו לעשות את זה. עד שנעשה את זה תעבורנה שנה, שנתיים, שלוש שנים, והזיהום יימשך והפגיעה בנו ובמי השתייה שלנו תימשך. לאן נגיע?

מעבר לכול, אדוני היושב-ראש, אם חלילה יהיה מצב שבו אויב, וכבר יש אויב, אבל אויב מוצהר, ישב שם וינסה לבצע פעולות איבה, היכולת שלו לזהם במכוון – כי עד עכשיו דיברנו על מקרים של חוסר כוונה, על רשלנות או לטובת שימוש אישי – אבל במכוון לזהם את המים של מדינת ישראל, אפשרות זו כל כך קלה וכל כך אפקטיבית, שהפיתוי יהיה עצום. זה הרבה יותר גרוע מטילי "סקאד", זה הרבה יותר גרוע מכל מיני איומים על "קטיושות". אנחנו מדברים פה על מעשה שאם חלילה הוא יקרה, הוא יהיה בלתי הפיך. אם יזהמו את מי השתייה של מישור החוף, לא יהיה אפשר לתקן את המצב; בוודאי לא תיקון מהיר. לא יהיה אפשר להגיב תגובה מהירה. זה תהליך שנמשך הרבה זמן, ודורש הרבה מאוד מבחינת ההשקעה שבו, עד שהמצב ישתפר.

לכן, אדוני היושב-ראש, ובנקודה זו אני מסיים, בנושא המים, כפי שהראיתי וניסיתי להסביר כאן, המצב המשפטי והעובדתי שעלול להיווצר כתוצאה מאישור ההסכם ויישומו הוא בגדר קטסטרופה לאומית למשק המים של מדינת ישראל. הוא בגדר מסירת נכס חשוב מאוד לידי של צד שעלול ועתיד להיות אויב בסיטואציה מסוימת, ואני חושש שאובדן השליטה עלול להיות הבסיס לוועדת חקירה שתחקור בעתיד כיצד ניהלו את המשא-ומתן הזה, כיצד קיבלו את ההחלטות. אולי באמת אמרו: אנחנו כבר רוצים לחתום, כי אנחנו בסד, באיזה לחץ, אנחנו לא רוצים שמבחינה תקשורתית שכל העסק יתפוצץ; בוא נותר לפלשתינים – מים, לא כל כך ישימו לב. אנחנו שמים לב ולנו זה אכפת, ואנחנו עומדים על כך, ואני מקווה שכנסת ישראל לא תאשר ולא תיתן יד למצב של הפקרת משק המים לידי הרשות הפלשתינית. תודה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה לך. חבר הכנסת אברהם הירשזון, ואחריו, שוב, חבר הכנסת דב שילנסקי, אם הוא ישב שם. אם חבר הכנסת דב שילנסקי ימשיך לשבת פה, כי לא יהיה מי שיחליף אותו, היות שאלה שעשויים להחליף אותו אוכלים ארוחה טובה עם סגן נשיא ארצות-הברית, ואני מפרגן להם מכל הלב, ידבר חבר הכנסת אריאל ויינשטיין. ראיתי כאן את חבר הכנסת אריאל ויינשטיין, הוא היה כל הזמן. אני מניח שתוך 20 הדקות שיהיו לחבר הכנסת הירשזון יחזור חבר הכנסת ויינשטיין.

חבר הכנסת הירשזון, הבמה לרשותך. מאחר שאני פה בין חברי הכנסת המאזין היחיד לך, אוזני כרויות, והתענוג לשמוע אותך יהיה כולו שלי.

אברהם הירשזון (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, ראשית, תודה, ואותי זה מספק אם רק אתה מאזין לי.

היו"ר ד' שילנסקי:

זה לכבוד גדול.

אברהם הירשזון (הליכוד):

אני מתאר לעצמי שגם חלק מהמאזינים בבית מאזינים לנו, ומה שמו של אותו מאזין קבוע שדיברנו עליו באותו לילה? שמו פרח מזכרוני.

היו"ר ד' שילנסקי:

מתי לוי מחיפה.

אברהם הירשזון (הליכוד):

גם הוא בוודאי מאזין לנו עתה.

היו"ר ד' שילנסקי:

סליחה, מוטי לוי מחיפה. ידיד גדול שלי, אדם יקר. הוא סמל לאזרחות טובה ומופתית.

אברהם הירשזון (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, לפני שאתחיל לדבר, תרשה לי לברך את המלצרים שיושבים אתנו ביציע עם הכפפות הלבנות.

היו"ר ד' שילנסקי:

לך נשארה רק אחת. אם עוד היתה לך מלצרית אחת, היא ראתה שאתה עולה והיא רוצה לעזוב.

אברהם הירשזון (הליכוד):

תראה איך עצרנו אותה. אבל זה לא משהו אישי.

אני בהחלט חייב לומר, ששמעתי בקשב, אדוני היושב-ראש, את דבריו של חבר הכנסת מודי זנדברג, שנגע אולי באחת הבעיות הכאובות שאין לגביה מודעות ציבורית רבה, וחבל. כי מדינת ישראל סובלת מבעיית מים גם היום, במצבנו הנוכחי, ואנחנו תלויים בשנים טובות או בשנים לא טובות של גשמים, והחקלאות סובלת מכך ומי התהום סובלים מכך. אני, שהייתי חקלאי בשחר נעורי, במשך 20 השנים הראשונות לפחות, בהחלט יודע להעריך מה הם המים לחקלאי, שיכול להשקות או אינו יכול להשקות את שדותיו. אני בהחלט חושב, שהתופעה הזאת תפגע בנו בשנים הבאות בעקבות ההסכמים האלה, ואז אולי כבר יהיה קצת מאוחר, אף שממאמרים שאני קורא על מה שעתיד לקרות בשנים הבאות – הרבה מאוד מאמרים בעולם מדברים על כך, שאם תפרוצנה מלחמות, אחד הדברים המרכזיים שבגללם תפרוצנה מלחמות יהיה השליטה על מקורות המים, לא רק במדינת ישראל. לכן הנושא שהעלה חבר הכנסת מודי זנדברג הוא נושא חשוב וכבד, וצר לי שלא היתה התייחסות עמוקה ומעמיקה אליו כאשר חתמו על ההסכמים האלה.

אני מאוד מקווה שלא יעשו לנו אותו דבר בחתימה החפוזה הנוספת בהסכם עם הסורים בצפון. כי אז גם מקורות המים בצפון וגם קו המים ביהודה ושומרון לא יהיו בשליטתנו, ואנחנו נהיה בהחלט נתונים לחסדים שלא טוב שנהיה נתונים להם.

אדוני היושב-ראש, שמעתי את חבר הכנסת סאלח סלים – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

סליחה, לפני שאתה עובר לנושא אחר, תסלח לי, עכשיו אני באמת חבר הכנסת היחיד, נוסף על סגנית מזכיר הכנסת, הקצרנית וערוץ-33 – שלושה אנשים.

אברהם הירשזון (הליכוד):

לא, חבר הכנסת ויינשטיין יושב.

היו"ר ד' שילנסקי:

ומלצר אחד, ואם אתה משלה את עצמך שעכשיו יש צופים רבים בערוץ-33, כולם צופים ב"פופוליטיקה". חברי הכנסת והסגנים אוכלים עם סגן הנשיא – – –

אברהם הירשזון (הליכוד):

מה התפריט שם?

היו"ר ד' שילנסקי:

תשאל אחר כך את המלצרים; הם יגידו לך. המאזינים הקבועים שלנו בערוץ-33, "פופוליטיקה" קודמת אצלם לכנסת, ואנחנו בינתיים שנינו. לכן, תרשה לי: כשאמרת המקורות בצפון, למה התכוונת? אולי תבהיר.

אברהם הירשזון (הליכוד):

אני מתכוון למקורות המים שזורמים לכינרת מהצפון, מהשלגים, ויכול להיות, שאותם מקורות מים, אם לא יהיו תחת שליטתה של מדינת ישראל, או אם לא יהיה הסכם חזק וברור בקשר לשימוש בהם, אפשר להטות חלק מהם כדי שלא יגיעו לכינרת ולא יגיעו לכך שמדינת ישראל תוכל לנצל אותם. על כך הזדעק היום גם שר החוץ אהוד ברק ואמר, שבנושא הזה ישראל צריכה לשים דגש. ואם הוא אמר היום, שצריך לשים דגש, משמע שעד היום לא שמו דגש בכך. על כך אני חרד. אני חרד בכלל על דברים שנעשים בחיפזון, ואגיע לכך עוד מעט, אדוני היושב-ראש.

מלה או שתיים לגבי חבר הכנסת סאלח סלים, משום שהוא הרגז אותי היום כשעלה לדבר פה. הוא מייד פונה ימינה, וזה טוב. אבל הוא פונה ימינה ומאשים מייד את האופוזיציה. אם אנחנו פותחים את הפה ומדברים ואומרים מלה אחת של דעתנו על ערביי ישראל, על התנהגותם, מייד בשצף קצף הוא יוצא, וכבר אין גבולות לדיבור: אנחנו נוהגים כמו בזמן האפרטהייד בדרום-אפריקה; היום גם בדרום-אפריקה אין אפרטהייד, אבל אנחנו פה במדינת ישראל כן נוהגים כלפיהם באפרטהייד.

אדוני היושב-ראש, אני הייתי היום בצפון הארץ, הלכתי לנחם אבליים. נפטר בחור בשם חיים זקן ממושב חוסן, ועברתי דרך כפרים ערביים.

היו"ר ד' שילנסקי:

את מי הלכת לבקר?

אברהם הירשזון (הליכוד):

הלכתי לנחם אבלים. היה בחור יקר בשם חיים זקן, במושב חוסן. הוא נפטר והלכתי לנחם את משפחתו.

היו"ר ד' שילנסקי:

הוא נפטר?

אברהם הירשזון (הליכוד):

כן.

היו"ר ד' שילנסקי:

לא ידעתי. באמת, תנחומים.

אברהם הירשזון (הליכוד):

עברתי בצפון וראיתי שם את ערביי ישראל. לא ראיתי שום משטר אפרטהייד. ראיתי אנשים שמחים, אנשים מרוצים, אנשים עובדים, אנשים שקידמו אותנו בחיך ובסבר פנים טובות. אז שיפסיקו להלך עלינו אימים.

חבר הכנסת סאלח סלים יצא בשצף קצף גם על אותם ערבים שמשתלבים במפלגות הגדולות, מציגים מועמדים ונבחרים לכנסת במפלגות הגדולות, וכינה אותם בשם, נדמה לי, בוגדים אפילו, שעושים הכול לשם בצע כסף. והצדיק היחיד שנמצא פה זה הוא ואולי עוד שניים-שלושה.

אני חושב, שנכון נוהגים דווקא אלה שמשתלבים במפלגות הגדולות ומדברים על אורח חיים משותף, כי כך אנחנו צריכים לחיות פה במדינת ישראל. ובוודאי אין להפנות כל הזמן אצבע מאשימה לליכוד. אולי צריך לתת לו לקרוא פעם אחת את כתבי ז'בוטינסקי, שילמד מה שז'בוטינסקי אמר: שם יחיה לו בן ערב, בן נצרת ובני – ביחד. הוא התכוון לחיים משותפים. הוא היה אדם ריאלי, הוא דיבר על ריאליזם, וזאת היתה כוונתו. ואנחנו חונכנו על ברכי תורתו של ז'בוטינסקי.

אני חושב, שלא סאלח סלים ולא חבר כנסת אחר פה יכול וצריך, אני גם חושב שהוא לא יצליח, לבקוע בקע בין ערביי ישראל לבין הליכוד. חבל על כל הניסיונות הנלוזים האלה. מקומם לא יפה ולא נאה להם בכנסת.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת הירשזון, שירים ששרתי בתור ילד אני זוכר תמיד, אצל כל אחד זה בוודאי כך. תרשה לי להשלים את הקטע של ז'בוטינסקי. אני לא אשיר אותו כמובן, אבל שרתי אותו כשאני עומד דום בהמנון בית"ר: "שם ירווה לו משפע ואושר בן ערב, בן נצרת ובני, כי דגלי דגל טוהר ויושר יטהר שתי גדות ירדני".

אברהם הירשזון (הליכוד):

נכון. אז אני אומר, יכול להיות שצריך להעביר לחבר הכנסת סאלח סלים ולחבריו איזה קורס מזורז בנושא הזה, שבאמת אולי יקנה להם הבנה. ואני לא אומר את זה בחיך ולעג, להיפך, אולי זה יקנה מושגים והבנה בשורשיות ובחינוך של אותם חברי כנסת שיושבים פה מטעם התנועה הגדולה הזאת ששמה ליכוד, מצד ימין. והוא יבין את מהות העניין.

הדבר הנוסף שהדהים אותי בדבריו – הוא אמר: נכון, כמה ערבים בצפון דיברו על אוטונומיה, אבל מי הם? מה הם קובעים בכלל? יש מי שקובע, הם לא קובעים. אני חושב, שזאת התנשאות וגסות רוח לבוא ולומר בכלל לציבור מסוים – מי אתם, מה אתם קובעים? אנחנו ראינו אנשים שהיו ברום המעלה ולמחרת הושפלו. ראינו מפלגות שהיו מפלגות שדעכו. וראינו מפלגות שצמחו, ולמחרת היו מפלגות גדולות. ואם יש תופעה כזאת, שערבים מצפון הארץ מדברים על כך שהם היו רוצים אוטונומיה, אני חושב שזכותם של חברי הכנסת מהליכוד להתייחס לנושא הזה ברצינות הראויה ובחומרה הראויה. ואם יש למישהו מה לומר על זה, יאמר את זה ברצינות ולא יאמר מייד אפרטהייד ודרום-אפריקה.

אדוני היושב-ראש, הסכם אוסלו ב', לדעתי הוא הסכם גם מסוכן וגם שקרי. הוא הסכם מסוכן, קודם כול משום שהוא נעשה בחיפזון רב. נאמר: החיפזון מהשטן. משום שכל דבר שנעשה בחיפזון, בדרך כלל שוכחים להכניס בו דברים חשובים מאוד ונזכרים בהם רק בתקופה יותר מאוחרת, כשכבר מאוחר מאוד לעשות זאת. הסכם אוסלו ב' נעשה במהירות רבה, בחיפזון רב, במחשכי הלילה, כאשר העיניים כבר היו אדומות מחוסר שינה – והעיקר שייחתם ביום מסוים. ואני חושב שזה דבר שהוא מסוכן, כי הדבר הזה יכול ואולי צריך לקבוע מה יהיה בעתיד אתנו, עם ילדינו, עם נכדינו. לא צריך כך לחתום על הסכמים.

במסגרת ההסכם הזה הפקירו שישה יישובים נוספים ביהודה ושומרון והעבירו אותם לרשות הפלשתינית; שישה יישובים נוספים שמהם יכולים לצאת מרצחים לבצע את זממם גם בקרב יהודים שיושבים ביהודה ושומרון, וקשה לצה"ל להגן עליהם, וגם במקומות אחרים במדינת ישראל, ולחזור ולקבל שם מקלט.

אז מה אומרים לנו? לא, במסגרת ההסכם לא יהיה מקלט לאלה שיצאו וחזרו, אלא אנחנו נבקש את הסגרתם, ואם הם לא יוסגרו זה ייקרא הפרת הסכם.

אני רוצה לומר לכם, אדוני היושב-ראש וחבר הכנסת ויינשטיין, מאז חתימת הסכם קהיר הגישה ממשלת ישראל עשר בקשות הסגרה לרשות הפלשתינית הנוגעות ל-16 חשודים בביצוע פעולות

טרור נגד ישראל. מתוך הבקשות האלה נדחו על הסף שתיים, ומהשאר העדיפה הרשות הפלשתינית להתעלם.

ב-18 ביולי בשנה שעברה נרצחו אהוד בכרך, זיכרוננו לברכה, ואורי שחור, זיכרוננו לברכה, בעת שטיילו בוואדי-קלט. ב-11 בספטמבר פורסמה זהותם של הרוצחים והתברר שהם נמלטו לאזור יריחו הנמצא בשליטת הרשות הפלשתינית. עוד נודע, שהרשות הפלשתינית ידעה על מקום הימצאם של המבוקשים כחודש לפני שחשפה מדינת ישראל את הנושא הזה. עם פרסום העובדה שהחשודים ברצח מצאו מקלט ביריחו, שינתה הרשות הפלשתינית את דרך ההתמודדות עם בקשות ההסגרה הישראליות. במקום לדחותן ולהתעלם מהן כבעבר, ערכה הרשות הפלשתינית משפטי בזק לחשודים ומצאה אותם אשמים בהפרת הסדר הציבורי ובהסתה נגד תהליך השלום. הרשעת החשודים בעבירות מסוג זה מאפשרת לכאורה לא להסגירם לישראל, שכן בהסכם נקבע, כי על הרשות הפלשתינית לא מוטלת חובה להסגיר חשודים במעשי טרור, כל עוד הם מרצים את עונשם בגין עבירות שביצעו.

הרשות הפלשתינית נקטה דרך דומה גם ב-14 בספטמבר, שלושה ימים לאחר משפטי הסרק הראשונים, כאשר חשוד ברצח כפול ברמלה באוגוסט 1994 נשפט כביכול ל-12 שנות מאסר בגין עבירות על חוקי הרשות הפלשתינית. במקרה זה ישראל הגישה בקשת הסגרה רשמית עוד באוקטובר 1994, אך בקשה זו נדחתה בפברואר 1995 בטענה שהיא לוקה בפגמים מהותיים. ב-6 בספטמבר 1995 הוגשה בקשה זו שנית, וב-23 באוקטובר פורסם, כי החשוד ברצח הישראליים נמלט מבית-הכלא המרכזי בעזה, ובזה ככל הנראה סיים את תקופת ריצוי מאסרו.

למרות הסירוב הפלשתיני המתמיד לקיים את ההסכם על-פי רוחו ולהסגיר לישראל את החשודים בביצוע פעולות טרור, העדיפה ממשלת ישראל שלא לשנות את סעיף ההסגרה במהלך המשא-ומתן על הסכם אוסלו ב'. עמדתה היתה, שהתעסקות מחודשת בנושא זה עשויה היתה להטות את כל הנושא ממסלולו. שר המשפטים דוד ליבאי ושר הכלכלה יוסי ביילין אף הרחיקו לכת וטענו, שעל ישראל להפסיק לדרוש הסגרת חשודים בביצוע פעולות טרור, כיוון שאין לצפות שהרשות הפלשתינית תיענה לכך.

אלה דברים חמורים מאוד, אדוני היושב-ראש. ואלה דברים שכבר נעשו עכשיו, עוד לפני שנחתם הסכם אוסלו ב'. ולא נתנו את הדעת על כך באוסלו ב'. נתנו את הדעת, אבל בכוונה לא שינו. כך יהיה המצב גם בעתיד, ואולי אפילו יורע. מפני שאם לפני חתימת ההסכם, שהיה חשוב לרשות הפלשתינית, כך היא נהגה, מה אנחנו יכולים לצפות בעתיד?

אדוני היושב-ראש וחבר הכנסת ויינשטיין, אתם בוודאי זוכרים, שבסיום מלחמת ההתשה נחתם הסכם כדי להפסיק את מלחמת ההתשה. המצרים הפירו את ההסכם הזה. היו שם פעולות של ירי על ישראלים אחרי שנחתם ההסכם עם מצרים. ממשלת ישראל דאז, שממשלת ישראל של היום היא המשך לה, באה אז גם כן בטענה: סליחה, האם על כל הפרה אנחנו נפר ההסכם? כבר יש לנו הסכם, ההסכם עובד, ההסכם פועל בשטח; אז בשביל כל הפרה אנחנו נפר את ההסכם?

אותו הדין, אדוני היושב-ראש, יהיה גם במקרה הזה. לרשות הפלשתינית אין שום כוונה להסגיר לידינו ולו מרצח אחד. היא תמצא את כל הפטנטים ואת כל הדרכים איך לא להסגיר לידינו את מבצעי הרצח. אז היא תערוך משפטים, היא תכניס אותם לבתי-כלא, מצד אחד, ובלילה הם יצאו הביתה, מהצד השני, ובבוקר הם אולי יבואו עוד הפעם ובלילה יצאו עוד פעם. ולנו לא תהיה שליטה על כך,

ואנחנו נבקש שלא להפר את הסכם אוסלו בגלל המקרים האלה. והראיה – שר המשפטים אומר זאת בגלוי, שר הכלכלה יוסי ביילין אומר זאת בגלוי.

אגב, אני מאוד מעריך את זה. לפחות כשאנשים אומרים את הדברים בגלוי, אתה יודע איפה עומדים הדברים. אבל לא כאשר ראש הממשלה ושרים אחרים מאחזים את עינינו ואומרים: על כך נפר את ההסכם. אתם לא תפירו את ההסכם. אתם מפקירים את דמם של היהודים במדינת ישראל. צריך לומר זאת בגלוי. ואתם תאמרו לאחר מכן: אלה קורבנות השלום. שמענו את הפזמון הזה בעבר. וחס וחלילה, אינני רוצה שזה יהיה, חס וחלילה, אבל אני חושב שכך יהיה, לצערי הרב, גם בעתיד. השלום הוא הדבר החשוב ביותר, ואכן הוא חשוב. אבל חשוב שלום עם ביטחון ולא שלום שהוא פיסת נייר שאין מאחוריה הרבה.

לכן, אדוני היושב-ראש, אני חושב שההסכם הזה מאוד מאוד מסוכן. אני חושב שההסכם הזה הוא גם שקרי. וכאשר ממשלה משקרת לאזרחיה, זה דבר מסוכן מאוד. ממשלה צריכה להיות אמיצה ולומר לאזרחיה את הדברים החמורים ביותר, אפילו הם קשים. כאשר הממשלה הזאת אומרת, שבהסכם אוסלו ב' אין בחירות בירושלים, זה שקר, זו הונאת הציבור במדינת ישראל. אז מה אומרים לנו? לא יהיו קלפיות בירושלים. אבל, אדוני היושב-ראש, לקראת הבחירות הקרבות, יש נציג לירושלים ברשות הפלשתינית. ואני מציע, חבר הכנסת ויינשטיין, שנפסיק להשתמש בשם רשות פלשתינית, אלא נקרא לה בשמה המפורש, ממשלה פלשתינית. משום שאחרי הבחירות תהיה הרשות הזאת ממשלה לכל דבר.

היו"ר ד' שילנסקי:

אבל ממשלה הרי יש רק למדינה.

אברהם הירשזון (הליכוד):

לכן, אדוני, הממשלה הזאת תדרוש מדינה. והממשלה הזאת תקבל מדינה. כי אין ממשלה בלי מדינה. ותודה על מה שאמרת עכשיו. כי זאת בדיוק הסכנה.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני לא אמרתי, אני שאלתי.

אברהם הירשזון (הליכוד):

אתה שאלת, וכמו שאומרים, התשובה נמצאת בגוף השאלה. אבל זאת בדיוק הסכנה. ולכן הממשלה הזאת לא אומרת את האמת. אני חושב, שחשוב שלא נאמר רשות פלשתינית, אלא ממשלה פלשתינית שתשאף למדינה. כי היא לא יכולה להתקיים בלי מדינה. וזה בזמן שיאסר ערפאת, שהוא ראש הממשלה הפלשתינית בעתיד, אומר: אנחנו לא נפסיק את המלחמה עד שכל שטח פלשתיני

יהיה בידינו. אדוני היושב-ראש, האם אנחנו יכולים לדעת פעם אחת מה הוא כל שטח פלשתיין? האם הוא כולל את תל-אביב או לא כולל את תל-אביב? האם הוא כולל או לא כולל את רמלה ולוד? האם הוא כולל או לא כולל את יפו? האם הוא כולל או לא כולל את באר-שבע? האם הוא כולל או לא כולל את עכו? פעם אחת שיבוא יאסר ערפאת ויאמר לנו מה היא מדינה פלשתינית.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אני אגיד לך מה הוא לא כולל. ברור שהוא לא כולל את הים. הים יישאר לנו.

אברהם הירשזון (הליכוד):

אתה רוצה לומר שקפריסין היא שלנו.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

לא, הים יישאר לנו.

אברהם הירשזון (הליכוד):

אה, הבנתי. הדגה בים גם כן שלנו? זה אתה לא יודע. זה תלוי בהסדרי הדיג.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אנחנו נהיה של הדגה.

אברהם הירשזון (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני רוצה לקבוע באמת, שבירושלים מתקיימות בחירות, וכל הניסיונות לטשטש אותן על-ידי כלים מיוחדים ולא מקומות בחירה, על-ידי עובדי דואר ולא יושבי-ראש קלפיות, הם ניסיונות מגוחכים. זו בפירוש התחלה של חלוקת ירושלים. אין מנוס; הממשלה הזאת בדרכה קובעת את חלוקת ירושלים.

אדוני היושב-ראש, אני רוצה לומר עוד מלה אחת בנושא הזה. הוצאות אדירות מוצאות על הרשות הפלשתינית. אני רוצה לומר לך בכאב לב, וסליחה על ההשוואה: יש כסף בלי סוף להוציא למען השלום הזה. אבל מדוע כאשר אתה ואני העלינו פה את הנושא של נכי רדיפות הנאצים לא היה כסף?

40 שנה אין כסף לזה, ואילו פה יש כסף חופשי. זה צריך להישמע כזעקה, וכשדנים בכל נושא צריך להעלות את זה.

אדוני היושב-ראש, יש נושא אחד כאוב ביותר, והוא העלאת ביטוחי הרכב ב-10%. אם אינני טועה, חבר הכנסת ויינשטיין נמנה עם העוסקים בזה. אני מאשים פה את הממשלה. אני אומר, שהממשלה הזאת לא עושה דבר כדי לעצור את גנבות הרכב. הממשלה הזאת יודעת היכן גונבים את הרכב. הממשלה הזאת יודעת היכן מעבירים את הרכב. אבל הממשלה הזאת לא עושה דבר לעצור את גנבות הרכב, מסיבה אחת בלבד: משום שהיא אינה רוצה שגם נושא הרכב יפגע פתאום בכל ההסכמים, והאיזון הדק יופר.

אדוני היושב-ראש, מדברים על 30,000 כלי רכב שכנראה ייגנבו השנה ועל נזק של יותר מ-600 מיליון שקלים בשנה. בסופו של דבר, או שהממשלה תשלם את זה, או שהאזרח ישלם את זה, או ששניהם ישלמו את זה. אבל ברור שזה יהיה גם נטל על האזרח וגם נטל על הממשלה, ותקציבים אחרים יקוצצו.

לכן, אדוני, אני חושב שההסכם הזה הוא רע, הוא הסכם מסוכן, הוא הסכם שקרי, ואני מקווה שמחר חברי הכנסת ישכילו לדחות אותו, ללא הבדל מפלגה, אלא על-פי שיקול ענייני בלבד.

אדוני היושב-ראש, אני רוצה להגיד לך רק עוד הערה אחת. באופן מפתיע, תראה כמה מלצרים הגיעו. תודה רבה.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת הירשזון, אני רוצה להגיד לך משהו. מה שאני רוצה להגיד לך הוא לא פוליטי; זה מעל לפוליטיקה. גם יושב-ראש הכנסת אומר זאת, והוא ממפלגה שנמצאת בקצה השני של המפלגה שלי. אני פשוט רוצה להודות לך על כך שבדבריך העלית את בעיית ניצולי השואה. אם יושב-ראש הכנסת אומר ואני אומר – אנחנו היינו שם ובאנו משם. אם אתה, כאדם שנולד וגדל פה ולא היית שם, מעלה באופן עקבי את הנושא – אני מוצא לנכון להגיד לך: יישר כוח. באמת חבל שה"מוטי לוי" הטובים והנהדרים, כמו מוטי לוי מחיפה שהזכרת, אינם צופים בנו כרגע והם לא שמעו את הברכה שאמרתי לך. כשהזכרנו בפעם הקודמת את מוטי לוי, הגיע ים של טלפונים.

אברהם הירשזון (הליכוד):

אתה עוד תתפלא. אל תעשה ניסיון. עוד תראה איזה ים של טלפונים יכול להגיע.

היו"ר ד' שילנסקי:

עכשיו יש "פופוליטיקה" ואני יודע את המצב. חבל שהם לא שמעו. אבל לפחות אני באופן אישי, בשם רבים רבים שבאו משם כמוני, אומר לך את מילות ההערכה. תודה רבה לך.

אברהם הירשזון (הליכוד):

אדוני, אני רוצה מאוד להודות לך על כך. אני חושב שלכבוד הוא לי לעסוק בנושא הזה. כך אמשיך לעשות. תודה רבה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה לך. שוב הגיע תורו של חבר הכנסת דב שילנסקי. אבל חבר הכנסת דב שילנסקי הוא עכשיו סגן יושב-ראש הכנסת והוא לא יכול לדבר, כי אין מי שיחליף אותו. לכן סגן יושב-ראש הכנסת דב שילנסקי ייהנה לשמוע את חבר הכנסת ויינשטיין. מנין אני יודע שאינה? היות שהדברים שלו הם תמיד דברי טעם ודברי חוכמה, מעל ומעבר לפוליטיקה. כל מה שהוא אומר, הוא אומר בחן. יש לך 20 דקות, אדוני.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, שמייצג בשעה זו את כל הכנסת – –

היו"ר ד' שילנסקי:

נכון.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

– – אני חוזר עכשיו מתל-אביב, וכשנסעתי לשם, ב-17:00, שמעתי את התוכנית "חמש אחרי החדשות". התוכנית נגעה בדברי נשיא המדינה בגרמניה על כך שהוא איננו מבין כיצד יהודים חיים בגרמניה. אתה דיברת ללבי, אדוני היושב-ראש. משפחתי אומנם באה מאירופה, אבל היא באה לפני 160–170 שנה. לכן, מאחר שכולם היו בארץ ונשארו בארץ, לא היה איש ממשפחתי בשואה. אבל אני חש את הדברים ואני חי אותם. לכן אני יכול להעריך היטב את מה שנאמר היום מפיו.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, חבר הכנסת עוזי לנדאו, כשהיה כאן הדיון על הסכם אוסלו א' אני טענתי – ודברי הושמעו כאילו הם בהזיה – ואמרתי: רבותי, בהסכם אוסלו א' אתם, הממשלה הזאת הקימה את המדינה הפלשתינית. אמרו לי אז: מדוע? למה אתה חושב כך? ואז נגעתי דווקא בפן הכלכלי, שהיה בעיני המסמר הראשון של אותה מדינה פלשתינית.

מה נאמר בהסכם אוסלו הראשון, אדוני היושב-ראש? נאמר שמאפשרים לאוטונומיה להקים נמל בעזה ובשטחי יהודה ושומרון באוטונומיה כרשות נמל. אז אני אמרתי: היעלה על הדעת, שבכל יום יגיעו 500 ישראלים, שצריכים להיות ברשות הנמלים, ברשות המכס, במשטרה, ייכנסו לנמל עזה ויפקחו על הסחורות המגיעות לשם? אמרתי שאני מעריך שדבר כזה לא יהיה. מאחר שלא יגיעו ישראלים כל יום לנמל עזה שיוקם, ואין זה משנה אם הוא יוקם בעוד חמש או בעוד עשר שנים – אנחנו באנו לכאן להקים מדינה לדורות, ואם יהיה נמל חיצוני גם ביהודה ושומרון וישראלים לא יוכלו לפקח עליו, כי לא תהיה להם דריסת רגל – מה אז? אתמול נסעתי לבית-שאן ואמרו לי: אתה לא יכול לעבור דרך יריחו. נסעתי אתמול לבית-שאן, הגעתי למחסום ביריחו ואמרו לי: ישראלים לא נכנסים לכאן. אמרתי: מדוע? אומרים: לא נכנסים, יש סגר של ישראלים לאוטונומיה.

אם כן, מה שיקרה הוא, שהנמלים הללו יוקמו, וכשהם יוקמו, כך אמרתי, לא יהיה פיקוח שלנו, כי ישראלים לא יורשו להיכנס ובוודאי לא יורשו לפקח על הנמל. תגענה סחורות. מי יפקח על תשלומי המכס? הרשות הפלשתינית. שיעורי המכס שלהם יהיו נמוכים. יהיה שם פרוטקציוניזם, יהיו שם שיקולים משלהם, ואז ישראל לא תוכל להכניס ישר את הסחורות שמגיעות מעזה לישראל ויצטרך להיות גבול של גביית מכס ישראלי. וזו מדינה. אמרו לי: אתה הוזה. ניגשתי אז לשר החוץ שמעון פרס ואמרתי לו: אדוני, הם בונים נמל, זו ההערכה שלי. והוא אמר לי: עזוב, צריך לזה 80 מיליון דולר. כך ניגשתי אליו. נו, נו, אז מה אם צריך 80 מיליון דולר? ואם הוא יוקם בעוד 15 או 20 שנה, מה זה משנה?

כך יצרה הממשלה הזאת בהסכם אוסלו א' את הבסיס למדינה פלשתינית. כשאמרתי את זה, אמרו לי: אתה הוזה. היום אין ישראלי ואין חבר כנסת אחד שיאמר לי שנוכל לפקח על ייבוא הסחורות לעזה, לנמל שיקום, לנמל שיקום בשטחי האוטונומיה. משמעות הדבר היא, שנצטרך להציב גבול ולראות שהסחורות שלהם, שהגיעו ללא פיקוח שלנו, לא פוגעות בכלכלה שלנו. זו מדינה.

היו"ר ד' שילנסקי:

האם על ייבוא נשק לעזה כן נוכל לפקח? אולי תרחיב את דעתנו.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

תראה, אדוני היושב-ראש, ודאי שלא. ודאי שלא. כשיש להם נמל ואתה לא נמצא שם, אפשר להביא את הכול. ודאי שלא. אני מדבר על המציאות שהממשלה הזאת יצרה בהסכם אוסלו א'.

עכשיו, אדוני היושב-ראש, חבר הכנסת עוזי לנדאו – ואולי אני גם נראה כהוזה בעיני כמה שאינם יושבים כאן משמאל – אני אומר לך, אדוני היושב-ראש, שהממשלה הזאת לא רק הקימה את המדינה הפלשתינית בהסכם אוסלו א', אלא היום הממשלה הזאת יוצרת בסיס לכך שצה"ל לא ישב על הירדן וקיומנו יהיה בסכנה.

על מה אני מבסס זאת? התיאוריה, האידיאולוגיה של ממשלת השמאל הזאת, המומרצת על-ידי מרצ ועל-ידי הגוש החוסם הערבי – ואני לא מעריך שבשנים הקרובות יהיה למפלגת העבודה רוב בלעדיהם – מה היא אומרת? מה אומרת התיאוריה, האידיאולוגיה שלהם? וגם אומר זאת ראש הממשלה שמעון פרס. התיאוריה אומרת: אנחנו לא רוצים לשלוט על עם אחר. זו האידיאולוגיה. אם לא רוצים לשלוט על עם אחר ונותנים לו את זכות ההגדרה העצמית, אזי יבוא היום, והוא קרוב, שהעם האחר שאתה רוצה לתת לו את זכות ההגדרה העצמית, הפלשתינים, יגידו: אנחנו לא רוצים צבא, זכותנו להגדרה עצמית, אנחנו לא רוצים צבא ישראלי בירדן. אנחנו נאמר להם מן הסתם: אין שום סכנה שתותקפו, יש בינינו הסכם שלום. אבל הם יגידו: לא, אנחנו רוצים שאתם תצאו, כי אנחנו רוצים להגן על עצמנו מפני אפשרות של התקפה מסוריה או מעירק או מירדן.

מה, לא היתה מלחמה בין עירק לבין אירן? לא היו מתיחויות בין חוסיין לבין עירק? אנחנו רוצים שצבא אמריקני יגן עלינו? לא. גם הם יגידו: אתם, השמאל, הממשלה הזאת, הכרתם בזכותנו, אתם לא רוצים לשלוט עלינו; שליטה עלינו זה גם כשיש צבא ישראלי על הירדן. מה אתם מקיפים את הישות שלנו? מה אתם עושים לנו? ובתיאוריה שאומרת שיש להם זכות להגדרה, מפני שאנחנו לא רוצים לשלוט עליהם, לפי התיאוריה הזאת יצטרך צה"ל לעזוב את הירדן.

תגידו לי, אדוני היושב-ראש וחבר הכנסת עוזי לנדאו: לא, הממשלה לא תסכים לכך. אם ממשלת השמאל לא תסכים לכך, ואני מקווה שהיא לא תהיה, משמעות הדבר שהיא מקבלת את העיקרון שאנחנו כן שולטים על עם אחר. זו המשמעות לכך שצה"ל יישאר על הירדן. אנחנו לא נותנים להם את החופש שבעיניהם על כל עם לקבל אותו. אנחנו מגבילים אותם. הם מפרשים את הישות ואת הזכות שלהם כעצמאות לכל דבר, לרבות צבא משלהם. לא ישראל מקיפה אותם, לא צה"ל מקיף אותם. אם תבוא הממשלה הזאת ותאמר: אנחנו לא עוזבים את הירדן, משמעות הדבר שגם השמאל אומר שההגדרה העצמית שלהם איננה מוחלטת, שאנחנו שולטים עליהם בצורה כלשהי. זו משמעות הדבר.

אם הצבא עוזב את הירדן, משמעות הדבר הפקרת קיומנו. אם הצבא הישראלי נשאר על הירדן, למרות רצונם, משמעות הדבר שאנחנו אומרים: אנחנו שולטים עליכם, הפלשתינים. זו המשמעות. אנחנו לא נותנים לכם את כל מה שאתם רוצים.

נניח, לקולא, שזה המצב, ואז אני אומר: במה אתם שונים מהליכוד? גם הליכוד נותן אוטונומיה, גם אנחנו שולטים על עם אחר, כפי שאתם, השמאל, שולטים בכך שהצבא על הירדן; אבל אנחנו אומרים שהביטחון הוא בדינו. אתם אומרים: הצבא שלנו נשאר על הירדן, ובכך אתם שולטים עליהם. אנחנו אומרים: אנחנו רוצים גם את הזכות להיכנס לעזה, לרדוף אחרי רוצחים ולצאת משם. אנחנו רוצים את הזכות להיכנס לכל עיר – לשכם, לג'נין – ולרדוף אחרי רוצחים ולחזור משם אחרי שצה"ל עושה את המלאכה. אנחנו מגבילים אתכם כמו שהמערך מגביל אתכם, כמו ממשלת העבודה וממשלת השמאל שלא מוציאה את הצבא מהירדן.

אדוני היושב-ראש, התיאוריה של שמעון פרס, שאומרת לא לשלוט על עם אחר, מובילה לאחת משתיים: או שהצבא נשאר על הירדן ואתה ממשיך לשלוט, ואז אין הבדל בין לבין הליכוד, שגם כן

מגביל את הפלשתינים, או שאתה נותן להם לממש את זכותם, ואז אתה שונה מהליכוד, אבל מפקיר את שלום אזרחינו ואת קיומנו. לא ייתכן מצב אחר.

הממשלה בדרכה נותנת להם את הזכות לבחור בירושלים. וזה לא משנה אם זה מכלים ובתי-דואר; עובדה היא שתושבי ירושלים המזרחית בוחרים. זו המשמעות. אני לא עוסק בפלפולים המשפטיים, אני לא משפטן. חזקה על בית-המשפט העליון שהוא צודק במצב המשפטי הנהוג. בעובדה, במציאות, אתה, שמעון פרס, וממשלתך נותנים לתושבי מזרח-ירושלים להצביע לישות העצמית הזאת.

מובן שהם מסתירים את הכול. הם מגמיכים את הטון. כאשר הסתיים כנס הקיץ, אדוני היושב-ראש וחבר הכנסת עוזי לנדאו, אני החלטתי שאני הולך לשבות שביתת שבת ב"אוריינט האוס". אני גר קרוב לשם, במרחק של דקות מספר, ואני יודע מה קורה שם. זה משרד חוץ לכל דבר.

היו"ר ד' שילנסקי:

היתה לי הזכות והיה לי הכבוד לברך אותך.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

תודה רבה. באת לבקר אותי בחופשה שלך, בחופשת הקיץ. אתה כעמיתך ממפלגתי. תודה.

אם כן, החלטתי שאני שובת שם שביתת שבת. הביקור שלך, אדוני היושב-ראש, של ביבי נתניהו, של יצחק שמיר, ואם אינני טועה גם של עוזי לנדאו, היו 10 או 11 חברים מהסיעה – – –

עוזי לנדאו (הליכוד):

היה קהל כזה גדול, שאני הייתי חייב להידחק.

היו"ר ד' שילנסקי:

אם הוא לא היה פיזית, בלבד הוא היה אתך.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

זה ברור מעל לכל ספק. הפעולה של חברינו יצרה מצב, שהממשלה הזאת אמרה לפלשתינים: שבו בשקט קצת עד יעבור זעם, עד שיעברו הבחירות. הרי מה קורה – הפלשתינים שינו את עמדתם

וה"אוריינט האוס" לא משמש להם מרכז? הבחירות בישראל מתקרבות, צריך להנמיך את הטון. צריך לתת לפרס להמשיך לעשות את העבודה שלהם. זו המשמעות של העובדה שה"אוריינט האוס" שקט.

פרס בריצת "שלום עכשיו", שלום בלהות, הוא עושה את מלאכתם של הפלשתינים, אשר לפי תורת השלבים רוצים לזרוק אותנו לים. לא יועיל דבר. לכן הם מנמיכים את הטון.

נו, יש בין שרי הממשלה גם אנשים כנים. מה אמר השר בן-אליעזר, פואד? הוא אמר דבר פשוט: אנחנו רוצים לנצח בבחירות. לא הבטחנו ביטחון לעם ישראל. אי-הבטחת הביטחון מתבטאת בכך, שכל רגע יכולים להגיע לכאן מחבלים מסוגים שונים – מהנדסים, אדריכלים, הנדסאים. מה עושים כדי שהם לא יבואו לכאן ולא ירצחו יהודים? לא משום שזה לא טוב לרצוח יהודים. אני לא מאשים את הממשלה הזאת שהיא רוצה שירצחו יהודים, גם לא את השר בן-אליעזר או מישהו אחר כאן בכנסת.

מה היא משמעות הדברים של פואד? הוא רוצה לתת 250 מיליון דולר לערפאת, מתקציב המדינה, מכספי משלם המסים, כדי שבתקופה מוגבלת ערפאת יוכל לשלם משכורות לפועלים שהיו צריכים לבוא לישראל. אם יבואו פועלים לישראל, יהיו כאן רציחות. אם יהיו רציחות, מפלגת העבודה תפסיד את הבחירות.

אני אדבר בלשון כלכלית, כי את זה כולנו מבינים. משמעות הדבר היא, שהוא לוקח את כספי משלם המסים לא כדי להבטיח שיהודים לא יירצחו, אלא כדי להבטיח את שלטונו, כדי שהוא ינצח בבחירות. מדוע הוא חושב שערפאת יסכים לכך? הרי שר לא יעלה הצעה בממשלה שערפאת לא יסכים לה. איזו חוכמה יש בזה? הוא העלה את ההצעה לתת 250 מיליון דולר לערפאת כדי שיעשה סגר מרצון, שלא יבואו לכאן מרצחים, כי הוא יודע שערפאת יסכים לכך. למה? כי ממשלת העבודה שתקום תמשיך במלאכתו של ערפאת. זו המשמעות של ההצעה של בן-אליעזר: קח 250 מיליון דולר, תשלם משכורות לערבים שלא יגיעו לכאן, כדי שלא יהיו פיגועים; נרוויח את הבחירות – זה כדאי לך, כי אנחנו הולכים אתך, ערפאת. אנחנו מייצגים את האינטרסים שלך.

אם כל ממשלה בישראל מייצגת את האינטרסים של עם ישראל, מדוע שערפאת יסכים? אם מפלגת העבודה מייצגת מראש את האינטרסים של עם ישראל, למה יסכים ערפאת לדיל כזה? הוא היה מסכים לדיל כזה, כי הוא יודע שממשלתו של פרס מייצגת את האינטרסים שלו. אם היא לא מייצגת אותם, כל פעולותיה מובילות להגשמת רעיונותיו של ערפאת: גם ישות, גם הגדרה עצמית, גם מדינה פלשתינית, גם יהודים שלא יכולים להתערב במה שנעשה בתחום הביטחון, גם נמל משלו עם תעריפים משלו, גם ירושלים שלו. מה עוד נשאר לנו?

במציאות כזאת אנחנו יכולים לתת אמון בממשלה כזאת? אנחנו יכולים להצביע בעד החוק הזה במציאות כזאת? ומה אומר היום ראש הממשלה שמעון פרס? בכלל הוא חושב שאנחנו מטומטמים. ראש ממשלה אחר חשב שמישהו מטומטם. אבל ראש הממשלה המנוח חשב את זה רק על חברי מפלגתו. ראש הממשלה הזה חושב על כל עם ישראל שהם מטומטמים, זה ההבדל.

כל הזמן מכינים אותנו לבחירות. קודם אומרים אולי, אחר כך אומרים תאריך. מה פתאום תאריך אם לא חושבים? מנה אחרי מנה מרגילים את העם. ראש הממשלה אומר למפלגת העבודה בגלוי, לפני עיתונאים: רבותי, אנחנו הולכים לבחירות לא בגלל הבעיות עם סוריה, אלא משיקולים אחרים. מה הוא חושב, שאנחנו מטומטמים? כן, אנחנו לא מטומטמים, אדוני היושב-ראש.

לכן הציבור צריך לדעת ולכן יש חשיבות אדירה לעומדנו כאן זה אחר זה. חזקה על חבר הכנסת עוזי לנדאו שיבוא אחרי וימשיך בהסברת עמדתנו, עמדת הליכוד, עמדת האופוזיציה.

אדוני היושב-ראש, אתה יודע מה מדאיג אותי? אני גולש בכמה מלים להצבעה שהיתה היום בוועדת הכספים. הנושא כבר נדוש ואני לא רוצה לחזור עליו: לשכה ומכונת לגברת לאה רבין, האלמנה. אני מאוד מעריך את עמידתה בכל הטרגדיה הנוראית שקרתה לה, למשפחתה, לעם ישראל. אבל אני הייתי הראשון שהביע התנגדות לכך. אחר כך הופעתי, וכנראה הציבור שמע.

היו"ר ד' שילנסקי:

מה היו תוצאות ההצבעה בוועדה?

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

סיעת הליכוד לא השתתפה בהצבעה, ונימקנו את זה בכך שאין זה ראוי שמשלם המסים יממן פעילות פוליטית. בהקצאה הזאת יש אלמנט גדול של פעילות פוליטית שצריכה להיות ממומנת על-ידי תנועתה של הגברת לאה רבין, שהולכת להיאבק, וכל הכבוד על גילוי הלב שלה – היא אמרה, שהיא הולכת להיאבק על השלום שנשא בעלה המנוח, ראש הממשלה שלנו, זיכרוננו לברכה. אבל השלום שהיא עומדת לשאת איננו השלום שאדוני ואני וחבר הכנסת עוזי לנדאו חפצים וכמהים אליו. השלום שלנו שונה. לכן, ברגע שוועדת הכספים מקציבה כסף מכספי משלם המסים לפעילות פוליטית כזאת, היא מקציבה כסף שלא בצדק. לכן החליטה סיעת הליכוד שלא להשתתף בהצבעה, והרוב הדורסני בוועדת הכספים קיבל את ההחלטה.

היו"ר ד' שילנסקי:

מה היה השיקול לא להצביע נגד אלא להימנע?

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

היתה לנו התייעצות פנימית לפני ההצבעה. היה מגוון של דעות, לא באשר לעצם העניין, האם להביא הצעה כזאת או אחרת, ובסיכומו של דבר החלטנו. מאחר שההתייעצות היתה פנימית, אני אומר את זה ליושב-ראש לאחר מכן.

היו"ר ד' שילנסקי:

זה כל כך פנימי, שגם אני לא יודע.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

זו היתה התייעצות של חברינו בוועדת הכספים.

היו"ר ד' שילנסקי:

ברור. אני שאלתי זאת רק מחוסר ידע.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אני יצאתי והבעתי את העמדה. מה שהדאיג אותי, ומדאיג אותי עד היום, הוא שאנשים פוגשים אותי ברחוב ואומרים לי: היה לך אומץ לומר את הדברים. זה מה שמדאיג. זאת אומרת, שהטראומה הלאומית שקרתה לכולנו – ואני מבקש להדגיש את זה שוב, משום שייצאתי ועמדתי במאבק הזה לגבי הלשכה, כדי שהציבור שמאזין וצופה בנו ידע. אני הלכתי להתפלל לשלומן של ראש הממשלה כששמעתי ברדיו שירו בו, והייתי איש הציבור היחיד ליד הכותל, והתכתשתי שם עם אנשים. פעם ראשונה שמעתי שם את המושג "מוסר", את המלים "מגיע לו"; דברים נוראים שמעתי באותו ערב. הטראומה הזאת הביאה לכמה דברים, ואנשים חושבים שלהביע עמדה פוליטית ברורה של איש ציבור שאומר: אני לא רוצה לממן מכספי משלם המסים פעילות פוליטית – אנשים חושבים שצריך היום אומץ כדי להביע את העמדה הזאת.

אדוני היושב-ראש, אני רוצה לומר בעניין הזה, שההערכה של אזרחים היא, שכדי לצאת נגד הלשכה של אלמנת ראש הממשלה צריך אומץ; ורבים אמרו לי את זה. אפילו כשהייתי יחד עם אדוני בכנס ותיקים, ניגשתי לשולחנות במסיבה היפה שהיתה לשר לשעבר מישה ארנס, ליום הולדתו; אנחנו לפני פריימריס, שיחות, לחיצות ידיים, וכמעט בכל שולחן נאמר לי על-ידי ותיקים, אנשים מעורים בארץ, מעורים בתנועה, שלא לדבר על ציבור רחב – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

זכור לך שמסרתי לך כמה פעמים יישר כוח מאנשים שטלפנו אלי וביקשו ממני למסור לך את הברכות.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, יש לנו נאומים טובים, יש לנו הצלחות, יש לנו צעדים שאנחנו זוכים לביקורת טובה עליהם. אני לא מדבר כאן על עצם הצעד שלי והעמדה שנקטתי. אני מדבר על התגובות. אני מודאג מהתגובות של אנשים שאמרו: היה לך אומץ לומר את הדברים.

אנחנו על במה פוליטית. אני סבור, שבמשאלים, כשמתקשרים היום אל אנשים ושואלים איך תצביע, ואם הליכוד נמצא היום במקום נמוך, בהשוואה לעבר, אני מעריך שחלק מהנשאלים חושש לומר שהוא יצביע בעד הליכוד. עד כדי כך. זו הערכתי. אני אומר את זה על סמך עשרות פניות ברחוב ובטלפון ובשיחות של אנשים שמדברים על אומץ.

אני מעריך שסופנו לנצח. סופנו לנצח לא רק משום שאנחנו צודקים, לא רק מפני שהאידיאולוגיה צודקת, אלא מפני שאנחנו מוכיחים את זה כאן, והדיון הזה מאפשר לנו לומר את הדברים ולהסביר לציבור, כי אין לנו עיתונות. הרי מה שהממשלה הזאת עושה בסכנה את דורנו, בתחום הכלכלי – למעשה היא משעבדת את הדור הזה ואת הדור הבא, בכך שהיא בזבזה את כל הערבויות ונותנת לכולנו לחיות ברמת חיים גבוהה שאיננה מוצאת למען שיפור החברה אלא למען שיפור רמתם של אלה שרמתם כבר גבוהה.

למה הכוונה? אילו אמרה הממשלה הזאת: אני משעבדת את הדור הבא, לוקחת הלוואות, מבזבזת את כספי הערבויות כדי לייבא לכאן עושר לשכבות הנמוכות, הייתי אומר: יש לי ביקורת על הממשלה, אבל זה רצונה. אבל כשהיא משעבדת את כולנו, והתוצאה היא שהעוני גדל, זאת אומרת שכל המקורות שהיא מתירה להוציאם הולכים לקזינו ולטורקיה של אלה שיש להם. זאת המשמעות.

הי"ר ד' שילנסקי:

ידידי, כשמדברים בהתלהבות לפעמים אומרים משפט שיכול להתקבל לא נכון. אמרת שכולנו חיים ברמת חיים גבוהה. לפני כמה ימים סיפרת לי על ביקור שערכת בשכונות, במקום שיש עוני מנוון. התכוונת להגיד, כמו שאז אמרת, שאלה שחיים ברמת חיים גבוהה, רמת חייהם עולה יותר, ואלה שרמת חייהם נמוכה, היא יורדת עוד יותר. אבל כפי שעכשיו התבטאת אפשר היה להבין אותך לא נכון. לכן אני מפנה את תשומת לבך, בתוך מאזין, שתתקן את דבריך, כי אפשר היה להבין אותך לא נכון.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אני יכול רק להודות שהכוונה היתה לרמת החיים הגבוהה של חלק מהאוכלוסייה. כלומר, שהמקורות הופנו למשהו. המקורות הופנו להעלאת רמת חייהם של אלה שרמת חייהם אינה נמוכה, בעוד העוני גבר.

אדוני היושב-ראש, אני לא סוציאליסט. אני לא נאבק על שוויון. אני חושב, שפערים בחברה מקדמים כלכלה וחברה, מקדמים משק, מונעים אבטלה. אבל כשיש פערים חריפים מדי בחברה, הם יכולים לגרום להתרסקותה, בעיקר במדינה כמו שלנו ובחברה שנושאת בעול בעיות כל כך קשות, של קריעת גזרים מארץ-ישראל, שאני מניח שבעיני ציבור רחב זאת טראומה נוראית; של טרור, של אי-ביטחון.

אני חוזר עכשיו מוועידת ויצ"ו, אדוני היושב-ראש. רעייתי היא יושבת-ראש ויצ"ו-ירושלים, כיבדתי אותה ואת המקום עצמו. זה היה חשוב. אנשים עמדו שלושת-רבעי שעה בתור ונשים היו צריכות להוריד את העדיים שלהן לבדיקה הביטחונית. אמרו לי אנשים: אחרי רצח קנדי בארצות-הברית לא היו בדיקות רציניות כאלה. אני לא יוצא נגד זה, אני רק אומר: הדברים האלה גורמים למתחים

בחברה. אם אנשים עומדים שלושת-רבעי שעה בתור כדי להיכנס לאולם, להופעה, זה ביטוי למתח, זה משליך. במציאות כזאת אסור שיהיו פערים בחברה, צריך לצמצם פערים, צריך להעלות את הרמה. מה הממשלה הזאת עשתה? לא רק שהיא חותכת חתיכות מארץ-ישראל, לא רק שהיא לא מייצרת לנו ביטחון אישי, לא רק שהיא מוכרת את ירושלים, לא רק שהיא מייצרת מדינה פלשתינית, היא גם מעמיקה את העוני תוך נטילת הלוואות ושעבודנו. פעמיים היא משעבדת אותנו.

לכן המסקנה היא לא רק שצריך להצביע נגד החוק הזה, המסקנה היא שהממשלה הזאת צריכה לפנות את מקומה לממשלה אחרת, ממשלה אחראית בראשות הליכוד, שהתחילה במעשה השלום תוך עמידה על זכויותינו וקצרה הישגים. היא תמשיך ותביא את השלום האמיתי, שאנחנו כמהים לו וחפצים בו. תודה רבה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. על מנת שחבר הכנסת דב שילנסקי לא יפסיד את רשות הדיבור, אני מזמין פורמלית את חבר הכנסת דב שילנסקי לדבר. אבל חבר הכנסת דב שילנסקי – חבר הכנסת עוזי לנדאו, לידיעתך – איננו עכשיו, עכשיו ישנו סגן יושב-ראש הכנסת ואין מי שיחליף אותו, כי כל הסגנים נמצאים בארוחה לכבוד סגן נשיא ארצות-הברית, ורק אנוכי המסכן ממלא את תפקידי, נפל בגורלי. אני אומנם נהנה מזה שאני ממלא את תפקידי, אבל חבר הכנסת דב שילנסקי, כשלא יהיה סגן יושב-ראש הכנסת, יוכל לדבר. ובינתיים כולנו רוצים לשמוע את חבר הכנסת עוזי לנדאו. אני בטוח שאני פה באולם חבר הכנסת היחיד שיאזין לך. אלה שלא ישמעו אותך יפסידו, וההנאה כולה תהיה שלי. יש לך 20 דקות, ידידי.

דרך אגב, אני רוצה להגיד לך, שתמיד נהניתי לשמוע את אביך המנוח, חבר הכנסת חיים לנדאו, חבר מפקדת האצ"ל, ועכשיו יש לי סיפוק כשאני שומע את הקול שלך.

עוזי לנדאו (הליכוד):

תודה רבה, אדוני היושב-ראש.

אני מבקש להקדים הערה. שמעתי היום בחדשות על כך שצומת מתכוונת להגיש הצעת חוק להקדמת הבחירות וכי סיעות האופוזיציה ואחרים מתכוונים לתמוך בהצעה זו. אם אוכל, אצביע נגד. תהיה זו טעות להקדים עתה את הבחירות. הנה לפנינו עוד תרגיל של שמעון פרס. לפני רצח רבין לא העלתה מפלגת העבודה על דעתה להקדים את הבחירות, ומשנרצח ראש הממשלה, זיכרונו לברכה, מבקשת הממשלה להשתמש בטרגדיה הזאת ולנצלה כדי להפיק לעצמה רווח פוליטי.

הציבור במדינה עדיין שרוי בטראומה בעקבות הרצח הזה. רבים במדינת ישראל עדיין חשים את אוירת הפחד, וממשלת ישראל מנסה ללחוץ עמה רבים בציבור מפני מתיחת ביקורת לגיטימית נגד הממשלה. עד שישתחרר אחרון האנשים בציבור מהלחץ הבלתי-לגיטימי הזה ומניסיונה של הממשלה, הנעשה בעזרת רבים בתקשורת המתגייסים למענה, תהיה זו טעות להעמיד לרשותה אותו כלי שבו – כך היא מאמינה – תוכל לנצל את הרצח לתועלתה הפוליטית. אדוני היושב-ראש, ככל שאוכל אעשה לשכנע את ידידי שלא לתת יד למהלך הזה.

יש בידי כאן מודעה, מודעת בחירות שפרסמה מפלגת העבודה באוגוסט 1973, כחודש וחצי לפני מלחמת יום הכיפורים, שנסתיימה לנו באסון. ומה אומרת המודעה הזאת? אדוני היושב-ראש, הנה, הכותרת הגדולה היא: קו בר-לב. ומה כתוב כאן? כתוב כאן כך – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

מטעם מי המודעה?

עוזי לנדאו (הליכוד):

מטעם המערך, מפלגת העבודה הישראלית-מפ"ם. חתום: "אתה יודע, רק המערך יכול לעשות זאת, הצבע 'אמת'".

ובמודעה כתוב כך: "על שפת הסואץ שורר שקט, גם במדבר סיני, ברצועת-עזה, בגדה המערבית, ביהודה ושומרון. הקווים בטוחים. הגשרים חוצים ירושלים מאוחדת, קמות התנחלויות, ומעמדנו המדיני איתן. זאת תוצאה של מדיניות שקולה, נועזת ומרחיקת ראות, הוכחה לקוצר הראות של מנהיגי גח"ל" – גח"ל הלוא הוא הליכוד בגלגולו הקודם – "הגענו לכך בעזרתך, ואתך נמשיך". זו הפנייה לקהל, לקורא המודעה. "אתה יודע", ממשיכה המודעה לומר, "רק המערך יכול לעשות זאת, הצבע 'אמת'".

זה היה חודש וחצי לפני מלחמת יום הכיפורים. על שפת הסואץ שורר שקט. ועוד שאלו אותנו אז, אני זוכר: מה האלטרנטיבה שלכם? אני הייתי צעיר הרבה יותר, אבל את הדברים האלה אני זוכר יפה: מה האלטרנטיבה שלכם למצב הזה?

ועוד הוסיפו במודעות אחרות: מעולם לא היו מנהיגים כל כך טובים, כל כך בעלי ניסיון למדינת ישראל כמו מנהיגי המערך. אז היתה הגברת גולדה מאיר, זיכרונה לברכה, ראש הממשלה, משה דיין שר הביטחון, והיו לנו יגאל אלון שר החוץ ואבא אבן שר רבים נוספים.

אנחנו הלוא יודעים מה האסון שקרה בעקבות קו בר-לב. קו בר-לב, שאפיין את מדיניותה של הממשלה, התמוטט כמגדל קלפים כאשר כל האנשים המוכשרים, זיכרונם לברכה, עומדים מאחוריו.

והנה היום באים ומספרים לנו סיפור דומה: הסכם אוסלו, הסכם שלום, משא-ומתן לשלום עם סוריה. מעולם לא היה צ'אנס כזה לשלום כפי שהוא עכשיו. איזו מנהיגות, איזה מנהיגים – שמעון פרס, אהוד ברק, חיים רמון מן ההסתדרות, שחזר אלינו, יוסי ביילין שמסגן שר היה לשר.

אני מבקש, אדוני היושב-ראש, להזכיר לעצמנו, ראשית, את הדבר הפשוט: הממשלה ההיא, ממשלת המחדל של יום הכיפורים, לא נותרה ללא עקבות בממשלה הנוכחית. לא רק השר יוסי הוא שריד

בממשלת ישראל, גם מר שמעון פרס הוא שריד בממשלת ישראל לממשלה הזאת, לממשלת המחדל של יום הכיפורים. הוא השר שעמד יחד עם אחרים מאחורי המודעה הזאת, שהבטיח גבולות בטוחים, שקט שורר גם במדבר סיני, הוא הצופן הגנטי של הממשלה הנוכחית והוא זה ההולך ומבטיח היום לציבור שלום עם הפלשתינים. הוא מבטיח לנו מזרח תיכון חדש.

לפני כן הוא הבטיח לנו, שאולי כדאי שישראל תתקבל לליגה הערבית. הערבים כמובן הודיעו לו מייד, מזכיר הליגה, שאם כולנו נתאסלם יקבלו אותנו לליגה הערבית. אבל הרעיון של פרס ככל יתר הרעיונות שלו.

איך אמר מר פרס לפני כשלושה שבועות? רעיון אחר שלו: אם לעת שלום נגיע, נוותר על נשק גרעיני, אם יש לנו. זה ראש ממשלה רציני? זה ראש ממשלה שאפשר לסמוך על שיקול דעתו, או שהוא שייך באמת לדגם ההוא של יום הכיפורים, שמבטיח לנו שקט בכל הגבולות, שקט לפני סערה, שאחר כך נופלים אלפים בגלל קלות דעת של ממשלה, שאז הוא היה חלק ממנה והיום הוא עומד בראשה?

והנה אומר לנו מר פרס, שהיתה זו טעות להפציץ את הכור בעירק. במלים אחרות, מר פרס סבור, שהיה זה הגיוני שמדינת ישראל תאזין בזמן משבר המפרץ על-ידי נשק גרעיני. אני לא מבין מה האלטרנטיבה שלו. זה מה שרצה? אם לא רצה, איך יכול היה למנוע סכנת התחמשות עירק, שסדאם חוסיין בראשה, בנשק גרעיני?

לאחר חתימת הסכם אוסלו בווינגטון לפני כשנתיים, עם אותה תקיעת כף מצמררת בין ראש ממשלת ישראל לבין ראש אש"ף, הבטיח לנו שמעון פרס פה בכנסת: ישראל ואש"ף יילחמו יחד ב"חמאס". איזה רעיון. איזה חזון. כאשר ההסכמים שקיימים היום הם בין אש"ף ובין "חמאס" נגד מדינת ישראל. איך אומר לנו מר פרס? מזרח תיכון חדש. ודאי שהמזרח התיכון בעתיד לא יהיה דומה למזרח התיכון בעבר, הוא יהיה מזרח תיכון חדש. אבל כשמר פרס אומר מזרח תיכון חדש, הוא מתכוון למזרח תיכון שבו החוקים הכלכליים ישלטו וידחקו את המלחמות לפינה ויבטיחו יציבות למזרח התיכון ויהפכו את כל הכוחות הבלתי-יציבים, הפונדמנטליסטיים, הקנאיים, לגופים שוליים וחסרי השפעה.

אני, אגב, יכול להבין, שכמובן אם פני המזרח התיכון ליציבות רבה יותר, יכולים מנהיגי ישראל – לא משנה מאיזו ממשלה – לקחת על עצמם סיכונים גדולים יותר בכל פתרון פוליטי. אבל איזה מין מזרח תיכון חדש ויותר יציב זה, כפי שמנסה מר פרס להסביר, לשכנע? רק לפני שבועיים היו בחירות בטורקיה. נו, מי ניצח? הגופים המתונים? המוסלמים הקנאים ניצחו בטורקיה. אם, חלילה, עכשיו יצליחו להקים ממשלה, מצב המזרח התיכון ומצבנו בתוכו נעשה קשה יותר. אירן הפכה להיות מתונה יותר? היא תומכת פחות ב"חיזבאללה" בלבנון? היא מעבירה פחות כספים למדינות טרור אחרות כמו אלג'יריה, כמו סודן, שהיא פונדמנטליסטית כמותה?

ערב טוב, חבר הכנסת מיכאל איתן, אני מקווה לעמוד במשימה. כן, כאשר מר פרס מבטיח – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

סליחה, רק למען הסדר הטוב – חבר הכנסת מיכאל איתן, גם אני מברך אותך בערב טוב ובברכה. רק על מנת שתדע – התור שלי כבר עבר כמה פעמים, לא היה מי שיחליף אותי. אז אם יהיה מי שיחליף אותי עד שחבר הכנסת לנדאו יגמור, זה יהיה התור שלי. אם לא, יגיע התור שלך. נראה לי שלא יהיה, זה לא בטוח, כי כולם נמצאים בארוחה עם סגן נשיא ארצות-הברית. בבקשה, אתה יכול להמשיך.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כל אותה פרשה של מזרח תיכון חדש – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

אני מבטיח לך שאני אדבר עד שימצאו לך מחליף.

היו"ר ד' שילנסקי:

לא, אחר כך יש עוד אחד – חבר הכנסת דן תיכון. עד 24:00 יושבים היום, הרי אתה נמנית עם אלה שתיאמו את הזמנים, אז אתה יודע שעד 24:00 יש לנו זמן. בבקשה.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כל הדיבורים של מר פרס על חזון מזרח תיכון, על שיתוף פעולה כלכלי בינינו לבין סוריה – הרי הסורים צוחקים לנו בפנים. הם חוששים מן היוזמות הכלכליות של מר פרס. שלום עם סוריה הוא דבר חשוב, למה להפחיד אותם בדברים שהם חוששים מהם?

מבטיח לנו מר פרס באופטימיות בלתי נדלית, שהנה יש שביב שינוי אצל הנשיא אסד. הוא כבר מוכן לשלוח משלחת שתשב אתנו ליד שולחן אחד; ובטלויזיה, והנה השגריר רבינוביץ מוריד את העניבה, ואורי סביר, ראש המשלחת, הולך עם טריינינג, והעיתונות יוצאת מגדרה – איזה יופי, כמה חם בשיחות, כמה נעים. אבל אנחנו לא רואים בתמונה בכלל, במשך שעות וימים ארוכים, את המשלחת הסורית; הם לא קיבלו אפילו מנדט להצטלם. וכאשר הם מוכנים להצטלם אתנו סביב השולחן, שבמשך ימים ארוכים צולם ריק, אנחנו רואים שבין כל סורי לבין כל ישראלי יושב אמריקני. במלים אחרות, המשלחת הסורית, שתוארה באופטימיות מרקיעת שחקים על-ידי מר פרס כמי שיש לה מנדט לשיחות שלום במדרגה גבוהה יותר מאשר קודם, היא משלחת שאין לה אפילו מנדט – לא רק לא ללחוץ ידיים עם אנשי משלחת ישראל, גם לא לשבת לידם.

עכשיו, מגיע כריסטופר בסוף השבוע שעבר לדמשק. מר פרס שוב מלא אופטימיות, וביום חמישי שעבר הוא אמר, שאם אנחנו רוצים הסכם שלום לפני הבחירות, צריך להאיץ את המשא-ומתן. הוא קושר בין שני הדברים. מר פרס רוצה להשתמש במשא-ומתן עם סוריה לתועלת הבחירות הפנימיות שלו כאן. והנה, לאחר שחוזר כריסטופר מדמשק והתוצאות פחות מעודדות, אומר פרס: לא צריך A MAN FOR את הבחירות עם המשא-ומתן עם סוריה. צ'יפס עם כל דבר, איש לכל עונה,

, ראש ממשלת ישראל, שריד לממשלת המחדל של יום הכיפורים, הצופן הגנטי של ALL SEASONS האסון ההוא בממשלה הזאת.

מזרח תיכון חדש, ישראל חברה בליגה הערבית, ישראל ואש"ף יילחמו ב"חמאס" – שמעון בעל החלומות. זה לא חזון, חזון זה דבר רציני. כאשר איש פרטי בציבור חולם חלום, זה דבר נחמד, זה דבר יפה. כאשר מדינאי משתית עתידו של עם שלם על תקוות, לא על מציאות, על חלום, לא על ריאליה – עם זה הוא אומלל. אנחנו העם הזה, ואת התמונה הזאת צריך להציג בפני הציבור.

הנה הוצג קו בר-לב ומדיניות מפלגת העבודה, ומן הקו הזה אנחנו עוברים עכשיו להסכם אוסלו. ההסכם הזה, אדוני היושב-ראש, הוא הסכם שאיננו יכול להצליח. אתן דוגמה – בהסכם הזה נותרו כל הנקודות שירדו לשורש הסכסוך בינינו לבין הערבים הפלשתינים פתוחות. אתן דוגמה: נניח שאנחנו ניכנס למשא-ומתן על הסדר הקבע ונעלה על שולחן הדיונים את פרשת ירושלים, את עתיד ירושלים. 'בואו הערבים ויאמרו: אנחנו עומדים על קבלת ירושלים. תבוא מפלגת העבודה, המבטיחה לציבור שאין ויתורים בירושלים, ותאמר: אין ויתורים בירושלים. יאמר ערפאת: אינתיפאדה. נו, מפלגת העבודה תוותר או לא תוותר? אם היא תוותר, היכן הבטחותיה לציבור? אם היא לא תוותר – אינתיפאדה, איפה השלום?

יעלה לדיון נושא אחר שמפלגת העבודה מוכנה היתה לדון בו וכך הוא הופיע במסמך ההצהרה בוושניגטון, שם עולה סעיף זכות השיבה, או הפליטים הערבים. 'בוא ערפאת ויאמר: אני תובע זכות שיבה כלשונו, כל הפליטים מ-1948 ומ-1947 עד היום, ולא רק ליהודה ושומרון – הוא יתבע את שיבתם ליפו, לחיפה, לבאר-שבע, לצפת, לכל מקום. וממשלת העבודה תגיד: לא. נו, אם מפלגת העבודה תתעקש, יאמר ערפאת: אינתיפאדה. הוא כבר אמר את הדברים האלה, ואז איפה השלום? ואם מפלגת העבודה תוותר, איפה מדינת ישראל?

על כן, כאשר מפלגת העבודה באה ומבטיחה לציבור בישראל הסכם שבעצם מבטא את תפיסתה "שטחים תמורת שלום", היא מוליכה שולל את הציבור. כי שטחים תמורת שלום – זה ויכוח לגיטימי. לפעמים אין לך ברירה, אתה מוכרח לוותר על שטחים, אבל תמורת שלום. פה איננו מקבלים שלום, אדוני היושב-ראש. כאן המדיניות האמיתית של מפלגת העבודה היא: שטחים תמורת זמן. ישראל מעבירה שטחים לידי הערבים ומרוויחה שנה, שנתיים, אינני יודע כמה. כך צריך לומר לציבור.

ויש גם עוד כמה דברים קשים מאוד בהסכם הזה, הסכם אוסלו. הוא לא רק איננו יכול להביא לשלום, הוא חייב להוביל לעימות בינינו לבין הערבים הפלשתינים. יש בו גם כשלים פנימיים ויש בו גם דבר שהוא לפי דעתי נורא: יש בו חשיפה של המתנחלים לפיגועים רצחניים של תושבים ערבים ביהודה ובשומרון, של אנשי ארגוני החבלה. אני חושש שהדבר הזה נעשה בכוונת מכוון – אנשי הממשלה שחתמו על ההסכם עם אש"ף יודעים שהמתנחלים עכשיו יישאו על גבם סיכון הרבה יותר כבד.

כשהיתה ועדת החקירה של סברה ושתייה, שהטילה אחריות על ממשלת ישראל בשל רצח שעשו ערבים נוצרים בערבים מוסלמים בלי ידיעת ישראל, בלי כוונת ישראל, בלי רצון ישראל, מה אמרו אז כבוד השופטים העליונים? ישראל אשמה באורח עקיף. אתם הייתם צריכים להניח שדבר כזה עלול לקרות. ואם ממשלת ישראל בונה משטרה פלשתינית, שרובה המכריע מורכב מטרוריסטים עם קבלות, ומקנה בידיהם נשק ונותנת להם אפשרות לנהל את חייהם בלי התערבותנו, ובעצם ימים אלה מאפשרת על-ידי הפקרת הסייענים, אלה ששיתפו אתנו פעולה כל השנים וחלקם קשרו את גורלם בגורלנו – ממשלת ישראל נוטשת אותם ומפקירה אותם לגורלם המר, כאשר אנשי הרשות

הפלשתינית אלה הם ידידיה החדשים של ממשלת ישראל, הללו מחסלים את משתפי הפעולה, את הסייענים – אפילו מקורות האינפורמציה שיהיו לנו, יהיו מוגבלים מאוד.

ממשלת ישראל אינה מתערבת בתחום הזה. ברור לגמרי מה עומד להיות אחרי שיחסלו את הסייענים. האנשים הקרויים אנשי המשטרה הפלשתינית או מחבלים אחרים ייטפלו למתנחלים. יכולה ממשלת ישראל לומר: לא חשבנו, לא ידענו? זה היה מובן מאליו. מי שנוקט מדיניות כזאת חושף את המתנחלים בכוונה לאויביו.

יש גם כמה כשלים פנימיים הגיוניים הנרשמים, שוב, כמובן, לזכות הממשלה הזאת. הממשלה מבטיחה לנו נתק. איך באים ואומרים לציבור בישראל, אנחנו הולכים להסכם אוסלו, מדינה אחת נחלק לשני עמים? אומרים את הדבר הזה באופן הברור ביותר אנשי מרצ: הם יחיו את חייהם, ואנחנו נחיה את חיינו. יש היגיון בגישה הזאת, אבל מה, בעצם, אומרים כל הסכמי האוטונומיה? הנה הם מקימים לעצמם בסיס, אבל בפועל הם ממשיכים לעבוד בתוכנו. אין שום נתק. בהסכמי האוטונומיה התחייבה ישראל לאפשר ליותר מ-100,000 איש להיכנס לעבודה בישראל. יותר מ-100,000 איש יעברו יום-יום ויעבדו בישראל, ועכשיו ישראל מחויבת לכך על-פי הסכם. קודם יכולנו לומר: לא. עכשיו אנחנו חייבים ונצטרך למצוא סיבות מיוחדות מדוע לא נאפשר זאת אם נחליט שלא.

הנה יש פרשה שיש בה ממש היגיון מובהק של הממשלה הזאת – אומרים לנו, שאחת הסיבות לטרור המתגבר היא המצב הכלכלי הרע. אם ניטיב את המצב הכלכלי, לא תהיה סיבה לטרור. כך אומר ראש ממשלת ישראל ומחזר על פתחי נדיבים בעולם כולו ואוסף מאות מיליוני דולרים. שר החוץ החדש נכשל אף הוא. הוא היה בוועידה שהתקיימה לא מזמן באירופה, שם הושגו תרומות לערבים הפלשתינים בשיעור, נדמה לי, של 1.3 מיליארד דולר; סכום פנטסטי, סכום בלתי רגיל.

עכשיו ראו – כבר היום אין מספיק כסף כדי לשפר די הצורך את המצב הכלכלי של הערבים הגרים עכשיו ביהודה, שומרון ועזה. ממשלת ישראל מוכנה להתיר את כניסתם של מאות אלפים נוספים, מה שקרוי: עקורים. אני שואל: אין לך מספיק כסף כדי לשפר די הצורך את המצב הכלכלי היום, ואתה מאפשר את כניסתם של מאות אלפים נוספים מדי שנה? כדי שאנשים יוסיפו לחיות בדלות? כדי שיהיו קיני טרור על-פי תפיסתה של הממשלה? הרי זה כשל הגיוני, זה לא מתקבל על הדעת.

ממשלה, אם היא סבורה שמצב כלכלי טוב יותר יגרום לכך שיהיה פחות טרור – אגב, אני לא שותף לתפיסה הזאת – אם הממשלה סבורה כך, היא היתה צריכה לדאוג לכך, שבשנים הקרובות, שנה, שנתיים, שלוש, לא ייכנסו אותם מאות אלפים שהיא מוכנה שהם ייכנסו – אגב, חלקם כבר נכנס ליהודה ושומרון. היא היתה צריכה למנוע את הדברים האלה.

יש, כמובן, כשל נוסף – ההסכם הזה הוא הרע בכל העולמות. יש תפיסת עולם שאומרת, יש קונצפציה אחת שאומרת: צריך להפריד לחלוטין, פיזית, בין שני העמים. יש תפיסת עולם אחרת שאומרת, שצריך למצוא דרך לדו-קיום בין ערבים לבין יהודים; אי-אפשר אלא דו-קיום. מי ששותף לתפיסה האומרת, שיש להפריד בכוח בין העמים, הם חבורת כהנא, מצד אחד, וחבורת מרצ, מן הצד האחר. מה ההבדל בין כהנא למרצ? כהנא אומר, שכדי להפריד בין יהודים לבין ערבים צריך לסלק את הערבים. מה אומרת מרצ? כדי להפריד בין יהודים לבין ערבים צריך לסלק את היהודים. מבחינה מוסרית שניהם עומדים באותה רמה.

שתי המפלגות הגדולות, מפלגת העבודה והליכוד, ומפלגות נוספות שסבורות כמו שתי מפלגות אלה, מכירות במציאות – נגזר עלינו לחיות יחד, ועל כן בכל פתרון פוליטי צריך לראות איך חיים זה עם זה. גישת מפלגת העבודה כל השנים, בוודאי בתחום או בתקופת תוכנית אלון כפי שהיתה במקור, מה אמרה? אמרה: אנחנו נעביר לערבים את מרכזי האוכלוסייה הצפופים שלהם, אבל הללו יהיו קשורים עם ירדן, ומי שיהיה, בעצם, אחראי לביטחון זו ירדן, ממלכה שאנחנו מכירים; היא תהיה אחראית לביטחון. כך הם יחיו את חייהם, וביטחוננו מובטח, ותהיה הפרדה, ובעל הדבר שלנו יהיה המלך חוסיין. מה אמר הליכוד? הליכוד אמר: אנחנו ניתן אוטונומיה לערבים ביהודה, שומרון ועזה באזורים צפופי האוכלוסין שלהם. לא רוצים לנהל את חייהם. אבל הליכוד מוסיף ואומר, שהליכוד יהיה האחראי לביטחון, לא מישו אחר; לא חוסיין ולא מישו אחר. שתי קונצפציות שונות.

הליכוד, כמובן, נותר בקונצפציה שלו, אבל מה קורה עם מפלגת העבודה? מפלגת העבודה בהסכם אוסלו גם נתנה או הקנתה ישות נפרדת אבל גם איננה שולטת בביטחון. יש הפרדה בין הישיות, אין הפרדה בין העמים; הם חיים בתוכנו, הם יעשו מה שירצו, ואנחנו גזרנו על עצמנו, בהסכמה, בחתימת ידנו, את ההתחייבות, שאנחנו איננו ניגשים, איננו מנהלים ואיננו אחראים לביטחון שלנו באזורים שנמצאים בשליטתם. בכל המקומות שסמוכים למרכזי אוכלוסייה – קלקיליה, טול-כרם, ג'נין, רמאללה, בית-לחם, ואחר כך גם חברון, וכל הללו סמוכות לכפר-סבא, רעננה, נתניה, עפולה, איזה ערים לא? ערי מישור החוף. אם יצא משם פיגוע, לא אנחנו צריכים לדאוג ולתפוס את המחבלים. ג'יבריל רג'וב צריך להיות זה שיעשה את העבודה עבורנו.

זה פנטסטי. ישראל לוקחת טרוריסט ידוע ועושה ממנו קבלן משנה כדי שירדוף עבורנו את הטרוריסטים. זה הגיוני? הרי משפחות ערביות, חלקן שייך ל"חמאס", חלקן שייך לאש"ף. אנחנו באמת, ברצינות, ממשלה רצינית, כך נחשבת, מעלים על הדעת, שבני משפחה ערבית ירדפו את אחיהם מאותה משפחה כדי לעשות לישראל את העבודה? אם אש"ף יעשה חשבון אם לחתום הסכם שלום עם ישראל נגד ה"חמאס" או הסכם שלום עם ה"חמאס" נגד ישראל, לא ברור לנו מה תהיה בחירתו?

ראש הממשלה מר פרס מציע לנו הסכם, אדוני היושב-ראש, שהוא הרע בכל העולמות. אין לנו אפשרות לשלוט על הביטחון, יש ישות נפרדת שהממשלה הזאת מקימה, והם יכולים להמשיך להיות מעורבים בתוך חיינו בכל דבר.

אלה הם דברים קשים, אדוני היושב-ראש. את עקבות השלומיאליות אנחנו יכולים לראות בהסכם הזה. מימין, משמאל, מלמעלה, מלמטה, מלפנים, מאחור.

חבר הכנסת אליעזר זנדברג הפליג ותיאר את כל פרשת הטמטום שליוותה את הממשלה, הייתי אומר, חוסר האחריות בהבטחת זכויות המים של ישראל ביהודה ושומרון. אין דבר כזה. ממשלת ישראל הקנתה זכויות מים לערביי יהודה ושומרון, הם יושבים על אקוויפר ההר, שהוא מאגר המים הגדול ביותר, החשוב ביותר, הנקי ביותר – איך נוכל למנוע מהם לעשות במאגר הזה כאשר יעלה על רוחם? גם לזהם אותו? ואנחנו מולם, כמי שיושבים במורד הנהר – הם יושבים למעלה, ואנחנו שותים את מי הנהר במורדו, הם יוכלו לזהם את המאגר שם, אנחנו נגיע למים המזהמים האלה כאן.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת עוזי לנדאו, כל פעם אני מפסיק את הצפוף, כי אני חושב שזה המשפט האחרון – –

עוזי לנדאו (הליכוד):

תודה, בסדר – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

– – ואינני רוצה להפסיק אותך באמצע.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, הבנתי את הרמז. האמת היא שסיימתי – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

זה נתן צלצול, ואני תמיד מפסיק.

עוזי לנדאו (הליכוד):

לא סתם, התרגלתי לשאת את הנאום הזה כאשר יש לי ליווי צמוד של תזמורת ושל צליל נעים מאוד, ואני מוכן, גם בעתיד, להמשיך בהצגת דברים בדרך כזאת. תודה רבה, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ד' שילנסקי:

אתה יכול לסכם במשפט אחד, אם אתה רוצה.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אני אסכם את הדברים כך – אדוני היושב-ראש, ההסכם הזה הוא הסכם נורא. הסכם נורא. העם עדיין נתון כולו תחת הרדמתה של הממשלה הזאת, העושה את ההרדמה הזאת בסיועה הנדיב של תקשורת בלתי אחראית. הנזק שאנחנו נשלם את מחירו הוא כמעט בכל התחומים.

אני מבקש עוד לציין, שיש להסכם זה של ממשלת ישראל הורדת מדינת ישראל על ברכיה, אבל זה קו שמאפיין את הממשלה לכל האורך והרוחב. היא מגמדת את ישראל. אם עד ממשלה זאת ישראל היתה עם ציונות בעלייה, ממשלה זאת מבצעת עכשיו דה-ציוניזציה של המדינה, הציונות בחזרה לאחור. תודה רבה.

היו"ר ד' שילנסקי:

זה היה רק משפט אחד, אבל לא כל כך קצר. ובכן, חבר הכנסת דב שילנסקי איננו; ישנו סגן יושב-ראש הכנסת דב שילנסקי, והוא לא יכול לדבר, כי הוא סגן היושב-ראש. חבר הכנסת שילנסקי ידבר כנראה מחר. רשות הדיבור לחבר הכנסת מיכאל איתן, ואחריו – לחבר הכנסת דן תיכון, שיהיה אחרון אחרון חביב. הוא חביב גם כך, אבל אחרון אחרון זה פי כמה.

דן תיכון (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אין סגן יושב-ראש שיושב למעלה ואוכל עם סגן נשיא ארצות-הברית?

היו"ר ד' שילנסקי:

ידידי דן תיכון, אני יהודי שמפרגן. יש סגנים למעלה, אז אסחב אחד מהם לכאן עכשיו? עוד מעט גומרים מנה אחרונה, אחר כך יבוא הקומפוט כמנה אחרונה, בוודאי טעימה. הרי אנחנו השתתפנו בהרבה אירועים כאלה. אחרי זה יבוא קפה בספל קטן, עם עוגיות ועם שוקולד, את זה אני דווקא אוהב. אלך להפריע להם? מיכאל איתן, לך היה לב להפסיק חברים באמצע התענוג של המנה האחרונה והעוגיות הקטנות היפות האלה, העטופות בנייר? אין לי לב לעשות את זה. התענוג לשמוע את חברי הכנסת דן תיכון ומיכאל איתן הוא מעט?

דן תיכון (הליכוד):

אדוני, נשארתי פולני ברמ"ח איבריך. קומפוט אתה אוכל.

היו"ר ד' שילנסקי:

תסלח לי, אדוני, אני ליטאי. מאחר שאתה פולני ואשתך פולנייה, אז אתה אומר שאני פולני? אני ליטאי. נולדתי וגדלתי ליטאי ברמ"ח איברי. גם אתה קצת פולני, חבר הכנסת איתן. מילא, כולנו יהודים.

דן תיכון (הליכוד):

הנה באו להחליף אותך.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת מיכאל איתן, באו להחליף אותי. אין לי התענוג לנהל את הישיבה כאשר אתה מדבר. בבקשה.

יוסף עזרן (ש"ס):

אני מבקש מאדוני סליחה.

היו"ר ד' שילנסקי:

כבר הסברתי שאין לי לב להפריע לך. אם אדוני לא היה מגיע, הייתי ממשיך לנהל את הישיבה.

יוסף עזרן (ש"ס):

תמיד אני מנצל את טוב לבך.

מיכאל איתן (הליכוד):

לפני שאנחנו מתחילים, על מנת שנבין מה קורה עם לוח הזמנים ואיך אנחנו מחלקים את מנת הזמן שנשארה – אחרי הקומפוט והעוגות ששמעתי עליהם כל הזמן.

דן תיכון (הליכוד):

פטיפורים.

מיכאל איתן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, מה בדיוק עושים? מה קורה כעת?

היו"ר י' עזרן:

כתוב כאן: שעת סיום 24:00. אדוני יש לו כעת אפשרות של 20 דקות, וגם לך תיכון 20 דקות, ובכך אנחנו סוגרים את הבאסטה.

מיכאל איתן (הליכוד):

ברשותך, אדוני חבר הכנסת דב שילנסקי, אני מדבר כרגע על דבר שנוגע לך. חבר הכנסת דב שילנסקי התלונן כאן באופן די בוטה על כך שנמנעה ממנו זכות הדיבור, כיוון שלא היה כאן יושב-ראש, והוא לא יכול היה לדבר בתורו. לכן אני מציע, שמאחר שהשעה כעת 23:15, על מנת שלא לקפח אותו, נתרום כל אחד – חמש דקות מזמני וחמש דקות מזמנו של דן תיכון.

היו"ר י' עזרן:

אבל יש לנו זמן.

דב שילנסקי (הליכוד):

חבר הכנסת מיכאל איתן, אני מודה לך מאוד על החברות והרצון הטוב, אבל פורמלית הודעתי מעל במת הכנסת, כשלא ידעתי שחברי חבר הכנסת יוסף עזרן יגיע, שחבר הכנסת דן תיכון הוא האחרון, ותורי יגיע מחר.

מיכאל איתן (הליכוד):

אתה תדבר אחריו. לגבי מחר, אני רוצה להראות לך מודעה שתתפרסם מחר בכמה עיתונים, תחת הכותרת: המלחמה על ירושלים. מתחתיה כתוב: ביום ג', 16 בינואר 1996, שידור ישיר מהכנסת בערוץ-33, מ-10:00 עד 22:00. בהמשך כתוב: כל דוברי האופוזיציה ימחו נגד צעדי הממשלה בעניין חלוקתה של ירושלים על-ידי מתן זכות הצבעה לישות הפלשתינית לערביי מזרח-ירושלים. מופיעה כאן רשימה חסרת תקדים. אנחנו קוראים לציבור כולו לצפות מחר בדוברי האופוזיציה משעה 10:00 עד 22:00. יתחלפו בזה אחר זה כ-40 דוברים, בהם גם כבודו, יחד עם ותיקים כמו יצחק שמיר, משה נסים, אריק שרון, ראשי מפלגות האופוזיציה: בנימין נתניהו ראש האופוזיציה, זבולון המר, רפאל איתן, משה גפני, רחבעם זאבי ואחרים. כל חברי האופוזיציה, בזה אחר זה, יעלו מחר. אז לא תוכל לקבל מחר פיצוי על הזמן שאבד היום.

דב שילנסקי (הליכוד):

חבר הכנסת מיכאל איתן, שנינו לא נלך לדין תורה על הנושא הזה.

מיכאל איתן (הליכוד):

מה שאני מציע הוא, שהיום תמצה את זכותך להיום, ומחר תצטרף לרשות הדיבור על-פי לוח הזמנים שיתפרסם.

היו"ר י' עזרני:

חבר הכנסת מיכאל איתן, חבל על הזמן. תתחיל.

מיכאל איתן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אחד הנושאים שעליהם אנחנו עוברים כאילו כבדרך אגב, אחד הדברים, אדוני סגן היושב-ראש, שאנחנו עוברים עליהם לסדר-היום, הוא המשמעות העקרונית של ההסכם שמביאים כאן לפנינו לאישור. אמרתי את זה היום, ואני חוזר ואומר פעם נוספת: האם עם ישראל ער למה שמסתתר מאחורי המלים המנוסחות בחוק הזה שכנסת ישראל מחוקקת היום? האם אנחנו ערים לכך שפעם ראשונה בהיסטוריה של העם היהודי, העם הזה מרצון ולא מאונס, לא במלחמה ולא מפאת חולשת כוחו – הולך וכותב בספר החוקים שלו, שמה שקראו דורות של יהודים יהודה ושומרון, אותו חבל ארץ הנקרא יהודה, שעל שמו נקרא העם שלנו, העם היהודי, שאבות אבותיו באו מיהודה – אנחנו הולכים וכותבים בספר החוקים של ישראל, כי זהו שטח הרשות הפלשתינית, המועצה הפלשתינית. האם אין אצלנו איזו חלחלה נוכח מה שעושים כאן היום בכנסת? האם אנחנו לא נותנים לעצמנו דין-וחשבון באיזה תהליך אנחנו נמצאים?

אני יודע שרוצים להגיע לפשרה, אני יודע שרוצים להסדר, אני יודע שרוצים להושיט יד – גם הליכוד וגם העבודה – לערבים שגרים כאן בארץ-ישראל, שרוצים לתת להם אפשרות לחיות בהסדר כזה או בהסדר אחר, אבל לוותר ויתור עקרוני על ההכרה של העם היהודי ביהודה ושומרון לומר שמדובר בפלשתינאיות ולא ביהודה ושומרון?

מה יגידו דורות של יהודים? מה יגידו אבות אבותיך, אדוני היושב-ראש, שהם במרחק של אלפי קילומטרים, בתרבות אחרת לגמרי מהתרבות שבה חיו אבות אבותי? שדיברו שפות שונות, שהלכו לקידוש השם, רק בשביל דבר אחד – להמשיך את המסורת היהודית, לומר בשנה הבאה בירושלים, לשנה הבאה בחברון, לשנה הבאה ביהודה; לשמור על הזהות היהודית, לשמור על המורשת, לשמור על הלאומיות היהודית. הם המשיכו דור אחר דור לדבוק במטרה הזאת. הצלחנו להגיע לכך שאתה ואני נמצאים פה בכנסת ישראל, אתה ואני. איך הגענו הנה? אך ורק בכוח האמונה של העם הזה בערכים הלאומיים. אתה ואני נמצאים בכנסת ישראל שקובעת היום, כי כל הדורות האלה טעו; מה, הם לא ידעו שיהודה ושומרון זה לא של העם היהודי? הנה באה כנסת ישראל וקובעת: יהודה ושומרון זה של הפלשתינים. מה אנחנו נגיד לילדים שלנו שישאלו אותנו: מי נתן לכם מנדט לוותר על זה ולהגיד שזה פלשתינאיות, שאין עוד יהודה? מה נגיד להם?

אני שואל: איפה נציגי הממשלה? במשך היום היתה להם הזדמנות לבוא לציבור ולענות על השאלות שאני שואל, אלה שאלות נוקבות. הם כנראה התביישו לבוא הנה, או אולי הם לא מודעים לממד

ההיסטורי הטרגי של מה שהם עושים. הם לא מודעים לעניין העקרוני. בסדר, אתם זורקים את כל זה, אין עוד יהודה, טעינו; זה לא יהודה, זה פלשתיין. מה במקום זה? מה מאחד? מה יהיו המסגרות? מה ימשיך להוביל אותנו יחד אם אין לנו אמונה בכך שעם ישראל צריך לחיות בארץ-ישראל ויש לו ייחוד, יש לו עבר והיסטוריה שאנחנו לא נפרדים מהם ואנחנו צופים אל פני העתיד מתוך גישה של הכרה ואמונה בעבר שלנו? עם מה אנחנו הולכים קדימה? על-פי מה נחנך את עם ישראל אם לא חשובה המדינה, אם לא חשובה ההיסטוריה, אם לא חשובים הערכים האלה? אנשים אומרים: מה יש לי לעשות פה? אם הטריטוריה לא חשובה ואתה יכול להיות יהודי בכל מקום, ומנתקים את הקשר בין יהודה ליהדות, לארץ-ישראל ולעם ישראל – הוא הולך לגולה, הוא הולך לאמריקה. הוא אומר: אין לנו עבר, העבר לא נחשב.

היו"ר י' עזרן:

בינתיים לא לגולה אלא לגואה.

מיכאל איתן (הליכוד):

גולה טובה עשרות מונים מגואה.

היו"ר י' עזרן:

אני מסכים.

מיכאל איתן (הליכוד):

הגולה היתה פרק יותר חשוב בתולדות העם היהודי מהפרק של קיומנו כאן במדינת ישראל. בגולה העם היהודי עבר מבחנים ששום עם לא עבר אותם. אנחנו לא צריכים להתבייש בגולה. הגולה הצמיחה פרקים ייחודיים לעם שלנו, גבורה, יכולת לעמוד על ערכים. הלוואי שיהיו לנו כוח ורצון לדבוק בערכים ובייחוד שלנו כאן, במדינת ישראל, כשאנחנו כאילו עם כוח ועצמאות. אני חושב שאנחנו לא כל כך חזקים, ואני מוטרד.

מעבר לוויכוח הפוליטי יכול להיות שיגידו לי: מיכאל איתן, אין ברירה, צריך לוותר. אבל מי שמוותר צריך להבין על מה הוא מוותר, שיבין שהוא מחליף משהו במשהו, שיבין שאנחנו צריכים להסביר. הקלות הבלתי-נסבלת כאשר מוסרים, נותנים, מתפרקים. אנחנו מתפרקים מערכים. בגלל ההתפרקות הערכית אנחנו עלולים, חס וחלילה, להביא להתפרקות של כל המסגרת.

אדוני היושב-ראש, אולי הדברים שלי יזעזעו אותך. היום יש בישראל בני נוער שאומרים שהמכנה המשותף בינם לבין נערים פלשתינים גדול יותר מאשר המכנה המשותף בינם לבינך, כי אתה חובש כיפה מצחיקה ויש לך גם זקן מצחיק. יש לנו בעיה בעניין הזה. כך רבים מהצעירים רואים את הדברים.

לצערי הרב, הבעיה של השטחים היא רק סימפטום של בעיה הרבה יותר קשה שאנחנו עוברים עליה לסדר-היום. הייתי שמח אם הכנסת הזאת היתה ממלאת תפקיד כלשהו בוויכוח, ונציגי הממשלה, נציגי מפלגת העבודה, היו באים הנה ומסבירים לעם את עמדתם. הם נעלמו מפה בזה אחר זה, הם לא היו פה. אני לא צריך אותם. אני שואל את עצמי: אתם מביאים לכנסת חוק שקורא ליהודה ושומרון "שטחי הפלשתינים". זה עובר כך, כלאחר יד? בלי צורך להסביר, לנמק, לחנך? לאן הגענו?

אדוני היושב-ראש, מעבר לעניין הזכות יש עניין הביטחון. למי הם נותנים את זה? מי הפרטנרים האלה? מי האנשים שבגללם כדאי כל כך לקרוע קרע בעם הזה? שכדאי לבגוד בגללם בהיסטוריה היהודית, שכדאי להחליף את השם של יהודה ושומרון בספר חוקים ישראלי ולקרוא לשטח "פלשתיני"? מי האנשים האלה – נביאים גדולים? אנשי מוסר? תורה חדשה? דמוקרטיה? ראינו אותם שורפים את דגל ישראל, מאוחדים כולם – ה"פתח", "החזית העממית", ה"חמאס", צועקים בהמוניהם קריאות שטנה נגד ישראל, שורפים את הדגל וקוראים קריאות כבוד והתפעלות לזכרו של עיזש הרוצח המתועב.

לצערי הרב, גם אצלנו היו רוצחים. ברוך גולדשטיין היה רוצח, הוא עשה מעשה מתועב. איך הגיב העם היהודי? איך הגיבה החברה הישראלית? חבר כנסת אחד מכל 120 חברי הכנסת לא קם להצדיק את המעשה. היו קצת מטורפים, קצת, אבל החברה הישראלית גינתה אותם. החברה הישראלית שרוצה שלום אמרה: אנחנו לא רוצים להכיר באדם הזה, אנחנו רוצים להוקיע אותו, לגנות אותו, להעניש את מי שמזדהה אתו. אמר את זה הרוב המכריע. הקמנו ועדת חקירה, דיברנו על כך שצריך לעקור את התופעה מבחינה חינוכית, שצריך להפעיל את רשויות אכיפת החוק ולהילחם בתופעה הזאת.

ומה הם? העם הפלשתיני, מנהיגיו וראשיו, יאסר ערפאת בראשם? הם לקחו את עיזש כסמל, כדוגמה שצריך לחנך על-פיה. שורפים את דגלי ישראל, קוראים לג'האד, קוראים לו לרוצח המתועב. דוגמה שעליה הם רוצים לחנך, שהיד, קדוש. אנחנו רואים את זה מול העיניים שלנו.

והטלוויזיה הישראלית מסקרת את הפגנת ההמונים הזאת, שבה נשבעים אנשים אחוזי תזזית, צעירים, מבוגרים, נשים וטף; כולם צועקים כאחוזי דיבוק קריאות אנטי ישראליות קיצוניות, שורפים את הדגל בשטנה ואיבה, והקריין, הפרשן הישראלי, מודיע לציבור הישראלי ומפרשן להם מה הם רואים על המסך. הוא אומר להם: אל תדאגו, זאת פעולה משותפת של ה"פתח", של אש"ף, של יאסר ערפאת, של "החזית העממית" ושל ה"חמאס". וזה טוב – הוא אומר – זה מלמד אותנו שה"חמאס" מסתפח לצד של ה"פתח" ושל אש"ף. על האחדות הערבית הזאת שקוראת להשמדת ישראל אומרים לתושבי ישראל: זה טוב, תשמחו.

כך מחנכים את הדור החדש? כך מחנכים את הציבור בישראל? זאת הולכת שולל, זאת הונאה, מסממים את העם שלנו. מול העיניים שלנו, 14–15 קילומטר מהבית הזה, מכנסת ישראל, שורפים את דגלי ישראל, ואנחנו מסתכלים ועינינו כלות ואנחנו לא יכולים לעשות שום דבר? והטלוויזיה הישראלית אומרת: זה טוב, זה הישג, זה השלום. איזה שלום יש לנו? למה אנחנו מוכנים?

מסבירים לנו. אומר ראש הממשלה שמעון פרס: אין ברירה, צריך להמשיך לוותר עוד. למה? כי התהליך זה כמו רכיבה על אופניים – אתה חייב לרכוב כל הזמן, כי אם אתה עוצר, אתה נופל ויכול לשבור יד או רגל. אני שואל: מה הם ההסברים האלה? מי חייב להמשיך בכל מחיר? לאן ממשיכים

בכל מחיר? האם התהליך הוא העיקר או היעד הוא העיקר? האם עצם הרכיבה על האופניים היא העיקר? האם עצם קיום התהליך הוא העיקר? בשבילי העיקר הוא קיום העם היהודי וביטחונו. אחרת בשביל מה? בשביל מה אני צריך שלום כשאני רואה שהאויבים שלי ממשיכים להתחזק, מתקרבים הנה, ממשיכים לשאת סממאות ולהלהיב את עצמם לרגע שבו הם יהיו מסוגלים ויכו בנו?

מרגיעים אותנו, ואומרים: אין ברירה לערפאת, הוא חייב להסתדר עם ה"חמאס", אבל אל תדאגו; אין לו ברירה. מרגיעים אותנו יהודים טובים וטועים. הוא חייב לעבוד עליהם, הוא חייב לדבר אתם כך. אני לתומי סבור, שאם באים אלי ומוכרים את ערפאת בתור רמאי שמרמה את העם שלו, מותר לי לשאול: אולי הוא מרמה אותי? אם אומרים, שלערפאת אין ברירה אלא להתחבר ל"חמאס" ולהביא לאחדות שבה הוא, ערפאת, אומר, שאחמד יאסין והוא הם אחים עם אותה מטרה, אני חייב להסיק את המסקנות. אני חייב לעצור. אני חייב להפסיק את הרכיבה על האופניים – נכון, זה מסוכן, לעצור היום זה אולי לשבור יד, אולי לשבור רגל – לעצור היום את התהליך ולהגיד לערפאת: אנחנו בתנאים האלה לא מתפרקים משום נכס ביטחוני, אנחנו בתנאים האלה תובעים להאט, לעצור, אנחנו תובעים רוויזיה על מנת שנשמור על ביטחונו.

זה לא קל. כבר יצרנו את האשליות. כבר יש עשרות אלפי מחבלים חמושים שמסתובבים, ובקריצת עין אפשר יהיה להפעיל אותם נגדנו. לא קל היום לעצור איזה תהליך שבסופו, כפי שערפאת אומר יום יום, יש ציפייה שתקום מדינה פלשתינית שירושלים בירתה, ולא פחות מכך; תהליך שבו יוחזרו פליטים ועקורים, תהליך שבו תוקם מדינה פלשתינית שתדבר בצורה המפורשת ביותר על קבלת החלטות האו"ם, לרבות החלטת החלוקה; תהליך שבמסגרתו יהיו לנו בעיות גם בגליל, והן כבר התחילו, וזכות השיבה שהם מדברים עליה, הממשלה הנוכחית עומדת להתחיל לממש אותה – נכון, בהתחלה רק בשני כפרים, רק בצורה חלקית. אבל הממשלה לא עצרה את התעצמות הפלשתינים בעבר, והיא לא תעצור את התהליך הזה בעתיד. בתנאים האלה עדיף לעצור, גם אם זה יהיה כרוך במכה, מאשר להמשיך להתרסקות ודאית.

הם אומרים לנו: מה אתם כל הזמן זורעים בהלה? מה אתם מודאגים? אמרתם שיהיו "קטיושות" ואין "קטיושות". יהיו "קטיושות". יש "קטיושות". אתמול היינו בקריית-שמונה. האם הממשלה הזו רוצה שעם ישראל יצטרך לעמוד בסבל הנורא שעומדות בו המשפחות על קו החזית בקריית-שמונה? האם הממשלה הזו סבורה שצריך להגיע למצב ולמבחנים שבהם עומדים אותם אנשים שם – ושמענו את הסיפורים. חס וחלילה, אני לא רוצה לזרוע ייאוש, אני לא רוצה לומר ביטויים קשים ששמענו שם על הזכות האלמנטרית שלהם לקבל ביטחון, לקבל סולידריות, לקבל דאגה. איך הם אמרו לי שם? אם היו ה"קטיושות" נופלות איפה שאתם גרים – בירושלים, בתל-אביב, התגובות היו אחרות לגמרי.

אבל היום אתם, חברי מהקואליציה, מביאים את ערפאת ומרעיו, אחיהם, קרוביהם, בעלי אותה אידיאולוגיה של קבוצות הטרור האסלאמי בלבנון, אתם נותנים להם את חופש הפעולה, את האחדות בעזה, ברמאללה, לא רחוק מכאן. ועל מה אתם בונים? שערפאת הולך ולוחץ את היד ללא רבין ומציג פה פנים של שוחר השלום, ולנו אתם מוכרים כאילו הוא עובד על הציבור הערבי? הוא עובד עלינו. אין לו ברירה. היום, הכול בסדר. כל יום באים הנה לכנסת, אומרים לנו – – –

היו"ר י' עזרני:

חבר הכנסת איתן – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

אני מייד מסיים.

היו"ר י' עזרן:

תודה.

מיכאל איתן (הליכוד):

כל יום באים הנה לכנסת והממשלה אומרת: יש תהליך, צריך לוותר לו. תנו לו עוד קצת, תנו לו עוד קצת, תנו לו עוד קצת. ערפאת לוקח ואומר לחבריו: אתם רואים, לא צריך להילחם. אני משיג את מה שאתם לעולם לא הייתם מסוגלים להשיג. אבל הם אומרים לו: מה יהיה כשהיהודים יגידו לא? הוא אומר: כשיגידו לא, אנחנו נוציא את הרובים מהארונות. כשיגידו לא, יהיה זמן להיאבק. כשיגידו לא, נוכל להתחיל במלחמה גם נגד היהודים, בטרור כזה או בטרור אחר.

לסיום אני אומר, יש לנו שאיפה אדירה לשלום, ויש אנשים שחושבים שאפשר להשיג שלום בדרך קצרה עם קיצורי דרך על-ידי זה שמוותרים לצד השני ומוכיחים לו: הנה אנחנו כל כך רוצים בשלום, עד שאנחנו מוכנים לוותר על הדברים הכי חשובים לנו – על ההיסטוריה, על ערים שהם ערי המקרא, על שטחים, על ביטחון. כי אנחנו כל כך רוצים שלום. ואלה חברי הקואליציה והממשלה, שבסופו של דבר, לא מרצון רע, אלא בגלל המדיניות שלהם, מחנכים את הצד השני, שאפשר לתבוע עוד ועוד, שאפשר ללחוץ, שאפשר להשיג עוד ויתורים. והם אלה שמובילים בסופו של דבר למלחמה בלתי נמנעת ולשפיכות דמים; והיו דוגמאות כאלה בהיסטוריה.

לעומת זאת, דווקא הממשלה שתבוא ותאמר: אנחנו רוצים להידבר, אנחנו רוצים להגיע אתכם להסדרים, אבל דעו לכם מראש, שיש לנו קווים אדומים, שאנחנו לא מתכוונים להתקפל, שאין לנו שום סיבה שבעולם, שיש לנו כוח ונחישות, שאנחנו מאמינים בצדקתנו, שהארץ הזאת היא ארצנו, ארצו של העם היהודי, שניתן לכם זכויות לחיות פה, שניתן לכם זכויות לממשל עצמי, שניתן לכם אוטונומיה לתושבים כאן –

היו"ר י' עזרן:

חבר הכנסת איתן – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

– – אבל הארץ הזאת היא ארצו של העם היהודי, ומכאן, מנקודת המוצא הזאת, צריך להתחיל משא-ומתן. ואז גם הוויתורים יהיו מינימליים בהתאם. לא ויתור על העיקרון, לא ויתור על הביטחון. הארץ

היא שלנו. להם יש זכויות לגור בה. את הביטחון פה יקבעו רק צה"ל וכוחות הביטחון של מדינת ישראל. תודה רבה.

היו"ר י' עזרן:

תודה לחבר הכנסת מיכאל איתן. ובכן, אחרון הדוברים במרתון של היום – חבר הכנסת דן תיכון, בבקשה. אני אפילו לא מפעיל את הכרונומטר, כי השעון מולנו.

דן תיכון (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, את הנאום על הסכם אוסלו א' פתחתי ואמרתי: איזו שאלה ישאל אותי הנכד שלי, רועי, בעוד 15 שנים? האם הוא יבוא ויאמר לי: תראה סבא, היית חבר כנסת באותן שנים, היית חבר כנסת פעלתן, העולם השתנה, מזרח תיכון חדש, ברית-המועצות עברה מן העולם, כולם דיברו על שלום בדרום-אפריקה, במזרח התיכון, אפילו בבוסניה כבר היה שלום, ואתה עם חבריך הייתם תקועים בעמדות שאפיינו אתכם במשך עשרות שנים ולא הבנתם את אשר הבין אז שמעון פרס; או שלחלופין הוא יבוא אלי וישאל אותי: תגיד לי, סבא, מה קרה לך ב-1995–1996? איך פתאום לקיתם בליקוי מאורות? איך האמנתם פתאום לערפאת? הרי כל השנים נלחמתם בו, רדפתם אחריו, הכיתם בו, נפגעתם ממנו, ופתאום הוא בא, ושיניתם את העמדות שלכם והתחלתם להאמין.

למה האמנתם למה שהוא אומר באנגלית, אבל לא למה שהוא אומר בערבית? שהרי אמרו לכם שבערבית הוא לא דובר אמת; לא צריך להתייחס לדברים שלו, כי זה לא רציני.

הוא ישאל אותי, איך ב-1995 נטלת על עצמך סיכון כזה שבשלו אני צריך לצאת למלחמה בחלוף 15 שנים? איזה הימור זה היה, איך הפכת אותנו לקזינו לאומי, איך הפכת אותנו ללאס-וגאס? על עתיד עם ישראל בארץ-ישראל אתה הימרת באותן שנים, כי היה ראש ממשלה חולם; הוא חלם על מזרח תיכון חדש, האמין, רצה לעשות את הכול מהר.

למה רצים? לאן רצים? לא אני שואל זאת, שואל נשיא מדינת ישראל.

ולנוכח הדילמה הזאת שהוא יציג לפני בחלוף 15 שנים, אני אומר לעצמי: הלוואי שאני טועה בדרכי, הלוואי שדרכו של שמעון פרס תוכיח עצמה. אני לא בטוח. לעתים קרובות אני שואל את עצמי, האם נטלנו על עצמנו סיכון כבד מדי. וכפרגמטיסט אני רוצה לבדוק פעם אחת את המודל המצרי – שלום עם מצרים, קמפ-דיוויד – ולנסות לבדוק ולהשליך ממנו, מן ההישגים והכישלונות, על המצב עם הפלשתינים וההסכם עם הפלשתינים, מה שנקרא אוסלו א' ואוסלו ב'.

עם מצרים יש לנו הסכם שלום כבר 16 שנים. נתנו כמעט הכול, נסוגנו מסיני, הרסנו את ימית, פינינו את שארם-אל-שייח', החזרנו את שדות הנפט, וקיבלנו שלום. מבחינתי, השלום הוא הישג גדול, אם כי הוא עדיין שלום קר. חלפו 16 שנים, ומה שחסר לי בהסכם הזה הוא נורמליזציה מלאה, כמו בין צרפת לגרמניה, למשל.

היו"ר י' עזרן:

אל תשכח מי עשה אותו.

דן תיכון (הליכוד):

רק רגע.

יש אזור מפורז. אם השלום הזה תיאורטית נכשל, לפחות עד שהצבא המצרי יחצה את תעלת סואץ ויגיע לגבול, הוא צריך לעבור 200 קילומטרים, וזה עניין ליומיים-שלושה. אנחנו נתארגן, לא נופתע כמו שהופתענו ביום כיפור. סיכון כזה אני נוטל על עצמי.

החזרנו את שדות הנפט. בוא נבדוק את הממד הכלכלי. למה אני קורא לשלום הזה שלום קר ואני עדיין מרוצה מאוד ממנו? אנחנו קונים ממצרים כ-65% מצריכת הדלקים, שהתייקרו ב-1.15%. מה הם קונים מאתנו? כמעט כלום. ישראלים בהמוניהם, מאות אלפים, נוסעים כתיירים לבקר במצרים. כמה מצרים באים אלינו? אומרים לנו, שאם השנה יגיעו 20,000, זו תהיה פריצת דרך ענקית.

בואו נראה מה קורה בתחום התרבות, האם איזה מוסד תרבותי שלנו נסע למצרים, למשל "הבימה", "הקאמרי"? התזמורת הפילהרמונית, שהיא אחת הטובות בעולם, האם היא נסעה לנגן במצרים, בקהיר או באלכסנדריה? האם איזה תיאטרון מצרי בא לבקר בארץ? האם קבוצת כדורגל נסעה לשחק בקהיר? "אל-אהלי", "אל-זמאלק", שתי קבוצות טובות. למה זה לא קורה? למה "בית"ר ירושלים" או "מכבי חיפה" או "מכבי תל-אביב" לא נסעו לשחק כדורסל או כדורגל במצרים?

אבל אני מסכם את השלום קר, שאני מאוד מרוצה ממנו; מאוד מרוצה ממנו, אדוני היושב-ראש. נטלנו סיכון תמורת סיכוי. היה סיכוי גדול תמורת סיכון נמוך יחסית.

עכשיו בואו נעבור ליהודה ושומרון. אין לנו הממד של 200 קילומטר. זה קרוב, זה 150 מטר מהבית שלי. אני גר בשכונה שהיא על קו התפר. איך אני יודע שהיא על קו התפר? אתמול חזרתי מקריית-שמונה לירושלים בשעה 02:30, ובשעה זאת כיבו את החשמל, אבל בשכונה שלי השאירו את החשמל. בכל ירושלים כיבו את התאורה ברחובות, מטעמי חיסכון, אבל בשכונה דלקו האורות.

היו"ר י' עזרן:

יש בכל זאת תועלת קטנה.

דן תיכון (הליכוד):

יש תועלת. ואני שואל את עצמי, כשאנחנו מגיעים ליהודה ושומרון, על-פי אותה דוקטרינה של פרגמטיות, של ריאליזם, של סיכוי וסיכון: האם כשמדובר ביהודה ושומרון, כשמדובר ב-150 מטר מן הבית שלי, כשמדובר בירושלים, האם אני יכול לקחת אותו סיכון שנטלתי כשעשיתי שלום קר עם המצרים, שאני מרוצה ממנו? ומה קורה אם השלום לא מצליח? האם כשהוא לא מצליח יש סכנה להמשך קיומו של עם ישראל בארץ-ישראל? עם ישראל חזק, יש לו צבא חזק. אבל נניח שההסכם הזה קורס כעבור חמש, עשר שנים – האם מותר לנו להמר, האם מותר לנו לעשות הסכם שלום שהוא בבחינת הימור, שהוא בבחינת משחק מזל, שהוא בבחינת מה שעושים בלאס-וגאס ורוצים לאשר בארץ? הרי מדובר בעתידנו. אם אנחנו נכשלים, הנכד צריך יהיה להגן על המחדלים שאנחנו עושים היום.

לאן רצים? אומרת מפלגת העבודה: לוחצים על כפתור ויש שלום ביהודה ושומרון. האם באמת זה תהליך שלוחצים על כפתור והכול מסתדר, או שזה עניין של שלבים – קודם כול אוטונומיה ואחר כך רואים מה קורה. אבל אצה הדרך. יש מי שאומר: צ'יק-צ'ק עושים, נסוגים, ותרואו שזה יעבוד. ואני צריך להיות קטן אמונה כדי לומר שזה לא עובד.

? אני גר ברמות. בית-איכסא זה 150 מטר מרמות. בית-B. מה זה אזור B? אני גר 150 מטר מאזור הוא אזור שכנראה ישתייך בעתיד, לכשתקום מדינה פלשתינית, B. אזור B איכסא היום זה אזור למדינה הפלשתינית. הצבא פינה את בית-איכסא. 150 מטר מרמות. מה זה בית-איכסא? בית-איכסא נמצא מצפון-מערב לרמות ומצפון לכביש תל-אביב-ירושלים, במרחק 300 מטר מן הכביש הראשי ירושלים-תל-אביב.

הייתי ילד קטן, רבין היה מפקד חטיבת הפלמ"ח בירושלים. אני זוכר את הימים שרבין ניהל מתקפה כדי לכבוש את בית-איכסא, באחד הקרבות העקובים מדם. נכשלנו. חיילינו עלו לפנות בוקר עם אור ראשון, הערבים היו מוכנים והמתקפה נכשלה. מתינו מונחים בבית-הקברות בקריית-ענבים. אחד הקרבות הקשים ביותר. היה ברור שאת בית-איכסא חייבים לקחת, כי הוא חולש על כביש ירושלים-תל-אביב.

כשסיימנו עכשיו את הצבעים בהסכם אוסלו ב', נתנו עוד גבעה אחת דרומית לבית-איכסא, שהיא במרחק 200 מטר מכביש ירושלים-תל-אביב.

אני זוכר, כשפרצה מלחמת ששת הימים ירו מבית-איכסא על כביש ירושלים-תל-אביב, וביום הראשון לא היה אפשר לנוע בכביש מירושלים לתל-אביב, אלא דרך נתיב הל"ה-עין-כרם.

באה הממשלה הזאת ואומרת: אנחנו עושים הסכם כזה שבשלב הראשון אנחנו מחזירים לערבים את בית-איכסא, שהיא פרבר של ירושלים, 150 מטר מהכביש הראשי ירושלים-תל-אביב.

ואני נזכר בפגישות עם פלשתינים מבית-איכסא, שהרי זה רק 150 מטר מן השכונה שלי. יום אחד נפגשתי עם כמה מהם ושאלתי מאין הם. הם אמרו לי שהם מעקיר. אדוני יודע מה זה עקיר? עקיר זה עקרון, זה הכפר הערבי שקדם לקריית-עקרון. הוא גר 47 שנים בבית-איכסא, אבל הוא אומר שהוא

מעקיר, הוא דור רביעי. והוא יחזור לעקיר, הוא לא יישאר בבית-איכסא. אבל בית-איכסא נמצא 150 מטר מרמות. והוא כבר הוחזר.

ומצפון לשכונה שלי יש עוד שכונה – בית-חנינא. לא מזמן עסקנו בבית-חנינא, כשעסקנו בסוגיית ההפקעות המפורסמת, שבוטלה בסוף. זה כפר שנמצא גם הוא 200 מטר מצפון לרמות. וגם הוא הוא אזור בשליטת הפלשתינים, שצה"ל יכול להיכנס אליו, אבל מי B. אזור B כבר שייך היום לאזור יעז להיכנס? הרי כל כניסה לתוך כפר כזה כרוכה בעשרות ומאות הרוגים אזרחים פלשתינים בקרב. וכבר היה לנו ניסיון בקבטייה.

זה בעצם המצב שמאפיין אותנו, הירושלמים שחיים לאורך קו התפר. אנחנו שואלים ומודאגים ורוצים לדעת מה יקרה. ואין גדרות תיל ואין שום דבר. זה פשוט ואדי שבאים דרכו בריצה 150 מטר, גונבים את המכונית או את הבית, וחוזרים. אז אני יודע, שעכשיו יש בחירות לרשות הפלשתינית, ושום דבר לא יקרה עד הבחירות. אבל אנחנו, תושבי קו התפר, מודאגים, כי זה קרוב, כי זה בתוך ביתנו.

וכשאני מדבר על רמות, אני מדבר בעת ובעונה אחת גם על גילה, גם על דרום-תלפיות, גם על הגבעה-הצרפתית, גם על נווה-יעקב ופסגת-זאב וגבעת-זאב. ומדובר כאן באוכלוסייה של עשרות אלפים, אולי 150,000 או 200,000 איש, שהלכו לשכונות החדשות מסביב לירושלים. והם שואלים את עצמם: מה קורה? והממשלה אומרת: לא קורה כלום. והיום נסע יהודי לבית-לחם, ובכניסה לבית-לחם ירו בו והוא נפצע. אז אולי זה אירוע חד-פעמי, אבל אולי זה לא אירוע חד-פעמי. שהרי יש לנו ניסיון עם הפלשתינים. וזה סיכון שאני בשלב הזה חושב שהוא רב על הסיכון.

אבל מפלגת העבודה אומרת: צ'יק-צ'ק עושים את זה, לוקחים סיכון, שהוא גדול מן הסיכון, אבל יוצאים משם; אין לנו מה לעשות שם. בבת אחת. כי השלום יגיע, הוא חייב להגיע. כי פרס הוא חולם, איש עם המון חזון על רכבת לילה לקהיר ורכבת יום לדמשק. הלוואי שזה היה. הלוואי שהוא צודק ואני טועה.

אבל האם אני, כמי שיושב בבית הזה, יכול להמליץ במאת האחוזים? אז אמרו לנו: היה לנו אוסלו א'. אמרו לנו: היה ניסיון, זה הצליח. נכון. אבל מה היה הדיבידנד של השלום הזה? עיזאש. 67 הרוגים. ואנחנו קוראים היום בעיתון, לא פחות ולא יותר, שמתאבד מנסה לעבור את הגבול כדי להגיע לירושלים או לתל-אביב ולפוצץ אוטובוס שיש בו נוסעים רבים. האם זה הדיבידנד שאנחנו מקבלים מהשלום? אז רוצים שנקריב קורבנות. אבל איפה הרווח מן השלום? אומרים לנו: שלושה חודשים לא היו אירועים. נכון. לא נהרגו אנשים, בנסים ובמזלות. והרי הכול עניין של נסים ומזל ותפילה.

אבל מי איננו מודאג מן הסיכון שמטילה עלינו ממשלת ישראל ואומרת לנו שזה יעבוד בסוף? יכול להיות שזה יעבוד, אבל יכול להיות גם שזה לא יעבוד. ואם זה לא יעבוד – באיזה מצב נימצא? ואני חוזר לפתיח שלי: מה יאמר לי הנכד שלי בעוד 15 שנים, אולי חמש שנים, ואולי עשר שנים, ואולי פחות מזה? ומה יהיה מצבנו לאורך קו התפר? והרי כל ירושלים היא קו תפר. והרי בית-חנינא ובית-איכסא הם חלק מירושלים רבתי.

זוכרים את ראש הממשלה המנוח שדיבר על ירושלים רבתי חודש לפני שנרצח? מה קרה לירושלים רבתי? הרי הפלשתינים כבר נמצאים במזרח-ירושלים, ב"אורינט האוס". ואנחנו מוותרים, כי את התהליך הזה אי-אפשר לעצור. כי הפלשתינים יודעים שאי-אפשר לעצור את התהליך הזה. וכבר

היטיב לתאר חבר הכנסת איתן, שאת התהליך הזה לא עוצרים, כי הפלשתינים אומרים: את הכול מקבלים מהיהודים. כשלא נקבל, נוציא את הקלצ'ניקובים מן הארונות ונתחיל לירות.

האם אדוני יודע למה הכניסה לבניין הזה היא מצפון ולא מדרום? כי אז חשבו שהגבול מדרום קרוב ואפשר לירות אל הכנסת, אם הכניסה תהיה מדרום. לכן בנו את הכניסה מצפון, כי אין כינון ישיר מן הצפון. האם חזרנו למצב הזה? ואומר לך את זה אדם שהפלוגה שלו חטפה ב-5 ביוני 1967 את מטח האש הראשון מן הליגיון הערבי בארמון-הנציב. ואנחנו, תושבי ירושלים, מודאגים, מודאגים מאוד. כי אומרים לנו: תיקחו סיכון גדול מן הסיכוי. ואני מוכרח לומר לך כפוליטיקאי פרגמטי, ריאליסט: הלוואי שאני טועה. אבל גם אם אני טועה, עדיין הסיכון גדול מדי. כי אם תפרוץ מלחמה, היא תהיה עקובה מדם. והמחיר עשוי להיות נורא.

אז למה רצים? שואל הנשיא. ועוד יותר מזה: לאן רצים? ומה נשיג? הלוואי שנשיג שלום, הלוואי שיהיה מזרח תיכון חדש.

ועל ההיבטים הכלכליים, אדוני היושב-ראש, עוד נדבר מחר, כי בנפשנו הדבר. ובזה סיימנו את היום הראשון.

מיכאל איתן (הליכוד):

חבר הכנסת תיכון, אני חושב שלקראת הסיום כדאי, שתבהיר שמחר, משעה 10:00, מן הבוקר, עד 22:00, עד הלילה כל דוברי האופוזיציה, מהראשון ועד האחרון, יעמדו כאן ויתחלפו ויביאו את דברנו לציבור נגד החוק הזה.

דן תיכון (הליכוד):

אנחנו מודאגים ממה שיקרה בקרוב לירושלים. ובסמטת ירושלים יחל מחר הדיון על החוק ליישום הסכם אוסלו ב' משעה 10:00, ואנחנו נעלה לכאן מ-10:00 עד 22:00 ונדבר על איחוד ירושלים ושלמותה. ואני למשל אספר איך הלכנו צפונה ומזרחה ואיך הקמנו את השכונות החדשות, ואיך עברתי לגור בבית הראשון מעבר ל"קו הירוק" העירוני, ברמות-אשכול, במה שנקרא "בית הטלוויזיה", עם חברי דן שילון, מיכה לימור, טסלר. כשבאנו לגור שם אמרו שאנחנו משוגעים. לא היו כבישים. שמרו עלינו. והיום רמות-אשכול היא במרכז ירושלים. אני מזמין את הציבור לשמוע, אם כי אני לא עושה פרומו לערוץ-33, מחר משעה 10:00 ועד השעה 22:00 נעסוק בסיכונים, בסיכויים, בסכנות, מה יקרה בירושלים ובבחירות הקרובות, ואנחנו מודאגים. תודה רבה לך, אדוני היושב-ראש.

היו"ר י' עזרן:

אני מודה לאדוני, חבר הכנסת דן תיכון.

אני נועל את הישיבה. מחר תיפתח ישיבת הכנסת בשעה 10:00 ותימשך, כפי שנאמר, עד השעה 22:00, 12 שעות רצופות. תודה רבה. הישיבה נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 00:01.